Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):
Titel | Title: Skuespil til Brug for den danske Skueplads : [Den Gyldendalske Samling].
Bindbetegnelse | Volume Statement: Vol. 1
Udgivet år og sted | Publication time and place: Kiøbenhavn : Gyldendal, 1775-89
Fysiske størrelse | Physical extent: 12 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130021442802

5, — 3.

BIBLIOTHECA

Skuespil

til Brug

for

den danske Skueplads.

Første Bind.

Kiøbenhavn, 1775.

Trykt paa Boghandler Gyldendals Forlag.

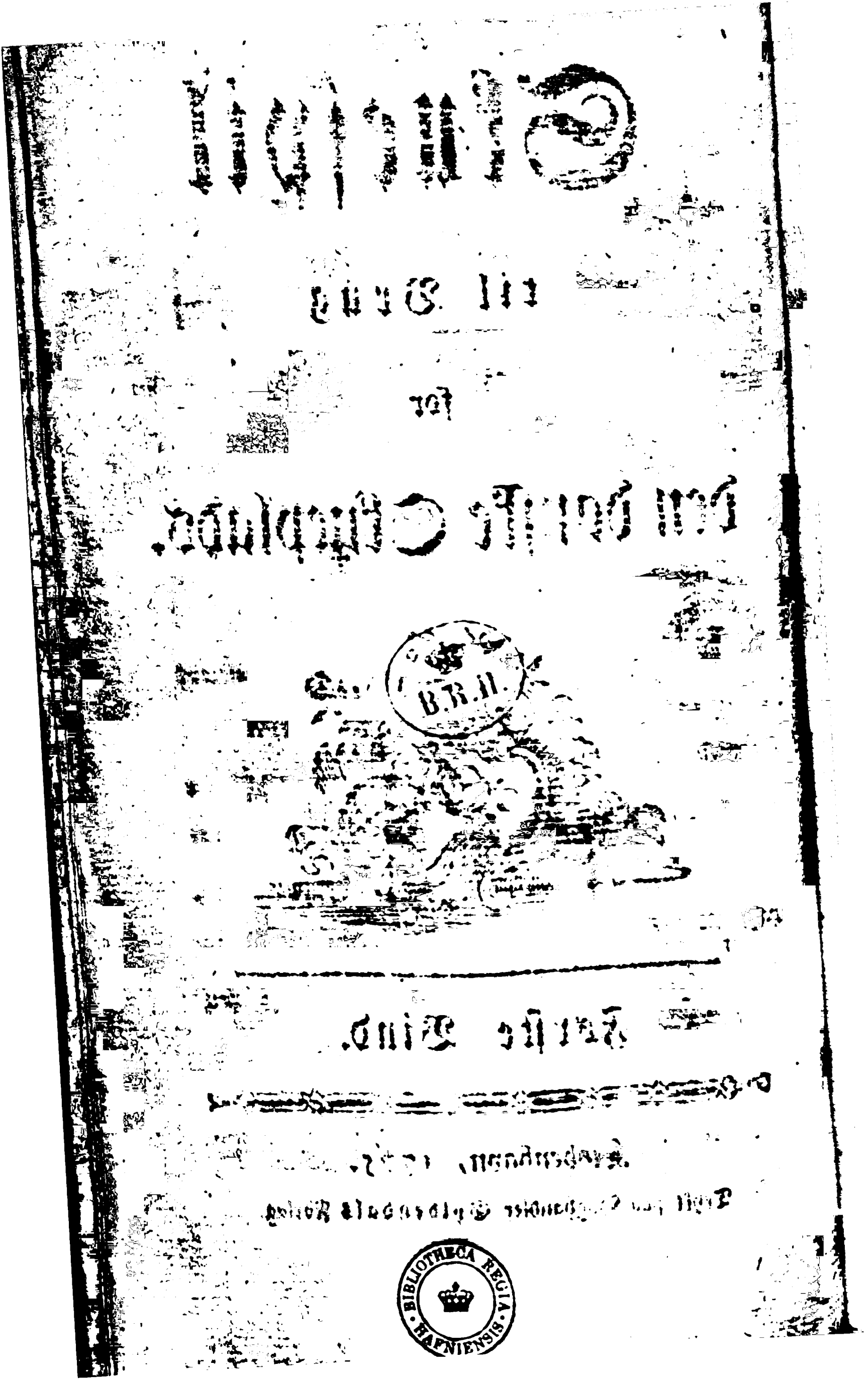

Til Læseren.

Da vi ikke have nogen ordentlig Samling af Theaterstykker for den danske Skueplads siden Holbergs, og vi alligevel see forestillede en Mængde andre, baade Originaler og Oversættelser, som noiere ere stemte efter disse Tiders Tænkemaade og Charakterer; saa har jeg troet at kunne giore det hoistærede Publikum en behagelig Tieneste med at samle og i visse Bind ved Trykken udgive de

beste Stykker, som nu pleie at opføres, fornemmelig de, som ikke hidtil have været trykte.

Vel have vi en temmelig Mængde Theaterstykker, som enkelte Tid efter anden ved Trykken ere udgivne; men disse have ogsaa næsten alle fristet den almindelige Skiebne, de fleste af vore danske Smaaskrivter pleie at undergaae: inden faa Aars Forløb ligge de forrevne og henslengte i en Krog uden videre at nyttes og erindres.

Enhver veed, hvad Fordeel det skaffer en Tilskuer ved Forestillingen, tilforn at have giort sig Stykkets Anlæg og Indretning bekiendt — Han indseer da med en mere levende og sympathetisk Fornem-

melse Charakterernes Afstikning og Passionernes Løb — Han føler stærkere det Naive i Udtrykkene og de dermed forbundne Sindsbevægelser — Kort: Han sættes i Stand til at bedømme baade Forfatterens og Skuespillernes virkelige Fortienester og Mangler. Det synes derfor at være baade nødvendigt og billigt, at Publikum forhielpes til at nyde disse Fordele; men dette kan ei siges at være skeet, uden at de Skuespil, som ere indrettede for vor Skueplads, tillige blive ved Trykken bekiendte.

Med den høie Theaterdirektions gunstige Tilladelse giør jeg nu hermed en Begyndelse til en almindelig Samling af de beste Stykker, som paa den danske Skueplads blive opførte; deri indlemmes de

Til Læseren.

Originaler og Oversættelser baade af Skue- og Syngespil, som ere overladte til Direktionens Disposition; ligesom jeg og modtager de Stykker, der forblive i Forfatternes egen Vold, naar de om samme efter Billighed med mig ville contrahere. Begyndelsen skeer med dem, som ikke hidtil have været trykte. — Siden vil jeg bestræbe mig for paa nye med Forbedringer at oplegge de Stykker, som meest savnes og have erholdet det største Bifald i Publikum; men intet kan finde Plads i denne Samling, som ikke enten i de ældre eller nyere Tider er antaget af Theatrets Foresatte og af dem kiendt værdigt at forestilles Publikum.

Jeg haaber saaledes aarlig i det mindste at levere tvende Bind og maaskee efter

Om-

Til Læseren.

Omstændighederne flere, hvilket meget vil beroe paa den Yndest Publikum viser for dette Foretagende.

Kiøbenhavn, Gyldendal.
d. 4 September 1775.

For-

Fortegnelse

paa

de Skuespil, som findes i dette Bind.

Eugenie, i fem Acter af Beaumarchais.

Den Ergierrige, i fem Acter af Destouches.

De nysgierrige Fruentimmer, i tre Acter af Goldoni.

Caffehuset eller Skotlænderinden, i fem Acter af Hume.

Eu-

Eugenie.

Et

Skuespil

i

Fem Acter.

af

Beaumarchais.

Personerne.

Baron Hartley, Eugenies Fader.

Mylord Greve af Clarendon, Eugenies Elsker og foregivne Mand.

Madame Murer, Eugenies Faster.

Eugenie, Baronens Datter.

Sir Carl, Eugenies Broder.

Cowerly, en Søe-Capitain, Baronens Ven.

Drink, Kammertiener hos Mylord Clarendon.

Bethy, Kammerpige hos Eugenie.

Robert, første Laquai hos Mad. Murer.

Stumme Personer.

Bevæbnede Tienere.

Scenen er i London i et afsides liggende Huus, Greven af Clarendon tilhørende.

Første

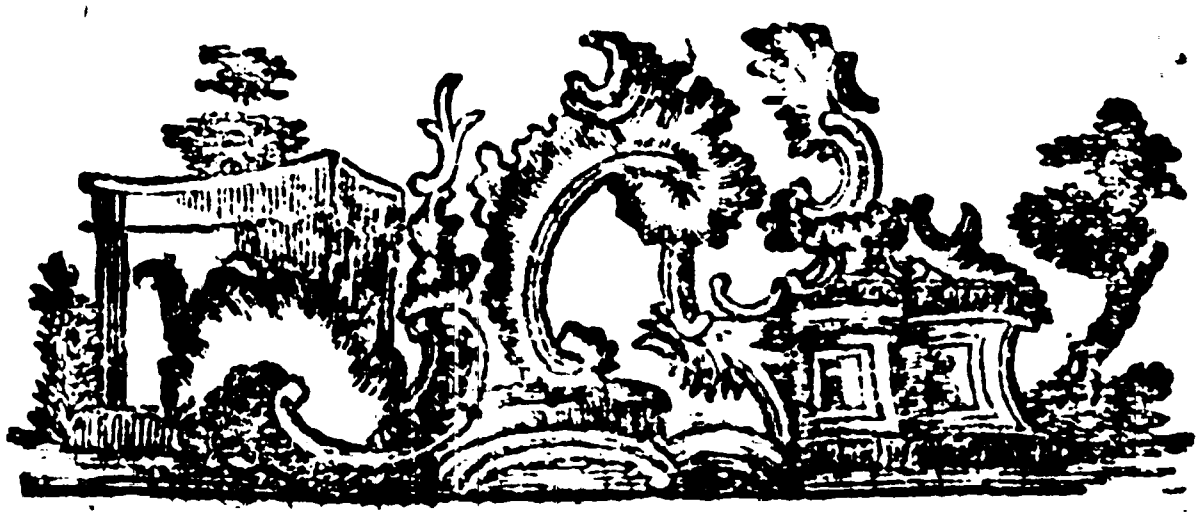

Første Act.

Første Scene.

Baron Hartley, Mad. Murer, Eugenie og Bethy.

(Theatret forestiller en Sahl efter den franske Mode af beste Smag; Adskillige Kufferter og Pakker give tilkiende, at man er nyelig ankommen; I et Hiorne af Stuen staaer et Bord med et Thebræt, som Damerne sidde ved.

Madame Murer læser et engelsk Ugeblad, som hun holder ganske nær Lyset; Eugenie har et Stykke Syetøi i Haanden, som hun sidder og broderer paa; Baronen sidder ved den anden Side af Bordet; Bethy staaer ved Siden af ham, og har i den ene Haand en Tallerken med et lidet Glas paa, og i den anden en Flaske, som er ombunden med Kurveværk, hvoraf hun skienker et Glas fuldt til Baronen, og i det hun seer sig rundt omkring, siger hun:)

Bethy.

Det er dog ret prægtigt alt dette! Men De skulle engang see min Frøkens Kammer.

Baronen

(drikker Glasset ud, og sætter det fra sig paa Tallerkenen.)

Er det dette paa høire Haand?

Bethy.

Ja vist, Herre! det andet er kuns en Gang op til Fruens Værelser.

Baronen.

Jeg forstaaer det; her oven over.

Mad. Murer.

Vil De ikke tage ud min Herre? Klokken er allerede over sex.

Baronen.

Jeg venter kuns paa Vognen — — Men Eugenie! hvordan er det fat? Du taler jo ikke et Ord; Du seer jo saa suurt til mig; i det mindste synes mig ikke at Du er saa fornøiet som Du pleier at være.

Eugenie.

Jeg er lidt træt af Reisen, min Faer.

Baronen.

Og Du har dog trippet hele Eftermiddagen omkring i Haugen med Din Faster.

Eugenie.

Dette Sted er saa behageligt, at man — —

Mad. Murer.

Ja, man maae tilstaae, at det er af en Smag, som alt det Greven laer giøre; her er alt hvad man kan ønske sig.

Eugenie.

(affides.)

Undtagen just den, der hører det til altsammen.

Bethy

(gaaer bort.)

Anden Scene.

Eugenie, Baronen, Mad. Murer, Robert.

Robert.

Her er Vognen, Herre!

Baronen

(reiser sig op, og siger til Robert:)

Min Hat, min Stok.

Mad. Murer.

I maae see til Robert, og tage ud hvad der er i disse Kufferter, og sætte noget tilrette overalt.

Robert.

Det skal skee strax Frue! men vi har ikke havt mindste Tid til at besinde os en Snuule endnu.

Baronen.

Hvor er det, Du siger at Capitainen boer?

Robert.

I Suffolk Street, strax ved Badet.

Baronen.

Det er got.

Robert.

(gaaer.)

Tredie Scene.

Mad. Murer, Baronen, Eugenie.

(I denne hele Scene taler Mad. Murer i en spøgsk Tone.)

Mad. Murer.

Jeg skulle dog vel haabe, at I ikke forglemmer at lade jer melde hos Mylord Greven af Clarendon, omendskiønt han er til Windsor, det er en ung fornemme Herre og min meget gode Ven. Det er ham, der har laant os dette Huus, imens vi opholde os i London, og I betænker dog vel, at det er een af disse Skyldigheder, som — —

Baronen.

(efteraber hende.)

Mylord Greven, den og den: en fornemme Herre, min meget gode Ven: Hvad dog disse Ord klinge prægtigt i Munden paa et forfængeligt Fruentimmer!

Mad. Murer.

Har I da ikke i Sinde at gaae derhen?

Baronen.

Med Tilladelse Søster! det er nu den tredie Gang, at I siger mig det; jeg skal tage derhen, naar jeg kommer fra Capitain Cowerly.

Mad. Murer.

Aa! som I behager; hvad ham angaaer, det er noget jeg bryder mig intet om; men her forlanger jeg ikke at han skal komme.

Baronen.

Hvorledes! Broderen til den Mand, der skal have min Datter?

Mad.

Mad. Murer.

Det er just ingen afgiort Sag endnu.

Baronen.

Jo, det er saa vist, som det allerede var skeet.

Mad. Murer.

Det faaer I ikke mig til at troe; Et herligt Indfald! at gifte sin Datter bort til denne gamle Karl, denne Cowerly, der har ikke engang 500 Pund aarlige Indkomster, og er endnu oven i Kiøbet mere latterlig end den anden Broder Capitainen.

Baronen.

Min Søster! Jeg taaler ikke, at man i min Nærværelse taler haanligt om en kiek Officeer, der er min gamle Ven.

Mad. Murer.

Meget vel! men jeg fornærmer hverken hans Kiekhed eller Jeres fælleds gamle Venskab; jeg siger kuns, at Eders Datter maae have en Mand, som hun kan elske.

Baronen.

Som Mandfolk nu omstunder ere beskafne, saa er det temmelig vanskeligt.

Mad. Murer.

Saa meget større Aarsag til at udsøge Een, der var elskværdig.

Baronen.

Erekier!

Mad. Murer.

Det ene udelukker ikke det andet.

Baronen.

Jo næsten altid; og desuden saa har jeg engang givet Cowerly mit Ord.

Mad. Murer.

Han faaer da være saa god, at give jer det tilbage igien.

Baronen.

Ei nu! hvilken forunderlig Kone! Naa, siden jeg skal sige jer alting reent ud, min Søster! saa er der en Forskrivning imellem os paa 2000 Guineer, som den skal betale der bryder sit Ord. Troer I da ogsaa, han er saa god at give mig den tilbage?

Mad. Murer.

I ventede vist, jeg vilde sætte mig derimod, da I saaledes sluttede dette herlige Kiøb; det kan komme til at koste jer noget, men jeg forandrer derfor ikke min Beslutning. Jeg er Enke og har Penge; det er under min Anførsel og Bestyrelse min Broer-Datter staaer, og mig er det, hun skal vente alting af; siden hendes Moder døde, er det mig allene, der bør sørge for hendes Lykke; see det er noget, jeg har sagt jer over hundrede Gange, men I begriber intet.

Baronen.

Det er altsaa unyttigt, at jeg hører derpaa; jeg gaaer bort, farvel min Eugenie, Du vil dog lyde mig, ikke sandt?

(Han kysser hende paa Panden og gaaer.)

Fierde Scene.

Madame Murer, Eugenie.

Mad. Murer.

Lad ham kuns komme mig her med sine Cowerlyer — (efter nogen Taushed) Men jeg maae ogsaa give mig til at examinere Dig noget, Eugenie. — Jeg kan nok begribe, at Din Faders Nærværelse kan foruroelige Dig noget i denne Tilstand, da han er uvidende om Dit Ægteskab; men hvorfore bruges denne tvungne Mine imod mig? jeg har jo giort alt mueligt for Din Skyld; jeg har giftet Dig — — Du giør det beste Partie i alle tre Kongerigerne — — — Din Mand er nødsaget til at forlade Dig paa en kort Tid; Du er nedslagen derover; — — Du brænder af Begierlighed efter at komme til ham i London; — — Jeg bringer Dig derhen; alting føier sig efter Dit Ønske, og dog — —

Eugenie.

(bedrøvet)

Det er just denne min Faers Uvidenhed der bekymrer mig; og paa den anden Side saa er jo Mylord — — — burde vi vel finde ham fraværende, naar vi allerede forud ved vore Breve har ladet ham vide, hvad Dag vi ville komme?

Mad. Murer.

Han er jo med Hoffet i Windsor; en Mand af hans Rang er ikke altid i Stand til at være sin egen.

Eugenie.

Han er meget forandret.

Mad. Murer.

Hvad vil Du sige dermed?

Eugenie.

At dersom han havde baaren sig saaledes ad, den Gang De befalede mig at tage imod hans Haand, saa skulde jeg i Dag ikke havt nødig at giøre ham disse Bebreidelser.

Mad. Murer.

Den Gang jeg befalede jer det, Frøken! skulde man ikke tænke, at jeg havde tvunget jer med Magt; og dog vilde I, uden min Hielp, være bleven et Offer for en urimelig Caprice; bleven gift uden Udstyr; faaet en gammel mistænkelig Knark til Mand; og endelig for at giøre det fuldkomment, bleven indspærret jeres hele Levetid paa Cowerly Gaard; — — For der er jo ingen Ting i Verden, der kan bringe jeres Facr fra sit abgesmagte Anslag.

Eugenie.

Men om Greven nu ikke elsker mig mere?

Mad. Murer.

Bliver Du da derfor vel mindre Mylady Clarendon? Og desuden, hvad er det for et Indfald? En Mand, der har opofret alting allene for den Lykke at besidde Dig.

Eugenie.

(meget rørt.)

Den Gang var han saa kierlig. Hvor mange Taarer kostede vores Skilsmisse ham ikke! Jeg græd ogsaa, men dog følte jeg den Gang, at endogsaa de smerteligste Sorger kan have deres Sødheder, naar de ere deelte med den man elsker. Men nu, hvilken Forskiel!

Mad. Murer.

Forglemmer Du da ganske Din nye Tilstand, og hvor meget det giør en ung Kone kierere for hendes Mand, naar han

han snart haaber at betragte hende som Moder? Du har dog vel tilmeldet ham dette vigtige Nyt?

Eugenie.

Den liden Længsel han viser efter at see mig, er mig kuns saa meget desto mere smertelig.

Mad. Murer.

Og jeg siger Dig, at Du fornærmer ham med Din Mistanke.

Eugenie.

Med hvor stor Fornøielse vilde jeg tilstaae mig selv skyldig!

Mad. Murer.

Du er det ogsaa virkelig, mere end Du troer, og denne Bedrøvelse, disse Taarer, denne Uroelighed — — troer Du da ogsaa, at det er fornuftigt at bære Dig saaledes ad?

Eugenie.

I Betragtning af de Aarsager, der ere for at holde vores Egteskab hemmeligt, saa faaer jeg vel nedslukke min Sorg. Men dog alligevel! Mylord være borte fra London just den Dag vi kommer der!

Mad. Murer.

Hans Kammertiener er her. Jeg vil strax sende ham hiem til sin Herres Hotel, for at bringe Dig noget i Roelighed.

(Hun ringer paa Klokken.)

Femte

Femte Scene.

Drink, Mad. Murer, Eugenie.

Drink.

(Til Eugenie.)

Hvad befaler Mylady?

Mad. Murer.

Endnu Mylady? man har jo forbudet ham det hundrede Gange at kalde Dig saaledes.

Eugenie.

(venlig.)

Siig mig Drink, naar kommer Din Herre tilbage til London?

Drink.

Vi vente ham hvert Øieblik, der er bestilt friske Heste overalt paa Veien lige siden i Morges.

Mad. Murer.

Hører Du? lad os gaae ind igien, min Broer-Datter; (til Drink:) Gaae I hen og see efter, om han ikke er kommen endnu.

Drink.

Det skal skee Madame; jeg er viß paa han har fløiet.

(Mad. Murer og Eugenie gaaer.)

Siette Scene.

Drink

(allene.)

Naa, betaler han mig for at lyve, saa skal ogsaa en Skielm sige: at jeg narrer ham hans Penge fra; men det giør mig dog ligesom noget ont — — dette unge Fruentimmer er ret en Engel; hvilken uskyldig Venlighed! hun

var

var i Stand til at tæmme Tigre — — ja, man maae være værre end en Tiger, for at kunde først bedrage og siden forlade saa fuldkomment et Fruentimmer. Nei min Herre! jeg siger det endnu engang: min Herre, skiønt ikke saa gammel som jeg, er dog hundrede Gange ryggesløsere end jeg.

Syvende Scene.

Mylord Clarendon, Drink.

Clarendon.

(Slaaer ham paa Skuldrene og siger:)

Frisk Mod, Msr. Drink!

Drink.

(Forbauset.)

Men hvem i al Verden tænkte paa Mylord! at De var her; vi bildte os allesammen ind, at De var til Windsor.

Greven.

Du sagde da, at den Ryggesløseste af os to det er ikke Dig?

Drink.

(Med en noget mere dristig Mine.)

Saa min Troe Mylord, siden De dog har hørt det, saa — —

Greven.

Dette Sted er formodentlig sikkert.

Drink.

Ja vist; her er ikke et Menneske; Broer-Datteren er hos sin Faster, og den gode stakkels Mand Faeren er gaaen ud.

Greven.

(Med Forundring.)

Saa er Faeren med Dem?

Drink.

Ja det forstaaer sig; uden ham og en gammel Proces, som de har oprippet igien, kan jeg ikke indsee, hvor de skulde have faaet noget Paaskud fra til denne Reise.

Greven.

Endnu større Fortrædelighed! og hvor længe har de været her?

Drink.

Siden i Gaar Aftes.

Greven.

Men hvad siger man om min Fraværelse?

Drink.

Frøkenen har grædt en Hoben.

Greven.

Ak! jeg er mere nedslagen end hun; men har de ikke spurgt noget endnu til mit Giftermaal?

Drink.

Aa intet! Fanden er ingen Nar at giøre nogen Hinder i Herrens Forsæt; han vinder for meget ved Dem dertil.

Greven.

(Ærgerlig.)

Jeg troer den Slyngel vil ordentlig blande sig i — —

Drink.

Lad os tale sammen Mylord! uden at De fortørnes derover. Her er et Fruentimmer af Stand, som bilder sig ind at være Deres Kone.

Greven

Greven.

Og som dog ikke er det, vil Du sige?

Drink.

Ja, men som dog nødvendig inden ganske kort Tid maae faae at vide, at De gifter Dem med en anden. — Naar jeg tænker paa denne sidste Streg, efter det dievelske Konststykke, der har bragt hende i vores Klør — — Lad mig see: en falsk Contract, en eftergiort Kirkebog, en Præst af vor egen Fason, og, vor Herre veed det alt — — — Alle disse Roller uddeelte til enhver af os, og vel udførte — — Naar jeg erindrer mig, hvor fortroelig Fasteren, og hvor andægtig Broer-Datteren var imens denne latterlige Ceremonie varede, og det endda i deres eget Capel til. — — Nei det troer jeg aldrig, at enten De, eller Deres Forvalter, der agerede Præst, eller vi andre, der skulle være Vidner vil nogen Tid faae — —

Greven

(viser ved Gebærder, at han er overmaade opbragt, og derved holder Drink fra at sige mere, hvorpaa han efter en liden Taushed siger meget koldsindig:)

Monsr. Drink, Du er den allerdummeste Slyngel, som jeg har kiendt. (han taer sin Pung op og giver ham.) I er for Eftertiden jeres egen; Gaae! men dersom I laer jer mærke med det allermindste Ord — —

Drink.

Har jeg nogen Tid overtraad Deres Befaling, Mylord?

Greven.

Jeg kan ikke udstaae Tienere, der vil snakke med; især har jeg Mistroe til Skielmer, der taler om Skrupler:

Drink.

Drink.

Nu vel! jeg skal aldrig lade mig forstaae med ét Ord. De kan frit befale over mig hvad De vil, men det er dog virkelig Synd for Frøkenens Skyld.

Greven.

Ret alvorlig? Du er dog en ærlig Siel; naar Du kuns seer Guldet, saa bliver Din Samvittighed roelig. — Nei Tak! jeg er ikke Din Nar.

Drink.

Dersom Herren troer det, saa vil jeg gierne give ham Hans Pung tilbage.

Greven,

(vægrende sig ved at tage den igien.)

Ja ja! saa kan det da være denne Gang; men kom mig ikke saaledes oftere. Hør ellers: Siden man da ikke veed noget af dette fortrædelige Giftermaal endnu, saa —

Drink.

Fortrædeligt! Hvem nøder Dem da til at indgaae det?

Greven.

Kongen, der har befalet det; min Oncle, der driver dervaa; Fordele, som man ikke er vis paa at finde tvende Gange i sin hele Levetid, (afsides) og fremfor alle Ting den Skam det skulde være mig, at bekiendtgiøre min forhadte Opførsel.

Drink.

Men sig mig dog, hvordan kan det vel dølges her, at — —

Greven,

(betænkende sig.)

Ei hvad — — Jeg — — naar jeg kuns først engang er gift, saa — — og desuden saa skal De ikke faae nogen i Tale. Omendskiønt dette Huus er ikke saa langt fra mit Hotel, saa ligger det dog i et Qvarteer, hvor der er kuns liden Færsel. Jeg skal nok mage det saa, at de skal reise bort igien med det første; gaae kuns imidlertid hen og meld mig an, denne Besøgelse vil forebygge al Mistanke.

Drink.

(vender sig om og siger:)

Mistanke! hvem skulde vel engang falde paa at tænke det, som vi andre har sat i Værk.

Greven.

Ja det er endelig sandt, (han kalder ham tilbage igien) hør, hør.

Drink.

Mylord!

Greven.

(gaaer frem og tilbage paa Gulvet, og siger ved sig selv:)

Jeg troer ogsaa, at hele Verden er bleven underlig i Hovedet paa eengang; (til Drink) mon de skulle have faaet nogle Breve allerede?

Drink.

Nei, endnu ikke.

Greven

(ved sig selv, imens han gaaer frem og tilbage.)

Der er mig min Forvalter — — just fordi han ligger med Aanden paa Læberne — — saa luer han mig

vide — — han foraarsager mig dog en Slags Gyser med hans Samvittigheds Nag — — det Afskum! — — — Efter at han først selv har bragt mig i al denne Forlegenhed — — jeg er kuns bare bange for, at han endnu giør mig dette Puds førend han dør, og skriver dem den hele Sammenhæng til. (til Drink) Du skal selv gaae hen paa Posthuset.

Drink.

Ja det skal skee, Mylord!

Greven.

Pas nøie paa det allermindste — der behøvedes kuns saadant et Brev til, som det jeg fik — — Du kiender jo hans Haand?

Drink.

Aa ja vist! alt det der kommer fra den Kant — —

Greven.

Ja rigtig. Gaae kuns og meld mig.

Drink

(gaaer ud igiennem Gangen, op til Madame Murers Værelser.)

Ottende Scene.

Greven

(allene,)

(gaaer frem og tilbage med en uroelig Mine.)

Hvor lidet besidder jeg dog den Siels Roelighed, som jeg søger udvortes at vise! — — Hun troer hun er min Kone — — Hun skriver mig i den Tanke til — — Hendes Brev forfølger mig — — Hun venter at en ung Arving skal snart giøre mig vores Forening endnu kierere

— Hun

— — — Hun finder endog en Glæde i det Onde, som denne hendes nye Tilstand kommer hende til at lide — — usle Ærgierrighed! — — Jeg tilbeder hende, og jeg holder Bryllup med en anden — — Hun kommer her — Min Oncle! — — Aa! dersom han bare vidste! — — — — saa maaskee — — dog nei, han vilde giøre mig arveløs — — (han kaster sig i en Lehnestoel) Hvad for Bekymringer! Hvad for Konster! — — — Dersom man dog retskaffen overveiede, hvad det koster at være lastefuld — — (han reiser sig hidsig) Denne Karls Betragtninger har giort mig ganske forvirret; — — — Ligesom jeg ikke havde nok i min egen Samvittigheds Bebreidelser, uden at jeg ogsaa skulde anfaldes af mine Betienteres — — Men hun vil snart være her — — Ak! jeg vil umuelig kunde udstaae hendes Aasyn; hendes høie Dyd knuser min Siel — — der er hun — — — Hvad hun er deilig! —

Niende Scene.

Madame Murer, Eugenie, Greven.

Eugenie.

(løber imod ham og kommer først, derpaa standser hun paa engang og rødmer.)

Greven

(gaaer imod hende, tager fat paa hendes Haand og siger med en Slags Forlegenhed:)

De fulgte en mere naturlig Bevægelse først, min Eugenie! Skulde jeg vel være saa ulykkelig at fortiene? — — (til Madame Murer, som kommer ind og hilser ham.) Ak Madame, om Forladelse! De seer mig ganske forvirret over at man har forekommet mig.

Mad. Murer.

De skiemter kuns, Mylord! Passer det sig at giøre Undskyldninger i Deres eget Huus?

Greven.

(tager fat paa Eugenies Haand.)

Hvor tungt var det dog ikke for mig, min allerkiereste Eugenie! at jeg skulde nødes til at reise bort just i det samme Øieblik, da De kom her til Byen. — Jeg skulde have været ulydig imod min Oncle, ja, imod Kongen selv, dersom ikke vor egen Forbindelses Fordele havde —

Eugenie.

(sukkende.)

Ak Mylord!

Mad. Murer.

Hun er noget bedrøvet i Dag.

Greven

(vrigen.)

Og hvorover da? De forskrækker mig! Tael dog, jeg beder Dem.

Eugenie.

Erindre De sig Mylord, den yderlige Ulyst jeg havde for at tage imod Deres Haand, uden vore Forældres og Venners Vidende.

Greven.

Det har kostet mig alt for mange Sukke til, at jeg nogen Tid skulle kunde forglemme det.

Eugenie.

(med en bedrøvet Stemme.)

Deres Nærværelse holdt vel Ligevægten mod mine Betragtninger; men da De først var borte, saa varede

det

det ikke længe, førend de grummeste Erindringer bestormede mit Hierte; — — — En døende Moders sidste Raad — — — den Feil jeg begik imod min fraværende Fader — — — Endelig det Hemmelighedsfulde i den høitidelige Ceremonie paa Deres Slot.

Mad. Murer.

Men var den ikke uomgiengelig?

Eugenie.

Deres Afreise; uundgaaelig for Dem, men saa smertelig for mig. (med en sagtere Stemme) — — — Min Tilstand — —

Greven

(kysser hendes Haand.)

Deres Tilstand, min Eugenie! kan da det, der just kroner al min Lyksalighed, kan det vel bedrøve Dem? (afsides) Ulyksalige!

Eugenie.

(kierligen.)

Ak hvor kier den skulde være mig, dersom den ikke udsatte mig saa meget for — —

Greven.

Jeg maatte holde min Ulykke alt for vis, dersom ikke min Nærværelse formaaede at fordrive disse Sørge-Skyer. Men hvad forlanger De da af mig? Befael!

Eugenie.

Siden det er mig tilladt at forlange, saa ønskede jeg, at De vilde anvende hos min Faer den Konst at overtale; ak! som De besidder saa vel.

Greven.

Men min allerkiereste Eugenie!

Eugenie.

Jeg vilde ønske, at vi beskieftigede os allesammen med at bringe ham ud af en Uvidenhed, som dog umueligen kan vare længer, uden at giøre mig skyldig i en Misgierning, og sætte mig blot for Fare.

Mad. Murer.

Det er Greven allene, der best kan bestemme denne Sag.

Greven.

(frygtsom.)

Jeg vil rette mig efter Deres Villie i alt; — Men i London? Saa nær ved min Oncle? — At udsætte sig for de skrækkelige Følger af Deres Faders Forbittrelse! — — — Jeg tænkte, man kunde best opsætte denne betænkelige Tilstaaelse til vores Tilbagekomst til Wallis.

Eugenie.

(levende)

Vil De komme der?

Greven.

Ja, jeg ventede at møde Dem der med det allerførste.

Eugenie.

(kierligen.)

Hvorfor skrev De os ikke dette til? Havde De meldt os blot et Ord derom, saa havde vi ikke reist til London.

Greven.

(munter.)

Naar De ikke selv personlig havde fulgt saa hastig paa den Tidende, jeg fik om Deres Beslutning desangaaende: saa havde jeg dog vel taget mig i Agt for, ikke at giøre no-

gen

gen Forandring deri. — Min Længsel lignede Deres, (med en meget kierlig Tone:) Og skulde jeg vel have kunnet opsætte en Reise, der lover mig tusinde Sødheder.

Mad. Murer.

Han er indtagende!

Eugenie.

(slaaer Øinene ned.)

Jeg har kuns en eneste Ting endnu at beklage mig over; vil De vel ogsaa tilgive mig den Mylord!

Greven.

Dølg dog ingen Ting for mig, jeg besvær Dem derom.

Eugenie.

(med en Slags Forlegenhed.)

Alle Ting kan forurolige et ømt Hierte; Jeg synes, jeg har mærket en Slags tvungen Omhyggelighed i Deres Breve, for at kunde undgaae at beære mig med Navn af Deres Kone. Jeg var bange for at = =

Greven

(noget forvirret.)

Saa skal jeg da endogsaa nødes til at retfærdiggiøre min Ømhed selv: Deres Mistanke tvinger mig dertil; velan! Jeg skal giøre det; (af en noget fermere Tone) Saalænge jeg allene var Deres Elsker, saa ønskede jeg mig uophørlig intet andet, end at erlange den dyrebare Titul af Deres Mand; Nu da jeg fik den, saa har jeg troet, at jeg burde forglemme de Rettigheder, som Ægteskabet giver, for aldrig at tale uden om dem, som Kierlighed fortiener. Min Hensigt i at gifte mig med Dem, var allene at foreene Nydelsen af en sød Roelighed i uskyldige Fornøielser,

med Yndighederne af en levende og altid fornyet Kierlighed. — Jeg tænkte ved mig selv: hvilken angenem Foreening, der giør os det til en Pligt at være lykkelige! — — De græder Eugenie!

Eugenie.

(strækker Armene ud imod ham, og betragter ham meget kierligen)

Aa! Lad dem flyde — — Sødheden i disse kommer mig til at forglemme Bitterheden af mange andre; Ak min allerkiereste Mand! — Saa har dog Glæden ogsaa sine Taarer!

Greven.

(forvirret)

Min Eugenie! — — (afsides) I hvilken Forvirring bringer hun mig ikke!

Mad. Murer.

Ny da min Broer-Datter, hvordan er du nu tilfreds?

Eugenie.

(forneiet)

Ah jeg skal ikke saa let troe mit Hierte mere, det var alt for frygtsomt.

Baronen.

(uden for, uden at sees)

Ikke en Skilling mere.

Mad. Murer.

Man kan nok kiende, at det er min Broer der kommer, paa den Støi han giør.

Greven.

(afsides)

Man maa have en grum Siel for at kunde imodstaae saa mange Yndigheder.

Tiende

Tiende Scene.

Baronen, Greven, Madame Murer, Eugenie.

Baronen.

(raaber uden for i det han kommer ind)

Send ham tilbage, siger jeg; (ved sig selv i det han kommer bedre frem) Et lumpent Opholds-Stæd! en dum Bye! og især, en forbandet Maade at løbe omkring og lade sig melde hos Folk, som man i Forveien veed er ikke hiemme.

Mad. Murer.

Altid opbragt!

Baronen.

Aa hvad! Aa hvad Søster! det er jo noget, der ikke gaaer Jer an.

Mad. Murer.

Det vil jeg gierne troe, men hvad maae Mylord Clarendon vel tænke om Jer?

Baronen.

(hilsende ham)

Ah om Forladelse, Mylord!

Mad. Murer.

Han er kommen herhen, for at tilbyde Jer sin Tieneste i Jeres Proces.

Baronen.

(til Greven)

De er saa god og haver mig undskyldt; Deres Sveitser skal sige Dem, at jeg har været i Deres Hotel.

Greven.

Det giør mig ondt, min Herre! at — —

Baronen.
(vender sig til sin Datter)
God Dag min Eugenie!

Greven.
(ved sig selv, erindrende sig Eugenie sidste Ord)
Saa har da Glæden ogsaa sine Taarer!

Baronen.
Nu, hvordan synes De om hende Mylord! — — Men det er sandt, De kiender jo hinanden allerede; Hun og hendes Broer ere nu de eneste jeg har tilbage — — I forrige Tider var hun altid saa munter, men disse Piger bliver mig saa pæne, naar de bliver store; Ah, naar jeg kuns først faaer hende giftet, saa — — Men det er sandt, siden vi taler om Giftermaal, jeg havde nær glemt at gratulere Dem —

Greven.
(falder ham ind i Talen)
Mig, min Herre! jeg kan ikke tage imod nogen Gratulation, uden allene over den Lykke jeg har, i dette Øieblik at opvarte disse Damer.

Baronen.
Ih nei, nei; det er over Deres Giftermaal.

Mad. Murer.
Hans Giftermaal! (hidsig)

Eugenie.
(afsides forskrækket)
Ak Himmel!

Greven.
(med en tvungen Mine)
De behager at skiemte.

Ba-

Baronen.

Nei min Troe, er det ikke noget jeg har af mig selv; Deres Svoitser sagde mig, at De var til Hove for at slutte en Mariage og — —

Greven.

(falder ham ind i Talen)

Aa, Aa, ja det er rigtig, — — det er een af min Familie; De veed nok at hvor lidet paarørende man end er med nogen, saa er man gierne tilstæde ved Underskrivningen.

Baronen.

Nei, han sagde, det var Dem selv angaaende.

Greven.

(forlegen)

Ah Tiener-Fortælninger! — — det er vel saa, at min Oncle har havt i Sinde at forsørge mig, og har foreslaaet mig et meget rigt Fruentimmer af Stand; (seer paa Eugenie, imens han siger dette) men jeg har viist saa stor Afskye for denne Forbindelse, at han tilsidst har havt den Godhed, ikke mere at trænge derpaa. Dette har Folk faaet at vide, og maaskee er det bleven alt for meget udbredet; og det er den eneste Oprindelse til et Rygte, som hverken har, eller nogen Tid skal have nogen virkelig Grund.

Baronen.

Jeg beder om Forladelse: jeg har langt fra ikke sagt det for at forstørne Dem. — En smuk ung Cavaleer som De, som saa mange Skiønheder sukker efter — —

Mad. Murer.

Min Broer begynder at giøre sig lystig; De taer det ikke ilde op mine Herrer, at vi gaae bort.

Greven.

(bukkende sig for dem)

Nei, det skal være mig, med Deres Tilladelse; jeg har

har nogle vigtige Forretninger. — — Jeg udbeder mig ellers den Tilladelse, at besøge Dem oftere.

Mad. Murer.

Aldrig saa ofte Mylord! som vi ønske det.

(Greven gaaer, Baronen følger ham, og de bede hinanden Farvel!)

Ellevte Scene.

Madame Murer, Eugenie.

Mad. Murer.

Med hvad for en Anstændighed og Ømhed for Dig, erklærede han sig dog ikke!

Eugenie.

(undseelig over en liden frygtsom Bevægelse, som hun føler hos sig, kaster sig i sin Fasters Arme og siger)

Skiænd kun saa meget paa Deres taabelige Pige som De vil — — Hvad for en forskrækkelig Beklemmelse foraarsagede mig dog ikke det eene Ord, som min Faer sagde! Han havde dulgt dette falske Rygte for mig, for ikke at bedrøve mig; Hvad han dog saae til mig, i det han svarede derpaa! Ak min Faster! Hvad jeg elsker ham!

Mad. Murer.

(omfavner hende)

Min Datter! Du er den lykkeligste Kone paa Jorden.

(De gaaer ud til Baronens Kammer.)

Ende paa den første Act.

* * *

Imellem Acterne.

En Betient kommer ind, setter Stolene til rette, som staae omkring Theebordet: taer Theebrettet bort, og setter Bordet hen paa sin Plads ved Side Muren. — Derpaa taer han nogle Pakker, som ligge paa et par Lænnestole, og efterat han har seet sig omkring, om alting er ordentligt, gaaer han sin Vei.

Anden Act.

Første Scene.

Drink

(allene med en Pakke Breve i Haanden; i det han kommer ind, vender han sig omkring, og raaber til Postbudet, der gaaer bort)

Til ingen andre end mig, forstaaer I vel? (han kommer bedre frem i Salen) Een vel afrettet, er ligesaa god som to Uvidende, pleier man at sige. — Men lad os see engang hvad det er for noget, Postbudet bringer mig. — Jeg tiener hos en Herre, der forstaaer lige saa godt at bruge sin Stok som at belønne; (han læser en Udskrift) Hem-m-m- til Mons. Mons. Baron Hartley; der har vi et til Faeren — Aa, der er vel fældet et Vildsvin eller jaget en Hund ihiel, det er vel ikke andet — (han læser endnu en) Hem-m-m- i den Irlandske Armee; der har viet fra Sønnen — Naa, det kan ogsaa løbe; Min Ordre strækker sig ikke til Pakket-Baadene — (han seer paa det tredie) Hem-m-m-Lancaster! Dette kommer mig noget fordekt for; (han læser videre) til Madame, Madame Murer, strax ved St. James. Det er til Fasteren! — — og Mons. Williams Haand; vores selvgiorte Præst, Mylords Forvalter — — Nei, ingen Qvarteer for dette; For en Ulykke fik Frøkenen det at vide, at — — Men det er sandt, jeg husker min Herre sagde, at han vilde himle. — Lad os see engang hvad han skriver for godt; siden jeg dog ikke skal levere det fra mig, saa kan jeg sagte læse det; det eene er ikke større Synd end

end det andet, og man faaer dog saa undertiden noget at vide — — (han betænker sig noget, endelig bryder han Seglet og læser) — „ Madame! Jeg nærmer mig til det for„ skrækkelige Øieblik, da jeg skal gaae hen og giøre Regnskab „ for alle mine Gierninger i Verden; " (han siger) En Forvalter! — — Naa, det Regnskab vil nok blive temmeligt langt. (han læser igien) „ Min Samvittighed nager mig, „ og jeg vil, saa meget som det staaer i min Magt, skiønt „ ved en alt for sildig Underretning, oprette den Misgiers„ ning, hvori jeg har giort mig skyldig, ved at faae den „ unge Mylord Clarendon til at bedrage Deres ulykkelige „ Broder-Datter under et falskt Ægteskab. " — (han siger) Min Herre ventede rigtig nok dette Brev, han er snue som Fanden i at see sig for — —

Anden Scene.

Greven, Drink.

Greven

(kommer ganske sagte listende sig ind fra Haugen af og siger)

Drink! er det dig?

Drink.

Ja, Mylord!

Greven.

Et Ord, og jeg løber igien —

Drink.

Naa, hvad er det?

Greven.

Jeg havde glemt — — jeg var saa forvirret da jeg gik bort — — Det er i alle Folkes Munde at jeg skal have Bryllup i Morgen; man taler overalt derom; vi maa

passe

passe paa at her ingen Fremmede kommer, især ikke i Dag, man kunde let skaffe os en ny Storm paa Halsen.

Drink.

Aa, De kiender jo ingen i London?

Greven.

Jeg veed, der er en vis Capitain Cowerly, som skal være en meget fortroelig Ven af Faeren; han er hver Morgen i min Oncles Forgemak; det skal ellers være en brav Mand, men han har den Feil, at han gierne gaaer omkring om Aftenen og fortæller hele Byen, hvad hemmeligt een eller anden kan have visket ham i Øret om Morgenen.

Drink.

Hvordan seer han ud?

Greven.

Du kiender ham ganske vel; I den anden Lilles Tid, har han spiist til Aften mere end 10 Gange just i denne Sahl.

Drink.

Naa, Naa, den Sladdermund! der siden efter giorde Dem Uvenner med Laura, ved det han fortalte hende: at Lady Alton havde været her en heel Dag.

Greven.

Hvad Pokker! hvor kommer du fra med din Lady Alton?

Drink.

Aa nei, det er ogsaa sandt, det er meget yngre end det, saa var det da een af de trende Jomfrue Aufalsener; jeg blander, min Troe, den ene Tidsregning sammen med den anden; thi vi har havt saa mange forskiellige.

Gre-

Greven.

Aa Snak! det er ham, der har faaet det stakkels Tossehoved, denne Harlington, til at tage den Pige, der gav sig ud for Hofdame hos Dronningen, den Gang jeg forlod hende.

Drink.

Naa, nu veed jeg det, nu veed jeg det.

Greven.

Dersom han skulde komme, saa : :

Drink.

Aa, lad mig kuns sørge for det, han skal ikke komme længere end Postbuddet, som jeg meget vel tilpas spærrede Veien for.

Greven.

Ja det var det, jeg bad dig passe paa.

Drink.

Det var ogsaa det jeg sagde: Herren husker paa alting.

Greven.

Nu vel!

Drink.

(nærmer sig med en fortroelig Mine.)

Jeg har skaffet et reent forbandet Brev tilsides fra denne Williams til Fasteren : :

Greven.

(falder ham i Ordet.)

Tys! der er Eugenie.

Tredie Scene.

Eugenie, Greven, Drink.

Eugenie.

(giver et Skrig af sig af Forundring og siger:)

Ak Mylord!

Greven.

(til Drink.)

Jeg kan umuelig undgaae hende; lad os være allene.

(Drink gaaer.)

Fierde Scene.

Eugenie, Greven.

Eugenie.

(meget fornoiet.)

Nu skal jeg fortælle dem det allerbehageligste Nyt.

Greven.

Ifald ellers min Eugenie har nogen Deel deri.

Eugenie.

Min Fader er ganske indtaget af dem; ak! det kunde jeg nok vide! han holdt ret en Lovtale over dem i dette Øieblik. Jeg vilde gierne have kastet mig ned for hans Fødder og takket ham derfor; Han giorde mig ret stolt af min Mand, og jeg var nær ved at tilstaae ham alting reent ud.

Greven

(bragt i Bevægelse.)

De kommer mig til at skielve; Saaledes at sætte alt det jeg elsker i Verden blot for en fremfusende Virkning af hans Ivrighed.

Eugenie

(levende.)

Jeg veed nok, at han er hidsig; men han er min Fa-

der; han er billig; han er øm; kom Mylord! lad vores dybe Ærbødighed giøre ham vaabenløs. Aa kom dog! dette Øieblik skal blive os det allerlyksaligste — —

Greven
(forlegen)

Eugenie! hvordan? — — De vil? — — hvordan uden ringeste Forsigtighed i Forveien — —

Eugenie
(meget fyrig)

Dersom Du nogentid har havt mig kiær saa er det i Dag, Du maa overbevise mig derom. Giv mig dog denne Prøve paa Din Kierlighed; Kom! allerede i lang Tid fornærmer en forhadt Mistanke Din Kone; ondskabsfulde Øiekast forfølge hende; Giør dog Ende paa saa pinefuld en Tilstand; Sønderriv det Dække, som udsetter hende for at rødmes; Lad os kaste os for min Faders Fødder; Kom! Han skal ikke kunde staae imod.

Greven
(afsides)

Hvilken en Forlegenhed! (til Eugenia) Tillad dog i det mindste at jeg taler med ham endnu engang først, for at bestyrke ham i hans gode Tanker.

Eugenie
(taer ham ved Haanden)

Nei, de kunde forandre sig; det første Indtryk er til Din Fordeel. Kom dog; Jeg laer Dig ikke slippe.

Femte Scene.

Greven, Eugenie, Madame Murer.

Greven
(i det han bliver Mad. Murer vaer)

Ak Madame! kom dog og hielp mig at bringe hende til Billighed.

Mad.

Mad. Murer.

Hvad? Er Greven her? Jeg burde nok have giettet det, af den hefrige Iilfærdighed, som hun gik ud med; Men hvad er der paa færde?

Greven.

Allene over et par Ord, hendes Faer har ladet falde til min Fordeel, er hendes elskværdige Hierte strax bleven sat i Flamme, og nu paastaaer hun endelig, at vi i Dieblikket skal gaae hen, og giøre ham en Tilstaaelse om vores Forening.

Mad. Murer.

Nei Mylord! For alting tag Dem i Agt for det; tvertimod er det mit Raad, at De gaaer bort jo før jo heller, thi dersom han skulde vaagne op i det samme, og see Dem her, saa kunde snart denne hastige Tilbagekomst opvække en slags Mistanke hos ham, at — —

Greven

(skiuler sin Glæde under en omhyggelig Mine)

Ja saa var alting forloren; Jeg slider mig bort herfra med mindre Bedrøvelse, siden det er hendes egen Sikkerhed jeg bringer dette Offer.

(han gaaer)

Siette Scene.

Madame Murer, Eugenie.

Eugenie.

(seer efter ham, og efter en liden Taushed siger hun)

Han gaaer! — —

Mad. Murer.

Men har du reent mist baade Sind og Sands paa engang?

Eugenie.

Være tvungen til at slaae noget af i sine Pligter; ikke engang torde løfte Øinene op og see paa sin Faer; See, det er mit Liv. Jeg er forvirret naar han er tilstæde; hans Godhed er mig besværlig; hans Fortroelighed kommer mig til at rødme; hans Venlighed selv krænker mig — — Hvad det dog er tungt at tage imod Bersømmelser, som man veed, man saa lidt fortiener!

Mad. Murer.

Men betænk dog i London! hvor Greven maa tage sig saa nøie i Agt — — og desuden saa giør din Tilstand endnu ikke denne Tilstaaelse saa uomgiængelig fornøden.

Eugenie.

Men er det da ikke bedre, at forekomme et Onde, end siden at standse dets Fremgang? Tiden gaaer; Man 'aer een Leilighed slippe sig af Haanden efter den anden; de bequemme Øieblik blive daglig færre; — — den Forlegenhed man er i, for at aabenbare sig, taer hver Dag til; — — endelig saa skeer Ulykken.

Mad. Murer.

Din Mand er alt for øm over dig til at ville sette dig blot for — —

Eugenie.
(rørende)

Har De ikke, ligesaa vel som jeg kundet merke noget forstilt i hans Væsen, og noget konstigt i hans Tale? Naar jeg ret overlegger alting, bliver det mig ganske klart; dette saa indtagende simple Væsen, som han havde paa Landet, var mig langt kiærere.

Mad. Murer.

Aa Snak! Saasnart han bare er borte fra dig, saa er din Indbildningskraft strax i Bevægelse. Sy-

Syvende Scene.

Madame Murer, Eugenie, Drink.

Mad. Murer.

(til Drink, der har en lille Pakke i Haanden)

Hvad er det I har der?

Drink.

Det er nogle Breve, som Postbudet flyede mig.

Mad. Murer.

(overløber i en Hast Udskrifterne)

— — Fra Irland — — Her faaer vi noget Nyt.

Drink.

(setter imidlertid til rette i Salen og bliver staaende og hører paa Samtalen.)

Eugenie.

(forigen)

Fra min Broer?

Mad. Murer.

Nei det er fra hans Fætter, der staaer ved det samme Corps.

Eugenie.

Ingen Breve fra Sir Carl! det er meget underligt.

Mad. Murer.

(til Drink, der er i Lav med at aabne en Koffert)

Lad kun det være; Bethy skal nok legge vort Tøi ned.

(Drink gaaer)

Ottende Scene.

Madame Murer, Eugenie.

Eugenie.

(imens Madame Murer læser ganske sagte)

Jeg er meget underlig til Mode over, at vi intet høre fra ham — —

Mad. Murer.
(med en forstilt rolig Stemme)

Dersom du er bedrøvet over det, saa seer jeg ikke at Sir Henriks Brev er i Stand til at trøste dig; din Broer har endnu ikke faaet vore sidste Breve — det er dog en grusom Stand den Krigsstand!

Eugenie.
(forvirret)

Min Broer er død! Ah!

Mad. Murer.

Har jeg sagt et eneste Ord derom?

Eugenie.

Hver en Blodsdraabe iisner i mig!

Mad. Murer.

Ja, siden jeg da seer at din Forskrækkelse gaaer videre end min Forsigtighed tænkte, saa læs selv.

Eugenie.
(læser skielvende)

„Min Fætter er grovelig bleven beskiæmmet af sin „Obrist, har derfor nødt ham til at slaaes, og giort ham „Vaabenløs; Hans Fiende har strax derpaa givet ham an, „hvorudover Sir Carl har seet sig nød til, hemmeligen at „tage Veien til London; men Obristen forfølger ham, for „at anklage ham hos Ministeren." — Ah min Broer!

Niende Scene.

Baronen, Mad. Murer, Eugenie.

Baronen.

Naa! hvad er der nu paa Færde? fordi jeg slumrer et Øieblik, imens jeg sidder og sladrer med Jer, saa — —

Eu-

Eugenie.
(bekymret)
Min Broer har slaaedes.

Baronen.
Hvoraf veed I det?

Eugenie.
Sir Henrik har skreven os det til.

Mad. Murer.
(med en vigtig Mine)
Og har giort sin Modstander Vaabenløs; dersom det kun ikke havde været hans Obrist!

Baronen.
Ja hvorfor det? Hans Obrist saa godt som en anden.

Eugenie.
Min Faer! Min Faster! Lad os alle tænke paa at redde ham.

Mad. Murer.
Ja, men hvor skal vi faae fat paa ham?

Eugenie.
Min Fætter skriver jo han er i London.

Mad. Murer.
Men han veed ikke af at vi ere her.

Eugenie.
(slaaer Øinene ned)
Skulde Mylord Clarendon ikke kunde — —

Mad. Murer.
Den kiere Mylord! Aa ja! det er ogsaa sandt; (med en spøgsk Mine) dersom ellers min Herr Broder vil giøre ham den Ære at imodtage hans Tieneste.

Baronen.
(svarer hende i samme Tone)
Det skulde paa min Troe være min sidste Tilflugt; flye

mig Brevet Eugenie! (han læser sagte) Hem - m - m - For Diævelen! (læser høit) „Ifald det just ikke skulde gaae ham „an paa den Maade, at giøre Sir Carl ulykkelig, saa lad „ham dog vide at han maa staae paa sin Post; thi Obri„sten har Ord for at kunde skille sig af med Folk paa ad„skillige Slags Maader" — — Ei hvad! det kan ikke være mueligt? skulde en Officeer? — —

Mad. Murer.

Denne Hændelse bringer mig igien paa det jeg sagde jer før min Herre; dersom I, istæden for at bestemme jeres Datter til en gammel forarmet Krigsmand, vilde finde jer i, at man havde nogle høiere Absigter med hende; thi nu omstunder ere Beskyttere. — —

Baronen.

Der er vi paa den gamle Tone igien. Hør Søster! engang saa godt som fire og tyve, og kom saa aldrig med det oftere: I har Lyst til Mylorder og Folk af stor Stand; og jeg for min Part, jeg kan ikke lide dem. Jeg holder alt for meget af min Datter til at opofre hende for jeres Forfængelighed, og giøre hende ulykkelig.

Mad. Murer.

Og hvorfor ulykkelig?

Baronen.

Ei, mener I ikke jeg kiender jeres smaa høiadelige Herrer? Lad os endogsaa betragte dem i deres Forbindelser, hvor Stand og Midler ere allermeest lige. En Pige bliver gift i Dag; bedraget i Morgen; forladt inden Ugen er til Ende; Utroeskab, Forglemmelse, aabenbare Elskovs Handeler, de allerfordømmeligste Liverligheder selv, er kun Spøg i deres Øine; Snart trækker Uordentligheden i Levemaaden Uordenen i Fornusten efter sig; Midlerne forø-

des,

des: Gaard og Godser sættes i Pandt eller blive solgte, og saa er endda Midlernes Forliis ofte det mindste Tab, som deres ulykkelige Ægtefæller maae dele med dem.

Mad. Murer.

Men hvad har dog denne Afskildring, enten den er truffen eller ei, med den Sag at giøre, vi tale om? I afmaler Ungdommens, men ikke den høie Stands Feil; Tvertimod, det er just i denne Stand at Folk har de beste Udsigter til Redning; lad dem endogsaa være komne i en Slags Uordentlighed, saa sætter de dem dog engang, og saa kan Kongens Naade let — —

Baronen.

Staae strax paa Pinde for at oprette deres Galskaber; ikke sandt? Men kan man vel med Billighed giøre Ansøgning om Belønninger, naar man aldrig har giort noget til Nytte for sit Fædernеland? Og naar Grunden til deres Begieringer er saa skammelig, er det da ikke urimeligt, at giøre Regning i Forveien paa en Naade, som kan tusinde Gange bedre blive anvendt paa et andet Sted? Jeg sætter ogsaa, at deres Overlæben afvinger den: hvad saa? Jeg agter dog alletider en retskaffen Officeer, der med Rette har fortient, skiønt ikke erholdet saadan Naades-Beviisning, høiere; og saadan en Mand er Cowerly; har han just ikke Hoffets Yndest, saa har han dog hele Armeens Høiagtelse, og det ene troer jeg nok kan veie op imod det andet.

Mad. Murer.

Men min Herre! — —

Baronen.

(utaalmodig.)

Men min Frue! dersom I endelig er saa indtaget af

jeres Mylorder, hvorfor gifter I jer da ikke selv med en af dem?

Mad. Murer.

(spydsk.)

I havde fortient at jeg skulde giøre det, og bringe alle mine Midler over i en fremmed Familie.

Baronen.

(bukker for hende.)

Ei ja! vær saa god Søster! Jo mindre Midler til mine Børn, jo mindre Uordentligheder, jo mindre Leilighed til Galskaber.

Eugenie.

(afsides.)

Alletider i Skienderie! hvad jeg er dog ulykkelig!

Tiende Scene.

Robert, Baronen, Madame Murer, Eugenie.

Robert.

Capitain Cowerly ønsker at giøre sin Opvartning.

Baronen.

Han kunde aldrig komme beleiligere; lad ham strax komme ind.

Ellevte Scene.

Baronen, Mad. Murer, Eugenie.

Mad. Murer.

Et Øieblik, om I behager, til vi er aaaet vor Vei; Jeg har sagt jer det saa ofte, at det er et Menneske, jeg ikke kan udstaae.

Baronen

Men hvad er dog det for noget? er det Høflighed? En af vores fælleds gode Venner, og som endog med det allerførste bliver af Familien til.

Tolvte Scene.

Capitain Cowerly, Baronen, Madame Murer, Eugenie.

Capitainen.

(med en stoiende Røst.)

God Dag min gode gamle Ven!

Baronen.

God Dag Capitain! vi to løber grassates efter hinanden.

Capitainen.

Ja, da jeg kom hiem, saa fandt jeg den Seddel, som De havde efterladt dem der, men jeg forsikrer paa min Ære, jeg havde nær gaaet min Vei igien herfra, uden at have seet Dem.

Baronen.

Og hvorfor det da?

Capitainen.

Der var en af deres Folk, den egensindige Krabat, (jeg veed ikke hvor det er at jeg har seet ham før) han paastod, at der var ikke et Menneske hiemme.

Baronen.

Da har jeg ikke givet den Befalning, min Søster!

Mad. Murer.

Jeg heller ikke; Siden vi vare saa mylig ankomne, saa ventede vi os ingen Besøgelser.

Capit.

Capitainen.

I saa Fald kan jeg ønske mig dobbelt til Lykke, med at have trænget igiennem med Magt; baade dersom jeg kan være Dem til Tieneste i noget, og dersom Damerne ikke vil tage det ilde op, at jeg giør Dem min Opvartning.

Baronen.

See her Capitain! her er min Søster, og der staaer snart Din — (pegende paa Eugenie.)

Capitainen
(Til Eugenie.)

Jeg misunder min Broer sin Lykke, min smukke Frøken! naar man seer Dem, saa har man ikke mere nødig at undre over, at han har brugt saa megen Forsigtighed for at forvisse sig om sin Lykke.

Mad. Murer.
(med en Slags uagtsom Mine.)

De har stor Ret, min Herre! Forsigtighed er meget god i alle Ting; enhver bruger sin.

Capitainen
(seer sig rundt omkring og siger:)

Men hvor er han da henne?

Baronen

Hvem?

Capitainen.

Jeres Søn.

Baronen.

Min Søn? Ja hvem veed det?

Mad. Murer.

Hvad vil det Spørsmaal sige, med Tilladelse?

Capit-

Capitainen.

Er det da ikke for hans Skyld at De er kommen til London?

Baronen.

Nei vist ikke; det er for en forbandet Processes Skyld, som jeg ikke forstaaer mig det mindste paa, undtagen at jeg veed jeg har Ret. Men veed Du allerede noget om min Søns Tildragelse?

Capitainen.

Ah det er kuns en Bagatelle; det er af ingen Betydenhed.

Baronen.

Ja det tænker jeg ogsaa; det eneste, man maatte være bange for, er Subordinationen.

Mad. Murer.
(spedsk.)

Jeg maae beundre min Herres Gaver, saaledes at kunde vide alting forud; det er først nu i dette Øieblik vi faae noget at høre derom.

Capitainen.

Men jeg har seet ham selv personlig, Madame.

Eugenie.

Min Broer?

Capitainen.

Ja vist Frøken!

Baronen.

Naar da? — Hvor? — Hvorledes?

Capitainen.

Jeg saae ham i Forgaars Aftes i Tusmørket i St. James

James's Park; han har været her hemmelig i Byen i fem Dage; han gaaer ikke ud uden om Aftenen, fordi han har slaaedes med sin Obrist; han lader sig kalde Ridder Campely — er det ikke rigtigt? —

Mad. Murer.

Vi ere ikke saa vel underrettede.

Eugenie.

Men hvor skal vi faae fat paa ham, min Herre?

Baronen.

Hvor opholder han sig her i Byen?

Capitainen.

Ja det veed jeg paa min Troe ikke; men jeg har faaet Løfte af ham, at han vil besøge mig; Jeg skal nok bringe hans Sag i Rigtighed; jeg har nogen Indflydelse, som De nok veed —

Mad. Murer.

(ipodst.)

Just det eneste, der var os angelegent at faae Oplysning om, det er det Monsieur ikke veed.

Capitainen.

Men Madame! Jeg kunde jo dog ikke tage ham ved Hovedet, for at nøde ham til at sige mig, hvor han boede; og nu for et Øieblik siden, da jeg læste Baronens Seddel, saa troede jeg ganske tilforladelig at finde ham her.

Mad. Murer.

Det er just saa meget desto mere fortrædeligt, som vi, i den Forlegenhed han er i for Beskyttere, havde Een, der formaaer en Hoben hos Ministeren.

Capitainen.

Ja her er vist ingen Mangel i Landet paa Folk der gi ve

de sig ud for at formaae en Hoben mere end de giør; vil De behage at lade mig høre hvem det er, saa skal jeg snart sige Dem om —

Mad. Murer.
(spodsk.)

Det er kuns Greven af Clarendon.

Capitainen.

En Brodersøn af Mylord Hertugen?

Mad. Murer.

Ikke uden ham.

Capitainen.

Ja det troer jeg. Hans Oncle giør Afgud af ham; det er min meget gode Ven; dersom De befaler det, saa skal jeg meget gierne tage mig det paa, at — —

Mad. Murer.
(med en stolt Mine.)

Han giør ogsaa mig den Ære at unde mig lidt af sit Venskab.

Baronen.

Det er hans Huus vi boer i.

Capitainen.

Syntes det mig ikke nok; jeg saae mig omkring overalt den Gang jeg kom herind — men denne Tiener betog mig al min Opmerksomhed — — Jo den Karl er rigtig nok i hans Tieneste, jeg tankte det nok ved mig selv, at jeg skulde kiende alt dette igien. Vi har undertiden holdt nogle alt for nydelige Aftensmaaltider her paa denne Sal; det er, som han kalder det paa sin fransk: hans petite Maison.

Mad.

Mad. Murer.
(spodsk.)

Petite Maison min Herre!

Baronen.

Ei hvad! det er jo lige meget hvad man kalder det. Er det værd at trættes om et Ord? det er jo nok naar han laaner os det! — det er ikke fuldt en Time siden han var her.

Capitainen.

I Dag? — da vilde jeg have veddet om, at han var til Windsor.

Baronen.

Han kom dersra.

Capitainen.

Naa det er paa min Troe ogsaa sandt; jeg huskede ikke paa at Bryllupet skal staae i London.

Mad. Murer, Eugenie.
(begge paa engang.)

Bryllupet!

Capitainen.

Ja vist i Morgen. Men jeg falder i Forundring over Dem; det kan ikke være mueligt, at De skulde være uvidende derom, dersom De ellers virkelig har talt med ham i Dag.

Baronen.

Jo, jeg vidste det nok jeg.

Mad. Murer.
(foragtelig.)

Hum — — det er ligesom hans petite Maison — Hvad vil det ellers sige, hvad er det for et Parrie?

Ca-

Capitainen.

Det allerskørste i hele Engeland; en Datter af Greven af Winchester; og Kongen giver den unge Mylord et Stadholderskab til Brudegave; Men det er jo en almindelig bekiendt Sag over hele London —

Eugenie.
(affides)

Retfærdige Himmel! hvor skal jeg skiule mig?

Mad. Murer.

Og jeg vil vedde, at der er ikke et sandt Ord i alt det.

Capitainen.

Alvorligen? Ja saasnart Fruen nægter offentlig bekiendte Ting, saa har jeg ikke et Ord mere at sige.

Baronen.

Det er dog ogsaa vist alligevel Capitain! at han stod meget haart paa for lidt siden at der var ikke noget om —

Capitainen.

Men jeg da, som er hver eneste Dag hos hans Oncle; og som selv har været med i Raadet om alting; — — For Resten maa det gierne være som De behager. — Paa den Maade, saa skulde Livrcerne, der allerede ere færdige, Vogne og Diamanter, der ere anskaffede, Hotellet, der er udvyntet og meubleret, Egteskabs Foreeningen, der er underskreven, saa skulde alt dette da kuns være en blot Indbildning?

Eugenie.
(affides)

Ak jeg Ulyksalige!

Baronen.

Men jeg synes dog ogsaa Søster! at alt dette er temmelig ligefrem; hvad siger I vel hertil?

Mad. Murer.

Jeg siger: at Monsieur har drømt alt hvad han siger os; thi jeg veed fra en meget sikker Haand at Greven har anden Forbindelse —

Capitainen.

Aa! det troer jeg meget gierne; maaskee et eller andet ulykkeligt Fruentimmer af Stand, som han har faaet paa den talrige Liste af sine andre smaa Erobringer. — Jeg kiender min Mand! Jeg erindrer mig nu ogsaa virkelig at have hørt sige: at en vis Landsbye Skiønhed skulde en Tidlang have holdt ham fra Hovedstaden.

Mad. Murer.

(spodsk)

Landsbye Skiønhed?

Baronen.

(leende)

Een eller anden uskyldig ung Pige, som han har lært lidt paa, og som han har havt at fordrive Tiden med.

Capitainen.

Det forstaaer sig! hvad andet?

Baronen.

(med en fornøiet Mine)

Ja, ja, ja, ja, det er ret vel at saadant et stakkels forladt Pigebarn, kan Tid efter anden tiene til Exempel for andre, og holde disse Frøkener lidt tilbage ved Frygt for Følgerne af deres smaa Forliebelser; og Forældrene ligesaa — — det er just det, der kan fornøie mig.

Eugenie.

(afsides)

Det er mig umueligt længere at udholde den Piinsel, jeg er i!

Capitainen.

Mig synes Frøkenen befinder sig ikke vel.

Baronen.

Min Datter! hvad skader dig mit Barn?

Eugenie.

(skielvende)

Jeg er ikke ret vel min Faer.

Mad. Murer.

Jeg sagde dig det nok, min kiere Broer-Datter! at vi skulde have gaaet vor Vei. Kom med mig, og lad disse Herrer kuns fortælle hinanden deres ypperlige smaa Historier.

Trettende Scene.

Baronen, Capitainen.

Du taer det ikke ilde op, Capitain!

Capitainen.

Aa vist ikke! Farvel Baron; jeg forsikrer dig jeg taer Deel i — — (vil gaae)

Baronen.

(fører ham noget tilbage igien)

A propos! Min Søn; hvordan siger du han lader sig kalde?

Capitainen.

Ridder Campley!

Baronen.

Det Navn husker jeg aldrig, dersom jeg ikke tegner det op; Jeg har her faaet et Brev, der truer med Mordere — — Du siger at han gaaer ikke ud uden om Aftenen — — og det allene til — — alt dette giør mig urolig.

Capitainen.

Jeg skal selv i Morgen Aften gaae hen i St. James's Park, og dersom jeg kan faa fat paa ham, saa skal jeg selv geleide ham herhen.

Baronen.

Nu det var vel.

(De gaaer ud igiennem Forstue-Døren)

Ende paa den anden Act.

* * *

Imellem Acterne.

Bethy kommer ud fra Eugenies Kammer, lukker en Koffert op, og tager adskillige Kioler ud af den, een efter den anden, som hun ryster og stryger Falderne ud paa, hvorpaa hun legger dem hen paa en Canopee, som staaer i det inderste af Salen; Hun tager derpaa endnu adskillig anden Fruentimmer Stads op af Kofferten tillige med en prægtig Hat af hendes Frokens, som hun prøver paa sig og staaer og brøster sig med for Speilet, efterat hun først har seet sig om overalt, om der er ingen, der betragter hende. Hun setter sig paa Knæ for en anden Koffert og lukker den op for at taae nogle andre Sager derud af; Imens hun best er i Lav med dette, kommer Drink og Robert ind og skiænds med hinanden; i dette Øieblik holder Orchestret op at spille og Acten begynder.

Tredie Act.

Første Scene.

Drink, Robert, Bethy.

Drink.

(til Robert klamrendes)

Og jeg vil kuns bede dig allene at passe paa dine Sager, og ikke at blande dig i mine; Er du sat til at melde nogen an, som jeg nægter Indgangen.

Robert.

Mens det kommer af at I veed intet, at Capitain Cowerly er een af Herrens allerfortroligste Venner.

Drink.

Drink.

(taler endnu høiere i Vrede)

Jeg er tilfreds han var en fortroelig Ven af Fanden. Hvad veed du hvad Aarsager jeg kan have dertil? Mon du er Kammertiener her?

Bethy.

(der sidder paa Knæ ved Kofferten, vender sig om, og siger)

Tys dog, tal saate, Frøkenen er i sit Kammer, og hun er ikke ret vel. (hun tager noget Tøi under Armen og vil gaae ind med til Eugenie.)

Drink.

(løber efter hende)

Jomfrue, Jomfrue! er der ikke noget mere hun skal have i Kofferterne? (han vil tage hende i Favn)

Bethy.

(svinger sig løs fra ham)

Aa jo vist! — — dog nei! I kan gierne tage dem bort. (hun gaaer ind i Eugenies Kammer)

Anden Scene.

Drink, Robert.

Drink.

(kommer tilbage for at hente Kofferten)

Kom mig kuns saadan engang til.

Robert.

Det er ogsaa en Støi at giøre for ingen Ting.

(de bærer Kofferten bort)

Tredie Scene.

Eugenie og Bethy.

Eugenie.

(kommer ud af sit Kammer og gaaer ganske sagte som et Menneske, der er nedsunket i dybe Bekrmringer; Bethy følger

efter hende og setter en Lænestoel til hende; Hun setter sig, taer sit Lommetorklæde og holder det for Øinene, uden at tale et Ord; Bethy staaer noget og betragter hende, giver ved en Gebærde sin Medlidenhed tilkiende, og sukker; hvorpaa hun tager noget andet Tøi og gaaer ind med i Frøkenens Kammer.)

Fierde Scene.

Eugenie.
(siddende, siger med en meget bedrøvet Mine)

Det kan vel hielpe mig jeg grubler, jeg kan dog ikke igiennemtrænge det Mørke, der omringer mig; Naar jeg meest søger at stille mig selv noget tilfreds, saa nedslaaer dog alleting mit Sind — — Ikke et Menneske i hvis Barm jeg kunde udøse min Sorg — — (imidlertid kommer Tienerne igien og henter den anden Koffert, og saa længe de ere i Salen, tier Eugenie) — — Betienten som jeg ikke engang har mere Rettighed til at befale noget; for et eeneste vøveligt Skridts Skyld, kan hele Verden behandle mig som den vil! — — Ak min Moer! i Dag er det ret jeg maae begræde din Død! (hun reiser sig forigen) — — Nei det er alt for stor Piinsel! — — Om endogsaa denne Tilstaaelse skulde giøre mig til det allerulyksaligste Fruentimmer af Verden, saa vil jeg dog aabenbare alting for min Faer. Den allerbedrøveligste Tilstand er mindre piinefuld, end den Uvished jeg svæver i — — Men min Fasters Frygt — — hendes udtrykkelige Forbud — — dog nei; Alting maae i Dag vige for den datterlige Ærbødighed; Ak jeg Ulyksalige! saadan skulde jeg have tænkt tilforn! — — Men Himmel! der er han. (hun falder tilbage paa Stolen)

Femte

Femte Scene.

Baronen, Eugenie.

Baronen.

Har du allerede vovet dig ud igien mit Barn? Din Tilstand foruroliger mig.

Eugenie.

(afsides)

Hvad skal jeg svare ham? (hun vil reise sig, men hendes Faer noder hende til at sette sig igien)

Baronen.

(venlig)

Dine Øine ere jo ganske røde; Du har grædt — Min Søster har nok uden Tvivl — —

Eugenie.

(skielvende)

Nei, nei min Faer! Hendes og Deres Godhed skal stedse leve i min Hukommelse.

Baronen.

Din Faster paastaaer, at jeg giorde dig bedrøvet nu nyssen; jeg spøgede noget med Capitainen, og det kun for at sige hende lidt imod, for hun er ganske forgabet i denne Mylord, der dog, naar jeg skal sige min rene Mening om ham, er kuns en meget maadelig Person; Saasnart man bare taler et Ord om ham, saa er hun jo færdig at faae een ved Hovedet; Hvad kan det ikke være os ligemeget, om han har fornøiet sig noget med en stakkels godtroende Pige, og siden ladt hende sidde? Det bliver ikke den sidste. Man giorde kanskee meget bedre, naar man ikke loe af saadanne Ting, men naar det ikke angaaer os, saa er det dog fornøieligt at høre det fortælle. — — Det er dog en underlig Kone i hendes Tænkemaade; dersom ellers vores Samtale

tale har været dig imod mit Barn, saa beer jeg dig om Forladelse.

Eugenie.
(afsides)
Jeg er ganske ude af mig selv.

Baronen.
(gaaer hen og trækker en Stoel frem ved Siden af hende, hvorpaa han kysser hende forend han setter sig)
Kom dog min Eugenie! kys mig engang, du er dydig, det er du, ærbar og føielig, du er al min Ømhed og Kierlighed værd.

Eugenie.
(reiser sig, forvirret)
Min Faer!

Baronen.
(rørt)
Hvad skader dig da mit Barn? Du elsker mig ikke mere?

Eugenie.
(kaster sig paa Knæ for ham)
Ah min Faer — —

Baronen.
(bestyrtset)
Men hvordan er dette sat? Du er mig jo ganske forunderlig.

Eugenie.
(skielvende)
Det er mig, der — —

Baronen.
(bidsig)
Hvad for noget? det er mig der — —

Eugenie.
(forvirret i høieste Grad, holder for Ansigtet)
Det er hende, De seer for Dem — —

Ba-

Baronen.

(fortrydelig)

Nu forgaaer Taalmodigheden mig, hvad er det jeg seer?

Eugenie.

(i den allerydderste Forskrækkelse)

Det er mig — — Greven — — min Faer — —

Baronen.

(heftig)

Det er mig — — Greven — — min Faer — — bliv dog ved, tael!

Eugenie.

(skiuler sit Ansigt imellem sin Faers Knæ, uden at svare ham noget)

Baronen.

Skulde du da være denne Ulykkalige?

Eugenie.

(som mærker at hans Mistanke gaaer for vidt, siaer med en ganske sagte Røst, der er dæmpet af Frygt)

Jeg er gift.

Baronen.

(reiser sig og steder hende fra sig med Foragt)

Gift! og det uden mit Samtykke!

Eugenie.

(falder omkuld; en slags Følelse af Ømhed kommer Baronen til at løbe hen imod sin Datter for at reise hende op igien)

Siette Scene.

Madame Murer kommer tillebende, Baronen, Eugenie.

Mad. Murer.

Hvilken en Tummel! hvilken en Allarm! hvad gaaer der af Jer Broer?

Baronen.

(hielper sin Datter op med Ømhed og bringer hende i en Lænc-Stoel; hvorpaa han kommer i sin forrige Hidsighed igien, og siger)

Lad mig være, lad mig være Søster! det var Jer jeg havde betroet min Datters Opdragelse til; Nu kan I ogsaa ønske Jer selv til Lykke med, at det er gaaet saa godt; den Uforskammede har giftet sig uden sine Forældres og sin Families Vidende.

Mad. Murer.

(koldsindig)

Nei aldeles ikke; Jeg veed det meget vel.

Baronen.

(forbittret)

Hvordan? I veed det.

Mad. Murer.

(koldsindig)

Ja vist veed jeg det.

Baronen.

Hvem er da jeg?

Mad. Murer.

(koldsindig)

I er et meget hidsigt Menneske og den urimeligste Herremand i hele Engeland.

Baronen.

(snysende af Forbittrelse)

Aa hvad! Aa hvad! I kan giøre mig rasende med Jeres Koldsindighed, og med Jeres Fornærmelser — — Man tør lade mig vide — —

Mad. Murer.

(trodsig)

Det er deri hun har forseet sig; jeg havde forbudet hende

hende det saa haart, og det er ogsaa derfor alene, hun fortiener alt den Angst og Skræk I foraarsager hende.

Eugenie.

(grædende)

Kiere Faster! Hun opirrer ham kun mere; Skal jeg da være saa aldeles ulyksalig!

Mad. Murer.

(trodsig)

Lad kuns mig tale Mylady!

Baronen.

Mylady?

Mad. Murer.

Ja ret Mylady; og det er mig, der af min egen Myndighed har giftet hende med Mylord Clarendon.

Baronen.

(opbidset)

Med denne Mylord?

Mad. Murer.

Ja med ham selv personlig.

Baronen.

Jeg burde nok have ventet at Jeres usle Forfænge-lighed — —

Mad. Murer.

(begynder at blive bidsig)

Hvad Indvendinger har I vel at kunde giøre?

Baronen.

Imod ham? — — tusinde! og en eeneste indbefatter dem allesammen: Han er aabenbare ryggesløs.

Mad. Murer.

Og for et Øieblik siden holdt I selv saadan en prægtig Lovtale over ham.

Ba-

Baronen.

Hvad kommer det den Sag ved; jeg roste hans Forstand, hans Skabning, en vis Anseelse; altsammen saadanne Fordele, der giøre ham ansect frem for andre, men som tillige komme mig til at befrygte mere af ham end af nogen anden, saasnart han misbruger dem paa sin Opforsels og Eres Bekostning.

Mad. Murer.

I gaaer nu allerider for vidt; Nu vel! Lad endogsaa være at han tilforn har tilladt sig een eller anden Frihed, som han nu selv er den første til at fordømme; thi man maae tilstaae ham at han er Erekier.

Baronen.

Ja i Omgang med Mandspersoner, og en Bedrager i Omgang med Fruentimmere. Men det er saa med jeres Kiøn; det har altid givet Folk af denne Tænkemaade et slags hemmeligt Fortrin frem for andre.

Eugenie.

(svømmende i Graad)

Ja min Faer! dersom De kiendte ham bedre, saa skulde De maaskee fortryde, at de — —

Baronen.

Nei, det er vig der vil komme til at græde over, at du ikke har kiendt ham til gavns — — Et Fruentimmer tænke rigtig om sin Forfører!

Mad. Murer.

Men jeg da?

Baronen.

(særdeles forbittret)

I er tusende Gange mere — —

Mad. Murer.

Ikke et Ord om Jer behager!

Ba-

Baronen.
(hidsig)

Det er jo et Menneske, der aldeles ikke er i Stand til at giøre sig den allermindste Samvittighed over en Art af Feil, hvis idelige Gientagelse just udgiør hans største Fornøielse. Et Menneske, der ret med Hiertens Glæde søger at stifte saadanne Ulykker i en andens Familie, der vilde bringe ham til Fortvivlelse, om de skeede i hans egen; og som endda foruden alt dette virkelig i sit Hierte foragter alle de Fruentimmere, iblandt hvilke han enten udsøger sig sine Offere, eller som han udvælger til Handlangere i sine Uordentligheder.

Mad. Murer.

Men I maa dog tilstaae mig, at hans Kone i det mindste maae være frietagen for denne almindelige Foragt; og jo flere Fortienester I erkiender hos Jeres Datter, jo bedre er hun ogsaa skikket til at bringe ham til sin Pligt.

Baronen.

Aa! I skal have mange Tak paa hendes Vegne Søster! Saa bestaaer da den Lykke, som I har søgt at bringe hende tilveie, kuns deri: at være foreenet med et Menneske uden Sæder? og at dele sin Mands fælleds Kierlighed med en Snees andre foragtelige Creaturer? Paa den Maade er hun da bestemt til, i en meget uvis Forventning om en anden Opførsel, ideligen at udøse sine Taarer, som han maaskee endda kunde være nedrig nok til at giøre sig en Triumf af lige i hendes Øine. Den ærbareste, sædeligste Pige er da bleven en Slavinde af en Ruggesløs, hvis forkærvede Hierte anseer selv, som noget latterligt og narrisk, den Kierlighed og Troeskab han dog fordrer af sin Kone. Jeg havde troet, at du var mere kræsen i dit Valg Eugenie.

Eu-

Eugenie.

(med en slags Fortrydelse, som dog hendes Ærbødighed dæmper)

Jeg smigrer mig dog i Sandhed min Faer med den Tanke, at Originalen til et saa foragteligt Skilderie aldrig skulde have bragt mig i Fristelse.

Mad. Murer.

(utaalmodig)

Sagen er: at Greven aldeles ikke er saadant et Menneske, som I afmaler ham. Kan vel være at han i den første Ungdoms Hede har været lidt for skiødeløs i at komme Folk til at tale vel om hans Sæder, men saa — —

Baronen.

Og hvad Forsikring kan den vel give jer for Eftertiden, der hidindtil bestandig har foragtet det Almindeliges Dom over den allervigtigste Punkt.

Mad. Murer.

Hvilken Forsikring? Alt det, der indgiver Fortroelighed, formerer Høiagtelsen og forøger de gode Tanker, man har om en; den Aabenhiertighed i hans Tænkemaade, der setter ham langt oven for al Forstillelse, endogsaa i de Ting selv, der ere til hans egen Fortred; det ædelmodige i hans Opførsel imod hans Undermænd, hans Gavmildhed imod sine Betientere, og endelig hans gode Hiertelaug, Der driver ham til at lindre alle Ulyksaliges Kaar. — —

Eugenie.

(kierligen)

Han er vist ingen Fiende af Dyden, det forsikrer jeg min Faer!

Baronen.

See kuns engang, hvor man giør alting til Dyder hos dem, hvis Forsvar man vil paatage sig — Han er en Menneskeven, han er Ædelmodig, Gavmild, Forbindelig; er ikke

ikke alt dette noget fortienestefuldt? Men viis mig een, der ikke skulde finde Fornøielse i at kunde giøre alt dette, og hvad vil I saa slutte deraf?

Mad. Murer.

At et Menneske, der er saa ædeltænkende, saa godgiørende imod hele Verden, kan umuelig være ubillig og grum imod den Person allene, som han elsker. —

Baronen.

(formildet)

Ja, jeg vilde ønske det, men — — —

Eugenie.

Jeg beer min Faer! Giør ham dog ikke den Uret at tvivle derom.

Baronen.

(mere venlig)

En Frietænkers Siæl er undgrandskelig mit Barn; men du smigrer dig forgieves med Haabet om en Forandring i hans Opførsel — Capitainens Skiæmt over hans sidste hemmelige Kierligheds Handel, passede sig ikke paa en Tiid, der har foregaaet hans Giftermaal med dig.

Mad. Murer.

Det var just det jeg ønskede I vilde begynde paa — Al denne stiklende Skiemt sigtede allene paa Jeres Datter, hvis hemmelige Forbindelse har givet Anledning til tusinde falske Giøninger; Men naar I faar at høre, at han tilbeder hende, og — — —

Baronen.

(trækker paa Skuldrene)

Tilbeder hende! Det er endnu en af deres Talemaader at tilbede — Alletider overdrive det virkelige! Skikke-

lige

lige Folk elske deres Koner, de som bedrage dem, tilbede dem; Men Fruentimmerne vil være tilbedte.

Mad. Murer.

Ja I vilde nok fatte andre Tanker, naar I fik at vide, at et Pandt paa den allerfuldkomneste Foreening vil snart — —

Baronen.

Hvorledes?

Mad. Murer.

(med en Mine, som den der troer allerede at have forklaret sig nok)

Jeg siger, naar der inden kort Tid — —

Baronen.

(til sin Datter)

Saa, er det sandt?

Eugenie.

(falder paa Knæ)

Ah min Faer! lad Deres Velsignelser giøre Deres Datter fuldkommen lyksalig!

Baronen.

(reiser hende op kierlig)

Alvorligen? Er det vist? Nu vel, nu vel mit Barn! siden det er saaledes fat, saa samtykker jeg alting (afsides) hvad som er skeed staar jo ikke til at endre.

Eugenie.

Hvad for en Byrde er mit Hierte dog nu ikke lettet for!

Mad. Murer.

(forneiet)

Omfavn dog Jeres Faer Mylady!

Baronen.

(kysser Eugenie)

Aa lad det Mylady være; bliv altid min Eugenie.

Eu-

Eugenie
(levende)

Ja saalænge jeg lever min Faer. (hun gier dette Udraab) Ak Mylord! hvilken en lyksalig Dag for os!

Baronen.

(med en Stemme som en der over det Ord Mylord falder hen i andre Tanker)

Men sig mig da engang; siden hun er denne Mylords Kone, hvad Pokker skal det da betyde med det andet Giftermaal? Det kan jeg alligevel ikke blive klog paa.

Mad. Murer.

Han sagde jer det jo selv for et Øieblik siden; Tiener, Snak! Bye-Rygter!

Eugenie.

Ja jeg maae tilstaae at jeg blev selv meget underlig over det endogsaa imod min Villie.

Baronen.

Det maae dog heller ikke være saa aldeles rigtig.

Mad. Murer.

Da er Drink jo hans Fortroelige; I behøver jo kun at forhøre ham selv.

(hun ringer med Klokken)

Syvende Scene.

(denne Scene gaaer meget hastigt)

Baronen, Madame Murer, Eugenie, Drink.

Baronen.

Det er ogsaa sandt; jeg skal snart faae det at vide — — (han taer Drink i Brystet) Fort hid du Spitsbub, og sig mig paa Timen alt hvad du veed om Giftermaalet.

Drink.

(seer sig omkring, med en forlegen Mine)

Om Gistermaalet! (affides) Mon jeg skulde troe at de havde faaet det at vide? — — Aa den forbandede Forvalter!

Baronen.

(hidsig)

Hvad for en Forvalter? vil du tale? — — skal jeg — —

Drink.

(forbauset)

Nei, nei min Herre! De behøver ikke at tage saaledes afstæd; det var om Gistermaalet De spurgte mig?

Baronen.

Ja vist.

Drink.

(affides)

Her gielder det paa at kunde lyve godt. (hoit) Gistermaalet er ganske rigtigt.

Baronen.

Ganske rigtigt! Naa Søster!

Mad. Murer.

Han lyver.

Drink.

Nei min Herre! jeg lyver ikke.

Baronen.

(opbragt)

Lyver du ikke Afskum!

Drink.

(affides)

Nu vel da; alting er aabenbaret; her maae være kommen et andet Brev.

Baronen.

Naa! fortæl mig den hele Sammenhæng; jeg vil høre Ord for Ord af din Mund.

Drink.

Ja gierne min Herre — — Men siden De dog veed det ligesaa godt som jeg, saa — —

Baronen.

Forræder! vil du — — (han vil slaae ham)

Mad. Murer.

(holder Baronen tilbage)

Men min Broer! — —

Baronen.

Ja saa lad ham ikke komme mig her med sine Udflugter; Lad ham sige mig det reent ud.

Drink.

(søger i Lommen og trækker et Brev op af den)

Siden det da ikke mere kan hielpe at forstille sig, saa er her Brevet fra Mons. Williams, Grevens Forvalter.

Baronen.

(river ham Brevet af Haanden)

Hvem er det til?

Drink.

Udskriften er til Fruen.

Mad. Murer.

Til mig? Hvor kommer dette Fortrin fra? Hvad Bekiendtskab har jeg med denne Forvalter?

Drink.

(forundret)

Hvorledes? Hvad Bekiendtskab? Det er jo den selvsamme, der har giort Giftermaalet.

Mad. Murer.

(taer Brevet fra Baronen)

Jeg begriber paa min Ære slet ikke noget af alt dette; Men Seglet er jo brækket.

Baronen.

Men sig mig engang hvor han kan tænke paa at vilde gifte sig, da han alt har taget min Datter til sin Kone?

Drink.

(aldeles forvirret)

Hvordan min Herre! er det det nye Partie, De mener?

Baronen.

Ja hvilket ellers?

Mad. Murer.

(har imidlertid læst Brevet)

Aa den Forræder! (hun knuer Brevet sammen og holder Hænderne op for Ansigtet)

Baronen.

Hvad er dette?

Drink.

Saa; nu er det ude med mig! nu kan jeg kuns pakke mig af Engeland jo før jo heller.

(han gaaer)

Otteende Scene.

Baronen, Mad. Murer, Eugenie.

Mad. Murer.

(oderlig bestyrtset)

Han har bedraget os skammelig; Min Broer-Datter er ikke hans Kone.

Eugenie.

(slaaer Armene i Vaaret)

Mægtige Himmel! (hun falder tilbage i en Lænestol)

Mad.

Mad. Murer.

Hans Forvalter har været brugt som Præst, og det hele dievelske Komplot har været Medvidere.

Baronen.

(stamper i Gulvet)

Satan! Ulykker! Hvad har I dog giort Fruentimmere?

Mad. Murer.

(forbauset)

Min Broer! opsæt dog af Medlidenhed Jeres Bebreidelser; Seer I ikke hvad Tilstand hun er i?

Eugenie.

(reiser sig igien)

Nei, nei, hold ham ikke derfra; det eeneste jeg just har at beskygte er Livet. — — Min Faer! jeg anraaber Deres Forbittrelse — —

Baronen.

(ude af sig selv)

Du har fortient den — — Troelose Kiøn! der alletider kuns opvækker Ulykker og Vanære i en Familie; Bad dig kuns nu i dine unyttige Taare, nu er det bag efter. — — Troede du maaskee at kunde undrage dig fra den Lydighed du er mig skyldig? Troede du ustraffet at kunde overtræde den allerhelligste af alle Pligter? — — Du har vovet det — — alle dine Skridt have været usikre; du er bleven forført, bedraget, vanæret, og Himlen straffer dig derfor med din Faers Foragt og Forbandelse. (vil gaae)

Eugenie.

(kaster sig hen imod Baronen og vil holde ham tilbage)

Ah min Faer! ynkes dog over min Fortvivlelse, og kald dog den forfærdelige Dom tilbage, som de nylig afsagde.

Baronen.

(noget rørt, støder hende sagte tilbage)

Gaae bort fra mine Øine; du har giort mig til det allerulyksaligste Menneske.

(han gaaer.)

Niende Scene.

Madame Murer, Eugenie.

Eugenie.

(løber hen og kaster sig i sin Fasters Arme og siger)

Ah min Faster! vil De ogsaa forlade mig?

Mad. Murer.

Nei mit Barn! hør mig — —

Eugenie.

Ah min Faster! kom staae mig bi; Lad os løbe hen og kaste os for min Faers Fødder; Lad os anraabe hans Godhed, og lad os forlade dette forhadte Huus.

Mad. Murer.

Nei det er ikke mit Raad; tvertimod, vi maae blive her og skrive Greven til, at du venter ham her i Aften.

Eugenie.

(med en Mine der giver hendes Afskye tilkiende)

Ham! — — jeg? — — De kommer mig til at skielve.

Mad. Murer.

Det maae saa være; Han kommer ganske vist; du maae overvælde ham med Bebreidelser: jeg vil giøre det samme; han bør vide, at din Faer vil kalde Retten til Hielp; Frygt eller Fortrydelse kan bringe ham paa andre Tanker.

Eugenie.

(opbragt)

Og skulde jeg da være saa nedrig efter denne skammelige

lige Streg, jeg skulde engang ære den, der for ævig har mistet min Høiagtelse. Skulde jeg gaae til Alteret, og svære en Meeneeder Troeskab; et Menneske uden Religions-Lydighed, og en Troeløs, der har opofret mig en ævig Kierlighed? Nei, før døe tusinde Gange.

Mad. Murer.

(standhaftig)

Betænk Eugenie at Skiendsel og Vanære bliver her Følgerne af din Mismodighed.

Eugenie.

(i Fortvivlelse)

Hvad Skiendsel! Skulde der vel endnu være nogen jeg havde at befrygte? Beskiæmmet ved saa mange Fornærmelser, forladt af hele Verden, knuset under min Faers Forbandelser, og afskyelig for mig selv — — Døden er min eneste Tilflugt.

(hun gaaer ind i sit Kammer.)

Tiende Scene.

Mad. Murer.

(allene, seer efter hende i det hun gaaer, og siger)

Hun gaaer fra mig uden at jeg kan faae hende til at skrive — — (gaaer frem og tilbage paa Gulvet) — — En Faer, der i sin Forbittrelse ikke vil vide af nogen Ting at sige; En Datter, der i sin Fortvivlelse ikke vil høre noget Menneske; En skiændig Elsker, der giør Ulykken fuldkommen — — Hvilken forskrækkelig Tilstand! (hun betænker sig et Øieblik) Hævn! Kom mit Moed til Hielp, jeg vil selv skrive Greven til; dersom han kommer! — — Forræder du skal dyrt betale de Piinsler du foraarsager os!

Ende paa den tredie Act.

Imellem Acterne.

En Betient kommer ind, setter alting til rette i Salen, slukker Lysekronen og de øvrige Lys i Stuen; man hører en Klokke ringe inden fra, han lyder efter og giver tilkiende ved en Gebærde at det er Madame Murer der ringer, hvorpaa han løber derhen, og et Øieblik efter kommer han tilbage med en Lysestage med et tændt Lys i, og gaaer ud igiennem Forstue-Døren. Han kommer ind igien uden Lys, efterfulgt af adskillige andre Betiente, som han taler sagte med, hvorpaa de liste sig allesammen ind til Madame Murer, som man imidlertid holder for udstæder sine Betalninger til enhver. Tienerne komme tilbage i Salen; løbe ud igiennem Forstue-Døren, og komme samme Vei tilbage til Madame Murer, bevæbnede med Hirskfængere og Kaarder, og har Fakler i Hænderne, der ikke ere antændte. Et Øieblik efter kommer Robert ind fra Forstuen med et Brev i den ene Haand og en Lysestage med Lys i, i den anden; Saasom det er Greven af Clarendons Svar han bringer, saa skynder han sig at komme ind til Madame Murer for at overlevere det; her er et lidet Mellemrum uden at der skeer noget, hvorpaa den fierde Act begynder.

Fierde Act.

Første Scene.

Madame Murer og Robert, der har en Lyseplade, med Lys i, i Haanden, hvoraf han stikker de andre Lys an, der staae paa Bordet, og som have været slukte imens Mellem-Acten varede; Salen er dunkel.

Mad. Murer.

(har en Seddel i Haanden, og i det hun gaaer frem og tilbage, staer hun ved sig selv)

Han kommer rigtig; (til Tieneren) hvor kommer det sig I var derhenne saa længe?

Robert.

Han var ikke kommet hiem endnu, jeg maatte bie efter ham; og desuden saa er der saadan en Løben og saadan

en

en Allarm derhenne, saa det er uden Ende. Han skal holde Bryllup i Morgen; alting er Hulter til Bulter; de vidste hverken hvor der var Pen eller Blek.

Mad. Murer.

Han kommer dog! — — hør Robert! giør nøiagtigen alt det jeg nu befaler dig; du skal gaae ned i Haugen, og stille dig ganske tæt ved den lille Dør; der skal du blive staaende uden at røre dig, og naar du merker Raslen af en Nøgel i Laasen, saa kom det allersnareste du kan og lad mig det vide.

Robert.

Skal han da komme ind, derigiennem?

Mad. Murer.

Giør hvad man befaler dig.

(Robert gaaer ud igiennem Hauge-Døren)

Anden Scene.

Mad. Murer.

(allene; gaaer frem og tilbage og slaaer med Sedlen paa Haanden)

Han kommer dog! — — endelig kommer Raden til mig at jeg faaer dig fat du Ertsbedrager! — — Sandt, Beslutningen er voldsom; men det er den sikkerste, det passer sig saa vel med Faerens Tænkemaade; — — dog maae jeg snakke noget med ham først, for at bringe ham paa samme Tanker. (hun seer paa sit Uhr) Jeg har endnu Tid — — Han er henne at trøste sin Datter, thi hans første Heede er nu forbi — — Det er just som jeg ønsker det — — Man maae tæmme denne Mand for at bringe ham til Billighed igien; Men see, der er han, hvor han seer nedslagen ud!

Tredie Scene.

Baronen, Madame Murer.

Mad. Murer.

(med en mørk Stemme)

Nu vel, min Herre! har I nu faaet det, som I vilde have det? der fattedes kun lidt i, at jeres Datter jo er død af Forskrækkelse.

Baronen.

(sætter sig ned tæt ved Bordet med Haanden under Kinden, uden at svare et Ord, og seer meget sorrigfuld ud.)

Mad. Murer.

(som forhen)

Saadan en Allarm! saadan en Hidsighed! uden at giøre den mindste Forskiel paa Personer.

Baronen.

(mumlende ved sig selv)

De, der selv har været Aarsag i Ulykken, bebreide andre den.

Mad. Murer.

Saaledes ganske at overlade sig til sin voldsomme Iverighed!

Baronen.

(fortvivlet)

I betiener jer alt for meget af min bedrøvede Tilstand, og min Taalmodighed; jeg troer, at I har sat jer for at ærgre mig ihiel. Lad os være i Fred, og behold I kun selv jeres Arv, den er alt for dyrt kiøbt paa den Maade; desuden skal min ulykkelige Datter maaskee ikke meget længe have den behov (han reiser sig, og gaaer frem og tilbage paa Gulvet gauske forvildet.)

Mad. Murer.

I har jo ingen Tid kundet fatte nogen retskaffen Slutning.

Ba-

Baronen.

Jo jeg har allerede fattet den.

Mad. Murer.

Og hvori bestaaer den?

Baronen.

(gaaer hastigere frem og tilbage og gior adskillige voldsomme Ophævelser)

Jeg vil gaae til Hove — — ja det vil jeg — — Jeg vil kaste mig for Kongens Fødder, han skal ikke afslaae min Bøn (Mad. Murer kaster paa Nakken heraf) — — Og hvorfor skulde han afslaae den? han er jo selv Fader — — Jeg har seet ham omfavne sine Børn.

Mad. Murer.

Et deiligt Indfald! og hvad vil I da sige til ham?

Baronen.

(bliver staaende stille foran hende)

Hvad jeg vil sige til ham? — — jeg vil sige: Herre! De er Fader; — — en øm Fader — — jeg er det ogsaa; men mit Hierte bløder over min Søns og min Datters Ulykke — De er en Menneskeven; De er godgiørende; den Tid een af Deres var i Fare, saa foreenede vi alle vores Taarer med Deres; De vil ikke være mindre følesløs imod mine. Min Søn har trokket Kaarde, men som en ærlig Mand; han tiener Deres Majestæt som min Faer-Fader, der mistede sit Liv for den salig Konges Øine; han tiener som min Faer, der blev i de sidste Uroligheder, da han forsvarte sit Fæderneland; han tiener som jeg tiente, da jeg havde den Ære at blive qvæstet i Tydskland — — derpaa skal jeg knappe mine Klæder op — — jeg skal vise ham mit Bryst — — mine Ar — — han vil blive opmerksom og jeg vil endnu sige til ham: der har indsneget sig en

Be-

Bedrager i mit Huus i min Fraværelse for at forstyrre vores Roelighed og fornærme Gieste-Retten; han har beskiemmet min Datter under et opdigtet Giftermaal. — — Jeg beer Dem Herre! paa mine Knæ om Nade for min Søn og om Ret for min Datter.

Mad. Murer.

Men denne Bedrager er af høi Stand og mægtig.

Baronen.

(hidsig)

Ei hvad! er han af Stand, saa er jeg en Adelmand — — overalt er jeg et Menneske; Kongen er retfærdig — — for hans Fødder siger alle disse Grader i Standen slet intet; troe mig Søster! Høihed merkes kun af den, der seer neden fra opad; oven fra nedad ere alle lige, og jeg har seet Kongen tale ligesaa mild til den allermindste som til den allerfornemste af sine Undersaattere. (han gaaer fra hende og kommer tilbage igien.)

Mad. Murer.

(med en standhaftig Stemme)

Troe mig Herr Baron! vi ere selv i Stand til at forskaffe os Hævn.

Baronen.

(der ikke har hørt mere end det sidste Ord)

Ja Hævn! og overlade ham til Lovenes Strenghed.

Mad. Murer.

(meget standhaftig)

Lovene! — — Høihed og store Venner kommer dem ofte til at tie! og desuden gifter han sig i Morgen, vi maae søge at forekomme ham. Uvished! Langsomhed! er det at hævne sig? ei hvad! den civile Ret kan ikke gaae uden for sine Grændser, (efter en liden Taushed siger hun med en sagtere Stemme) kort sagt, min Broer! det er nu Tid at aabenbe-

benbare jer min Hemmelighed; inden to Timer skal enten Greven være død eller ogsaa jeres Svigersøn.

Baronen.

Hvordan det da?

Mad. Murer.

(gaaer nærmere hen til ham)

Jo hør kuns: Jeg har skikket en fuldstændig Beretning hen til Mylord Hertugen om alle hans Brodersøns afskyelige Gierninger, dog uden at melde ham noget om mit Forsæt; derefter (jeres Datter kunde jeg nu slet ikke faae til det) men jeg har selv skrevet en Seddel i hendes Navn til dette Uhyre, at hun venter ham her i Aften.

Baronen.

Han kommer ikke.

Mad. Murer.

(viser ham Sedlen)

Naar Klokken er 12 i Nat — — her er hans Svar. Jeg har ladet baade jeres og mine Folk bevæbne: I skal komme ham uformodentlig paa Halsen naar han er inde hos hende; imidlertid har jeg en Præst ved Haanden — — lad ham nu ogsaa engang skielve.

Baronen.

(bestyrtet)

Hvordan Søster! et overlagt Mord! et lumsk Anfald!

Mad. Murer.

Var han saa nøie regnende da han paa det yderste beskiemmede os.

Baronen.

Det er sandt! Men naar han kommer saa vil jeg gaae ham i Møde og angribe ham.

Mad. Murer.

(med Forskrækkelse)

Han vil dræbe jer.

Baronen.

Dræbe mig? vel! saa har jeg dog ikke overlevet min Vanære.

(han gaaer)

Fierde Scene.

Mad. Murer allene.

Gaae halstarrige gamle Mand! Jeg kan være din Hielp foruden; det er mig, der har været Aarsag i Ulykken, det er mig allene der bør afhielpe den igien.

Femte Scene.

Madame Murer, Robert.

Robert.

(kommer løbende)

Jeg hørte Frue, der var nogen der prøvede en Nøgel i Laasen og derfor løb jeg det allerbeste jeg kunde.

Mad. Murer.

Hurtig, hurtig lad os komme ind; jeg henter min Broer-Datter i hendes Kammer; sluk, sluk, gesvindt; (han slukker Lysene i Stagerne og de gaae ind)

Siette Scene.

Greven og Sir Carl.

(Greven er i Frakke, har Hatten paa, og holder Kaarden med Skeden paa i den ene Haand, ved den anden fører han Sir Carl, der har den blotte Kaarde under Armen; Salen er mørk.

Greven.

Her er De i Sikkerhed min Herre! dette Huus hører mig til, omendskiønt jeg har brugt en slags Hemmelighed ved at gaae herind. — Men er De ikke saaret?

Sir

Sir Carl.

Nei; jeg har ikke faaet uden et Hug i Kiolen; men min Herre! De behager dog at sige mig hvem det er, jeg har at takke for mit Liv; uden Deres lykkelige Møde, og Deres ædelmodige Tapperhed, havde jeg ufeilbarlig maattet miste det; thi de fire Slyngler meente mig det ret godt.

Greven.

Den Tieneste er ikke noget; jeg har ikke giort andet end det jeg er forvisset om at De vilde giøre i lige Tilfælde. — Man kalder mig Greven af Clarendon.

Sir Carl.

(levende)

Er det mueligt? Greven af Clarendon! — — Saa var jeg da bestemt til at skulde skylde Dem alleting Mylord! og at erholde baade Æren og Livet af Deres Haand!

Greven.

Paa hvad Maade skulde jeg da være saa lykkelig?

Sir Carl.

Jo jeg er bleven recommenderet til Dem fra Dublin af.

Greven.

De er da den Ridder Campley, som min Søster og min Cousine har skrevet mig saa mange indstændige Breve til om, og som jeg adskillige Gange har seet paa Listen af de Visiter, der har ladet sig melde hos mig?

Sir Carl.

Jo det er mig; jeg har i fem Dage været der hver Aften, og i Dag sagde man mig, at De var nyelig gaaet ud; da jeg fik at høre hvad Vei De havde taget, saa skyndte jeg mig det Beste jeg kunde, og var just færdig at naae Dem, da jeg blev overfaldet. — Det er nu anden Gang siden jeg kom til Byen; men uden Deres Hielp i Aften Mylord saa — —

Greven.

Jeg er inderlig fornøiet over dette Møde; det fordeelagtige som disse Damer melder om Dem, det — —

Sir Carl.

Jeg har ladet mig melde under Navn af Campley, men det er just ikke mit rette.

Greven.

Min Søster skriver mig til at en vis Duel nøder Dem til, ikke at være det bekiendt her i Byen.

Sir Carl.

Ja det er med min Obrist, og det er ham, der forfølger mig; men De kan nok slutte Dem til af det der nyelig er hændtes mig, hvad for et Menneske min Modstander er.

Greven.

Det er skammeligt! vi skal i Morgen tale nærmere derom; De skal ikke gaae fra mig i Nat; jeg frygter, der kunde hendes Dem noget Ondt. — De skal faae Seng hiemme hos mig; dog maae jeg reent ud tilstaae Dem, at De setter mig her i en særdeles Forlegenhed.

Sir Carl.

De behager allene at befale, hvad De vil jeg skal giøre.

Greven.

Omstændighederne tvinge mig til at giøre Dem denne Tilstaaelse; man venter paa mig her i Huset, til en hemmelig Sammenkomst, og jeg gik just herhen ganske allene, da jeg havde den Lykke at kunde vise Dem denne Tieneste.

Sir Carl.

(smilende)

Ja saaledes! De maae ikke spilde den kostbare Tid her med mig.

Greven.

Nei, nei, det er vist ikke det, som De mener; mens De

De veed nok, at et eller andet fordeelagtigt Partie ophæver undertiden behagelige Forbindelser; og det er just min Historie. En indtagende Skiønhed, der har overgivet sig til mig, og som jeg inderlig elsker, opholder sig her tillige med sin Familie siden nogle faa Dage, hun har faaet et Nys om mit Giftermaal, man har skrevet mig til i denne Aften; jeg kommer her, sandt at sige, temmelig forlegen.

Sir Carl.

Aa det er vel saa en lille — —

Greven.

Nei vist ikke, intet mindre end det! det er just det der giør mig ondt, og bringer mig i Forlegenhed. Jeg har endog Mistanke om, at dette kunde i Tiden have Følger; hun skal have en Broer — — men jeg synes jeg hører det omskrevne Tegn; Undskyld at jeg beer Dem hin et Øieblik i Haugen; De seer hvorvidt min Tillid til Deres Venskab allerede strekker sig. (Greven fører ham ud i Haugen, kommer tilbage og lukker Døren efter sig.)

Syvende Scene.

Madame Murer, Eugenie og Greven (der har lagt sin Kaarde fra sig paa en Lænestoel, ganske nær ved Døren; Bethy har et Lys i Haanden, hvermed hun tænder de andre Lys an, der staae paa Bordet, og derpaa gaaer hun bort)

Mad. Murer.

(trækker Eugenie ned Haanden efter sig)

Det er forgieves at staae imod Eugenie! nu vil jeg endelig have det.

Greven.

(med en ombyggelig Mine)

Jeg kommer herhen med den yderste Forskrækkelse i Sielen; den Seddel, jeg har faaet i Aften, har kommet hver en Blodsdraabe i mig til at tisne, og disse tvende sidste Timer have været mig de forskrækkeligste i mit hele Liv.

Mad. Murer.

(spodsk)

Det er ikke Deres Høiagtighed, De skal giøre Regnskab for.

Greven.

Hvilken en mørk Imodtagelse! hvad skal jeg tilskrive den?

Mad. Murer.

(opbragt)

Spørg Deres eget Hierte ad.

Greven.

Hvorledes? dette ugrundede løse Rygte om mit Giftermaal, skulde det have kundet virke noget hos Dem?

Eugenie.

(hidsig ved sig selv)

Afskyelige Forstillelse!

Mad. Murer.

(holder for Munden paa hende)

Min kiere Broer-Datter, spar dog de svrige saa Kræfter du har tilbage; (til Greven) saa skulde da alt det, Folk siger derom, ikke være andet end et blot løst Rygte?

Eugenie.

(sætter sig imidlertid og holder Tørklædet for Øinene)

Greven.

(mindre standhaftig)

De behager dog at betænke det Forbigangne, og saa selv dømme hvordan det dog skulde være muligt, at — —

Mad. Murer.

(betragter ham nøie)

De seer mig saa forvirret ud.

Greven.

(urolig)

Dersom De ikke vil troe mig, saa har jeg dog — — saa

saa vil jeg tage min Tilflugt til min allerkiereste Eugenies Godhed?

Mad. Murer.

(koldsindig)

Hvorfor tør De ikke kalde hende Deres Kone?

Eugenie.

(ophidset ved sig selv)

Hvem skulde have sagt mig, at min Forbittrelse endnu kunde have bleven større.

Greven.

(aldeles forvirret)

Jeg begriber i Sandhed slet intet Madame! hvad al denne fremmede Tale vil sige?

Mad. Murer.

(meget forbittret)

Nægt da, nedrige Forfører! det Vidnesbyrd, som dine egne Medskyldige har aflagt imod dig; nægt din egen Samvittighed, der tegner paa din Pande den Skam og Forvirrelse, som følger en overbeviist Misgierning; Læs! (hun kaster ham Williams Brev, som Greven læser, og imidlertid betragter Mad. Murer ham meget noie)

Greven.

(siger, da han har læst)

Alting er aabenbaret!

Mad. Murer.

Der staaer han maallos og beskiemmet.

Greven.

(tvivlraadig)

Ja — — — jeg tilstaaer det; og jeg maae anklage mig selv, siden alle Sandsynligheder fordømme mig; — Jeg er skyldig; Frygt for at miste Dem paa den ene Side, og Skræk for min Oncles Myndighed paa den anden, har drevet mig til at begaae den Feil: at forsikre mig Dem ved u-

lovlige Midler; men jeg svær, at jeg skal giøre alting godt igien.

Mad. Murer.

(afsides)

Og det snarere end du troer.

Greven.

(taler mere hastig)

De er bleven fornærmet min Eugenie, men er derfor Deres Dyd mindre uskyldig? Har min Ubillighed noget Øieblik kundet være i Stand til at fordunkle den? En uigiennemtrængelig Hemmelighed setter Deres Ære i Sikkerhed; og dersom De ellers vil værdiges at antage min Haand, hvem har jeg da vel fornærmet andre end mig selv? Bliver ikke Elskeren og Manden den samme Person i min Eugenies Øine? Ak! maatte dog en eneste Dags Forvildelse tilgives mig; hvad skulde den ikke drage en ævig uforandelig Lyksalighed efter sig!

Eugenie.

(reiser sig og betragter ham med Foragt)

Falskeste af alle Mennesker! flye bort fra mine Øine. Jeg har Afskye for din Retfærdiggiørelse; Gaae, til hen til et andet Fruentimmers Fødder, for der at tilsvære hende de Følelser, som dit troeløse Hiertе aldrig kiendte — jeg vil ikke høre dig til under nogen Titul; jeg har lært at dø. (hun gaaer ind i hendes Kammer)

Mad. Murer.

(til Greven, i det hun gaaer ind efter hende og taer Lyset med sig)

Vil De da forlade hende i denne grusomme Tilstand?

Greven.

(bidsig)

Nei, jeg følger hende.

De

Ottende Scene.

Greven allene.

Hun troer hun er beskiemmet, det er nok; hun er min, og hun skal blive min. — — Ak! hvad har jeg dog giort? For at forlade hende, maatte jeg ikke have seet hende igien!

Niende Scene.

Greven og Sir Carl.

(der kommer ind igien fra Hauge-Døren af)

Sir Carl.

(i Mørke)

Mylord!

Greven.

Er det Dem, Ridder Campley?

Sir Carl.

Ja, det er mig.

Greven.

Om Forladelse! et Øieblik endnu, saa følger vi ad. (han vil gaae ind til Eugenie)

Sir Carl.

(taer ham ved Armen, for at holde ham tilbage)

Men frygter De ikke for noget, Mylord? Saa sildig ud paa Natten synes mig jeg seer alt for mange Folk paa Færde.

Greven.

Det er kuns Betienterne; jeg skal være hos Dem paa Timen. (han gaaer)

Tiende Scene.

Sir Carl

(allene, med en Mine der gier en slags Mistillid tilkiende)

Dette Huus er mig i saadan en stor Bevægelse: man

gaaer og løber frem og tilbage; jeg har seet Folk i Haugen — — og nu nyeligen var de henne at lukke Porten for den. — — Han seer mig saa forvirret ud, Mylord — — Samtalen maae have været heftig.

Ellevte Scene.

Sir Carl, Mad. Murer.

Mad. Murer.

(kommer ud fra Eugenies Kammer uden Lys, og siger ved sig selv i det hun gaaer)

Nu ligger han paa Knæ for hende, Øieblikket er gunstigt, nu frisk! (hun gaaer hen over Salen og ud igiennem Hauge-Døren)

Tolvte Scene.

Sir Carl

(allene, lyder efter, og da han ikke hører mere til noget, siger han)

Hum - - - Hum - - - denne Røst har en forunderlig Lighed med — — (han gaaer frem og tilbage og giør en Gebærde som een der forkaster en ugrundet Tanke) Det er dog et meget slet Menneske den Obrist! — — thi de Folk var dog vist ingen Tyve eller Stratenrøvere — — men hvor mangfoldige lykkelige Ting forenede sig dog ikke for mig i Mylord Clarendons Møde! det er ham, der redder mig mit Liv; det er ham, der skal søge om Pardon for mig hos Kongen; hvor mange bevægende Aarsager til at elske ham! — Men jeg synes jeg hører en Røst — — jeg seer et Lys — — lad os høre.

Trettende Scene.

Madame Murer og Sir Carl.

Mad. Murer.

(kommer ind igien i Salen og siger til Folkene, der ere bag ved hende, i det hun vender sig om til dem)

I skal ikke komme ind førend man laer jer det vide; men

men I skal stille jer allesammen lige for Døren, og i det han vil gaae ud, saa skal I gribe ham an, og holde ham fast; men tag jer vel i Agt, at han ikke undgaaer. (hun gaaer stiltiende hen over Salen ind til Eugenie, Tienerne gaae ud igien i Haugen)

Sir Carl.

(efterat han har hørt dette)

Der er Forræderie paa Færde! Skulde jeg da være saa lykkelig igien, at kunde være min Ven til Tieneste.

Fiortende Scene.

Baronen og Sir Carl.

Baronen.

(kommer ind igiennem Forstue-Døren, med Hatten paa Hovedet og Kaarde ved Siden, uden Lys)

Min Søsters Forehavende giør mig meget urolig, mon Clarendon ogsaa skulde være her?

Sir Carl.

(trækker sin Kaarde, og i det han gaaer trodsig hen imod Baronen, setter han ham Spidsen paa Brystet og siger)

I hvem I ogsaa er, saa giør ikke et Skridt længer.

Baronen.

(taer til Grebet paa sin Kaarde)

Hvem er saa dumdristig — —

Sir Carl.

(af een endnu mere trodsig Tone)

Ikke et Skridt siger jeg, eller du est Dødsens!

Femtende Scene.

Baronen, Sir Carl,

og de bevæbnede Tienere, der komme styrtende ind af Hauge-Døren med anstukne Fakler.

Baronen.

(der kiender Sir Carl)

Min Søn! — —

Sir Carl.

Aa Himmel min Faer!

Baronen.

Men ved hvad Lykke ere vi blevne samlede her paa dette Sted? Og det paa denne Tid her hos os?

Sir Carl.

Hos Dem? — — og hvad er da det for et Kammer? (han peger paa det, som han har seet Greven gaae ind i)

Baronen.

Det er din Søsters.

Sir Carl.

(med en angstelig Bevægelse)

Ak Gud! hvilken en skammelig Gierning!

Sextende Scene.

Mad. Murer, Baronen, Sir Carl og Folkene.

Mad. Murer.

(kommer tilløbende ved denne Støi og raaber af Forundring)

Sir Carl! — — det er Himlen selv, der sender os jer.

Sir Carl.

(fortvivlet)

Grusomme Tildragelse! — — jeg har kuns to Ting at vælge i, enten utaknemmelig eller vanæret.

Mad. Murer.

Nu kommer han og gaaer ud.

Sir Carl.

(forvirret)

Min Søster! — — min Befrier! — — jeg gø ser ved min Tilstand!

Mad. Murer.

Hvad? tør I betænke jer? — —

Sir

Sir Carl.

(bider Tænderne sammen af Forbittrelse)

Betænke mig? — — Nei, jeg er færdig.

Mad. Murer.

(til Tienerne)

Kommer hid allesammen.

Syttende Scene.

Madame Murer, Baronen, Sir Carl, Folkene, Bethy, Greven og Eugenie.

Eugenie.

(aabner Døren ved den Allarm hun hører, og i det hun holder Greven tilbage siger hun til ham)

Aa Himmel! de ere bevæbnede; gaae ikke ud.

Greven.

(støder hende tilbage)

Jeg er forraad! (til Sir Carl) flye mig min Kaarde min Ven!

Sir Carl.

(løber hen og bemægtiger sig Grevens Kaarde, og beholder imidlertid sin egen bestandig blot i Haanden)

næsten paa eengang.

Eugenie.

(bestyrtset)

Det er min Broer.

Greven.

Hendes Broer!

Sir Carl.

(hidsig)

Ja hendes Broer!

Greven.

(til Eugenie med en foragtelig Mine)

Saa er det Dem da, der har ledt mig ind i denne skamelige Snare?

Eugenie.
(forvirret)

Han beskylder mig!

Greven.

Deres Vrede, Deres Foragt var kuns en Forstillelse for at give dem destobedre Tid til at overrumple mig.

Eugenie.

(falder tilbage som halv død i en Lænestol; Bethy taer imod hende og holder hende noget i Varet)

Dette fattedes endnu for at giøre min Ulykke fuldkommen.

Mad. Murer.
(til Greven)

Al denne Snak nytter ikke til noget; enten tag hende til Kone eller dø.

Greven.
(forbittret)

Hvad! skulde jeg give efter for saa lumpen en Aarsag som Frygt? Og skulle min Haand være en Frugt af en nedrig Accord? — — Nei aldrig! — —

Mad. Murer.

Hvad var det da Du lovte for et Øieblik siden.

Greven.
(af samme Tone som forhen)

Jeg bar Ærbødighed for en dydig Ulykkelig; Hendes Bedrøvelse formaaede mere hos mig, end en Million bevæbnede Arme; Hun rørte mit Hierte, og var allerede færdig at erholde Seier; Men jeg foragter Stiemænd.

Baronen.

Og troede Du mig i Stand til at være det? eller dømmer Du maaskee allene om mig efter den Vanære, som Du styrter os i?

Mad.

Mad. Murer.
(heftig til Tienerne)
Griber ham!

Sir Carl.
(kaster sig imellem Greven og Tienerne)
Nei holdt!

Mad. Murer.
(endnu heftigere)
Griber ham, siger jeg.

Sir Carl.
(med en forskrækkelig Røst og Gebærde)
Den første der giør et Skridt — —

Baronen.
(til Tienerne)
Lad kuns min Søn raade.

Mad. Murer.
(fortvivlet gaaer hen og kaster sig i en Lænestoel og holder Hænderne over Kors for Ansigtet som et Menneske, der er i den yderste Fortvivlelse.)

Sir Carl.
(til Greven af en Tone som et Menneske der er overmaade forbittret)
Min Nærværelse, Mylord! vederlegger Dem det igien, som De har giort for mig; vi ere hinanden intet mere skyldige; de Midler, man her anvender imod Dem, anstaae ikke Folk af vores Stand. Der er deres Kaarde. (han giver ham den) Det er imod mig allene for Eftertiden De skal bruge den. De er frie Mylord! gaae bort; jeg skal forsikre Dem en ubehindret Bortgang; men i Morgen tales vi ved — —

Greven.
(bestyrtset, seer snart paa Eugenie, snart paa Sir Carl, og siger i det han holder op imellem)
Min Herre! jeg — — jeg forlader mig derpaa — — jeg skal vente paa Dem hienme hos mig. (han betragter

paa

paa nye Eugenie, og sukker som et ganske trøstesløs Menneske; hvorpaa han gaaer ud igjennem Hauge-Døren; Baronen holder imidlertid Tienerne tilbage og laer ham fri Giennemgang)

Attende Scene.

Eugenie, Baronen, Madame Murer, deres Folk og Sir Carl.

Mad. Murer.

(reiser sig ganske rasende og vender sig til sin Brodersøn)

Saa var det da allene for at rive ham os af Hænderne at du er kommen her?

Sir Carl.

(forvirret)

De skal beklage mig allesammen, naar De faaer at høre hvordan — — Tvil kuns ikke paa De jo skal blive hævnet — — Men denne Eugenie som hele Familien giorde sig saa meget til af — —

Mad. Murer.

(af en meget forbittret Tone)

Hævn jeres Søster Sir Carl — — men beskyld hende ikke; hun er et uskyldigt Offer — — lad os gaae ind i hendes Kammer; kom! I skal gyse over min Fortælning.

Sir Carl.

(overmaade bedrøvet)

Hvad? er hun uskyldig? Ah min Søster! Tilgiv mig min Vildfarelse; Imodtag her — — (han taer fat paa hendes Hænder) Men hun hører mig jo ikke! — — (til hans Fader) Tænk kun paa at hielpe hende. (Mad. Murer, Betha, og Robert, der trader ud fra de øvrige Betienterer, taer Eugenie under Armene og fører hende ind i sit Kammer)

Nit-

Nittende Scene.

Baronen, Sir Carl og Folkene.

Sir Carl.

(taer fat paa Baronens Haand og siger med en skrækkelig Stemme)

De min Faer! Antag i Steden for hende den Eed, som jeg her giør: Ja! dersom det Raserie, der omspænder min Siel ikke hak qvält mig; dersom den Ild, der udtørrer denne Ulyksaliges Blod, ikke reent har fortæret hende før Dag; Saa svær jeg: at den tilskrækkeligste Hævn skal have foregaaet hendes Død.

Baronen.

Kom med mig min kiere Søn! lad os gaae ind til hende.

(De gaaer ind til Eugenie; Betienterne gaae ud igiennem Forstue-Døren med Faklerne).

Ende paa den fierde Act.

* * *

Imellem Acterne.

Bethy kommer ud af Eugenies Kammer, og seer meget bedrøvet ud, bær en Lysestage i Haanden med Lys i, da det er allerede mørk Nat. Hun gaaer ind hos Madame Murer og henter et Flaskefoder, som hun setter paa Bordet i Salen, tilligemed Lyset; hun aabner Flaskefoderet og efterseer om det og saa er de rette Flasker; derpaa bær hun det ind til sin Frøken, efterat hun først har stukket Lysene an, der staae paa Bordet. Et Øieblik efter kommer Baronen ud af sin Datters Kammer med en meget beklemt Mine, bar i den ene Haand en Lysestage med Lys i, og med den anden søger han i sin Burestikke efter en Nøgel; hvorpaa han gaaer ud igiennem Forstue-Døren, som vender ud til hans Kammer, og kommer geirindt tilbage med en Flaske Salvolatile, som gier tilkiende at Eugenie er i en meget slet Tilstand. Han gaaer derpaa ind igien til hende. Man hører ringe paa Klokken inden for, hvorved en Tiener kommer tillobende; Bethy kommer grædende ud af Frøkenens Kammer og siger ganske sagte til ham, at han skal blive i Salen for at være desnærmere tilstede, ifald de vilde ham noget; hvorpaa hun gaaer ud igiennem Forstuen. Betienten setter sig imidlertid paa en Canopee, som staaer i det inderste af Salen, og tilsidst legger han sig paa sænge i den, og falder af Søvn

og

og Træthed. Bethy kommer tilbage med en Serviet under Armen og en Porcelains Skaal med Dxksel over i Haanden, hvormed hun gaaer ind til Eugenie. Et Øieblik efter laer Acteurerne sig see; Betienten gaaer sin Vei og den femte Act begynder.

Femte Act.

Første Scene.

Sir Carl og Madame Murer

(der kommer ud fra Eugenies Kammer)

Mad. Murer.

Lad os gaae herud, imens hun er en smule i Roligheds her kan vi tale friere sammen med hinanden.

Sir Carl.

(af en forskrækkelig Tone)

Efter alt det jeg her har hørt og det De har fortalt mig, — — saa er Beskiemmelsen og Skiændigheden dreven til det allerydersle. Min Forbittrelse kiender ingen Grændser — — han maae døe — — det er besluttet.

Anden Scene.

Madame Murer, Sir Carl og Eugenie

(der kommer ud af sit Kammer med en nedslagen Mine; Klæderne i Uorden; Haarene nedhængende og ganske forvirrede, uden Halsbaand og Smykke.)

Eugenie.

Hvad hører jeg? min Broer!

Sir Carl.

(kysser hendes Haand)

Kiereste ulykkalige Eugenie! har jeg ikke kundet forekomme

komme Misgierningen, saa skal jeg dog have den sørgelige Glæde at straffe den. (han vil gaae)

Eugenie.

(søger at holde ham tilbage)

Vie dog — — hvad Fordeel venter du dig deraf, at — —

Sir Carl.

(standhaftig)

Naar man ikke har mange Midler at gaae Valg iblant, min Søster! saa maae man giøre en Dyd af Nødvendigheden.

Eugenie.

(med en slags Vrede)

Du taler om Dyd! og ägter at dræbe din Medskabning.

Sir Carl.

(fortrydelig)

Min Medskabning! Uhyre!

Eugenie.

Han har reddet dit Liv.

Sir Carl.

(stolt)

Jeg er ham nu intet mere skyldig.

Eugenie.

(overmaade beklemt)

Store Gud! red mig dog ud af min Fortvivlelse! — — Min Broer! For den Kierligheds Skyld, der stedse har været imellem os, men især for den Ulykkes Skyld, der omspænder mig. — — Skulde jeg da vel være mindre ulyksalig, mindre vanæret, om en Meeneeders Navn, om hans Ihukommelse blev udslettet af Jorden? — — — (med en stærkere Røst) Og hvad, om din Dristighed blev straffet ved din Modstanderes Sværd, hvor grusomt et Slag for en Faer! — — Du, hans Alderdoms Støtte, du vil sette dit Liv i Vove, der er ham saa umisteligt! — — —

(med

(med en afbrudt Stemme) og for hvem vel! — — For en Ulykkelig som al din Magt dog ikke mere kan redde — — Jeg dør!

Mad. Murer.

— (kaster sig imidlertid paa en Stoel, og legger sig op imod Bordet, og støtter Hovedet derpaa)

Sir Carl.

(levende)

Du skal leve — for at nyde Hævnens Sødhed.

Eugenie.

(fortvivlet med en meget voldsom Stemme)

Nei, nei, jeg er det ikke værd — vil du høre Beviser derpaa; Ak! jeg foragter mig selv for meget til at dølge dem — — hvor troeløs han end er, saa taler dog mit Hierte endnu for ham: jeg føler, at det elsker ham endog saa imod min Villie; jeg føler, at om jeg end har Mod nok til at foragte ham levende, saa skulde dog ingen Ting i Verden holde mig fra at begræde ham død; jeg skulde forbande din Seier; jeg skulde hade dig; mine afsindige Bebreidelser skulde forfølge dig overalt; og jeg skulde beskylde dig for at have bortrevet ham fra Fortrydelsens Time.

Sir Carl.

(vred)

— Den fornærmede Ære opirres over din Tale; jeg foragter dine Taarer; Farvel! jeg iler hen, hvor mine Pligter kalde mig.

Eugenie.

(ganske ude af sig selv)

— Ak Barbar! — — bie dog! hvor skrækkeligt et Beviis giver du mig ikke paa din Hengivenhed! (hun vil gaae efter ham, men Mad. Murer holder hende tilbage)

(Sir Carl gaaer)

— — —

Tre-

Tredie Scene.

Eugenie, Madame Murer, Bethy.

Eugenie.

(bliver ved, ganske forvildet)

Hvad for et Syn! — — den blodige Kaarde udtrokken af min Mands Bryst — — (med en qvalt Stemme) Min Mand! — — hvad for et Navn har min Mund frembaaret! — — det sortnes for mine Øine — — mine Sukke qvæle mig — — (Mad. Murer og Bethy setter hende paa en Stoel)

Mad. Murer.

Tving dog din umaadelige Bedrøvelse.

Eugenie.

(græder bitterlig)

Nei, nei, Verden kan dog aldrig kiende Halvdelen af mine Smerter — — den Affindige, vidste han dog hvilket et Hierte han sønderslider!

Mad. Murer.

(græder ogsaa)

Lad dig trøste min allerkiereste Datter! denne skrækkelige Tildragelse skal begraves i en ævig Tavshed. Haab dog til det Beste mit Barn!

Eugenie.

(ude af sig selv)

Nei; jeg kan ikke haabe mere: jeg er træt af længere at løbe min Ulykke i Møde; Men give Himlen! jeg var baaren til min Grav, den Dag da jeg gleinte den Ærbødighed jeg var min Faer skyldig, for at følge Deres heftige Villie! Deres grusomme Kierlighed har udhulet den Afgrund, som man har styrtet mig i.

Mad. Murer.
(meget bestyrtset)
Hvad! — — Du vil ogsaa Eugenie — —

Eugenie.
(forvirret)
Jeg er forvildet — — Ak min Faster! Tilgiv mig det: forglemen Ulyksalig, som — — (med en mat Stemme) — — Men hvor er Sir Carl? — — Vilde han da ikke høre mig? — — Saa skal da Blodet strømme — — min Broer eller hans Modstander igiennemboret — —

Fierde Scene.

De forrige, Baronen kommer ind.

Eugenie.
(raaber til ham i Fortvivlelse)
Og De har ladt ham gaae min Faer!

Baronen.
(meget beklemt)
Troer du da at mit Hierte er mindre martret end dit? Formeer dog ikke min Smerte siden din Broders Moed tør giøre alting godt igien, (afsides) eller ogsaa giøre os allesammen dobbelt ulyksalige.

Eugenie.
(i Fortvivlelse hidsig)
Kan De vel haabe det min Faer! mon ikke dog hans Families Hævn vil leve? for siden igien at knuse Deres Søn? mon vores Paarørende ligesaa stolte som hans, skulde igien lade denne Død uhævnet? naar skal der da blive Ende paa denne Myrden? mon vel, førend begge Familiernes Blod er aldeles udtømmet?

Ba-

Baronen.

(vred)

Ubetænksomme! have saa lettroende et Hierte og dog vide saa mange Midler at forsikre sig derimod?

Bethy.

(gaaer ud igiennem Forstue-Døren)

Femte Scene.

Eugenie, Mad. Murer, Baronen og Sir Carl uden Kaarde.

Baronen.

(bliver Sir Carl vaer)

Min Søn — —

Mad. Murer.

Saasnart igien?

Baronen.

Er vi hævnet?

Sir Carl.

(med en nedslagen Mine)

Aa min Faer! De seer en Ulykkelig for Dem — — saa Skridt herfra fandt jeg Greven; han vilde have talt med mig, men, uden at vilde høre ham, nødte jeg ham til at forsvare sig; Men just som jeg allerhurtigst angreb ham — — O Ulykke! — — saa sprang min Kaarde i Stykker — —

Baronen.

Naa, hvad saa min Søn!

Sir Carl.

De er Vaabenløs, sagde han til mig ganske koldsindig; jeg anseer ikke denne Sag som aldeles afgiort endnu; jeg billiger Deres Fortrydelse; jeg kiender ligesaavel som De Ærens Love; Vi skal tales ved igien inden kort Tid — — derpaa gik han.

Mad. Murer.

For at bringe sit Giftermaal fuldkommen i Rigtighed; det var noget jeg allerede havde seet forud.

Sir Carl.

(med en fortvivlet Stemme)

Jeg er i Stand til at tage Livet af mig selv. — Min Søster! allerkiereste Eugenie! jeg havde lovet dig en Forsvarer, en Hævner, men Skiebnen har tilintetgiort min Forhaabning.

Eugenie.

(der sidder ned, siger med en doendes Stemme)

Saa har dog Himmelen havt Medlidenhed med mine Taarer; den har ikke tilladt, at andre skulde blive indviklede i min Ulykke — —. Aa min Faer! — — min Broer! — — Vil I vel være mere ubevægelige end den? Den Sorg og den Smerte, der dræber mig, skal afsoe den Plæt, som jeg har sadt paa min hele Familie, (her sagtnes hendes Rost efter Haanden) men dette ene Offer er nok; Jeg allene var skyldig, og Himlens Retfærdighed vil, at jeg forsoner min Forseelse med Vanære, Fortvivlelse og — —. Døden. (hun falder tilbage besvimet i Madame Murers Arme)

Siette Scene.

Baronen, Sir Carl, Madame Murer, Eugenie med Øinene lukte ligger tilbage i en Lænestoel, Bethy.

Bethy.

(kommer løbende)

Det banker sterk paa Døren.

Mad. Murer.

Paa denne Tid? — — saa tilig? — — Løb og lad dem ikke lukke op. (Bethy gaaer)

Sy-

Syvende Scene.

Madame Murer, Baronen, Sir Carl, Eugenie.

Baronen.

Hvorfor ikke det?

Mad. Murer.

Man maae befrygte alting — — saa slettænkende et Menneske — — Hans Oncle — —

Baronen.

I, hvad vil De vel giøre os?

Mad. Murer.

Efter det der er skeet i Nat, min Broer — — en høiere Ordre — — jeres Søn — — hvem veed?

Sir Carl.

Nei han er dog ikke i Stand til saa nedrig en Gierning.

Mad. Murer.

Han er i Stand til alting.

Ottende Scene.

De forrige og Bethy der kommer tilløbende.

Bethy.

(ganske forpustet)

Det er Greven af Clarendon.

Mad. Murer og Sir Carl

(paa engang)

Clarendon!

Baronen.

Jeg vilde ønske at det var ham.

Bethy.

Ja vist er det; jeg saae ham i Gaarden; han har den samme Kiole paa endnu; han var mig lige i Hælene.

Niende og sidste Scene.

De forrige, og Greven af Clarendon, der kommer ilendes ind i Stuen uden Kaarde.

Baronen.

(med en Mine, der giver hans Afskye for ham tilkiende)

Det er ham!

Mad. Murer.

Han vil see hende døe.

Baronen.

Nei, det skal han prøve førend hun: (han trækker Kaarden ud og gaaer imod ham) Forsvar dig Troeløse!

Sir Carl.

(kaster sig imellem)

Min Faer, han er jo uden Vaaben.

Greven.

Jeg troede at en oprigtig Fortrydelse var det eneste, der anstoden Skyldig; (han løber hen for at kaste sig for Eugenies Fødder) Du vinder Seier min Eugenie! Jeg er ikke mere denne Afsindige, der fornedrede sig selv ved at bedrage dig; Jeg tilsvær dig min Høiagtelse, min Kierlighed for evig. (han reiser sig meget bestyrtset) Men Himmel! Forskrækkelse og Døden omringer mig! hvad har der dog tildraget sig her?

Sir Carl.

(grædende)

Disse nye Tidender komme alt for sildig; Eugenie er ikke i Stand til mere at tage imod nogen Trøst.

Greven.

(levende)

Aa nei, nei; den overmaade Beklemmelse har allene bragt hendes Leveaander i denne Forvirring.

Mad.

Mad. Murer.

(grædende)

Ak det er ikke saa vel! vi har slet intet mere Haab tilbage.

Bethy.

(staaer bag ved Frøkenens Lænestoel og tørrer sine Øine paa sit Forklæde)

Greven.

(meget forskrækket)

Hvad? er De i Frygt for hendes Liv? Aa lad mig dog smigre mig med, at jeg ikke skulle være saa strafværdig; (med en venligere Røst) Min Eugenie! Allerkiereste Kone! Skulde denne Stemme, der tilforn havde saa stort et Herredømme over dit Hierte; skulde den da slet ikke formaae noget hos dig mere? (han taer fat paa hendes Haand)

Eugenie.

(kommer ved denne Bevægelse igien til sig selv, betragter ham skiltiende og giver ved en Geberde sin Afskye tilkiende, hvorpaa hun vender sig om til den anden Side, og siger)

Himmel! — — jeg syntes jeg saae ham — —

Greven.

(kaster sig igien for hendes Fødder)

Ja det er mig.

Eugenie.

(kaster sig i sin Fasters Arme, og siger skielvende uden at see paa ham)

Det er ham! — —

Greven.

Ærgierrighed forvildede mig, Æren og Kierlighed bringer mig tilbage for Deres Fødder — — vore lykkelige Dage ere dog endnu ikke forløbne.

Eugenie.

(har bestandig Øinene lukte, og i det hun staaer fra sig med Haanden, siger hun)

Lad mig være — — lad mig være — —

Greven.
(fyrigen)

Nei, aldrig; hør mig dog: da jeg i Nat gik herfra, med et Hierte opfyldt med Kierlighed til Dem, og af Beundring over saa ædelmodig en Fiende (han viser paa Sir Carl) saa løb jeg hen til min Oncle for at kaste mig for hans Fødder, og giøre ham en Tilstaaelse om alle mine Misgiernninger. En oprigtig Fortrydelse lærte mig at sætte Skam tilside; han saae min Anger, min Bedrøvelse; jeg lod ham læse den falske Act, der bevidner min Forseelse og Deres Dyd. Endelig formaaede min Fortvivlelse og mine Taarer ham til at samtykke vores Forbindelse; og han skulle allerede selv personlig have været her, for at give Dem det tilkiende, dersom ikke — — men tør jeg vel sige det? — — dersom han ikke havde frygtet for, at jeg aldrig skulde have erholdet Forladelse — — Tael Eugenie! bestem min Skiebne!

Eugenie.
(med en mat, langsom og afbrudt Røst)

Saa er det dog Dem! — — Jeg har samlet de faa Kræfter jeg har tilbage for at svare Dem — — Fald mig ikke i Talen — — jeg er Mylord Hertugen forbunden for hans Ædelmodighed; — — jeg troer endog at De Selv i dette Øieblik mener mig det oprigtigt — — men den fornedrende Tilstand, som De ikke har undseet sig for at stifte mig i — — den Skiændsel, som De har overvældet den Person med, De burde have kier — — har brudt alle de Baand, der — —

Greven.
(levende)

Beslut intet; jeg kan vel være Dem forhadt, men De hører mig dog til; mine Misgierninger har saaledes forenet os, at — —

Eu-

Eugenie.
(bedrøvet)

Elendige! hvad tør du lade mig høre?

Greven.
(hidsig)

Jeg tør vove alt for at erholde Dem; i Mangel af andre Rettigheder skal jeg fremføre mine Misgierninger selv, for deraf at giøre mig Beviser — Ja, De hører mig til: Min Kiærlighed, mine Fornærmelser, som De beklager Dem over, min Fortrydelse, altiing forbinder Dem, og betaer Dem den Frihed at nægte mig Deres Haand: det staaer ikke mere til Dem at vælge, De tilhører min Familie; spørg Æren, spørg deres Familie. Hav dog den ædle Hiimodighed og betænk, hvad De er Dem selv skyldig.

Baronen.
(til Greven)

Hvad hun er sig selv skyldig; det er at afslaae det Tilbud, som De giør hende; jeg er ikke aldeles foleslos ved Deres Opførsel: men jeg vil dog heller finde mig i, at trøste hende min hele Levetid over den Ulykke hun har havt at kiende Dem, end overgive hende til et Menneske, der engang har kundet bedrage hende — Hendes Standhaftighed giør hende al min Hsiagtelse igien.

Greven.
(meget beklemt)

Lad Dem dog bevæge min Eugenie! jeg kan ikke overleve et bestandigt Afslag.

Eugenie.
(vil reise sig for at gaae ud, men af Mathed falder hun tilbage igien og bliver siddende)

Hold dog op at plage mig med unyttig Overhæng; den

Slutning, jeg har fattet, er uryggelig; jeg har Afskye for hele Verden.

Greven.

(seer sig runden omkring, og vender sig endelig til Mad. Murer)

Jeg har intet mere tilbage at haabe Madame! uden allene af Dem.

Mad. Murer.

(spodsk)

Ja, jeg er tilfreds med at hun tilgiver Dem, dersom De ellers er i Stand til at tilgive Dem selv.

Greven.

(med en stærk Stemme, og af en høihiertet Tone)

De har Ret; den, der engang har giort sig saa skyldig, er for ævig uværdig til at dele Skiebne med hende, De kan intet lægge til, som jeg jo forud føler — (til Eugenie mere irrig) Men Grusomme! naar Himmel og Jord vidner om min Uværdighed, er der da intet i din Barm, som taler? og har ikke det ulyksalige Væsen, der snart skal takke dig for Dagens Lys, har det ikke mere hellige Rettigheder end denne din Beslutning? det er for det jeg opløfter en skyldig Røst; vil du da ved en dobbelt Grumhed berøve det den Stand, som det tilkommer? og skulde en fornærmet Kierlighed dog ikke give efter for Naturens Stemme? (han vender sig til dem alle) — Barbarer! dersom I ikke giver jer for disse Grunde, saa ere I allesammen, ifald det er mueligt, endnu mere unmenneskelige, endnu grummere, end det Uhyre, der har fornærmet hendes Dyd og som doer af Smerte, og Bedrøvelse for Jeres Fodder. (han kaster sig paa Knæ for Baronen og siger) min Faer!

Baronen.

(reiser ham op, trykker ham i Haanden og siger efter et Øieblikks Tavshed)

Jeg gier Dem hende.

Gre-

Greven.
(raaber)

Eugenie!

Baronen.
(til Eugenie)

Lad os give efter min Datter; den, der giør en alvorlig Fortrydelse, er længere borte fra Lasterne, end den der aldrig kiendte dem.

Eugenie.
(betragter sin Fader noget, hvorpaa hun lader sin Haand falde i Grevens, og vil til at tale, men Greven betager hende Ordet og giør dette Udraab)

Hun tilgier mig!

Eugenie.
(efter et dybt Suk)

Kom! Du fortiener at vinde; Din Forladelse er i min Barm, og aldrig kan en Fader til saa forønsket et Barn, være mig forhadt — — Ah min Broer — — min Faster! det Samtykke, jeg læser i Deres Ansigter, lader mig ogsaa smage Glædens Sødheder.

Mad. Murer.
(omfavner hende med Glæde)

Greven.
(henrykt af Glæde)

Eugenie tilgier mig! Ak min Glæde er ubeskrivelig. — — Dette gunstige Udfald skal giøre os allesammen saa lykkelige, som De ere værdige til at være det, og som jeg lidet har fortient at blive det.

Sir Carl.
(til Greven)

Ædelmodige Ven! hvad for Bersmmelser ere vi Dem ikke skyldige!

Greven.

Nei, jeg skulde rødmes over mig selv, dersom jeg ikke

ikke havde tragtet efter andet, end allene at erholde Dem; en fuldkommen Lyksalighed med min Eugenie; et roligt Sind, fornøiet med mig selv; og alle retsindige Folkes Høiagtelse; det er det eneste Maal, som jeg tør haabe.

Baronen.
(med Glæde)

Mine kiere Børn! enhver af Jer har giort sin Pligt i Dag: det er derfor I nu nyder Belønningen; Glemmer da aldrig at der ingen sand Lyksalighed er til paa Jorden uden Dydens Øvelse.

Greven.
(kysser Eugenies Haand med Henrykkelse og siger)
O min allerkiereste Eugenie!

(De forsamler dem allesammen omkring hende og Dækket falder.)

Ende paa den femte og sidste Act.

Den Ergierige,

Tragi-Comedie

in fem Acter

Destouches.

Personerne.

Kongen af Castilien; Hr. Elsberg.
Don Philip, Premierminister; Hr. Rose.
Don Fernando, Kongens Favorit og Don Philips Broder; Hr. Musted.
Don Felix, Fader til Don Philip og Don Fernando; Hr. Hortulan.
Don Ludevig, arragonisk Ambassadeur; Hr. Holberg.
Infantinden af Arragonien; Jfr. Halle.
Donna Beatrix, Don Philips Gemahl; Jfr. Bøtker.
Donna Clarice, den forriges Broder-Datter; Jfr. Olsen.
Hyacinte, Kammerpige hos Donna Beatrix; Jfr. Morel.
En Page.
Vagten.

Handlingen skeer i Kongens Slot af Castilien.

Første Act.

Første Scene.

Don Felix.
(allene)

Begge mine Sønner til Hove; den ene Premierminister og den anden Favorit! hvilken uheldig Skiebne har sadt dem begge i saa glimrende Poster! hvor stor Fare løbe de ikke, og hvor frygter jeg for dem! sandt! deres Fødsel svarer til deres Lykke, men hvor meget bedre for dem at gaae den sædvanlige Vei, end at være kommen til Ærens Spidse, hvis indbildte Herlighed vil giøre dem til et Maal for alle Avinds Pile. Hvor lyksaligt er dog ikke det rolige og ubekiendte Liv, hvor ønskeligt frem for den meest glimrende Pragt! ja søde Stilhed! du er ikke Maalet for de Misundeliges Efterstræbelser; men om de kiendte dig saa vilde de elske dig allene. De vilde finde i dig det Gode, de hige efter, og den fuldkomne

Lykke

Lykke, hvorefter de sukke, men søge forgieves i denne Sværm hvor Ergierrighed herser, og finder ikke Hvile; men hvilken Hob Mennesker bliver jeg ikke vaer! Begierlighed og Forventning er malet i hvert Træk; hvor de ile at bringe deres smigrende Røgelse paa deres Altar, som ere i Naade. O! mine Sønner! vogter eder for disse bedragelige Opvartninger! Egennytte formummer til Hove alle Ansigter, og de første til at krybe for eder; tillave eder under Haanden de farligste Stød. Men efter Haanden kommer den Sværm ind og bliver tyndere; nu vil jeg stræbe at blande mig ind i Flokken for at see, uden at blive seet. Jeg ønsker inderligen at vide, hvorledes mine Sønner bruge deres Magt. — — Dog det er bedre ikke at gaae videre frem; jeg seer der en Person, som jeg synes at kiende igjen, og hvis Anseelse forundrer mig ikke lidet. Hvilken Pragt! jo det er dog hende! det er Hyacinte selv.

Anden Scene.

Don Felix, Hyacinte.

Hyacinte.

Ih! Herre, er det Dem jeg seer! jo det er Don Felix! min Herres Fader!

Don Felix.

I Sandhed, min Frøken — —

Hyacinte.

Jeg Frøken! den Irring kunde let være mueliig for andre, thi uden at bilde mig for meget ind, har jeg et ærnemt Væsen. I det mindste siger man mig saa, og jeg troer det uden Vanskelighed.

Don Felix.

Det er vel giort.

Hya-

Hyacinte.

Desuagtet er jeg dog ikke stolt deraf. Jeg er Kammerpige: mit Navn er Hyacinte; skulde De vel i disse par Aars Tid have glemt mig?

Don Felix.

Nei. Eders Ansigts Træk faldt mig strax i Øinene, men sandt at sige var jeg bange for at løbe an ved at tage eder for Hyacinte. I er ikke meer den samme.

Hyacinte.

Ho, ho!

Don Felix.

Finder I jer vel ved Hoflusten?

Hyacinte.

Ypperlig! o det rare Opholdsstæd! det er den rette Skole for en Pige.

Don Felix.

Det seer man.

Hyacinte.

Min Frue, skiønt opfød paa Landet, har nu et Væsen som en Prinsesse.

Don Felix.

Forunderligt! hun er da meget foraudret? og min Søn hendes Herre?

Hyacinte.

Ham har det aldrig faldet ind at omdanne sit Væsen, sit Sprog eller sine Lader, og det maae man lade ham, at han er intet mindre end stolt, af en Premierminister at være.

Don Felix.

Saa meget desbedre.

Hyacinte.

Fornøiet, munter, forekommende, venlig, uden

Pragt, uden Stolthed, seende ikke paa sin egen, men paa sin Herres Fordeel, har han altid begge Hænder fulde af Forretninger uden at lade sig merke dermed. Det er Ord for Ord, hvad Rygtet siger om ham, og selv vil De i Dag med egne Øine see om dette Skilderie ligner ham.

Don Felix.

Jeg tør vente det. Denne Søn har altid givet mig det beste Haab. Siig mig engang, er han ret glad ved den anseelige Betiening?

Hyacinte.

To Gange har han vildet nedlegge den for Kongens Fødder; ikke at han er misfornøiet, men for at leve rolig. Til vores Lykke besidder Kongen for megen Klogskab til at lade en saadan Tiener fare.

Don Felix.

Er min Søn riig?

Hyacinte.

Nei, han er, desværre, alt for ærlig. Han sparer, han samler, men for hvem? allene for Kongen: at berige ham, og skaane Folket, derpaa gaaer hans Hensigt ud; selv lever han uden Pragt og Yppighed, ja den mindste Ting i hans ærværdige Huus smager af Tarvrlighed. Af denne Egenskab er min Frue derimod en assagt Fiende. De kostelligste Klæder, store Diamanter og Ædelstene, rige og prægtige Værelser, endog til hendes Betienteres Pynt er intet for gut. Hun tager aldrig ud uden i en deilig Stadsvogn, der drager alle Forbigaaendes Opmerksomhed til sig. Kort, intet ligner hendes Pragt, og hendes Lyksalighed bestaaer udi at kunde øse Penge ud.

Don Felix.

Min Sønnekone er daarlig, men min Søn ikke mindre, som vil lade hende faae — —

Hya-

Hyacinte.

O! han giver hende ikke en Skilling uden til det Nødvendige, og ofte hindrer han hende ret at lade sig see; dog er alle hans Moraler forgieves, Fruen giør hvad hun vil, saa længe hun har Penge.

Don Felix.

Men hvem skaffer hende dem?

Hyacinte.

Kongen, som ved sine Gaver kommer vores Mangel til Hielp. Den gavmilde Herre! uden ham vilde vores Stads kun være usel, men ham har vi det at takke, at vi, til Trods for Don Philip, mangler aldeles intet. Vel beklager Don Philip sig derover, men Kongen leer kun deraf og overøser os med Gaver i hvad han end siger.

Don Felix.

Er han da forelsket i min Sønnekone.

Hyacinte.

Nei, det lover jeg for. Hans Hierte er andenstæds henvendt, og brænder af en mere tilladelig Lue; men siden Don Philip har forhvervet sig hans Agtelse, uden at vilde modtage hans Velgierninger, saa høster nu Fruen, som i saa Fald er klogere, Frugten deraf.

Don Felix.

Min ældste Søn, seer jeg nok, fortiener sin høie Post; alt hvad jeg hører om ham forøger min Glæde, og I bekræfter hvad jeg allerede har hørt om ham af andre. Men hans Broder er han bestandig saa meget i Naade?

Hyacinte.

Jeg formaaer ikke at beskrive hvor kier Kongen har ham, han elsker Don Fernando som sin egen Siel. Aldrig var nogen Favorit det mere aabenbar.

Don Felix.

Vel. Men finder Don Fernando sig i sin Lykke, er han rolig, fornøiet, klog som hans Broder?

Hyacinte.

Han er tvertimod af et ganske andet Sindelav. Altid tankefuld, altid svanger med nye Anleg, overøset med Naadesbevisninger og aldrig tilfreds; for immer at stige høiere legger han alle Aarer om Bord, ja Kierlighed selv maae staae tilbage i hans Hierte for hans dybe Hensigter. Det er en Hofmand fuld af List og Ænker, som veed at sætte hvad Sminke han vil paa sine Ord og Lader, og hvis Ærgierrighed efter Omstændighederne veed, til sin egen Fordeel, at paatage sig hundrede forskiellige Skikkelser. For at naae sit Maal, er der intet han je tør vove. Krig ønsker han for at have Commandoen, og man siger, han agter denne Værdighed høiere end den Ære at høste Frugten af den fuldkomneste Seiervinding. Det er alt hvad jeg veed om ham, men jeg siger Dem det imellem os, forraad mig altsaa ikke, min Herre, thi min Oprigtighed vilde giøre mig stor Skade; andenstæds kan det være en Dyd, men her er ingen Last større.

Don Felix.

Det veed jeg desværre alt for vel, men forlad jer paa min Taushed.

Hyacinte.

Naar jeg kiender mine Folk, lader jeg min Tunge lidt Tøilen, ellers — —

Don Felix.

Kunde I lade Don Philip vide at jeg ønskede at tale et Øieblik med ham her?

Hyacinte.

Ja Herre, jeg skal strax udrette Deres Befalning.

Don

Don Felix.

Skynd jer da.

Tredie Scene.

Don Felix.

(allene)

Eftersom hun siger, saa sukker Don Philip efter at komme i Rolighed. Hans prægtige Alag giør ham ikke indbilsk, men han seer ingen Lykke uden i Frihed; i det mindste tænkte han saa fra sin Ungdom af, og jeg tør vente at han vil lyde mine Raad. Men der seer jeg ham selv, og mit Hierte glædes ved at kunde vise den elskede Søn sin ømme Kierlighed.

Fierde Scene.

Don Felix, Don Philip.

Don Felix.

(omfavnende Don Philip)

Endelig seer jeg eder da igien!

Don Philip.

Ah! min Fader, hvorfor gaaer I ikke ind? kan jeg have nogen saa vigtig Forretning, som skulde skille mig et Dieblik fra den Lykke, at see eder.

Don Felix.

Eders Tid er eder kostbar. Eders første Pligt, min Søn, er, at passe eders vigtige Embede, og at hindre eder deri, er at giøre eder skyldig i en Forseelse. Jeg forlanger et Dieblik naar I faaer Tid, jeg vil vente derefter, og naar det kommer, vil vi benytte os deraf.

Don Philip.

Det kommer aldrig, hvis vi oppebie det. Jeg vil ikke nægte mig selv den Fornøielse jeg føler; den er saa stor, saa reen,

reen, at den bør være mig tilladt; forglem Ministren og tænk kun paa Sønnen, thi i sin høie Post paastaaer han endnu at være Søn, og jo mere Lykken ophøier ham, jo mere ærer han Eder.

Don Felix.

Ja, jeg kiender ham igien paa denne rørende Modtagelse, som sætter min Siel i en sød Bevægelse. Jeg finder min Søn i Ministren, og derfor velsigner tusinde Gange det Øieblik som samler os.

Don Philip.

Gid denne Samling maatte vedvare.

Don Felix.

Hvad er det, I foreslaaer mig, min Søn?

Don Philip.

Det, som vilde giøre mit Liv lyksaligt. Bliv hos mig!

Don Felix.

Den Sag er ugiørlig.

Don Philip.

Hvorfor da?

Don Felix.

Høihed rører mig ikke meer, og Hoffets Pragt, som tilforn var min Glæde, kan jeg ikke mere udstaae. Min rolige Opholdssted er mig kiert; det udgiør min Vellyst; der gaaer jeg ikke langt fra de farlige Afgrunde, som omgiver Fyrsternes Palladser. Lyksalige de, som leve ukiendte! de leve kun for sig selv, og saaledes nyde ikkun sig selv. De overlade sig i Stilhed til den høie Glæde, som Himlen skienker usisomme Hierter; kun de allene smage de sande Fornøielser: saadanne vare vore Samtaler, da vi, i min stille Boelig, nød det Angenemme, som følger med et ubekymret Sind. Da I tabte denne Lykke, tabte I alt.

Don

Don Philip.

Havde det staaet til mig, saa havde jeg levet langt herfra. I veed at Kongen kaldede mig fra Landet, for at sende mig i et Gesandtskab, at jeg agtede at vende tilbage til min Ensomhed, da det var forrettet, men at en Ordre, som min Broder havde udvirket, holdt mig tilbage i den Post, jeg nu beklæder; jeg anvender alle Kræfter, for at forestaae den værdig, i at tiene baade Kongen og Staten; imidlertid bliver jeg dog stedse ved at ønske mig tilbage hos Eder for at tilbringe mit Liv paa det Sted, hvis Yndigheder I nylig har afmalet mig; men langt fra at føie mig i dette Ønske, merker jeg Kongens Tillid til mig at voxe, jo mere Ligegyldighed jeg viser imod Høiheder. Dag fra Dag ere mine Baand blevne stærkere, og min Broder sparer ingen Møie for at formere dem, da han troer sin Lykke mere sikker ved den Maade jeg staaer i, og drives af en Ergierrighed uden Grændser, thi han trægter efter alt, immer forlanger han, immer erholder han, men langt fra at være fornøiet vil han stedse stige høiere, saa at han omsider maae blive styrtet, og drage mig med i sit Fald.

Don Felix.

Forekom dette Fald, og følg med mig.

Don Philip.

Staaer det i min Magt at følge Eders Raad. Jeg har bedet, jeg har anholdt, men man vil ikke høre mig. For Resten maae jeg bekiende, at jeg ikke vel kan imodstaae den søde Fornøielse at tiene en stor Konge, som kunde giøre alting allene, og giør dog alting ved mig, en Konge saa riegod, saa dydig, tapper, beskeden, klog i sin beste Ungdom, som vinder alles Kierlighed ved sin Mildhed, og som Himlen har dannet for at herske over Hierter. End meer:

jeg elsker mit Fædreneland; en Mand med store Gaver og Indsigter vilde være det mindre nyttig, og jeg begriber, at min Iver og Troskab vil gavne det mere, end en urolig Ministers større Duelighed, hvis forvovne Forstand vilde opofre Staten for sine vidt udseende Planer. Jeg lader mig nøie med at skaffe Landet Fred; Krigen imellem Arragonien og Castilien har nu været i 10 Aar, og endelig er Seiren bleven vores ved det ti tusinde Arragonier ere faldne i Slaget. Vore Fienders Konge, som dette Nederlag har giort mere bøielig, ønsker at oprette sit Tab ved en varig Fred; han forlanger den ved sin Gesandt, som jeg i nogle Dage med megen Heftighed understytter. Tractaten fremmes, hvor ugierne min Broder end seer det, for hvis Høihed Krigen er nødvendig; men skulde vi end bryde med hinanden, saa maae dog min Broder staae tilside for Kongen og Landet.

Don Felix.

O ædle Tænkemaade, som foraarsager mig Taarer. Mine Bekymringer forvandles til Glæde. Fuldfør eders Forsæt.

Don Philip.

Ja jeg vil fuldføre det, og fornøiet over dets lykkelige Udfald, vil jeg ingen anden Belønning forlange for min Flid end at kunde følge eder i eders lykkelige Eensomhed, for der at ende mit Liv.

Don Felix.

Nu vel! jeg venter eder.

Don Philip.

Den største Vanskelighed kommer af en Grund, I ikke veed.

Don Felix.

Kan jeg da ikke faae den at vide.

Don

Don Philip.

Jeg undseer mig næsten ved at sige den.

Don Felix.

Siig kun frem.

Don Philip.

Over Staten har jeg et slags Herredom; jeg har bøiet, jeg har vundet mine kiekkeste Fiender, men et Sind er der, som jeg endnu ikke har kundet tvinge; ja jeg vil aabenbare eder mit Hierte, jeg kan styre Landet, men endnu er jeg ikke kommen saavidt at jeg kan holde Styr paa min Kone. Hvad vil der blive af, naar hun skal reise herfra, og mener I nogensinde at jeg faaer hende til at give sit Bifald.

Don Felix.

Jeg haaber jeg skal giøre hende mere føielig.

Don Philip.

Maaskee vil eders Umag være forgieves. I disse tre Aars Tid hun haver været til Hove, har hun fattet saadan Behag til dette støiende Opholdssted, at hun ikke er ret klog og giør sig allevegne latterlig. Jeg skielver saa tit hun lukker sin Mund op: hendes Ubetænksomhed gaaer til det Yderste, hvorpaa jeg hver Dag maae see nye Prover: hendes heftige Nysgierrighed vil vide alting, og alt hvad hun veed, breder hun strax ud. Med Kongens Søster, der er en høihiertet Prinsesse, omgaaes hun paa en fri Fod, som med sin lige, og maae derfor tit taale de fortredeligste Afvitsninger. Med faa Ord: hvis jeg ønsker indstændig at drage fra Hofset, er hun, mellem os sagt, den fornemmeste Aarsag dertil; men det er allene for eder jeg aabner min Bekymring; hvor mange Grunde til at tage bort herfra, har jeg ikke desuden!

Don Felix.

Jeg gaaer nu hen at tale med eders Frue og forsøge — —

Don Philip.

Her er hun; gid hun maatte røres af eders Ord og blive klogere!

Don Felix.

Jeg seer, at jeg paatager mig en vanskelig Sag.

Don Philip.

Giør eders Beste, jeg vil giøre mit for at bringe Tractaten i Stand.

Femte Scene.

Don Felix, Donna Beatrix, Donna Clarice, Hyacinte, en Page.

Donna Beatrix.

(i det hun betragter og pynter sig selv)

Jo mere jeg betragter mig selv, jo mere fornøier jeg mig.

Hyacinte.

Deres Naade har Ret, thi Deres Naade er indtagende.

Donna Beatrix.

Det er ikke Skiønhed, jeg giør Paastand paa, men et fornemt Væsen tør jeg smigre mig med at have. (til Donna Clarice) Betragt denne Stilling med Beundring, og stræb stedse at efterligne den! har jeg ikke et Væsen som en Prinsesse?

Donna Clarice.

Jo min Tante.

Donna Beatrix.

Jo min Tante! man siger jer saa tit at lade dette Klostersprog og denne Klosterlevemaade fare. Det er ligesom min Mand, der kalder mig sin Kone. I vil have den Godhed at kalde mig naadige Frue. Forstaaer I Clarice?

Donna

Donna Clarice.

Jo jeg giør min Tante.

Donna Beatrix.

Endnu engang? skal da min Umag ved at sætte Skik paa eder være spildt? I er nu ved Hove, min kiere Frøken, jeg besidder dets Artigheder; tag mig til Mynster!

Donna Clarice.

Jeg skal ikke undlade det.

Donna Beatrix.

Deri vil I giøre meget vel.

Don Felix.

(for sig selv)

Hendes Daarlighed er fuldkommen.

Hyacinte.

(sagte til Donna Beatrix)

Jeg troer, naadige Frue, at jeg seer Deres Naades Svigerfader.

Donna Beatrix.

(til Hyacinte)

Hvorledes, han er her? hvad har han her at giøre? her vil hans gothiske Figur kun slet behage, thi en Cato til Hove er et uselt Dyr; men man maae dog vise ham Høflighed. (til Donna Clarice) De Folk man hader meest, beviser man her den største Venlighed. Husk vel derpaa; thi det er just et Stykke af den smukke Levemaade. (hun leder Don Felix i Mode med en heftig Glæde) Min Herr Don Felix har forladt sin Udørken! han har kundet overtale sig til at besøge os! han er os hiertelig velkommen.

Don Felix.

(som vil omfavne hende)

Min Frue — —

Donna

Donna Beatrix.

Jeg maae forlade Dem for at besøge Infantinden, som jeg nok troer allerede tager imod sine Venner. Jeg maae vise mig der og giøre hende en liden Opvartning.

Don Felix.

(holder hende tilbage)

Det haster ikke. Tillad at jeg først taler med Dem.

Donna Beatrix.

Jeg har en Rang her ved Hoffet, som De nok selv indseer at jeg maae skikke mig efter. Jeg er i tusinde Forlegenheder; man sukker allevegne, hvor man ikke seer mig. Ubetydelige Folk legger man ikke saa nøie Merke til; hvad mig angaaer, saa indseer De nok hvilken Forskiel — —

Don Felix.

Troe lidt mindre om Dem selv — —

Donna Beatrix.

Min Rang, og den Naade jeg staaer i, giver mig saa stor Anseelse at man giør sig den største Ære af den mindste Agt jeg lader see, og at enhver kappes om — — men førend jeg tager bort maae jeg forrestille dem min Niece. Siden hun er af mit Huus, en Datter af min høisalige Hr. Broder, og alt for fornem til ikke at blive anseet til Hove, saa har vi taget hende ud af hendes kiedsommelige Kloster, for at forbedre hendes Opdragelse. Hun dannes her under min Bestyrelse, men hendes Øine siger slet intet. Det er det som piner mig.

Don Felix.

(for sig selv)

Hvilke Galskaber! hun er endnu mere daarlig end jeg troede. (høit til Donna Beatrix) De vilde giøre meget bedre i at skiule hende her, end i at øve hendes Øine; deres Tausheed

hed klæder ret vel i en saa ung Alder, og maaskee de alt for snart vil lære at tale.

Donna Beatrix.

Oh! oh! Moraler til Hove! det er splinter nyt! det De siger der finder jeg ret smukt; jeg agter Leveregler meget; de fornøier mig ret, og jeg finder dem at være et ubedrageligt Middel naar man ikke kan sove. Deres Søn slægter Dem paa, han siger smukke Ting, er en stor Huusholder, og endnu større Moralist; jeg kan nok engang komme til at benytte mig af hans Prækener, at sige, naar jeg kommer paa deres Alder.

Don Felix.

Behøver man at bie saa længe, for at blive klog?

Donna Beatrix.

Naar jeg bliver 60 Aar, vil jeg forlade Hoffet, og saa — —

Don Felix.

Troe mine Ord, Frue, og belav dem paa at forlade det før.

Donna Beatrix.

Jeg!

Don Felix.

Hverken min Søn eller hans Kone vil blive gammel der; nei det tør jeg vist forsikkre.

Donna Beatrix.

Er De da ganske vis derpaa?

Don Felix.

Saa vis, at jeg torde sværge paa det.

Donna Beatrix.

Da giorde De meget ilde.

Don

Don Felix.

Hvorfor, om De behager?

Donna Beatrix.

Jeg vil forlade Hoffet naar jeg bliver kied af det, men siden det staaer mig meget vel an, saa vil jeg blive saa gammel der, at jeg endog der vil gaae i Barndom.

Don Felix.

O Himmel! skal da intet kunde — —

Donna Beatrix.

(til Hyacinte)

Mine Folk, min Vogn, ere de færdige?

Hyacinte.

Ja, naadige Frue.

Donna Beatrix.

Men hvor nu! har jeg kun een Page? min Staldmester? mit Følgeskab?

Hyacinte.

Venter Dem uden for.

Don Felix.

Efterdi man forgieves taler til Deres Forstand — —

Donna Beatrix.

Men — — i Sandhed — — slet ikke. De taler ypperlig og jeg — — jeg giør alt hvad man raader mig, naar det skikker sig for mig. (til Donna Clarice) I kan følges med mig Frøken, jeg vil skaffe eder saadant Sted, at I kan see Kongen, naar han gaaer forbi.

Don Felix.

Dersom mine Advarsler — —

Donna Beatrix.

(til Donna Clarice)

For alting vær munter og levende.

Don

Don Felix.

Men — —

Donna Beatrix.

Min Herr Don Felix, jeg er Deres Tienerinde. Jeg hører deres Advarsler med megen Fornøielse, men jeg har til al Uheld ikke Tid til at legge dem paa Hiertet. Farvel! jeg har Hastverk, thi nu er det just Tid at besøge Prinsessen. Jeg har giort mig det til en Lov at tage derhen hver Morgen. Clarice! jeres Arm; Hyacinte følg efter. Page tag mit Slæb, og lad mit Følgeskab drive Mængden til Side, som trænger sig til for at beskue mig, naar jeg tager ud.

Siette Scene.

Don Felix.
(allene)

Hvor er min Søn at beklage! og hvor smerter det mig, at jeg allene er Aarsag i hans Ulykke! det er mig som troede mig klogere end denne oplyste Søn, og derfor tvang ham af Ærbødighed for mig at slutte dette ulyksalige Giftermaal, som vel giorde hans saa kaldte Lykke, men tillige er bleven hans Qval. Der kommer Don Fernando; Himmel giv mig mere Herredom over denne Ærgierrige.

Syvende Scene.

Don Felix, Don Fernando.

Don Fernando.
(i det han kommer ind)

Giv mig dog Tid at drage Luft. Jeg vil tiene eder alle, tvivler ikke derpaa, men indfinder eder i Aften hos mig i mit Gemak. (til Don Felix) Ah, Herre, er I der!

jeg

jeg kommer her fuld af Iver for at forkynde min Broder en stor Tidende, som angaaer Eder.

Don Felix.

Mig?

Don Fernando.

Eder selv; og tillige bede ham at sende Eder en Courier saasnart mueligt.

Don Felix.

Hvorom?

Don Fernando.

Jeg har erholdt for Eder en Naade. Kongen har giort Eder til Grand af første Classe. Eders Ankomst fornøier mig meget og forekommer mit Ønske. Vi vil gaae til Kongen. Men forlad mig, min Fader, hvorfor dette alvorlige Ansigt? jeg havde ventet mig en mildere Modtagelse, og at I skulde have været lidt mere glad over denne nye Ære.

Don Felix.

Jeg er enig med eder at det er en stor Naade; men hvem har bedet jer at anhelde derom; skulde det være Don Philip?

Don Fernando.

Han har ikke talt til mig derom.

Don Felix.

Hvorfor bruger I da eders Credit uden Aarsag.

Don Fernando.

Uden Aarsag? da jeg derved viser Eder min sønlige Kierlighed!

Don Felix.

Ei! hvad gavner den Titul af Grand den høie Adel? beroer vel dens Anseelse paa en saa prægtig Rang?

Don

Don Fernando.

Den giør eders Sønner Ære og udbreder sig til dem.

Don Felix.

Mod eders Villie finder jeg eder i det mindste oprigtig. Det var meget mindre eders Sag at ære eders Fader end at tilfredsstille eders egen Ærgierrighed. Men hvor skadelig, hvor farlig er ikke denne Tilbøielighed! I har meget at sige hos Kongen, min Søn, men jo mere I staaer i Naade, jo mere frygter jeg for eder selv og eders hele Slægt. Det er Kongens Venskab Folk tilbeder hos jer; I troer at være elsket, min Søn, men ved den mindste Vanheld, vil I med et see den hele Flok Venner, som den Yndest I staaer udi har skaffet eder, at forsvinde. I vil blive forladt af alle, og finde i eders Tilbedere de uforsonligste Forfølgere. Jo høiere I er steget, jo mere vil de glæde sig ved at nedtrykke eders Hovmod, og ved tusinde bivende Træk holde sig skadesløs for den Roes, hvormed de har beæret endog eders Feil.

Don Fernando.

Vær kun rolig i den Henseende. Jeg vil forebygge den Skiændsel nogensinde at stige ned fra den Høihed, hvortil jeg iler. Jeg vil stige Trin for Trin, saa ingen, uden at skielve, skal tænke paa at styrte mig. Andet Middel til en stadig Lykke kan ikke tænkes, og det hør almindelige Siele til at stige frygtsom. Naar Lykken tager os ved Haanden maae vi følge den, og altid gaae op uden at see til vores Fødder. Jeg seer Veien aaben for mit ædle Mod, og jeg vil gaae den, om jeg end skulle styrte. Jo større Faren er, jo større Æren; og Lykken er altid for de Høihiertede. Desuden har mine Tienester fortient mig den Ære at elskes af min Konge, og den store Seir jeg nylig har erholdet

over vores Fiender giør mine Misundere modløse og mig frygtet. I det mindste tie de og holde gode Miner.

Don Felix.

Desfarligere ere de, jo meer de tie. Eders Sikkerhed giør dem skarpsynede til at kiende og gribe det rette Øieblik at overvinde eder. I er allene Maalet for deres fælleds Bestræbelser, og jo høiere Yndest I staaer udi, jo pludseligere vil I falde.

Don Fernando.

De forskrekker mig ikke, og jeg veed Midler til at standse deres Hensigter, og forfremme mine egne. Min Broder understytter mig, og jeg ham. Han giør alting, og jeg formaaer alt, og hvem er ubesindig nok til at forsøge paa at styrte os.

Don Felix.

Det mindste Tilfælde kan foraarsage eders Fald, og en eneste hemmelig Beretning kan bringe det tilveie.

Don Fernando.

Og om det hele menneskelige Kiøn forenede sig imod mig vilde jeg dog ikke skielve. Intet holder mig tilbage, og den, som tør vove alt, har intet at frygte.

Don Felix.

Eders Forvovenhed er stor, og vil føre eder i Ulykke. I tænker, den bringer mig i Forundring, da den dog opvækker intet hos mig uden Afskye. Tag eders forfængelige Titul, hvormed I vilde beklæde mig, tilbage; jeg sætter min Høihed i Dyden. Overgiver eder selv allene til eders daarlige Skyggeverk, og tillad en dydig Broder at ende sit Liv i Rolighed. Det er den eneste Tieneste jeg vil have af eder, og denne Naade vil jeg udbede mig for Kongens Fødder.

Dt-

Ottende Scene.

Don Fernando.

(allene)

Jeg vil vel vogte mig ikke at bifalde hans Svaghed, og lade mig lede af en kold gammel Mand, der ikke kiender Høimodighed, og troer at Frygtsomhed er Dyd. Nei lad os ikke forskrækkes saa let. Det er Avalosernes Blod som rinder i mine Aarer; deres ædle Mod opliver mit Hierte, som intet uden den største Høihed kan tilfredsstille.

Ende paa den første Act.

Anden Act.

Første Scene.

Donna Beatrix, Hyacinte.

Donna Beatrix.

Hielp mig dog, jeg beder dig, at finde Rede i mine egne Tanker. Man betragtede os begge meget nøie, men jeg kan ikke ret udfinde om Kongens Dickast vare min Broderdatter eller mig meente.

Hyacinte.

Skal jeg hykle for Dem eller være oprigtig? jeg er Pige for begge Dele, og agter kun at kunde tækkes Dem.

Donna Beatrix.

Jeg forlanger intet uden Oprigtighed af dig.

Hyacinte.

Saa vil jeg da uden Omstændigheder sige Dem Sandhed.

Donna Beatrix.

Jeg troer du er skarpsiytig, og jeg har tit merket, at hvad du har forudsagt — —

Hyacinte.

Vores unge Monark drømmer ikke engang om Deres Naade. Nei, det er jeg fuldkommen vis paa, men — —

Donna Beatrix.

I forglemmer jer selv, og jeres Talemaader ere uudstaaelige. Jeg elsker Sandhed, naar man frembringer den paa en vis Maade.

Hyacinte.

Oh, gierne; min Tunge er til Deres Naades Tieneste.

Donna Beatrix.

Man bør give alt hvad man siger en vis Vending, som viser at man forstaaer Hofsproget, og at man besidder Fiinhed nok til at give de empfindtligste Ting et vist Anstrøg af Høflighed.

Hyacinte.

Alt det har jeg vidst; men De befalede mig at tale aabenhiertig.

Donna Beatrix.

Naar man har Forstand, saa veed man bedre at skaane et Fruentimmers Ærekierhed. Du burde svaret: det er vist, at Deres Naade burde have indtaget Kongen, men — — Denne Fortale havde giort Resten mindre uforderlig. Forstaaer I mig? det er det, man kalder Levemaade.

Hya-

Hyacinte.

Der vil ikke falde mig vanskeligt at tale dette Sprog, thi vort Kiøn er naturligviis tilbøieligt til ikke at beflitte sig paa Oprigtighed.

Donna Beatrix.

Og vort Kiøn har Ret; Oprigtighed fornærmer og ansees til Hove for Uhøflighed, for Mangel paa Opdragelse og Levemaade. Lad dette tiene jer til Underretning.

Hyacinte.

Forlad Dem derpaa, naadige Frue, jeg haaber at ingen herefter skal beklage sig over, at jeg er alt for oprigtig.

Donna Beatrix.

I bør dog være det mod mig, naar jeg forlanger det, men i en vis Tone.

Hyacinte.

Ja i en Tone, som forsøder det Bittre i Sandheden.

Donna Beatrix.

Og som viser tillige baade Ærbødighed og Frygt.

Hyacinte.

Men De selv siger dog uden mindste Tvang alt hvad der falder Dem ind, endogsaa i Kongens Nærværelse. Don Philip beklager sig derover.

Donna Beatrix.

Skikker det sig for mig, efter min Stand, at legge mine Ord paa Vægtskaalen? jeg anseer mig høit ophøiet over disse ubetydelige Forsigtigheder. De passer sig for Folk som vil frem, men jeg kan sige alting, uden at kiere mig derom.

Hyacinte.

Jeg tilstaaer det, og desuden tager Deres Anseelse hvert Øieblik til.

Donna Beatrix.

Hvorledes?

Hyacinte.

Deres Broderdatter er indtagende, og jeg kan forudsee, at hendes tilvoxende Deilighed vil giøre megen Opsigt. Det er sandt, Deres Skiønhed er hundrede Gange meere igiennemtrængende end Deres Broderdatters, hvis hele Fortieneste beroer paa hendes Ungdom, geleidet med et oprigtigt, uskyldigt og naturlig indtagende Væsen, da Deres Naade derimod har en mere majestætisk Mine, og besidder disse fine Yndigheder — —

Donna Beatrix.

Lystig, mit Barn; jeg merker du smigrer mig, men du fornøier mig dog.

Hyacinte.

Kort sagt, Deres deilige Øine bør allevegne udskyde de uimodstaaeligste Straaler, men — —

Donna Beatrix.

Bliv ved.

Hyacinte.

Men Kongens forud indtagne Hierte erklærer sig dog for Deres Broderdatter, om jeg ikke tager Feil.

Donna Beatrix.

Sandt at sige, saa har jeg en Slags Mistanke derom: og om han endog elskede mig, som jeg kunde med Rette giøre Paastand paa, saa kunde dog min Seir ikke have anden Virkning, end den, at smigre min Forfængelighed; thi skiønt han er indtagende, kunde dog hverken hans Høihed eller hans Magt komme mig til at forglemme min Pligt.

Pligt. Min Broderdatter derimod er ugift, og af en høi Byrd, saa der er intet, hun jo kunde haabe.

Hyacinte.

Torde jeg forklare mig tydeligere, vilde jeg sætte Dem i Forbauselse; men De tillader mig, at jeg intet siger Dem.

Donna Beatrix.

Hvad, du veed noget, som du vil holde skiult for mig?

Hyacinte.

Det kommer deraf, at man har betroet mig en stor Hemmelighed. De veed, hvor hengiven jeg er Dem. Denne Feil giør mig meget bekymret, og jeg qvæler mig til Døde over at vide en Hemmelighed, uden at aabenbare Dem den.

Donna Beatrix.

Hvis du vil sige mig, hvad det er, lover jeg dig en prægtig Foræring.

Hyacinte.

Forend jeg udlader mig videre, saa sværg mig til, om De behager, med rene og tydelige Ord, at De vil tie dermed.

Donna Beatrix.

Ja, jeg sværger derpaa.

Hyacinte.

For alle Ting vogt Dem, at De ikke lader sig merke dermed for Don Fernando. Han er bange for, De maatte røbe denne Hemmelighed, og De vilde derved reent skille mig ved hans Fortrolighed.

Donna Beatrix.

Jeg forstaaer dig. Forlad dig paa, at jeg vil strax glemme, hvad du har at sige mig.

Hyacinte.

Jeg er dog saa bange — —

Donna Beatrix.

Nei, vær forsikkret paa, at naar jeg vil, saa er jeg saa fiin, saa listig, saa uudforskelig, at skiønt man bilder sig ind — —

Hyacinte.

Jeg giør da min Regning paa Deres Taushed, og Deres Foræring. (hun neier).

Donna Beatrix.

Du kan forlade dig paa begge Dele; nu til Sagen.

Hyacinte.

Den bestaaer deri: Deres Mistanke er grundet. Kongen har fattet for Clarice en hestig Kierlighed, der lader ham hverken Roe Nat eller Dag. Denne Ild vedligeholder Don Fernando, som har giort mig til sin Fortrolige. Jeg er Kongens Tolk, og frembærer hans Kierlighedsbreve.

Donna Beatrix.

O Himmel, hvad venter han sig af min Broderdatter!

Hyacinte.

Hvad han kunde vente sig af den største Prinsesse; og der er intet, som man jo kan haabe af hans Kierlighed.

Donna Beatrix.

Hvilken lykkelig Tidende! Ak, jeg maa qvæles, hvis man vil nøde mig til at holde min Glæde hos mig selv! Til-

Tillad, at jeg udøser min Henrykkelse for mine Venner; hvordan skal man holde saa fortryllende en Hemmelighed skiult for dem?

Hyacinte.
(paa Knæe)

Ak! for Himlens Skyld, naadige Frue, hold Deres Eed, og mindes dog, at De ved at bryde Deres Taushed, giør dem skyldig i Meeneed.

Donna Beatrix.

Nu vel — — Jeg faaer da giøre Vold paa mig selv; Oh, hvor vilde det være mig en Fornøielse at faae Luft! Skal jeg holde denne Hemmelighed taus, saa lad os ikke tale meer derom.

Hyacinte.

Lad os da heller tale om noget andet, som ligger mig paa Hiertet.

Donna Beatrix.

Og hvad da?

Hyacinte.

Herren er betænkt paa at forlade Hoffet.

Donna Beatrix.

Det er jo saa gammelt.

Hyacinte.

Men hans Fader agter at bringe ham med sig paa Landet, og jeg varer dem ad i Tide.

Donna Beatrix.

O Himmel! det er en Sag, jeg uden Ophold maa tale med min Mands Broder om; Gaae strax hen til ham, og sig ham saa sagte, at han uopholdelig maae komme mig til Hielp.

Hyacinte.

Jeg iler derhen; men for alting vær meget vaersom mod ham.

Donna Beatrix.

Gaae! du skal selv erfare, hvor taus og forsigtig jeg er.

Anden Scene.

Donna Beatrix.
(allene)

Donna Clarice har hidindtil skiult mig sin Lykke; men der kommer hun. Jeg maa randsage hendes Hierte; hun er eenfoldig og oprigtig, og jeg kan af hendes Uskyldighed vente en fuldstændig Fortrolighed.

Tredie Scene.

Donna Beatrix, Donna Clarice.

Donna Beatrix.

Hvem søger I Clarice?

Donna Clarice.

Oh! jeg veed intet.

Donna Beatrix.

I forekommer mig tankefuld?

Donna Clarice.

Det er jeg ogsaa.

Donna Beatrix.

Meget vel, men hvorpaa tænker I da?

Donna Clarice.

Jeg tænker paa noget, som kommer mig til at sukke.

Donna

Donna Beatrix.

Kan jeg faae Aarsagen dertil at vide, mit kiere Barn?

Donna Clarice.

Nei, min Tante; det er noget, man ikke siger.

Donna Beatrix.

Aabn mig eders Hierte!

Donna Clarice.

Saavidt er vi endnu ikke kommen; men naar Tid er, skal de nok faae mine Tanker at vide.

Donna Beatrix.

For et Barn er I kommen temmelig vidt; I veed allerede, naar I skal tale og naar I skal tie.

Donna Clarice.

Men — — jeg beflitter mig en Smule paa den Kunst, at forstille mig; thi man siger, at det er en nødvendig Konst til Hove, og man ingen Vei kan komme der, naar man er alt for oprigtig.

Donna Beatrix.

Hvorledes! Forstand! Overleg! jeg kiender Jer ikke ret. Men i hvad Anledning siger I mig dette? I var saa uskyldig, ærlig; er I nu kied af at være det?

Donna Clarice.

Ja! jeg seer af alt det, som hændes mig, at man maae skiule, hvad man føler: have et Øie paa hver Finger mod sig selv, høre uden at troe, og tale uden at sige, hvad man meener.

Donna Beatrix.

Mig synes I sukkede?

Donna

Donna Clarice.

Ah ja! jeg sukker, og jeg har vel Aarsag dertil.

Donna Beatrix.

Den matte sorrigfulde Tone viser, at eders Hierte er ikke alt for roligt; Denne Urolighed har vist en hemmelig Aarsag; Naa! sig mig den, jeg er ganske taus.

Donna Clarice.

Man siger nei, min Tante.

Donna Beatrix.

Hvilken uskyldig Aabenhiertighed!

Donna Clarice.

Forlad mig min Oprigtighed!

Donna Beatrix.

Lad os ikke tale mere derom. Men hvad er det, som qvæler Eder? I maa tilstaae mig det.

Donna Clarice.

Det torde jeg aldrig, min Tante.

Donna Beatrix.

Hvoriedes! I torde ikke? Nu vel; jeg vil, at I skal torde. He!

Donna Clarice.

Jeg veed, hvad jeg er Dem skyldig; men De kunde maaskee røbe mine Tanker, og saa vilde jeg døe af Fortrydelse derover.

Donna Beatrix.

Nei, min Sindighed er større end saa; jeg veed, hvad man kan sige, og hvad man bør skiule. Tael derfor aabenhiertet.

Donna

Donna Clarice.

Nu vel da; jeg vil stræbe at adlyde Dem; men — — vil De ikke giøre mig Spørsmaale, saa bliver jeg mindre skamfuld.

Donna Beatrix.

Alle disse Omstændigheder giøre mig nysgierrig. Kiender I nogen, som I finder Behag i at see? som rører Jeres Hierte? som sætter det i en heftig Bevægelse?

Donna Clarice.

Ja, min Tante.

Donna Beatrix.

Got! og denne Nogen, min Niece, er han eder og eders Kierlighed værd?

Donna Clarice.

Han vilde giøre min Lyksalighed, naar jeg giorde hans; Men jeg har troet, at han elskede mig, og jeg troer det slet intet mere.

Donna Beatrix.

I tager Feil, Clarice; han er Jer meget troe.

Donna Clarice.

De tager selv Feil. Og hvor stor er ikke min Græmmelse over at see, at den Ubestandige har bersvet mig sit Hierte! Til al Lykke har jeg hidindtil vidst, uagtet min Svaghed, at skiule min Kierlighed for ham. Nei, han skal aldrig faae at vide, at jeg elsker ham, og det sværger jeg paa.

Donna Beatrix.

I har Uret.

Donna Clarice.

Og hvorfor?

Donna

Donna Beatrix.

Jeg faaer just nu at vide, at hans Hierte, der ganske hører Eder til, brænder af Længsel efter at eie Eders.

Donna Clarice.

Dersom han elskede mig, kunde han da tale til mig for en anden?

Donna Beatrix.

For en anden?

Donna Clarice.

Ja, den Uskiønsomme vil, at jeg skal elske Kongen! derom plager han mig uden Ophør. Ak! staaer det til mig at elske, at holde op igien at elske? Jeg tiltroede ham mere Redelighed, men det var kun for at bedrage mig, han har vildet behage mig.

Donna Beatrix.

Nu forstaaer jeg eder ikke meer. Hvem er denne Ubestandige, som taler for en anden, og som I elsker saa høit?

Donna Clarice.

Ih! men — — Det er Don Fernando.

Donna Beatrix.

Don Fernando! Himmel! hvad hører jeg? Den Tilstaaelse, I giør mig, sætter mig i den største Forundring.

Donna Clarice.

Og hvorfor, om De behager? Don Fernando er elskeværdig.

Donna Beatrix.

Det maa jeg tilstaae. Men jeg veed, at Kongen elsker, ja at han tilbeder Jer; Og hvorledes kan da Don Fernando endnu behage eder?

Donna

Donna Clarice.

Han vil fremdeles altid behage mig.

Donna Beatrix.

Og jeg siger eder, Frøken, jeg selv, at han ikke skal behage eder mere. Jeg vil, at Kongen skal ganske besidde det lille egensindige Hierte, der, uden at spørge mig til Raads, overgiver sig og forvildes saa yderlig, at det giver Don Fernando Fortrinet for Kongen. En artig romansk Bestandighed! Ak! det er nok nu omstunder — — jeg vilde døe af Sorg, om han kiendte eders Svaghed. Bestrid den idelig, og beflit eder for alting paa at skiule den for ham. Der kommer han. Tving eder.

Fierde Scene.

Don Fernando, Donna Beatrix, Donna Clarice.

Donna Beatrix.
(til Don Fernando)

Uden Tvivl kommer De for at tale med mig?

Don Fernando.

Ja, Madame, Hyacinte berettede mig — —

Donna Beatrix.

Jeg er utrolig bange for, at — —

Don Fernando.

Forjag al Frygt. Don Philip og min Fader har holdt meget heftig an hos Kongen; men til Lykke for os hører han kun mig. De har begge giort et forgieves Skridt; Min Broder skal blive her. De kan forlade sig der-paa.

Donna

Donna Beatrix.

Hvor De henrykker mig!

Don Fernando.

(sagte til Clarice)

Kunde jeg tale et Øieblik med Dem i Eenrum?

Donna Beatrix.

(til Don Fernando)

Men ret alvorlig! Forlanger Don Philip virkelig sin Afskeed?

Don Fernando.

Ja, Madame.

Donna Beatrix.

Den Nedrige!

Don Fernando.

Der er intet, han jo giør, for at erholde den, men han skal ikke naae sit Maal. (sagte til Clarice). Kongen vil have en Samtale med Dem.

Donna Beatrix.

(til Don Fernando)

Hvad er det, De der siger hende?

Don Fernando.

Jeg! intet — — jeg gaaer bort.

Donna Beatrix.

Jeg seer, De har noget at sige hende.

Don Fernando.

Aldeles ikke. Jeg kom for at sætte Deres Sind i Rolighed, nu er det skeet, og det er mig nok.

Donna Beatrix.

Nei, min Herre, De havde her et andet Ærinde.

Don

Don Fernando.

Hvad bevæger Dem til at troe saadant?

Donna Beatrix.

Mon Dieu! Hvilke Hemmeligheder! De kommer her for Clarices Skyld. Jeg veed, hvad det er, som bringer Dem hid. Deres tause Varsomhed er forgieves.

Don Fernando.

Madame, jeg veed i Sandhed ikke, hvad De vil sige.

Donna Beatrix.

De tænker at føre mig bag Lyset, og jeg maa ret fornøie mig derover; Men viid, at intet kan undgaae min Skarpsindighed, og at man maa være meget behændig, naar man vil bedrage mig.

Don Fernando.

(til Clarice)

De har altsaa røbet Sagen?

Donna Beatrix.

Aldeles ikke: det er Hyacinte; hun har fortalt mig alting. Altsaa ingen Tvang mere. Lad os holde Raad her og hør mine Tanker. Hvis de kun blive fulgte, vil Tingene have deshedre Fremgang. I er ganske forbauset?

Don Fernando.

Jeg har vel Aarsag til at være det.

Donna Beatrix.

Hvorfor?

Don Fernando.

De vil skille mig ved min Herres Raade, hvis De siger et eneste Ord, før Tid er.

Donna Beatrix.

Min Herre, jeg forstaaer at bevare vigtige Hemmeligheder. Jeg kunde maaskee glemme mig selv, og lade et Ord falde angaaende smaa Ting; men hvad denne Sag angaaer, da, om nogen forraader den, skal det vist ikke blive mig; vær kun ikke bange.

Don Fernando.

Betænk, hvor vigtigt! Madame, endog Deres egen Lyksalighed beroer paa Deres Taushed.

Donna Beatrix.

De skal faae at see, hvor forsigtig jeg er. Giv mig kun, uden mindste Frygt, Deres hele Fortrolighed.

Don Fernando.

Siden De veed alt, saa var det forgeves at tie. Vid om, hvor meget jeg kan udrette, fatter jeg et stort Anslag i Henseende til Clarice. Jeg veed, hvor høit Kongen elsker hende. Man kan haabe alt af hans heftige Kierlighed. Men for desfør at see den forønskte Virkning af denne Lue, maae man tale og handle med Forsigtighed, rydde Forhindringer af Veien, og søge at vinde min Broder, thi det er fornemmelig ham jeg frygter for.

Donna Beatrix.

Han skulde være os imod?

Don Fernando.

Maaskee — — jeg kiender hans Tænkemaade.

Donna Beatrix.

Langt fra at være os imod skal han endog understytte os: jeg svarer for ham. Hvad Clarice angaaer, da er hun under min Opsigt; hun bør adlyde, og jeg svarer ogsaa for hende.

Donna

Donna Clarice.
(til Don Fernando)

Hvad fører I mig ind i?

Don Fernando.

Jeg fører Dem til Ærens Top. Lykken vil udtømme alle sine Gaver paa os alle, faae derfor ikke i Sinde at vise nogen utidig Forsigtighed.

Donna Beatrix.

Hvorledes! De kan have hende uistænkt for saadan Urimelighed.

Don Fernando.

Naar Lykken viser sig, maae man gribe den, og saa længe den bærer os op, maae vi immer stige.

Donna Beatrix.
(med Heftighed)

Jeg flyver, jeg hæver mig, jeg er i Skyerne. (til Clarice) Vi ere alt komne lige til Himlen, mit Barn. Hvilken Herlighed! jeg er uden for mig selv, jeg føler, at jeg er henrykt. Men staae dog ikke saa kold, og lad dog see, at I føler noget ved de glimrende Udtryk, hvori jeg yttrer min Glæde — —

Donna Clarice.

Det er mig umueligt.

Donna Beatrix.

Og af hvad Aarsag?

Donna Clarice.

Fordi det, som jeg hører, rører mig slet intet.

Donna Beatrix.

Dette ligegyldige Væsen staaer Jer meget vel an! hvorledes? Kongen elsker Jer? og I — —

Don Fernando.

Tael dog sagtere!

Donna Beatrix.

Jeg er ude af mig selv. (talende endnu høiere) Man vil giøre hende til Dronning, — —

Don Fernando.

Man kan høre Dem; Glem dog dette Forslag.

Donna Beatrix.

Nu vel, man vil glemme det; Men De indseer ikke, hvorvidt hendes Daarlighed gaaer, eller hvad Aarsagen er til hendes Tungsindighed. Det kommer af, at hun har Tilbøielighed til en anden, og at hun allerede giør Paastand paa en romansk Bestandighed i sine forelskte Henrykkelser.

Don Fernando.
(til Clarice)

De, Froken!

Donna Clarice.

Min Tante, skaan mig dog, jeg beder indstændig!

Donna Beatrix.

Nei, nei, jeg seer, hvad der gaaer for sig i Eders Hierte.

Donna Clarice.

Der gaaer slet intet for sig.

Donna Beatrix.

I er mig Lydighed skyldig.

Donna Clarice.

Ja, min Tante.

Donna Beatrix.

Og jeg vil, at I skal elske Kongen, og ikke Don Fernando.

Don

Don Fernando.
(til Donna Beatrix)

Hvem kan have faaet Dem til at troe, at hun elsker mig?

Donna Beatrix.

Aa! min Herre, jeg veed den hele Historie.

Don Fernando.

Og af hvem?

Donna Beatrix.

Af hende selv. Hun har ganske tydelig beklaget sig for mig, at De paa nogle Dage har viist hende Koldsindighed, og derimod talt Kongens Sag med megen Iver. Hvad skal jeg vel sige Dem mere? Kort: ved Siden af Dem synes hende en Konge at burde forsmaaes.

Don Fernando.
(sagte)

O alt for søde Seir! (til Clarice) Er det sandt, man siger mig, Frøken?

Donna Clarice.
(for sig selv)

Ah!

Donna Beatrix.

Hun sukker, og De forstaaer nok, hvad det vil sige?

Don Fernando.
(for sig selv)

Jeg forstaaer det alt for vel. Hvor lykkelig var jeg, om Kierlighed allene kunde tilfredsstille mine Ønsker! (til Clarice) Frøken, jeg er ikke forfængelig nok til at troe, at De, for min Skyld, vilde undvære den Ære, hvortil Deres himmelske Yndigheder kan ophøie Dem. Betænk, at en stor Konge elsker Dem, en Konge, hvis Kierlighed vil-

de kunne indtage den største Prinsesse. Hans Skiønhed, hans Høihed, alting taler for ham.

Donna Beatrix.

Og jeg taler ogsaa for ham. Jeg vil, at I i Dag skal ret skinne i hans Øine, og give ham at forstaae, at han er ligesaa høit elsket, som han fortiener at være det. Kom, skiønne Ligegyldige! Førend I lader Eder see, vil jeg pynte Eder paa det prægtigste.

Femte Scene.

Don Fernando.
(allene)

Hvor er jeg! I elsker mig, tilbedelige Clarice; men ved at krone mine Ønsker, foraarsager I mig en ulidelig Qval. Jeg tænkte, at min Kierlighed var ubelønnet, og gav derfor min Elskov op for min Ærelyst; men Elskov Gud vil ved denne Tilstaaelse, han nøder mig til at troe, igien vinde Seir over Ærelysten: han vil; men forgieves. Skikker det sig for mig, at føle hans kielne Luer? Elskov bør kun herske i svage Siele, og min er for ædel, for stor, til at underkaste sig denne feige Tyrans Love. O ædle Ærelyst! du skal stedse blive den stærkeste i dette Bryst, hvori hvert andet Ønske skal vige for din Fordeel. Den er min kiereste, min eeneste Lov, og al anden Svaghed er mig uværdig.

Siette Scene.

Don Philip, Don Fernando.

Don Fernando.

I kommer ret beleilig, min Broder, jeg var paa Veien til Jer.

Don

Don Philip.

Og det var til Eder, at jeg agtede mig, thi det er fornødent, at vi have en hemmelig Samtale med hinanden. Min Fader har sagt Eder, at — —

Don Fernando.

Derom vil vi ikke tale for nærværende Tid. Jeg kommer for at foreslaae Eder to ypperlige Anslag, der fortiene at sætte de største Statskloge i Forundring. Det er ikke nok, at komme til de høieste Poster, man maae ogsaa søge at sætte sig fast. Det er den store Konst, min Broder; Men hvorledes kan det skee? Ved varige Tilstød; nu opdager jeg to, der ere urokkelige, og som jeg er ganske vis paa, naar I kommer mig lidet til Hielp. Vil I ogsaa det?

Don Philip.

Jeg venter til I har forklaret Eder nøiere, og dersom Eders Anslag ikke er vindigt — —

Don Fernando.

Jeg vindig, jeg — —

Don Philip.

Lad os ikke regne et Ord saa nøie. Jeg har nogen Mistroe til Eders Æresyge, men det vil jeg nu ikke vidtløftig forklare. Lad os komme til Sagen.

Don Fernando.

Det er just min Hensigt, men spar Jeres alt for store Klogskab, mindre Fornuftslutninger og mere Mod. Vi regiere allerede begge, og i hvad vi end vove, kan vi udrette alting, naar vi kun forstaaer hinanden.

Don Philip.

Hvad er det da?

Don Fernando.

I vil give mine Ord Magt, naar I seer det af Erfarenhed. Jeg ponser, min kiere Broder, paa en dobbelt Foreening, den eene for Jer, den anden for mig. Jeg bliver Kongens Svoger, og I hans Farbroder. I synes mig bestyrtet?

Don Philip.

Det jeg hører, tilstaaer I mig dog i det mindste, er vel i Stand til at sætte mig i denne Forfatning. Jeg min Herres Farbroder, og I hans Svoger?

Don Fernando.

Ja.

Don Philip.

I har kundet fatte et saa uhørligt Anslag?

Don Fernando.

Hvorfor ikke?

Don Philip.

Hvorfor ikke? et herligt Spørsmaal! Veed I vel, min Broder, hvad man kalder sligt?

Don Fernando.

Et stort og adelt Anslag.

Don Philip.

Siig heller et rasende Anslag, som aldrig burde opkomme i nogen fornuftig Mands Hierne.

Don Fernando.

Og om jeg overtyder Jer om, at intet er mere gierligt.

Don Philip.

Det vil falde Eder meget vanskeligt.

Don

Don Fernando.

Jeg vil strax komme til det, som angaaer Eder; Lad os først tale om mig. I veed, at Rigets Marsk er død i Dag.

Don Philip.

Ja, dette Tab kan ikke noksom beklages baade af Kongen og Landet — —

Don Fernando.

Tabet er oprettet. Jeg har søgt denne Værdighed, og er beklædet dermed.

Don Philip.

I Eders Alder! min Gud!

Don Fernando.

Den rette Alder er Dyd og Tapperhed, og ikke Antallet af Aarene, man har levet.

Don Philip.

Men — —

Don Fernando.

De liggende Grunde, Kongen har skienket mig, skal herefter udgiøre et Fyrstendom, som jeg vil lade oprette til en uafhængende Stat, saaledes er jeg da Fyrste, og denne nye Høihed bringer mig saa mange Trin nærmere til Infantinden af Castilien.

Don Philip.

Til hende? Kiender I da ikke hendes stolte Mod og høie Hierte?

Don Fernando.

Jo! men Kierlighed formaaer alt, og taler til min Fordeel. I troer mig maaskee ikke; men troe da Infantinden selv, eller rettere dette Brev, som hendes Fortroelige skriver mig til. (han giver ham et Brev).

Don Philip.
(læser)

„ Hidindtil var min Møie spildt for at vise Eder
„ min store Hengivenhed; endelig lykkes det mig. Prin-
„ sessen elsker. Hendes Stolthed strider vel endnu, men
„ frygt den ikke mere. „

Don Fernando.

I er forundret! er mit Forslag endnu saa vindigt? Hvad Eder angaaer, saa vil jeg nu sige mine Tanker der-om. I veed, at Clarice, Eders Broderdatter, fra den første Dag hun kom til Hove, giorde megen Opsigt, at hendes usædvanlige Skiønhed rører, henrykker og fortryller, at hendes Skabning er guddommelig, hendes Røst henri-vende, at hendes Øine — —

Don Philip.

Ere smukke. Men lad den Beskrivelse være os nok. Hvad vil I slutte af alt dette?

Don Fernando.

At Kongen elsker hende.

Don Philip.

Og videre.

Don Fernando.

Og kort sagt: at jeg haaber at bringe ham til at æg-te hende.

Don Philip.

Er det alt?

Don Fernando.

Ja.

Don Philip.

Min Broder, jeg svarer med faa, med tydelige og reene Ord.

Don

Don Fernando.

Nu vel, og jeg hører.

Don Philip.

Eders Indfald i Henseende til Prinsessen er mere end forvovent, det er rasende.

Don Fernando.

Min Broder — —

Don Philip.

Jeg har sagt det, og tager ikke mine Ord tilbage, i hvad der end skeer; Og hvad den anden Post angaaer, saa skal mit Svar blive ligesaa tydeligt: en Konge bør aldrig ægte sin Undersaat, hvor høi Byrd hun end maatte være af. Statens Fordeel kan ikke taale det, og efterdi dens Beste er mig kierere end Livet, saa vil jeg heller miste det, end faae min Konge til at vanære sig.

Don Fernando.

Hvorledes da! I erklærer Eder saaledes imod Eder selv? Clarice er Eders Broderdatter.

Don Philip.

Og var hun end min egen, skulde jeg da opofre min Herre for min Slægt? Nei, det skal aldrig skee. Det er forgieves, at I beder mig derom. Jeg vil forekomme dette farlige Anslag. For Resten, I, som troer at besidde saa megen Statsklogskab, vil I saaledes giøre Eder til et Offer for det almindelige Had? thi I vover herved mere end I tænker, og vi ere begge forlorne, om I driver Eders Forsæt igiennem.

Don Fernando.

Hvilken uanstændig Frygt! men et Ord vil være nok til Eders Beskiemmelse. Jeg vil følge mine Hensigter,

og

og jeg kan lade Eder vide, at de skal opnaaes, skulde vi end derover blive Fiender. Lad en forfængelig Ædelmodighed ikke længer føre Eder i Vildfarelse. Eders Lykke er mit Arbeide, og jeg kan nedbryde det igien; Farvel, og overleg det vel!

Syvende Scene.

Don Philip.

(allene)

Du tænker, at indjage mig Frygt, men for at standse dig Løbet, vil jeg vove alt, og giøre Staten denne vigtige Tieneste, trods — —

Ottende Scene.

Don Philip, Don Ludewig.

Don Philip.

Ak, min Herre, en lykkelig Stierne bringer Dem hid. De kunde aldrig treffe mig mere begierlig efter at slutte Freden, og for desbedre at befæste den og krone Verket, saa bifalder jeg Forslaget om det dobbelte Giftermaal, hvis Kongen af Arragonien endelig har sat sit Hierte derpaa.

Don Ludewig.

Jo, min Ordre fører det udtrykkelig i Munde at begiere Infantinden af Castilien for ham. Hvad min Herres Søster angaaer, da har hun betroet sit Anliggende i min Datters Hænder. Infantinden af Arragonien giver hende Fuldmagt, i sit Navn at afhandle Sagen. Fuldmagten er i alle Maader lovlig, og underskrevet af Kongen selv.

Don Philip.

I hvad Hensigt?

Don

Don Ludewig.

Han veed, at hendes Siel er alt for stolt, og hendes Hierte alt for empfindtligt til at tage mod en Konges Haand, der allene giver hende sin Troe for Statsfordeels Skyld, og at hun, for at ægte ham, først maae elske ham. Min Datter, som hendes anden Siel, har allene Magt at bestemme hende, at afslaae eller give hendes Haand. Forundrer Dem ikke derover, min Datter har altid været vores elskværdige Infantindes eneste Fortroelige, og udkaarne Veninde. Det vil altsaa beroe paa hendes Villie, om vi skal underskrive eller afbryde Tractaten.

Don Philip.

En saadan Magt er sielden og forunderlig; den giør vort Forehavende uvist og vanskeligt.

Don Ludewig.

Jeg tør dog love os et ønskeligt Udfald. Min Datter venter paa Dem i Deres Cabinet, for at handle med Dem, men vil dog ingen endelig Slutning tage, angaaende Kongen, Deres Herre, før hun er vis paa, at han ligner den Afbildning, man allevegne giør af ham.

Don Philip.

Han er en fuldkommen Fyrste, og hans Kongelige Forfædre overtreffer, eller i det mindste efterligner han i deres store Bedrifter.

Don Ludewig.

Jeg veed det, men, min Herre, man frygter, at en Medbeilerinde maatte forud have indtaget hans Tilbsielighed. Vi kiende Infantinden. Hun er saa stolt, at hun vil eene behage den Gemahl, man giver hende, og det er mere hans Hierte, end hans Krone, hun ønsker sig.

Den

Don Philip.

Begge Deele skal blive hendes, det lover jeg. Lad os gaae ind for at undersøge og overveie, hvad vi endnu ikke have kunnet det blive eenige om, og fra mit Cabinet vil vi begive os til Kongen, paa det Deres Datter kan have Leilighed selv at kiende, hvor meget han fortiener at elskes af en stor Konges Søster, og at hele Verden bør tænke som jeg.

Ende paa den anden Act.

Tredie Act.

Første Scene.

Infantinden og Don Ludewig.

Don Ludewig.

Men, min Prinsesse, hvorfor hæver De saa pludselig Samtalen, hvor flyer De hen?

Infantinden.

Den Eftergivenhed, den Ærbødighed, I saa tydelig lader see imod mig, røber vores Hemmelighed, og jeg maae skye en skarpsindig Minister, der er nær ved at kiende, hvem jeg er.

Don Ludewig.

Ih! det skader intet. Kongen Deres Broder, min Herre, har tilladt mig at aabenbare ham alt, saafremt jeg kunde bringe ham paa vor Side. Nu er jeg bleven overbeviist, og De selv, naadigste Prinsesse, seer jo, at han er

er os ganske og aldeles hengiven. Jeg kan derfor nu, med megen god Føie, underrette ham om, at De er Infantinden af Arragonien.

Infantinden.

Hvorledes! jeg skulde saa hastig blive kiendt for det jeg er ved det Castilianske Hof?

Don Ludewig.

I alle andres Øine kan De fremdeles blive anseet som min Datter; men Don Philip er taus, hans sieldne Dyd — —

Infantinden.

Grusomme Politik! hvad bringer du mig til at giøre, og i hvilken Forlegenhed sætter du mig?

Don Ludewig.

I den beklagelige Tilstand, hvorunder vort Land sukker, er Deres Deilighed vor sidste Tilflugt. Den vil udrette mere end al min ivrige Stræben; Min Herre selv lover sig alting af dens uimodstaaelige Magt, og at den unge Konge, rørt af Deres Yndigheder, vilde blive mindre ubøielig i Henseende til det foreslagne Forliig. Det er mig, som gav dette vovelige Anslag; Nøden udfordrede det, og jeg blev troet; Lad ikke vort Haab til Dem være forgieves. Uden Deres Bistand er der ingen Redning mere tilovers for Deres Broder. Brug for hans Skyld den indtagende Skiønhed, den Tækkelighed, Himlen har begavet Dem med. Undertiden maae Forsigtighed tie, naar Faren er for Døren.

Infantinden.

Det seer jeg, desværre, alt for vel! Men man vil dog, om kort eller længe, faae at vide, hvem jeg er, og

jeg

jeg staaer Fare for, at mit Opholdssted her vil blive lagt mig, skiønt uskyldig, til Last.

Don Ludewig.

Lad en ugrundet Bekymring ikke mere forurolige Dem. Vi tager al Skylden paa os, for at retfærdiggiøre Dem; naar den sluttede Tractat engang maae giøres bekiendt. Men dølg imidlertid endnu noget den Nød vi ere udi, og naar De behager at være kiendt, saa sig kun, at De haver vovet det at komme herhid, for at lære at kiende Kongen, at see ham med Deres egne Øine, og give ham Deres Haand mere af eget Valg, end af Politik. Dette konstlede Sprog vil synes heltemessigt. Jeg kiender dette Hof, og langt fra at blive lastet, vil De meget mere opvække dets Forundring.

Anden Scene.

Don Philip, Infantinden, Don Ludewig.

Don Philip.

De flyer mig forgieves; al Deres Forsigtighed er ikke mægtig at skiule Deres høie Herkomst for mig. Hundrede tydelige Træk, Deres ædle og høie Væsen, alt underretter mig, mod Deres Villie, om Deres Kongelige Byrd.

Don Ludewig.

Ja, min Herre, De seer her en ung Prinsesse, for hvilken Kongens hendes Broders Kierlighed gaaer saa vidt, at han har tilladt hende, da han efter mange Afslag ikke længer kunde imodstaae hendes Suk og Taarer, at følge med mig under Navn af min Datter, for at opholde sig nogle Dage ved det Castilianske Hof. Jeg siger Dem en Hemmelighed, hvorom ingen hidindtil har den mindste Mistanke.

Jn-

Infantinden.
(til Don Philip)

I veed allerede forud, hvad der bevæger mig til dette vovelige Skrit. Efter en barbarisk Sædvane bortskienker man en ung Persons Haand af min Stand, uden at raadføre sig med hendes Hierte. Jeg har vildet unddrage mig fra denne haarde Lov, ved selv at dømme, om Kongen, Eders Herre, fortiener at elskes af mig: da jeg frygter for at blive bedragen ved de smigrende Efterretninger, som ofte sendes os ved vore Gesandte.

Don Philip.

Dette Anslag sætter mig i Forundring, men det er heltemessigt; det giver mig det unægteligste Beviis paa Deres høie Dyder, og at vilde, at Haanden skal være en Forærring af Hiertet, det er at søge i Ægteskab den høieste Lyksalighed; De har værdiget, naadigste Prinsesse, at bære mig med Deres Fortrolighed, og Udfaldet vil vise, at jeg ikke har misbrugt den. Statens Fordeel, som er mig betroet, er paa det noieste sammenknyttet med Deres. Det tør jeg forsikkre Dem med den Oprigtighed, som kunde synes ikke at være mig tilladt, men som jeg troer at være Deres høie Byrd skyldig. Jeg vil endog være Dem behielpelig at skiule Deres Rang; Men uden at drive Deres Empfindtlighed, der lover min Herre den summeste Kierlighed, for vidt, saa — —

Tredie Scene.

Infantinden, Don Philip, Don Ludewig, Donna Beatrix og Hyacinte.

Donna Beatrix.

See til, Hyacinte, at mine Befalinger blive efterlevede. Hastig, skynd Jer!

Fierde Scene.

Infantinden, Don Philip, Don Ludewig, Donna Beatrix.

Don Philip.
(til Donna Beatrix)
Hvilken Ubetænksomhed! hvordan! seer I ikke? — —

Donna Beatrix.
Jeg kalder alle Folk til mig, jeg gaaer, jeg kommer, jeg løber, og ingen kommer mig til Hielp. Jeg kan nu intet mere. Jeg stræber at sætte alting i Bevægelse, og I, I bliver her ganske rolig?

Don Philip.
Men vær dog ei saa fremfusende i Don Ludewigs Nærværelse!

Donna Beatrix.
(til Don Ludewig)
Ah! forlad mig, min Herre, en Sag af største Vigtighed giver mig saa meget at tænke paa, at jeg ikke fik Tid — — (til Infantinden) De ogsaa her, min Frøken, undskyld den Forvirring — —

Infantinden.
Ah! Madam — —

Donna Beatrix.
Tillad, at jeg i største Hast omfavner Dem.

Infantinden.
De giør mig megen Ære.

Donna Beatrix.
(til Don Philip)
I er saa kold, som et Stykke Jis, naar man skal — —

Don

Don Philip.

O holdt dog op! — —

Donna Beatrix.

(til Infantinden)

I Morgen vil jeg besøge Dem, og saa vil jeg sidde og snakke med Dem lige til Aften. For nærværende Tid kan jeg ikke sige Dem et Ord. Jeg føler en Fryd — — Oh! jeg troer, jeg bliver forrykt af bare Glæde.

Don Philip.

(til Donna Beatrix)

Men, hvad kan være Grunden til denne støiende Henrykkelse?

Donna Beatrix.

I veed det ikke?

Don Philip.

Jeg? nei vist ikke.

Donna Beatrix.

Deri har I Uret. Det er i Sandhed Jer selv, som burde have sagt mig det. Vil I da, at Kongen skal komme her og overrumple os, uden at være belavet paa at tage imod ham.

Don Philip.

Hvorledes! hvad siger I os?

Donna Beatrix.

Men, jeg siger, at Kongen kommer her i dette Øieblik, og at han har ladet os det sige.

Don Philip.

(for sig selv)

Hvad hører jeg! retfærdige Himmel!

Don Ludewig.

Min Herre, jeg tager bort. (til Infantinden) Min Datter, kommer I, med?

Infantinden.

Jeg? Nei, jeg vil blive her.

Donna Beatrix.

Ja, ja, bliv kun! jeg vise Dem for Kongen.

Don Philip.
(for sig selv)

Atter en Uforsigtighed! Uden Tvivl kommer han for min Broderdatters Skyld, Prinsessen vil opdage alt. (til Infantinden) Troe mig, Madame, det er endnu ikke Tid, at De seer Kongen. Sæt det op — —

Infantinden.

Nei, jeg vil bie her til han kommer.

Don Philip.

Men, jeg frygter, at — —

Infantinden.

Ih! tillad dog, jeg beder, at jeg uden Opsættelse tilfredsstiller min Nysgierrighed. Dette Øieblik er bequemt, og jeg maae benytte mig deraf.

Don Philip.

Efterdi De saa befaler, tør jeg ikke sætte mig derimod. Jeg maae forlade Dem, for at modtage min Herre. Min Pligt tvinger mig dertil. (for sig selv) O ulykkelige Besøgelse!

Femte

Femte Scene.

Infantinden, Donna Beatrix.

Donna Beatrix.

De vil faae en ganske fuldkommen Fyrste at see, og for min Deel maae jeg tilstaae, jeg seer ham ikke uden en Slags Bevægelse. Hans Skabning er deilig, hans Diekast har noget saa ømt, saa talende, at det rører, bevæger og gaaer lige til Hiertet. Lykkelig den, han vælger til sin Dronning.

Infantinden.

De er maaskee forud indtaget til hans Fordeel?

Donna Beatrix.

Saasnart De faaer ham at see, vil De blive ligeledes.

Infantinden.

Hans Besøgelse her forundrer mig ikke mere; det er uden Tvivl Dem, han søger?

Donna Beatrix.

Man vil giøre sig adskillige Slutninger, som De selv let indseer; og uden at smigre mig selv, havde jeg vel nogen Aarsag at tilegne mig denne Ere. Men, nei! den er ikke mig tiltænkt, og Kongen kommer her for en anden Aarsag.

Infantinden.

Kunde De ikke sige mig den?

Donna Beatrix.

Oh! jeg er alt for taus dertil; imidlertid, hvis De lovede mig at tie — —

Infantinden.

Ja, det lover jeg.

Donna Beatrix.

Jeg elsker ingen Ting høiere end Taushed, og i denne Tilfælde er den høistnødvendig. De maae da vide — — dog nei, jeg har med Eed forpligtet mig til at tie dermed. Sagen maae behandles med Vaersomhed, og er en meget stor Hemmelighed.

Infantinden.

Har De svoret derpaa, saa vil jeg vel vogte mig for —

Donna Beatrix.

Men jeg troer at jeg vover intet i Henseende til Dem! De opvækker strax saadan Fortroelighed hos mig, at — — men lov i det mindste, at De aldrig vil lade Dem merke dermed.

Infantinden.

Hvorledes! De har Mistillid — —

Donna Beatrix.

Nei med Dem kan jeg tale aabenhiertet uden at skiule noget. (hun taler i en sagte og fortrolig Tone) Kongen kommer her for at see min Broderdatter, som han er forelsket i.

Infantinden.
(med Heftighed)

Han skulde begaae den Svaghed at fornedre sig saa dybt? — —

Donna Beatrix.

Fornedre sig, siger De? Kongen kan blive hendes Ægemahl uden at skamme sig derved. Hun er af en Herkomst —

Infantinden.
(for sig selv)

Hvad hører jeg! hun bringer mig til Fortvivlelse!

Donna Beatrix.

Men hvordan! det jeg siger fortørner Dem?

Infantinden.

(paatagende sig et mere roligt Udseende)

Nei, men jeg tænkte ikke at Kongen — —

Donna Beatrix.

Hvorfor ikke?

Infantinden.

Da vi foreslaaer ham Infantinden af Arragonien: betænker De det? — —

Donna Beatrix.

Meget godt! min Broderdatter er saa smuk, at hun let vil bringe Infantinden i Forglemmelse.

Infantinden.

Jeg haaber at Udfaldet skal vise hvor meget De tager feil, og Infantinden er af en Stand — —

Donna Beatrix.

Som De behager. Jeg tilstaaer at Infantinden er af en meget høi Stand, hun er en stor Konges Søster; men Clarice er elskværdig, og denne Titul, oh den er vigtig!

Infantinden.

Maaskee man deri ikke giver noget efter.

Donna Beatrix.

Det tvivler jeg paa.

Infantinden.

Torde man give Dem et Raad? denne Prinsesse kan engang blive Deres Dronning, sæt Dem derfor ikke i Fare for at fortiene hendes Had!

Donna Beatrix.

Jeg er meget lidt bange for — — men der kommer nogen. Uden Tvivl er det Kongen.

Infantinden.
(afsides)
Hvor stor er ikke min Forvirring!

Donna Beatrix.
Hold Dem her ved Siden af mig!

Siette Scene.

Kongen, Infantinden, Don Philip, Donna Beatrix.

Kongen.
(til Don Philip)
Lad denne Besøgelse ikke mere forundre eder. Jeg veed, naar det udfordres, at ære Fortienester; Eders staaer mig altid i frisk Minde, og udkrævede dette Beviis paa min Agtelse.

Don Philip.
Herre! saa stor en Godhed giør mig ganske skamfuld, og min Taushed allene — —

Donna Beatrix.
(til Don Philip)
Jeg skal nok svare ham, thi mig fattes aldrig paa Ord. (til Kongen) Herre, hvis Don Philip — —

Don Philip.
(til Donna Beatrix)
Hvorledes! I understaaer eder — —

Donna Beatrix.
(til Don Philip)
Stille! lad mig tale.

Don Philip.
(afsides)
O Himmel!

Donna

Donna Beatrix.
(til Kongen)

Om det er blot ved hans Taushed, at han svarer Eders Majestæt, saa kommer det deraf, at hans Veltalenhed, der er alt for svag og undseelig ved denne Leilighed, da den meest burde lade sig see, mangler Udtryk; jeg tager mig derfor den Dristighed paa hans Vegne — —

(Medens Donna Beatrix tiltaler Kongen, gior Don Philip Tegn, og trækker hende i Kiolen, for at faae hende til at tie, men jo mere han viser sig utaalmodig, jo høiere taler hun.)

Don Philip.
(afsides)

Jeg er paa Pinebænken!

Kongen.

Alt hvad I vil sige mig, det siger jeg mig selv. Jeg kiender hans hele Siel, Madame, I kan altsaa spare eder selv alle disse Complimenter.

Donna Beatrix.

Jeg tier mod min Villie, efterdi det befales mig; men jeg har Møie ved at — —

Kongen.
(som bliver Infantinden vaer)

Hvem er denne unge Person?

Donna Beatrix.
(heftig)

Tillad, Herre, at jeg fremstiller hende for Dem; hun har bedet mig derom, og jeg tør smigre mig med, at De vil værdige hende en naadig Modtagelse.

Kongen.

Jeg finder hende indtagende.

Donna Beatrix.
(med en ligegyldig Tone)
Hun er temmelig elskværdig.

Kongen.
(til Infantinden)
Deres Navn om jeg maae spørge?

Infantinden.
Herre, den arragoniske Gesandt er min Fader.

Kongen.
Paa dette fornemme Væsen kiender man let Deres anselige Herkomst.

Donna Beatrix.
Hvad mig angaaer, saa seer jeg dog just intet — —

Don Philip.
(sagte til Donna Beatrix)
Ei! tie dog stille.

Donna Beatrix.
(sagte til Don Philip)
Det er mig umueligt.

Kongen.
(til Infantinden)
Men hvorledes? har De indtil denne Dag forsmaaet, at lade Dem see ved Hove?

Infantinden.
Saa mange udvalgte Skiønheder viser sig der for Deres Øine, at jeg havde besluttet at forblive ukiendt; men min Længsel efter at see en saa fuldkommen Fyrste, har tvunget mig mod min Villie at staae fra mit Forsæt.

Kongen.
De burde have dømt rigtigere om Deres egne Fortiesnester.

Donna

Donna Beatrix.
(til Infantinden)

Lad os gaae bort.

Kongen.
(til Infantinden)

Nei bliv her.

Donna Beatrix.
(til Don Philip)

Jeg vil hente Clarice og komme tilbage med hende.

Don Philip.
(for sig selv)

Hun gaaer bort, Gud skee Lov! jeg kommer til mig selv igien. Lad os nu see Enden paa dette.

Syvende Scene.

Kongen, Infantinden, Don Philip.

Kongen.

Tillad, Frøken, at jeg giør Dem et Spørsmaal; man har meget berømt Deres unge Infantinde for os, man roser hendes Forstand, hendes Yndigheder, hendes Skiønhed, men svarer hun ogsaa til dette indtagende Skilderie? jeg beder Dem at sige mig det.

Infantinden.

Jeg er alt for oprigtig til at skiule noget for Dem. Hun har Ord for at være smuk; I det mindste forsikkrer Hoffolkene os derom, og det er deres Mening jeg beretter. Hvad mig angaaer, saa siger jeg intet derom, af Frygt for at sige for meget.

Kongen.

Men den blotte Sandhed er hvad jeg ønsker at vide, sig derfor kun frit hvad De tænker om hende.

In-

Infantinden.

Jeg tænker at have givet tydelig nok min Mening tilkiende. Imidlertid vil jeg dog af blot Lydighed legge dette til, at hun synes i alt at være sin Fødsel værdig, men at hun, saafremt hun ved Freden bliver forenet med Dem, vil besidde sin Gemahls Kierlighed, og at allene den Lykke at herske over hans Hierte, kan komme hende til at ansee det for en Lykke at blive Dronning.

Kongen.

Hun vil altsaa herske; saa er det da hendes Hoved-Tilbøielighed.

Infantinden.

Nei; men at giøre sig elsket; deri sætter hun sin Ære. Hun vil have et Hierte heelt, og den mindste Deling vilde giøre hende den høieste Rang til et forskrækkeligt Slaverie. For det øvrige er hun intet mindre end herskesyg. Hun kiender ingen mere rørende Fornøielse end de ømme Beviis paa en fælleds Kierlighed; al anden Glæde forsvinder i hendes Øine. Saaledes tænker hun, og ligesom jeg i denne Samtale aabner Dem mit Hierte, saa aabner jeg Dem ogsaa hendes.

Kongen.

Jeg seer at Deres Nidkierhed for hende gaaer meget vidt; De kiender hende formodentlig meget nøie?

Infantinden.

Saa nøie som jeg kiender mig selv.

Kongen.

Det er at sige alt i faa Ord; men mellem os: har hun saa megen Forstand og Yndighed som De?

Jn-

Infantinden.

De giør mig skamfuld ved dette Spørsmaal: man tager saa let Feil i Henseende til sig selv — — men jeg troer — —.

Kongen.

Bliv ved.

Infantinden.

At hendes og mine Lineamenter har megen Overeensstemmelse.

Kongen.

Det er at rose hende meget. Men jeg seer Clarice kommer.

Ottende Scene.

Kongen, Infantinden, Don Philip, Donna Beatrix, Donna Clarice.

Don Philip.

(til Donna Beatrix)

Er I der igien?

Donna Beatrix.

Ja! jeg selv. Man vil ansee Clarice med de rette Øine.

Don Philip.

(til Donna Beatrix, og Donna Clarice)

Gaaer igien.

Infantinden.

(bliver Clarice vaer)

Himmel! hvor er hun deilig!

Donna Beatrix.

(rivende sig løs fra Don Philip)

Herre, De tillader — —

Don

Don Philip.
(som vil holde hende tilbage)

I vil da intet gaae ind?

Donna Beatrix.

Nei vist ikke! (til Clarice) Kom frem!

Donna Clarice.

Jeg tør intet, min Tante.

Kongen.
(afsides)

Hvilken yndig Bluefærdighed! (til Infantinden) Troer De at Infantinden kan fordunkle den Skiønhed mit Øie beskuer?

Infantinden.

Jeg veed ikke. Men for bedre at dømme derom, saa betragt, Herre! hendes Kongelige Byrd, og hvem af disse to der tilbyder Dem et Ægteskab virkelig anstændigt for en Konge, hvis Hierte ikke bør gives bort, uden hans Ære og Statens Beste kommer overeens med hans Ønsker; saa ædle Grunde taler hendes Sag, og den skiønneste er uden Tvivl den, som best skikker sig for Dem. Tiden kan forandre det deiligste Ansigt, men den formaaer intet mod den Glands Fødselen giver. Jeg mener jeg har sagt alt hvad jeg kan sige. Tillad mig derfor at tie og gaae bort.

Kongen.
(til Infantinden)

Eftersom jeg forgieves beder Dem om at blive her, saa skal Don Philip i det mindste give Dem Haanden. (til Don Philip) Geleid hende. (naar Infantinden er noget borte) Hendes Væsen, hendes Tale, alt har rørt mig. Begynd Samtalen paa nye, og giv nøie Agt paa alt. Hendes Forstrydelse var for heftig, den brød alt for meget ud til ikke at opvække min Nysgierrighed.

Don

Don Philip.
(bedrøvet)

Jeg adlyder, men frygter dog at min Møie vil blive spildt, og at — —

Kongen.
(i en bydende Tone)

Forsøm ingen Tid.

Niende Scene.

Kongen, Donna Beatrix, Donna Clarice.

Donna Beatrix.
(til Kongen)

Uden at være alt for nøiseende, Herre, har jeg gietet den hele Hemmelighed, som jeg strax kan legge Dem for Dagen; Infantinden af Arragonien ønsker at blive Deres Dronning; jeg indseer let at hun maae af Naturen være urolig og mistænkelig. For nu at randsage hvad der gaaer for sig i Deres Hierte, sender hun tilligemed Gesandten en ung Person herhid, der er ikke mindre sleedsk end tækkelig: denne, som er Prinsessens Fortroelige, vil nu faae Dem til at troe at man seer i hende, hendes Prinsesses udtrykte Billede. Snaren er artig nok lagt; hun meente endog, at hendes List skulde lykkes hende, da hun blev Clarice vaer, hvis Yndigheders mægtige Glands ganske blændede hendes Syn, og opvakte i hendes Hierte den hestigste Fortrydelse. Det beviser jo hendes Flugt tilfulde, og det er den hele Hemmelighed.

Kongen.

Det kan være sandt; men lad os overlade denne Sag til eders Mands Omhue; han vil snart komme efter — —

Donna Beatrix.

Man er underrettet om Deres Kierlighed, og man ar-

arbeider paa, at den maae komme til at vige for Stats-Hensigter.

Kongen.

Man stræber forgieves at overvinde min Tilbøielighed; jeg har nyelig tilstaaet for eder, at Clarice har indtaget mig, men jeg lader af at elske, hvis jeg ikke elskes igien. Man tilbyder mig tilligemed Freden en stor Prinsesse. Jeg burde modtage Tilbudet og vinde Seir over min Elskov. Min Fornuft siger mig det, men hvad formaaer ikke Kierlighed i et Hierte, som den Forvisning, at være elsket igien, giver nyt Liv. (til Clarice) Føler deres Hierte noget for mig, saa tillad at det forklarer sig; jeg lukker da mit Øre til alt hvad Fornuft og Politik kan sige, og vis paa deres Hierte, hører jeg kun mit eget.

Donna Clarice.

(slaaer Øinene need og sukker)

Donna Beatrix.

(til Clarice)

Svar dog Kongen.

Donna Clarice.

(for sig selv)

Hvilken ulidelig Marter! hvor er jeg ikke forvirret!

Kongen.

Fat Deres Sind, Clarice, og lad mig læse i Deres Hierte, det er alt hvad jeg forlanger: og skulde det end ikke svare til mine ømme Ønsker, saa lad det dog forklare sig. Kan jeg haabe? — —

Donna Clarice.

Ah, Herre! om jeg elskede Dem, burde jeg da vel sige det?

Donna

Donna Beatrix.

Ja, det er mig, som gir jer Tilladelse dertil.

Kongen.

Denne yndige Blyefærdighed, denne indtagende Forvirring fordobler min Kierlighed; jo mere De modstaaer den, jo heftigere bliver den. Tavl dog!

Donna Clarice.

Hvad vil De have af en uskyldig ung Person, der ikke kiender sit eget Hierte. De elsker mig, siger De, det er en meget stor Ære for mig, som smigrer mig og opvækker min Erkiendtlighed, men — —

Kongen.

Bliv ved.

Donna Clarice.

Jeg tør ikke elske min Herre. Jeg har for stor Ærbødighed for ham dertil, og min Frygtsomhed tør ikke opløfte sine Øine til Deres Majestæt.

Kongen.

Vær mindre ærbødig og mere kierlig.

Donna Clarice.

Ah! jeg vil gierne; jeg giør alt hvad jeg kan dertil.

Kongen.

Glem Kongen, og tænk kuns paa Elskeren.

Donna Clarice.

Ham tænker jeg kuns alt for meget paa.

Kongen.

Ah! hvilken sød Tilstaaelse! Gientag den hundrede Gange.

Donna Clarice.

Hvi er jeg ikke en Prinsesse, saa vilde han elske mig.

Kongen.

Men hvorledes kan jeg give større Beviis paa min Kierlighed? jeg byder Dem min Haand.

Donna Clarice.

Ved at give mig den, fornedrer De sig alt for dybt.

Kongen.

Det er det behagelige Offer jeg vil bringe Elskov.

Donna Clarice.

Herre, jeg er uværdig dertil, og jeg lader mig selv vederfares Ret.

Kongen.

Om hele Verden adlydede min Villie, saa vilde jeg ikke blues ved saa skiønt et Valg. Lad en utidig Ærbødighed have mindre Sted hos Dem. Fat høiere Tanker om Dem selv, overgiv Dem, uden Tilbageholdenhed, til de ømmeste Følelser, og betænk, Kierlighed giør to Elskende lige.

Donna Clarice.

Saaledes tænker ikke et ærgierrigt Hierte, det søger og elsker intet uden hvad, der kan fremme ders Hensigter.

Kongen.

Min eneste Ergierrighed er at elskes af Dem.

Donna Clarice.

Hvor kierligt er ikke dette Sprog! og hvor vilde det være mig sødt, om det — — som jeg ønsker, kom fra — — jeg veed ikke hvad jeg siger — — og mod min Villie røber jeg min Svaghed.

Kong

Kongen.
(med Henrykkelse)

Deres Svaghed! o Himmel! Hvorledes! Deres Hierte bliver bevæget, efter mine Ønsker, og jeg bliver lykkelig.

Tiende Scene.

Kongen, Don Fernando, Donna Clarice, Donna Beatrix.

Kongen.
(til Don Fernando, som lader sig see i det bageste af Skuepladsen)

Kom nærmere hid Don Fernando. Alting taler for Clarice, hun elsker og jeg vil snart vise, at jeg skiønner paa hendes Fortieneste; der er intet, som I jo kan vente Eder af mig for at have bragt mig til at opofre hendes usædvanlige Skiønhed alt. Himlen har bestemt hende til at dele min Throne med mig, og hendes eneste Feil er at troe sig uværdig dertil. Det bliver Eders Sag at føre hende ud af sin Vildfarelse. (til Donna Clarice) Jeg forlader Dem et Øieblik for at belave alting til des hastigere at fuldbyrde det Forsæt, min Kierlighed indgiver mig, og rødde alle de Vanskeligheder af Veien, som kunde hindre mig i at naae den Lykke, jeg tragter efter.

Ellevte Scene.

Don Fernando, Donna Clarice, Donna Beatrix.

Donna Beatrix.

Jeg vil følge med Kongen for at styrke ham i det smigrende Haab, der fortryller ham. Udret imidlertid, min

Herre, den Befalning, De har faaet, og ledsag ved Deres Klogskab min Broderdatter til Throden, som venter efter hende.

Tolvte Scene.

Don Fernando, Donna Clarice.

Don Fernando.

De elsker altsaa Kongen? De har smigret ham dermed, og jeg seer at denne Tilstaaelse ikke har kostet Dem meget.

Donna Clarice.

Jeg! jeg elsker ham? Ah! det er ham, som endelig vil troe det; han vil ikke høre mig.

Don Fernando.

Tilstaae, at den Ære, at indtage en stor Konges kildrer ret Deres Hierte, og at en Elsker har kun liden Vagt mod saadan Høihed.

Donna Clarice.

Jeg har Ærbødighed for Kongen, men at sige jeg elsker ham er saa falskt som noget kan være. Hvis han bedrager sig selv, er det ikke min Skyld; men jeg skal nok bringe ham paa rigtigere Tanker.

Don Fernando.

De vilde foraarsage min Ødeleggelse.

Donna Clarice.

Ja, jeg vil overbevise Jer, at jeg er hverken forfængelig eller ærgierrig, og at jeg umuelig kan blive lykkelig, uden at blive Eders; I skal faae at see, om en Throne har noget, der kan friste mig.

Don Fernando.

(afsides)

O Himmel! hvad hører jeg! jeg kan neppe modstaae den

den bedragelige Fornøielse, en saa sød Opofrelse foraarsager mig, og min Ergierrighed qvæler mit Hierte. (høit) Clarice for Himlens Skyld stør denne Heftighed, og giør dog nogen Vold paa Dem selv, for at giøre os begge lykkelige!

Donna Clarice.

Hvor ulykkelig er jeg ikke!

Don Fernando.

Betænker De ogsaa ret hvad De giør Clarice? De giør Lyksaligheden selv til en Qval; for ret at see og føle deres Lykke, saa spørg Forstanden og ikke Hierter til Raads. Er der noget saa herligt som at være Dronning? hvilken Pragt! hvilken Glands! hvilke Æresbeviisninger! hvilken Ærbødighed! de største Herrer ere Deres underdanigste Undersaatter. Et eneste naadigt Øiekast er alt hvad man ønsker, værdiges at sige et Ord, og alle beundre. Enhver vil være den første til Deres Opvartning, og forekomme alle Deres Ønsker. Een Fornøielse giver den anden Haanden; man rydder alle Bekymringer af Veien, ja man vil ikke engang lade Dem have den Uleilighed at tænke, men i det Sted opfylde alle Deres Sandser med lutter yndige og behagelige Fornemmelser. Langt fra at plage Dem med alt for oprigtige Samtaler, vil man aldrig sige Dem andet end hvad der kan behage Dem. Enhver vil opofre sine egne Tilbøieligheder for at kunde finde skiønt, hvad De finder Behag udi, og Afskye for hvad der mishager Dem. Den smidige Hofmands hele Siel vil være Dem underdanig; foragter De nogen: strax foragter han ham; lider De nogen, strax tilbeder han ham; alting bestemmes ved Deres Vink. Fuldkommenhed og Mangel, Last og Dyd, Sæder, Levemaade, Sprog, alt retter sig efter Dem, og alting ligger for Deres Fødder. Kort sagt: hvis nogen Lykke ligner den

Guddommelige, saa er det den indtagende Glands af den Kongelige Magt.

Donna Clarice.

Alt dette henrykker Eder, men rører mig slet ikke. Det er forgieves, at I afmaler for mig — —

Don Fernando.

O Himmel! er det mueligt? for kun en eneste Dag at smage den Kongelige Høiheds Behagelighed, vilde jeg opofre alt indtil mit Liv.

Donna Clarice.

Utaknemmelige! dersom I elskede mig — —

Don Fernando.

Hvorledes! jeg! om jeg elskede Dem? intet kan sættes i Ligning med min heftige Kierlighed. Hvor oprørt blev ikke min Siel, da jeg hørte min Herre var elsket? Nei aldrig var De skiønnere i mine Øine end i det Øieblik, da jeg holdt Dem for at være troeløs. Ingen uden De har fundet Veien til mit Hierte, og det er kun med Dem jeg kan smage den sande Lyksalighed. Men dog er min Fornuft stærkere end min Elskov, og al min Kierlighed maae staae tilside for Deres Fordeel.

Donna Clarice.

Siig heller for Eders egen: for Eders umaadelige Æresyge. Eders Hierte kiender ingen anden Sindelidelse, derpaa giver I mig et tydeligt Beviis. I Uerkiendtlige! hvor er jeg ikke mig selv vred! hvi er jeg ikke ubestandig! og hvilken Glæde vilde jeg ikke finde, om jeg formaaede at hævne mig over Eder!

Don Fernando.

Og hvorfor vil De kaste en ubillig Vrede paa mig? De

De vil snart erkende alt hvad en Krone er værd; ved at nægte mig Deres Besiddelse, er det af min Haand De tager den, og jeg tør troe, De aldrig vil glemme det.

Donna Clarice.

Ja, jeg vil erindre mig det for at afskye Eder desmere.

Don Fernando.

Lad os begge dæmpe en ulyksalig Kierlighed; lad os rive vore Hierter løs fra Elskovs Herredømme; dens Nydelse fører dog tilsidst Kiedhed med sig, men jo mere vi nyde Lykkens Gaver, jo mere henrives Sielen af deres Besiddelse. Lad altsaa min Ergierrighed ikke mere fortørne Dem. Den driver mig kun for Deres Skyld.

Donna Clarice.
(i en vred Tone)

Nu vel, jeg vil troe det. I kan sige til Kongen, at jeg modtager hans Haand, at jeg elsker ham — — Tie — — siig endnu intet. Maaskee bedrager jeg mig selv. Han sværger mig til at han tilbeder mig; han er ung, indtagende, han er Konge; men mit Hierte — — lige meget, ved at ægte ham giør jeg eders Lykke, i det mindste mener I det; det bør være mig nok; gaaer da hen at forsikkre ham — — Retfærdige Himmel! hvilken Qval! min Mund vil tale og mit Hierte holder den tilbage; forgieves vil min Fortrydelse yttre sig mod Eder — — Ah det er alt for stor en Svaghed. I fortiener ikke saa stor en Kierlighed, og efterdi Eders Hierte har kundet blive mig utroe, saa indrømmer jeg det Ret til at raade for mig.

Don Fernando.

Nei, jeg imødtager ikke saa grufsom Magt. I gi-

ver mig den af Forbittrelse, men Hiertet har ingen Deel deri. I flyer mig forgieves; O Himmel mag det saa, at Fornuft og Fordeel i Dag vinder Seir over Elskov.

Ende paa den tredie Act.

Fierde Act.

Første Scene.

Infantinden, Don Ludewig.

Don Ludewig.

Prinsesse! Don Philip er hos Kongens Søster. Fat Deres Sind. Lad os oppebie hans Ankomst, og opsæt i det mindste — —

Infantinden.

Hvem! jeg? jeg skulde kunde holde min Forbittrelse, min Vrede tilbage? jeg blive i Castilien! ah! hvis Kongen min Broder selv var Vidne til de Forhaanelser man viser mig — —

Don Ludewig.

Saa vilde han opsætte Virkningen af sin billige Forstørnelse. Følg hans Klogskab i dette betydelige Øieblik, og frels Staten!

Infantinden.

Ah! min Lydighed har allerede giort for meget, hvad kan den mere udrette? min Møie med at komme Eders De-

Bestræbelser til Hielp er spildt, og min Ære lider ved Castiliens Hof; jeg vil reise.

Don Ludewig.

Betænk dog, at De, ved at give Dem ud for min Datter, slet ikke sætter Deres Huses Ære i mindste Fare.

Infantinden.

Men min Rival — —

Don Ludewig.

Hendes Fødsel er ikke høi nok til at foraarsage Dem nogen Bekymring, og Ministrens Flid vil snart bortrødde de Hindringer, som en uværdig Medbeilerinde legger os i Veien. En Konge følger ikke strax sin første hestige Bevægelse, Æren regierer med uindskrænket Magt over hans Hierte, og den vil nok — —

Anden Scene.

Infantinden, Don Philip, Don Ludewig.

Don Philip.

Vi ere i en meget stor Fare. Kongen har erklæret sig for Clarice; men derfor, Prinsesse, er ikke Haabet ude. Fornuften, min hele Indflydelse, og min Herres Ære skal stride deres Sag, og uden Tvivl vinde Seir. Der er endnu andet tilbage, som jeg kunde tage min Tilflugt til, og som jeg ikke nævner, thi jeg giør mig sikkerst Regning paa Deres himmelske Yndigheder, De har rørt Kongen, han har selv tilstaaet det for mig, og siden han har seet Dem giør han ikke andet end berømmer Dem. Saasnart han faaer at vide hvem De er, tvivler jeg ikke paa, at han vil undgaae den Snare man leagger for ham. (til Don Ludewig) Men forinden Infantinden kan give sig tilkiende for Kongen, maae

jeg berede Veien for at kunde love for et got Udfald; sig mig derfor, min Herre, om I samtykker Udkastet til Tractaten saaledes, som vi nylig har opsadt det? førend jeg kan giøre noget Skridt, maae den Sag være afgiort. Med den Tractat i mine Hænder vil jeg vove en Dyst med min Broder og være vis paa Seiren, men uden I indgaaer de Artikler, jeg forlanger, er Krigen uundgaaelig, og han beholder Marken.

Don Ludewig.

Jeg kan indgaae dem, saafremt den dobbelte Forening, der skal fornye Forstaaelsen imellem begge Stater, faaer Sted. Naar jeg kan være vis derpaa, underskriver jeg alt uden Betænkning.

Don Philip.

Jeg er saaledes fornøiet. Kongen vil strax være her. Det er endnu ikke Tid, Prinsesse, at De taler. Jeg skal, naar det behøves, strax give Dem Underretning.

Infantinden.

Jeg forlader Eder og vil hos Don Ludewig oppebie Eders Underretning, som paa min Side nøiagtig skal blive fulgt.

Tredie Scene.

Don Philip.

(allene)

Hvad der end kan komme deraf, saa lad os fuldføre vort Forehavende. Jeg forudseer tusinde Farer, men mit Hierte foragter dem; man vil styrte min Herre i Ulykke, og jeg bør redde ham. I Byen, ved Hoffet vil alting bringes i Oprør, man mumler allerede. Min ubetænksomme Kone lader allevegne see en fornærmende Glæde; jeg seer hendes frem-

fremfusende Stolthed med stor Sorg, uagtet den synes at kunde tiene til at bringe mit Anslag des hastigere til en lykkelig Ende, thi jo mere hun lader sin Glæde Tøilen, jo mere Hindringer vil hun give Anledning til. Men jeg blues dog ved — — Ah! der er hun.

Fierde Scene.

Don Philip, Donna Beatrix.

Donna Beatrix.

Jeg finder Jer ret beleilig, jeg søgte Jer.

Don Philip.

Hvem? mig!

Donna Beatrix.

Ønsk Dronningens Tanke underdanigst til Lykke!

Don Philip.

(bukker meget dybt)

Ah! Madame — —

Donna Beatrix.

Mon Dieu! hvor I er meget rolig!

Don Philip.

Hvorfor skulde jeg ikke være det?

Donna Beatrix.

Betænker I ikke at hele Hoffet og Byen vil snart indfinde sig her for at ønske Eder til Lykke.

Don Philip.

(smilende)

I har altsaa talt derom?

Donna Beatrix.

Ikke offentlig; men jeg betroede en Deel Venner Aarsa-

sagen til min Glæde, og jeg har det visse Haab snart at see Misundelsen døe af Grømmelse. Har jeg ikke giort vel?

Don Philip.

Jo Overleg og Forstand fremskinner lige klart i alt hvad I giør; og jeg er ganske ovfyldt af den Glæde, I smager.

Donna Beatrix.

Jeg troer, I skiemter.

Don Philip.

Ih nei! aldeles ikke.

Donna Beatrix.

Ja Skiemt, eller ikke Skiemt, saa har jeg dog bragt det derhen, at jeg nu er den tredie Person i Riget. Kongen, Dronningen og jeg. Saa nær ved Thronen kan jeg nu giøre Paastand paa enhvers Ærbødighed, og allerforst paa Eders.

Don Philip.

Jeg er alt for betænksom til at kalde Eders Rettigheder i Tvivl.

Donna Beatrix.

Da Dronningen er min Broderdatter, saa skiønner I let at jeg er en Prinsesse.

Don Philip.

Det er just hvad jeg tænkte, og I har ikke Uret.

Donna Beatrix.

Saa ere vi da første Gang af eens Tanker.

Don Philip.

(for sig selv)

Hendes daarlige Forfængelighed forvirrer hendes Hierne, og er mig til Nytte, hvor nødig jeg end seer det. Leilighed en er god, og jeg maae bruge den.

Donna

Donna Beatrix.

Hvorfor saa koldsindig? er I ligegyldig ved denne nye Ære?

Don Philip.

Jeg?-jeg er uden for mig selv af lutter Glæde.

Donna Beatrix.

Naa! Herefterdags ingen philosopheren! jeg er saa lied deraf, at jeg kande tage min Død derover, det lader jeg Eder vide. Nu frisk! lad Høihed skinne frem i alt vort Væsen! Lad os bruge vores Fortrin. Hvor jeg vil smage min Seir.

Don Philip.

I Sandhed, det troet jeg.

Donna Beatrix.

Hvilken Fornøielse för mig, naar jeg kan sige: Kongen min Brodersøn.

Don Philip.

Ja vist!

Donna Beatrix.

Min Brodersøn! hvilket Herredom jeg vil tage til Hove. Saasnart man bliver mig vaer, vil enhver opstille sig ganske ærbødig til en af Siderne, og sige: det er Kongens Tante. Plads! Plads! Messieurs! vil mine Folk sige, med en fræk Mine. Jeg selv, jeg kommer frem med et ædelt og majestætisk Skrit. Man læser i mit hele Væsen en Stolthed, som en naadig Smiil formilder. Alle Hofmændene, som staae paa min Vei, trænge sig frem for at see mig, og bukke med Underdanighed, hvortil jeg svarer, som om jeg gik i andre Tanker, ved et foragteligt Nik, der dog lover min Beskyttelse. I skal see, med hvilken

ædel

ædel Værdighed jeg skal svare til en Prinsesses Titul og Høihed.

Don Philip.

Ja, man vil beundre Eder, og uden at opsætte det længere, saa er mit Raad, at I strax sætter Eder i Besiddelse af alle disse Fortrin, thi nu er jo dog Sagen offentlig bekiendt.

Donna Beatrix.

Ikke endnu ganske og aldeles.

Don Philip.

Men den er dog sikker og afgiort, derom tvivler I ikke.

Donna Beatrix.

Nei tilforladelig ikke.

Don Philip.

Hvorfor giør I det da ikke strax ganske bekiendt?

Donna Beatrix.

Taler I for Alvor?

Don Philip.

Ja, for ramme Alvor. I kan aldrig giøre bedre, og jeg besvær Jer ikke at sætte det op.

Donna Beatrix.

I letter mit Hierte, thi jeg kunde ikke holde det længer ud. Men man har befalet mig at tie, og jeg har ikke for vel efterlevet det. Don Fernando, Eders Broder, har ladet mig det meget høre. Han er meget opbragt. Nei, nei, jeg vil tie.

Don Philip.

(for sig selv)

Got! man skal see hun bliver raus af Lyst til at være mod

mod Strømmen. (høit) Og jeg, jeg paastaaer at vores Politik er at giøre Sagen, saasnart mueligt, bekiendt, derved giør vi den saa meget vissere.

Donna Beatrix.

Intet kan være bedre tænkt. Jeg finder at I har i Dag en saa rigtig og føielig Forstand, at jeg begynder at elske Eder paa nye. Jeg vil giøre en dygtig Støi.

Don Philip.

Send Clarice herhid til mig; hun er eenfoldig, uskyldig: man bør forud give hende een og anden Underretning, og jeg vil tale her lidt med hende allene.

Donna Beatrix.

(i en majestætisk Tone)

Ja! Herre, jeg vil lade hende føre hen til Eder; bestilt Jer paa at lære hende intet at give bort af sin Høihed. Fyld for alting hendes Hierte med en ædel Stolthed.

Don Philip.

(meget ærbødig)

Prinsesse, alting skal blive indrettet paa det Bedste.

(hun hilser spødsk, og gaaer)

Femte Scene.

Don Philip.

(allene)

Ja den Støi hun har alt giort, og den hun agter at giøre, vil bringe min Broder mere tilbage i sine Anslag end alle mine Bestræbelser, og alle retskafne Undersaatter, ligesaa bestyrtsede som jeg, vil komme mig til Hielp for at bringe Kongen paa andre Tanker. Men der er Clarice; lad os see om hendes Daarlighed er ligesaa stor.

Siette

Siette Scene.

Don Philip, Donna Clarice.

Don Philip.

(for sig selv)

Af hendes bedrøvede og nedslagne Udseende veed jeg ikke hvad jeg skal dømme! (høit) Min Frøken! hvad fattes Jer? har I grædt? hvordan! Dronning, eller saa godt som Dronning — —

Donna Clarice.

Ak! holdt dog op, jeg beder, at forøge min Ulykke med denne Spot!

Don Philip.

Eders Ulykke! men Kongen har skienket Jer sit Hierte; I bliver Dronning, er det saa stor en Ulykke?

Donna Clarice.

Ja, for mig er den meget stor.

Don Philip.

Hvor faaer I en saadan Tanke fra?

Donna Clarice.

I tænker ligesom jeg, derom er jeg overbeviist.

Don Philip.

(for sig selv)

Hvad hører jeg! er det Fornuft? er det Ligegyldighed? er det et Hierte, som Stolthed endnu ikke har forderved? jeg maae undersøge denne Hemmelighed. (høit) I siger mig intet? hvorledes? kan I tie stille, da I med det første har saa stor en Ære i Vente? jeg seer ikke Glæden tindre frem i Eders Øine; jeg seer hverken Foragt eller Stolthed. Hvilket Vidunder! frygter I at nogen skal legge Kongens Villie en Hindring i Veien?

Donna

Donna Clarice.

Gid det var saa vel.

Don Philip.

Gid det var saa vel! jeg veed ikke hvor jeg er! jeg giør hvad jeg kan for at læse i Eders Hierte, men jeg forstaaer mig ikke derpaa. Hvorledes! det er Jer, som taler saaledes! saa ung, og dog ligegyldig mod den største Høihed! Clarice, bruger I Fornuften, eller er I følesløs?

Donna Clarice.

Jeg bruger Fornuften, min Herre, og jeg bruger den rigtig.

Don Philip.

Jeg begynder at troe Jer, og har ikke kiendt Jer ret tilforn. Det er et nyt Vidunder i Naturen, jeg seer. Hør mig, Clarice, og lad os overlegge Sagen fornuftig med hinanden. Kan Thronen da ikke tilfredsstille Eders Ønsker?

Donna Clarice.

Nei.

Don Philip.

Nei! hvad udfordres der da, for at giøre Eder fornøiet?

Donna Clarice.

Et roligt Levested, et uskyldigt Liv med en kierlig Mand, som tilfreds med mit Hierte gav mig sit igien, kunde giøre mig lyksalig.

Don Philip.
(for sig selv)

Jeg vilde præket hende for om Fornuft og Klogskab, men jeg bliver her Disciplen og hun Læreren. (høit) Jo mere jeg randsager Eders Hierte, Clarice, jo mere henrykker I mig. Jeg var bekymret for Jer, jeg frygtede at Stolthed

skulde giøre Jer egensindig, men nu er jeg, hvad Jer angaaer, meget rolig. (sagte til hende) Vi ere allene her, tal aabenhiertet med mig!

Donna Clarice.

Ja, jeg vil sige alting.

Don Philip.

(endnu sagtere)

Elsker I intet Kongen?

Donna Clarice.

Ah! nei.

Don Philip.

Hvorledes! nei, Men det er en stor Monark, en fuldkommen Fyrste.

Donna Clarice.

Hvad gaaer det mig an? et Beviis paa at jeg intet elsker ham er, at alle de Æresbeviisninger man giør mig komme mig til at fælde Taarer.

Don Philip.

Men i det mindste er I dog ikke indtaget af nogen anden?

Donna Clarice.

Ah! hvor tager I ikke Feil!

Don Philip.

O Himmel! er det mueligt! hvem er den Lykkelige, I foretrækker Kongen?

Donna Clarice.

En Troløs, en Utaknemmelig.

Don Philip.

Hvem? I sukker for en Utaknemmelig? og det er?

Donna

Donna Clarice.

Eders egen Broder.

Don Philip.

Min Broder! I elsker ham!

Donna Clarice.

Ja, min Herre, jeg elsker ham, og vilde for hans Skyld opofre tusinde Throner; men hvad endnu mere vil forundre Dem, er dette at han ogsaa tilbeder mig.

Don Philip.

I tager Feil; Infantinden er Maalet for hans Ønsker.

Donna Clarice.

Hvilken bedrøvelig Tidende! dog net han elsker hende ikke. Det er ikkun hendes høie Stand, der har rørt ham. Hun har for saa Yndigheder til at giøre ham utroe. Han har hundrede Gange svoret mig en ævig Kierlighed; men han opofrer mig for sin Ergierrigheds Skyld.

Don Philip.

Men kan I ikke udrydde denne Kierlighed af Eders Hierte?

Donna Clarice.

Forgieves har jeg forsøgt derpaa; jeg kan ikke dæmpe den.

Don Philip.

(sagte)

Endnu har jeg got Haab; det jeg her faaer at vide giver mig et nyt Middel til at giøre hans Anslag frugtesløse, maaskee faaer jeg snart Leilighed til at benytte mig deraf. (høit) Kiere Broderdatter! enten tager jeg meget feil, eller I vil snart blive lykkelig. Gaaer nu ind og

lader Eder intet merke. Eders ædelmodige Siel fortiener at Kongen giør Eder lykkelig.

Donna Clarice.

Han beholde sin Krone, og lade mig beholde mit Hierte.

Syvende Scene.

Don Philip.
(allene)

Saa mange Fuldkommenheder har ikke kundet bemestre sig min Broders hele Hierte! hans Æresyge er hans eneste Afgud. Mine Raad, mine Grunde har hidindtil ikke vare ret mægtige til — — men der seer jeg ham; da jeg er underrettet om hans Hemmelighed, vil jeg bringe ham i Forvirring, og sætte ham i den Stand at han ikke skal kunde svare mig et Ord.

Ottende Scene.

Don Philip, Don Fernando.

Don Philip.

Nu da! I beholder Marken?

Don Fernando.

Ja, jeg har naaet mine Ønsker, mine Anleg skal snart krones; jeg kommer for at berette eder det dobbelte Giftermaal. Har I endnu noget at sige?

Don Philip.

Jeg beundrer Eders Arbeide, dette Mesterstykke i Forsigtighed og Overleg; men tillad mig at sige Eder to Ord. Giør Eders Hierte Eder slet ingen Bebreidelser? eller kan I saaledes tvinge det, at dets heftige Kierlighed maae stande til

til Side for Ergierrighed? har da denne saa uindskrænket et Herredom over alle andre Sinds Lidelser?

Don Fernando.

Jeg begriber ikke hvad I vil sige.

Don Philip.

I forstaaer mig ikke? Tiden er kostbar, jeg maa betiene mig af den. Jeg faaer da forklare mig tydeligere, og jeg haaber I vil forstaae mig. Clarice elsker Jer høit, Thronen selv har hun Afskye for, da det ikke er Jer, som giver hende den; et saa ædelmodigt Hierte kan hverken forandre Eder, eller rive Eder løs fra Hovmods Lænker? Og dog elsker I hende ligesaa høit som hun Jer?

Don Fernando.

Men hvoraf veed I det?

Don Philip.

Af hendes egen Mund.

Don Fernando.

Siden hun selv har sagt det, saa nægter jeg det ikke længer. Men alle Kierligheds Angreb ere forgieves, og langt fra at tilstæde den en skiendig Seir, følger jeg min lande Fordeel, Æren. Kongen holder mig mere end skadesløs derfor, han giver mig sin Søster, og jeg hæver Clarice til Ærens høieste Spids.

Don Philip.

Clarice, som elsker Jer, skulde ægte min Herre!

Don Fernando.

Han mener han elskes, det er nok.

Don Philip.

Kan skee vil man aabne ham Øinene,

Don Fernando.

Hvem?

Don Philip.

Jeg.

Don Fernando.

I tør intet.

Don Philip.

Hvorledes! jeg skulde ikke torde?

Don Fernando.

Nei, I vilde derved styrte mig, og mit Fald vilde drage Eder med i Ulykken.

Don Philip.

Slige Grunde rører mig aldeles ikke. Jeg frygter alting for Staten og inter for mig selv, forlad Jer kun derpaa. I det øvrige kiender jeg Kongen alt for vel til at fryate det mindste, som har Skin af Uretfærdighed fra hans Side, det eneste jeg skielver for er at han maaskee vil straffe Eder. Jeg elsker Jer, min Broder, og uagtet min Nidkierhed for Kongen vil jeg dog tie til det yderste. Jeg vil først benytte mig af de Grunde, som kan tages af Kloghed og det almindelige Vel, men skulde I finde Middel til at faae Kongen til at lukke Øret mod mine Forestillinger, saa ingen Skaansel, men jeg vil aabenbare alt.

Don Fernando.

Vogt Jer, jeg beder Jer derom, ikke at drive mig til yderste.

Don Philip.

Jeg har sagt Jer det; min Troskab kan ikke afskrækkes ved nogen Ting, og dette er et Bevis derpaa. (han viser ham Tractaten) Denne Tractat har jeg sluttet med Gesandten, den vil sætte Grændser for Eders Ærgierrighed.

Don

Don Fernando.

I vilde sætte den Grændser? I? jeg maae enten omkomme eller mit Forehavende maae strax opfyldes.

Don Philip.

Nu vel da, I vil da omkomme, eller ogsaa jeg, en af os; naar det gielder Kongen, kiender jeg Jer ikke mere. Men der seer jeg ham.

Niende Scene.

Kongen, Don Philip, Don Fernando.

Kongen.

Har Eders Broder sagt Eder Aarsagen hvorfor jeg kommer her?

Don Fernando.

Jeg har underrettet ham om alt.

Don Philip.

Ja, Herre! han har sagt mig det. Men (han byder Kongen Tractaten) kan Deres Majestæt befale mig at afbryde denne Tractat? Uden Blods Udgydelse giør De Erobringer. Deres Folk vil i høitidelige Fester berømme Deres Godhed, og glæde sig ved Frugten af en Fred, hvorved Deres Lands sande Fordeel fuldkommen igien opnaaes.

Kongen.

Jeg vil nok give mit Minde til Fredens Slutning; men dog forbeholder jeg mig den Ret, ikke at bortgive min Haand uden at spørge mit Hierte til Raads. Jeg binder hverken mig selv eller Infantinden min Søster.

Don Philip.

De afslaaer altsaa det Ægteskab, som Kongen af Aragonien foreslaaer?

Kongen.

Den Sag kan jeg ikke mere tænke paa; I veed selv Aarsagen: jeg giver Eders Broderdatter min Haand og mit Hierte, og Don Fernando min Søster.

Don Philip.

O Himmel! er det min Konge, som taler?

Kongen.

Hvad vil I sige?

Don Philip.

Min Broderdatter Deres Dronning? Nei! min Sieel er alt for nidkier for Deres Ære til at lade Dem fornedre sig saa dybt. At bifalde det er at begaae Utroskab, og at raade dertil Forræderie! en saadan Forening kan aldrig faae det god uden af Deres hemmelige eller aabenbare Fiender.

Don Fernando.

Min Broder!

Don Philip.

Forvovne! hvorledes! I tør misbruge saa ædelmodig en Herres Godhed. (kaster sig paa Knæ for Kongen) I ægte hans Søster! ah! værdiges at kiende Dem selv store Konge; betragt Dem selv og os, og see saa hvilket Mellemrum det adskiller os. En offentlig og billig Fortrydelse vil skille Dem ved den hele Verdens Haiagtelse; De vil tabe Deres troe Undersaatters Hierter, og det er jo dog den største af alle Ulykker for en Konge.

Don Fernando.

Tillad at jeg med to Ord — — (til Kongen)

Don Philip.

(til Kongen)

Man søger at overile Dem; Sandheden taler, og den

den bør Konger at høre. Ja Herre! oplad Øinene. Rigets Beste, Folkets Lyksalighed, det er en Passion, som ret skikker sig for en Konge. Herre over sig selv, bør hverken Kierlighed eller Had mislede ham, men hans høie Siel bør giøre sig det til en hellig Lov, at beherske sig selv.

Kongen.

Jeg dølger det ikke, Eders Tale har rørt mig.

Don Philip.

Alle Deres retskafne Tienere tale giennem min Mund.

Don Fernando.

(til Kongen)

Og hvortil tiener da den høieste Magt, hvis Deres Myndighed skal erkiende Tvang? Hvo som agter at paalegge Dem den, fornærmer, ja trodser Dem; han søger at giøre ein uindskrænket Herre til Slave.

Don Philip.

Fordærvelige Raad! hvis De følger dem, hvad bliver da Deres Land?

Kongen.

Don Fernando svar ham! han rører mig og sætter mig i Forundring, og den Maade han udtrykker sig paa --

Tiende Scene.

Kongen, Don Philip, Don Fernando, Donna Beatrix, Donna Clarice.

Kongen.

Ah jeg læser alt Eders Svar i hendes indtagende Øine. (i det han seer Clarice)

Don Philip.

(for sig selv)

O Himmel!

Kongen.

Ja der kan intet siges imod! hvem kan imodstaae det? Don Philip see paa hende, og sig saa, om jeg bør følge Eders Raad. Nei, skiønt Eders Tale overtyder min Forstand, saa kan den dog ikke overtale mit Hierte.

Don Philip.

Om jeg sagde Dem alt, saa vilde en alt-for billig Forlydelse snart giøre baade Forstanden og Hiertet enige. Ved et Ord, blot et eneste Ord, vilde jeg giøre min Broder maalløs, men jeg vil endnu — —

Kongen.

Hvad kan det være for en Hemmelighed!

Don Philip.

Hvis Clarice vil, kan hun oplyse Dem derom; lad hendes Hierte tale.

Donna Beatrix.

Hvorledes da! sværte hende i Kongens Øine! I! da Eders Venskab for hende burde sætte alting i Verk for at skiule hendes Svaghed.

Kongen.

Hendes Svaghed! hvad hører jeg! og hvilken fal Mistanke — —

Don Fernando.

Herre, laan ikke for hastig Øret til en farlig Sammenrottelse; man vil styrte mig.

Kongen.

Nei, jeg kiender Eders Broder og laster intet hos ham uden en alt for streng Nidkierhed for mig. Strax er han færdig til at sætte sig imod mine Passioner, men det er ikke for at styrte Eder, men for at redde mig.

Don

Don Fernando.

Hvorledes! Herre De troer — —

Kongen.

Jer skal vederfares Ret; men jeg maae have Oplysning om det, jeg hører; en fornærmende Tvivl saarer mit Hierte. Fruen maae fuldføre hvad hun har begyndt, jeg venter en reen, tydelig og paalidelig Tilstaaelse af hende.

Don Fernando.

(til Kongen)

Men skal min Skiebne bero paa — —

Kongen.

(til Don Philip og Donna Clarice)

Jeg vil være allene med hende. (til Don Fernando fortørnet) Gaaer ud.

Don Fernando.

(sagte til Donna Beatrix)

Jeg er forloren, om De i denne Samtale — —

Donna Beatrix.

Forlad Dem paa min Forsigtighed, og frygt intet.

Ellevte Scene.

Kongen, Donna Beatrix.

Donna Beatrix.

(for sig selv)

Her er nu Leilighed at lade den ret see.

Kongen.

Jeg kunde bruge min Myndighed, og som Deres Herre, befale Dem at tale med Oprigtighed; men jeg kiender Dem. Jeg frygter altsaa ikke for, at De skulde vilde forstille sig, for at føre mig bag Lyset. Hvad De kan have

at

at sige mig skal ikke foraarsage nogen Opsigt. Jeg kan tvinge mig selv.

Donna Beatrix.
(for sig selv)

Jeg er paa en glat Jis og behøver al min Klogskab.

Kongen.

Tal aabenhiertet!

Donna Beatrix.

Deres alt for store Empfindtlighed tvinger Dem, Herre, (De befaler mig at tale frit ud) til at forlange nøiere Oplysning, men torde jeg sige, hvad jeg tænker! De burde heller befale mig Taushed.

Kongen.

Og af hvad Aarsag?

Donna Beatrix.

De kan blive lykkelig og Kierlighed er bereed at krone alle Deres Ønsker, men at søge Feil hos den Person, man elsker, det er selv at sætte sig mod sin Lyksalighed.

Kongen.

Nei, De maae forklare mig hvad De har sagt.

Donna Beatrix.

Herre, bør De legge saadant paa Hiertet?

Kongen.

Uden Tvivl.

Donna Beatrix.

Det er en Sag af saa ringe en Betydenhed, at den fortiener ikke engang at man tænker derpaa.

Kongen.

Imidlertid talte dog Don Philip ganske anderledes.

Donna

Donna-Beatrix.

Hans Fremfusenhed kan jeg ikke andet end misbillige.

Kongen.

Hvorledes?

Donna Beatrix.

Kan man af intet giøre en Sag af Vigtighed? jeg er klogere end han, og forstaaer at tie.

Kongen.

Men naar jeg vil man skal tale, er det raadeligt at adlyde.

Donna Beatrix.

At vilde tale i denne Sag, var at forraade Dem.

Kongen.

Nei, De veed hvor megen Deel jeg tager i Clarice. Man burde, siger De, skiule hendes Svaghed for mig, og De fandt det ilde giort at man vilde aabne mine Øine, og bringe mig ud af Vildfarelse; men det er just hvad jeg vil. De har begyndt, bliv nu ved. Føler Clarice nogen hemmelig Kierlighed? har nogen berøvet mig hendes Hierte? har nogen overrasket det?

Donna Beatrix.

Et alt for uskyldigt Hierte indtages let, men de Indtryk, som saaledes overile det, vare ikke længe; ja, naar en saa kierlig, saa ung, saa indtagende Konge sætter sig for at udslette dem, behøver han kun at sige et Ord, og det er at have alt for ringe Tanker om Dem selv, dersom De frygter at — —

Kongen.

De tilstaaer altsaa selv at der lever en Dødelig, hvis overmaade Lykke har forekommet mine Ønsker?

Donna

Donna Beatrix.

Naa! om saa var, Herre, saa skulde dog intet være Dem til Hinder i Deres Lykke.

Kongen.

Men saa elsker jo Clarice og har ikke kundet modstaae Kierligheds Magt?

Donna Beatrix.

Hvorom end alting er; lad være man har kundet i en Hastopvække en overilet Følelse i hendes Hierte, saa vil den Ære, at see sig saa høit ophøiet, snart komme hende til at glemme Don Fernando.

Kongen.

Don Fernando? det er for ham hendes Hierte taler?

Donna Beatrix.

Man har troet at merke noget dertil.

Kongen.

Denne Tildragelse er meget selsom!

Donna Beatrix.

Og endog meget heldig, thi om han end var tilbedet, saa er han giennemtrænget af en alt for nidkier Hengivenhed for sin Herre til at bemytte sig af en Svaghed, der saa meget strider mod Deres Ønsker. Nei! Herre; Don Fernando tragter kun efter at behage Dem, og for at give Dem et Bevis derpaa, uden i mindste Maade at legge noget til den blotte Sandhed, saa maae jeg berette Dem et Tilfælde, hvortil jeg er Vidne; Ret nyelig giorde han sig i min Nærværelse al Umag for at overtale min Broderdatter til at glemme sig for Dem, og overvinde sin Svaghed.

Kongen.

Don Fernando veed, man elsker ham!

Donna

Donna Beatrix.

Ja! Herre, og De bør i Sandhed belønne hans Troskab.

Kongen.
(smilende)

I Sandhed, jeg kan ikke nokſom ſkionne derpaa, og min Erkiendtlighed ſkal ſtraar blive lagt for Dagen. (for ſig ſelv) Hvilken afſkyelig Hemmelighed faaer jeg her at vide! jeg maae høre den bekræftet af Clarice ſelv.

Tolvte Scene.

Donna Beatrix.
(allene)

Han gaaer bort ret vel tilfreds, Roſighed og Glæde vil ſnart herſke paa dette Sted, og alt dette har man allene min ſtore Klogſkab at tilſkrive.

Ende paa den fierde Act.

Femte Act.

Forſte Scene.

Don Fernando.
(allene)

O Himmel, jeg er forloren! jeg kan ikke tvivle længer derpaa; Kongens Unaade mod mig vil ſnart blive bekiendt. Jeg har ikke kunder faae ham i Tale. Hoffolkene har fattet Mistanke om den Fare jeg er udi og forlade mig allerede. Endogſaa de, ſom jeg har ſtræbt for at forſkaffe Embeder, und-

gaae

gaae mit Møde, eller synes endog at trodse mig. Medens alting skyer mig, er Trængslen hos min Broder, og jeg ganske allene. Hvilken Forandring! men jeg haaber — — dog! hvad kan jeg haabe?

Anden Scene.

Don Felix, Don Fernando.

Don Fernando.

I har sagt mig det forud. Jeg har mistet alle mine Venner ved at tabe min Indflydelse til Hove.

Don Felix.

Der er ingen Høihed saa stor, at den jo kan rokkes og falde; et Øieblik er nok til at ophøie, men mere behøves ei heller til at styrte ned, og Udfaldet lærer Eder alt for vel, hvor sandt dette er.

Don Fernando.

Hvorledes! ogsaa I vil forøge min Elendighed?

Don Felix.

Nei! Eders Viderværdighed giver Eder en Faders Hierte igien, der er ligesaa færdig til at trøste Eder i Eders Kummer, som han er ligegyldig ved de Ulykker, der foraarsage den. I kommer nu, Himlen skee Tak! til Eder selv igien; Modtag hos mig et Tilflugtssted, hvor I kan leve fornøiet og rolig.

Don Fernando.

Jeres Fornøielser, min Fader, ere ikke skabte for mig. Eders Rolighed kommer mig til at grue. Jeg, et Rov for mine egne Betragtninger, skulde i Ensomhed trøste mig over min forrige Storhed, og over den Høiheds Forhiis, jeg stod færdig at naae til? Nei! hvilken Kiedsomhed! er

er den vel at udholde? Nei, nei, jeg vilde henslide et kummerfuldt Liv, og være mig selv til en utaalelig Byrde. Et Hierte som mit bær Afskye for Rolighed, og et stille og ubekiendt Liv er den største Ulykke, jeg kiender, og for at undgaae det, er der intet jeg jo kan gribe til, uden at betænke, om jeg derved bliver uskyldig eller strafværdig.

Don Felix.

Men betænker I hvad I siger, min Søn? hvad har I i Sinde.

Don Fernando.

Jeg vil tale med Kongen.

Don Felix.

I vilde forgieves komme for hans Aasyn, det vilde ikkun mere opirre hans Vrede.

Don Fernando.

Der seer man Frugten af min Broders store Dyder! den Uerkiendtlige sætter sin Pligt i at bringe mig til Fortvivlelse.

Don Felix.

Han fortiener at beundres for det han giør mod Eder; langt fra at fordømme ham derfor, billiger jeg meget mere hans Opførsel og berommer ham.

Don Fernando.

Eders Venskab for ham, gir ham Ret imod mig; dog forgieves! jeg forlanger kun at see Kongen et Qvarteer, et Minut, og strax faaer jeg den samme Magt over hans Hierte, jeg tilforn har havt.

Don Felix.

Smigre Eder ikke dermed! og kiend en Herre bedre, som I hidindtil ikke har lært at kiende ret, men hvis aab-

nede Øine lede efter Sandhed, og frelse ham fra en Snare, I har lagt for hans Fødder. Vogt Jer, paa mine Ord, for at faae Beviset derpaa at erfare.

Don Fernando.

Hvad der end maatte flyde deraf, vil jeg dog forsøge det.

Don Felix.

O Himmel! hvor forblinder ikke Ergierrighed! hvor ynker jeg dig ikke min Søn! din Forvirring krænker mig. Lad dine Øine op, og du vil selv see, at din bedragne Forstand satte for høi Priis paa Fordele, som en virkelig høi Siel foragter, og at det du tilbeder er kun et Hiernespind!

Don Fernando.

Imidlertid seer I dog, at dette Hiernespind fortryller min Broder; det er blot for ene at nyde det, at han er mig imod.

Don Felix.

Han er dig kun imod for at tiene sin Konge.

Don Fernando.

Hans Skin-Dyder forblinde mig ikke. Han bilder sig ind at Vanheld skal nedslaae mit Mod, og at jeg, uden mindste Strid, skal indrømme ham alt. Men det er i Faren man maae vove det yderste, og det høie Mod skinner meest frem i Modgang. Desuden har jeg Infantinden af Castilien paa min Side, hun har alt for meget at sige hos sin Broder til at taale at see mig undertrykt, og jeg haaber snart, at — —

Don Felix.

Det Haab er ugrundet. Prinsessen er tvertimod høist forbittret. I stiller Jer an, som I elsker hende, men hun har faaet Sandheden at vide, hun er underrettet om at

at Clarice besidder Eders Hierte; vent derfor intet andet af hende end Vrede og Hævn.

Don Fernando.

O Lykke! er det saaledes du, for at standse mit Løb, betager mig min sidste Tilflugt! hvad siger jeg den sidste! ah! nei. Jeg vil endnu udfinde en anden, for enten at reise mig igien, eller døe æret.

Don Felix.

Min Søn, følg ikke et blindt Mod; kom, søg Havnen, og giv efter for Uveiret.

Don Fernando.

Jeg vil heller vende op og ned paa hele Verden, end taale den grumme Pine saaledes at styrtes.

Don Felix.

Hav Medlidenhed med dig selv, og hør din Fader.

Don Fernando.

Nei, jeg hører intet uden min billige Vrede.

Don Felix.

Farvel! Efterdi mit Hierte anholder forgieves hos dig, Utakneemmelige! saa overlader jeg dig til din slette Skiebne.

Tredie Scene.

Don Fernando.
(allene)

O Magt! o Høihed! Maalet for alle mine Ønsker! hvordan skal jeg udholde mit uslt Liv, naar jeg er skildt ved eder! o kommer dog tilbage, om I end skulde komme mig hoi saa dyrt at staae. Ja jeg vilde endog døe fornøiet, naar jeg kun døer med eder.

Fierde Scene.

Don Fernando, Donna Beatrix.

Donna Beatrix.

Er De der min Herre?

Don Fernando.

Den ustadige Lykke vender mig Ryggen, og med hele de hele Verden. Jeg er i Unaade og har ingen Venner mere. Deres ubetænksomme Snaksomhed har bragt mig i Ulykke.

Donna Beatrix.

Jeg sukker, græder, tumler mig og er fortvivlet. De aabnede mig Slottets og Verens Porte, men jeg har selv tillukt dem igien saavel for Dem, som for mig selv. Men jeg vil straffe mig derfor; jeg paalegger mig Tausheds strenge Lov, og fordømmer mig selv til aldrig mere at sige et eneste Ord.

Don Fernando.

Det er for sildig at giøre Vold paa Dem selv. Ulykken er allerede skeet.

Donna Beatrix.

(i en forvoven Tone)

Det er sandt, men jeg vil oprette den. Kongen vil snart være her igien, jeg vil tale med ham til Trods for Don Philip, og jeg tør love Dem, at jeg skal sætte Dem ind igien i Deres forrige Anseelse. Ja, jeg vil anvende saa megen Konst, saa stor Vittighed, et saa levende og bevægeligt Sprog — —

Don Fernando.

(meget heftig)

Oh, Madam, jeg beder Dem, efterlev Deres giorde Løfte,

Løfte, det er det beste De kan giøre saavel for mig, som for Dem selv.

Donna Beatrix.

Vores Fiender har erholdet Seir og jeg skulde kunde lie? Nei det skal ikke kunde siges, at jeg først førte Dem i Ulykken og siden overlod Dem allene til at bære Deres Byrde. Jeg har været behændig nok til i dette Øieblik at giøre en Opdagelse, som maaskee vil forhale deres Ødeleggelse; hør engang, det er en Hemmelighed af stor Vigtighed.

Don Fernando.

Hvad er det da?

Donna Beatrix.

Jeg gik forbi Cabinettet, Døren stod paa klem, og ingen merkede mig. Jeg fyldestgiorte nogen Tid mit Øies og mine Ørens Nysgierrighed. „Deres Kongelige Høi„hed (sagde Ambassadeuren) kan snart vise sig her i al sin „Glands; ja Prinsesse (svarede strax Don Philip) De maae „tilkiendegive hvem De er, Hindringen forsvinder, De be„hove kun at vise sig, for at erholde Freden. Jeg vil at „et dobbelt Ægteskab skal giøre den bestandig og stadfæste „en oprigtig Eenighed mellem Kongen, min Herre, og „Kongen Deres Broder.“ Enten maae nu Don Philip have tabt sin Forstand, eller og den Person han har hos sig er Prinsessen af Arragonien.

Don Fernando.

Ah! De aabner mine Øine; denne Fortrolige, denne Don Ludewigs Datter, er Infantinden selv. Ja, jo mere jeg overveier det, jo mindre Tvivl bær jeg derom.

Donna Beatrix.

De seer at det undertiden er got at lure. Nu vel; hvad tænker De om denne Opdagelse?

Don Fernando.

At da det er Dem, som har giort den, saa vil jeg deraf des hastigere og vissere spaae mig min Undergang: men at dersom De kunde holde denne Hemmelighed hos Dem selv, saa kunde jeg endnu oprette alt.

Donna Beatrix.

Er det mueligt?

Don Fernando.

Jeg tør haabe det.

Donna Beatrix.

Saa fordømmer jeg mig anden Gang til Tauehed; overleg nøie denne Tildragelse, og giør Dem sikker Regning paa min kloge Stiltienhed.

Femte Scene.

Don Fernando.
(allene)

Himmel! hvilken Hændelse! Lykken byder mig derved et Middel til Redning, og siden Castilien har sveret min Undergang saa maae Arragonien — — jeg maae tale med Gesandten og afbryde en Mellemhandling, som er hans Konge til alt for stor Forhaanelse; han kiøber Freden for en Provints, jeg vil tilbyde Infantinden hans Søster min Arm; hende selv vil jeg fortiene, eller oprette min Ære ved en Heltedød, i Fald alting mislykkes. Jeg kan bringe Seiren paa Arragoniens Side, dertil har jeg sikkre Midler i Hende — — hvad siger jeg Elendige! til hvilken farlig Yderlighed bringer mig min tøilelose Ergierrighed? jeg skulde forraade, hvem? min Herre og mit Fædreneland! jeg skulde svinge mig i Veiret ved denne dobbelte Misgierning!

ning! o Elskov, som jeg tilforn trodsede, kom du mig til Undsætning!

Siette Scene.

Don Fernando, Donna Clarice.

Donna Clarice.

En ubetænksom Samtale har forvoldet Deres Undergang. Nu er der en Leilighed som kan maaskee redde Dem. Kongen kommer her tilbage, han vil tale med mig i Eenrom; maaske tvivler han endnu, og søger at udlokke af min egen Mund, hvor høit jeg elsker Dem.

Don Fernando.

Siden han vil see Dem igien, saa har jeg Grund til at mene det; ret nys, ved at nægte alt, forled jeg ham tvivlraadig; Hiertet er paa Deres Side, og for at vinde Seir over det, bier han paa at faae Vished om vores skiulte Elskov. Men hvad vil De sige ham?

Donna Clarice.

Ah! det veed jeg ikke. Jeg kommer for at raadføre mig med Dem derom. Er der noget Middel til at stille hans Vrede, saa forsøm ikke at lære mig det. Jeg vilde arbeide for Dem, og frygter at skade Dem. Hvorfor har jeg ikke Forstand nok til at skiule hvad jeg vilde tie? Jeg har allerede mere end engang tænkt paa dette Anslag.

Don Fernando.

Med mindre De bruger denne List staaer jeg ikke til Redning. Men dog, min Undergang er vis uagtet al Deres Godhed. Man kan, ved at legge Dem et bedragende Sprog i Munden, lære Deres Forstand at forstille sig, men ikke Deres Hierte.

Donna Clarice.

Hvor er jeg dog ulykkelig! jeg kan ikke engang i nogle Øieblik giøre Vold paa mig selv, og skiule mine ønsne Følelser; lær mig de rette Midler! hvad skal jeg sige til Kongen? leg mig selv Ordene i Munden?

Don Fernando.

At De elsker ham.

Donna Clarice.

Hvem! jeg? sværge ham til at jeg elsker ham! Ah! en saa usandfærdig Tilstaaelse vil koste mig alt for meget!

Don Fernando.

Saa lad mig da forgaae.

Donna Clarice.

Ah, Don Fernando! lad ikke Modet falde!

Don Fernando.

Det er forgieves at min Uheld rører Dem saa meget. De vil dog ikke kunde — —

Donna Clarice.

Jeg kan alting for den jeg elsker. Jeg skal giøre min yderste Flid for, at Munden og Hiertet ikke skal stemme overeens. Jeg mister Dem for ævig — — men jeg bør heftigere ønske at tiene end at eie Dem. Jeg maae altsaa forstille mig — — det er første Gang.

Don Fernando.

Mag det saa at Kongen værdiges endnu engang at tale med mig. Hvis jeg bringer det saavidt kommer jeg igien i Naade, og om der end skulde være nogle Spor af Mistanke tilovers, saa skal jeg nok vide at udslette dem, og strax tilige aabenbare ham en magtpaaliggende Hemmelighed.

Gly-

Syvende Scene.

Donna Clarice.

(allene)

O Himmel! hvad har jeg lovet! har jeg Dristighed nok? jeg forstille mig? jeg bedrage? jeg gyser ved den blotte Tanke. Vil mit svage, mit alt for svage Hierte tilstæde mig det? dette Hierte som qvæles af Bebreidelse, og tillige beherskes af Kierlighed. Men jeg seer, Kongen kommer.

Ottende Scene.

Kongen, Donna Clarice, Vagt.

Kongen.

Jeg venter, smukke Clarice, at De hos mig sætter al List til Side. Vis om Deres uskyldige Redelighed, veed jeg, at jeg skal kunde læse i Deres Hierte. Dets hemmeligste Følelser ønsker jeg at kiende. Jeg har nylig tilstaaet Dem min Kierlighed, og vores Samtale har jeg hundrede Gange overtænkt. Ved at aabne mig Deres Hierte forførte De mit, og jeg maae tilstaae det, min Kierlighed gierde mig saa blind, at jeg ansaae det blotte Skin af Gienkierlighed for en Virkelighed, ved at hentyde paa mig, hvad Kierlighed til en anden, kom Dem til at sige. Men De bedrog mig ikke. Det var jeg selv, som bedrog mig, og jeg giver Intet uden min store Svaghed Skylden — — — De skielver?

Donna Clarice.

(for sig selv)

Min Forskrækkelse vil snart anklage mig; ah hvor veed dog et uskyldigt Hierte slet at forstille sig!

Kongen.

Hvad svarer De mig?

Donna Clarice.

Ak! hvad skal jeg svare? Herre, den blotte Mistanke er nok til at sætte mig i Forvirring.

Kongen.

Hvoraf denne Forfærdelse! er jeg en grum Tyran? jeg vil kun to Ord: elsker De Don Fernando? elsker De mig?

Donna Clarice.

Hvordan! mit Hierte ligegyldigt ved den Ære De værdiges at tilbyde mig? — — hvorledes vil De troe at det tør forsmaae — —

Kongen.

Tal uden Skrømt. De har i Sinde at føre mig bag Lyset, men De er uvidende i denne Konst. Hvorledes! kan da intet tvinge Dem til at adlyde mig? jeg vil straffe den, som lærer Dem denne Falskhed, han skal betale det med sit Liv, og i dette Øieblik — —

Donna Clarice.

Ah! straf ham dog ikke for mit Hiertes Forbrydelse. Opsæt dog denne forfærdelige Dom! hvis jeg har søgt at forstille mig, saa er han uskyldig deri.

Kongen.

De elsker ham?

Donna Clarice.

Jeg tilbeder ham, og De vil see mig døe af Sorrig, hvis De følger Deres heftige Brede.

Kongen.

Hans Skiebne staaer i Deres Hænder.

Donna

Donna Clarice.
(med Heftighed)

I mine?

Kongen.

Ja vist, i Deres.

Donna Clarice.

Hvad har jeg da at giøre?

Kongen.

Tilstaae mig at han elsker Dem?

Donna Clarice.

Ah! om jeg tilstaaer det, er han forloren.

Kongen.

Jeg har nok. Denne Tilstaaelse, som slap Dem ud af Munden, er alt hvad jeg behøver at vide. Jeg seer, hvor vidt Deres Urolighed gaaer; De vilde ikke elske saa heftig uden at være elsket igien. (til Vagten) Man sige Don Fernando at jeg vil tale med ham!

Niende Scene.

Kongen, Donna Clarice.

Kongen.
(for sig selv)

Den Forræder! med hvilken Frekhed han vidste at forstille sig! men uagtet hans Snedighed vil jeg dog randsage hans Hierte. Jeg maae tvinge mig. Hvor gierne ønskede jeg at finde ham uskyldig! han kommer. Lad os see, om han tør gaae saavidt i sin Frekhed endnu at nægte --

Tiende Scene.

Kongen, Don Fernando, Donna Clarice.

Don Fernando.

Er De endnu saa naadig, Herre, at De, trods mine

Fien-

Fiender, end engang vil høre mig? Jeg kommer ikke for at bringe Dem min Nidkierhed i Minde, ei heller hvad lykkelige Udfald en troe Tiener har seet sin Flid kronet med. Jeg underkaster mig i Underdanighed Deres Villie. Men, Herre, De kan blive underrettet om Sandheden. Clarice er tilstæde; hendes Hierte, som veed intet af Konst, maae have bragt Deres Retfærdighed paa min Side. Man tør anklage mig for at have bedraget Dem, og en saa fornærmende Mistanke maae udslettes, og jeg tør haabe at Clarice har ikke ladt Dem nogen Tvivl tilovers om min Redelighed.

Kongen.

Ja. Ved hendes Vidnesbyrd er jeg endelig kommen efter den rette Sandhed. Jeg kiender hendes Hiertes Tanker og tillige Eders. Nu er jeg ikke længer i Uvished, men skielner let mellem dem, jeg skylder min Høiagtelse, og dem jeg bør hade.

Don Fernando.

Ah! saa tør jeg ikke længer frygte Deres Vrede. Det er mine Fiender, som skal erfare dens Virkninger: og med et Ord vil jeg kunde styrte dem, som har sadt efter mig.

Kongen.

Tal! jeg bør vide — —

Don Fernando.

Herre, jeg adlyder og aabenbarer, skiønt ugierne, den afskyeligste Sammenrottelse. Deres Naade, mine Bedrifter, har skaffet mig Misundere, som mindre for at tiene Dem, end for at fordunkle min Ære, frelser Deres Fiende, som Seiren dog snart vilde bragt i vores Lænker. Det er ikke en blot Mistanke, men jeg har Vished om, at man forraader Dem for Kongen af Arragonien.

Kon-

Kongen.

Man forraader mig? hvorledes? og hvem er da Forræderen?

Don Fernando.

Min Taushed er nok for at give ham tilkiende; mit Hierte bevæges for ham. Værdiges at forskaane mig for at nævne ham.

Kongen.

Eders Broder! Tør I have saadanne Tanker! Don Philip er mig troe, jeg har prøvet ham. I bedrager mig.

Don Fernando.

Nu vel; siden der behøves Beviis saa kan jeg give det.

Kongen.

I?

Don Fernando.

Jeg faaer i dette Øieblik en Sag at vide, som jeg ikke kan sige uden Gysen. O Himmel! i hvad Fare sætter man Castilien! den Person Don Ludewig udgiver for sin Datter, og som De selv endog har seet under dette Navn, er, skulde De troe det?

Kongen.

Hvem?

Don Fernando.

Infantinden af Arragonien.

Kongen.

Infantinden af Arragonien?

Don Fernando.

Hende selv, Herre, derom kan man ikke længer tvivle.

Kongen.

Min Forundring er stor; hvad giør hun ved mit Hof?

Don

Don Fernando.

Min Broder underholder hemmelige Mellemhandlinger med hende angaaende Tractaten, og De slutter lettelig, at den dobbelte Forening er den farlige Frugt af deres Forstaaelse. Heraf flyde alle de Anleg, som gjøres imod mig. Jeg har ingen Fordeel uden min Konges; dette veed man, men man vil at Freden skal sluttes. Jeg tør sætte mig derimod, og min Undergang er besluttet; derfor søger man at sværte mig med en utilgivelig Forbrydelse, men — —

Kongen.

Clarice er oprigtig, hun har givet mig det fulde Lys, saa jeg veed, hvad jeg bør troe om Eder.

Don Fernando.

O hvis De veed det, saa skal jeg nyde den Ære tilsidst at vinde Seir over en misundelig Minister, som sætter al sin Lykke udi at forjage mig langt fra Dem.

Ellevte Scene.

Kongen, Don Philip, Don Fernando, Donna Clarice.

Don Philip.

Tilgiv mig, Herre, min Forvovenhed i at vilde formilde Deres billige Vrede. Har jeg nogen Tid viist Prøver paa min ivrige Troskab, saa tør jeg i Dag af Deres Majestæt fordre Belønning derfor. Jeg beder om Naade for min Broder. Lad den vederfares ham for min indstændige Forbøns Skyld!

Don Fernando.

Uden at benytte Eder hos Kongen af et saa uselt Konstgreb, som dog strax vil forøge Eders Beskiemmelse, saa sig heller

heller at boie Kongens Sind til Naade ikke for mig, men for Eder selv, som Eders Misgierning sætter blot for hans billige Fortornelse.

Don Philip.

Jeg en Misdæder! min Broder — —

Don Fernando.

Ja, I selv. Hvad Smimke vil I sætte paa Eders Gierninger, eller hvorledes vil I besmykke de skiulte Drivfiedre I sætter i Gang for at bringe Eders Anslage til et hastigt Endskab?

Don Philip.

Mit eneste Anslag er at tiene min Herre.

Don Fernando.

Siig hans Fiende. Man har allerede vidst at drage Masken af den, som formaaer Eder til at tiene ham saavel.

Don Philip.

Jeg veed hvad I vil sige, men dermed beviser I intet, som kiender mig skyldig, eller retfærdiggior Jer selv.

Don Fernando.

Hvorledes! da denne Prinsesse sætter sin hele Liid paa Eder allene, da I allene? — —

Don Philip.

Der er intet i denne Hemmelighed, som jo er uskyldigt. Allerede i to Maaneder arbeider jeg paa at giøre Ende paa en besværlig Krig ved en ærefuld Fred. Kongen selv er mit Vidne derpaa, og paa ham tør jeg beraabe mig; desuden kan jeg bevise at jeg først i Dag har lært at kiende Infantinden, og det imod hendes Villie. Det er ikke efter hendes Broders Befalning hun er kommen til dette Hof, men hendes egen Fordeel er hendes eneste Anliggende.

Kon-

Kongen.

Og det er?

Don Philip.

Kierlighed. Ja Herre, Deres overalt udbreedte Ære har indtaget denne Prinsesse, hun har, uden dog at blive kiendt, vildet see og dømme om De svarer til saa herligt et Rygte. Jeg veed hun elsker Dem inderlig, men da hun har fattet Mistanke om Deres Kierlighed for min Broders datter, saa har hun været nær ved at forlade Deres Hof, og det har været med stor Møie at jeg har faaet hende til at opsætte sin Bortreise i Dag allene for imidlertid at giøre mit yderste for at overtale Dem til at give hende Fortrinet.

Kongen.

(til Don Philip)

Don Ludewig skal kaldes. Jeg vil i dette Øieblik

Don Philip.

Han er, tilligemed Infantinden i mit Værelse.

Kongen.

(til Don Philip)

Beed hende at komme tilligemed Gesandten, men sig hende ikke, at jeg er underretter om hendes Byrd og Stand; jeg vil inter vide derom til det er Tid at aabne hende mine Tanker.

Tolvte Scene.

Kongen, Don Fernando, Donna Clarice.

Don Fernando.

Han søger at udslette en grundet Mistanke, og mener at forblinde Dem ved at sætte en Sminke paa sin Misgierning; men Deres Klogskab er for stor til at kunde føres bag Lyset: og skiønt min Broder, for at faae mig forviist, tør

tør beskylde mig for at være elsket af Clarice og Deres Rival, tør jeg dog haabe alting af en Konge, hvis Retfærdighed har stedse ladet sig see endog mod den ringest Undersaat. Denne Stytte hælder jeg mig til, og frygter intet uden en al for hastig Virkning af min Broders Anslag; han forstaaer kun at tale, men min Arm er i Stand til at udføre.

Trettende Scene.

Kongen, Infantinden, Don Ludewig, Don Philip, Don Fernando, Donna Beatrix, og Donna Clarice.

Kongen.
(til Don Ludewig)

Endelig har jeg besluttet at skienke Arragonien Fred, som skal blive bekræftet ved en dobbelt Formæling.

Don Fernando.

O Himmel! jeg er forloren!

Kongen.
(til Don Ludewig)

Jeg giver Eder mit Kongelige Løfte derpaa. (til Infantinden) Det er paa Deres Ord jeg har besluttet det; De seer deraf, hvor meget De formaaer hos mig; De mindes vel hvad De har sagt mig: at Deres Ansigt, Gestalt og Væsen var Infantindens Afbildning, og dette Billede er saa yndigt, at jeg er færdig at sværge Dem, det forestiller alt hvad Kierlighed kan forlange. Forsikkrer hende om min Troe og mit Hierte; jeg tør vente af Dem, at De fuldfører Deres Arbeide.

Infantinden.

Infantinden af Arragonien vil sætte sin Lyksalighed i

at betale en saa sød Foræring med sit Hierte; det skal evig høre Dem til, da De giver hende Deres, som man sagde Elskov havde bestemt en anden.

Kongen.

(som kysser Infantindens Haand)

Nei, tilbedelige Prinsesse, det skal høre Dem ganske til.

Infantinden.

(kaster sig for Kongens Fødder)

Ah, Herre, tilgiv — —

Kongen.

(reisende hende op)

Modtag min Haand, den er Deres i Følge Tractaten jeg i Dag bifalder. Men det er ogsaa Tid at jeg hævner min Fornærmelse. (til Don Fernando) Du seer at diue lustige Ænker ikke har bedraget mig, jeg seer dem klarlig igiennem det Dække, hvormed dit Forræderie skiulte dem. Du selv har maattet aabenbare dem, ja din Broder, din Konge, endog Kierlighed opofrede du for din Ærgierrighed. Aldrig dreves Troeløshed videre, og du burde strax bøde derfor med dit Liv, men Mildhed holder min billige Forkrænkelse tilbage, Forviisning skal være din Straf. Skynd dig fra mit Hof, Utaknemmelige! jeg begriber at Uskyldighed og Fred ikke kan bestaae med din Nærværelse. Jeg tænker Clarice en anden Brudgom.

(Don Fernando gaaer)

Donna Clarice.

Ah! foreskriv mig ikke saa haard en Lov, I Stedet for at straffe ham er det mig De straffer. Jo ulykkeligere han er, jo mere føler jeg at jeg elsker ham. Hvad er mægtig at rive mig fra Don Fernando, da en saa indtagende Konge ikke har kundet? At dele hans Ulykke med ham, er mit

mit eneste Ønske; og hvis De skiller os ad, vil det koste mig Livet: ja Herre! hvis De fordømmer mig til saa gruesom en Qval, saa døer jeg i dette Øieblik for Deres Fødder.

Infantinden.
(til Kongen)

Torde jeg forene mine Bønner med den elskværdige Clarices? jeg er rørt og kan ikke andet! giv hende den Gemahl hendes Hierte ønsker, hendes Lykke vil forøge min.

Kongen.

Jeg forstaaer Dem, Prinsesse, De maae stilles tilfreds: jeg attraaer intet uden at behage Dem, og jeg vil give Dem Beviis paa hvad Magt Deres Yndigheder have over mit Hierte. Som De vil, saa lad det skee, jeg tillader det. Vær rolig, Clarice, jeg vil opfylde Eders Ønsker, men Retfærdighed maae jeg udøve. (til Infantinden) Kom Deiligste, og deel min Throne!

Fiortende og sidste Scene.
Don Philip, Donna Beatrix.

Donna Beatrix.

Nu er I da ret fornøiet! I bliver hos Kongen, Jeres Broder tilbringer sine Dage med at see paa sin Kone, og jeg mine med at see paa Jer. Et herligt Liv! I har Ære af Jeres Bedrifter!

Don Philip.

Frue, lad os blive ved Sandhed; Jeres ubetænksomme Nidkierhed har giort Don Fernando større Skade end min Troskab. Hvorledes skulde et saadant Par, som han og I have Lykken med sig? Han kunde ikke holde sig inden

sine Grændser, og I kunde intet tie. Forviisning er et Middel for hans Ergierrighed, maatte jeg dog ogsaa finde et mod Eders aabenmundede Fremfusenhed!

Ende paa den femte og sidste Act.

De nysgierrige Fruentimmer,

Comedie

i

tre Acter,

af

Goldoni.

Personerne.

Leonard; Hr. Thessen.

Olivia, hans Kone; Mad. Knudsen.

Julie, deres Daatter; Jomfrue Vogt.

Leander, forlovet med Julie; Hr. Elsberger.

Lisimon; Hr. Clementin.

Leonore, hans Kone; Jfr. Bottger.

Eraste; Hr. Holberg.

Valerius; Hr. Urberg.

Orontes; Hr. Suhm.

Lisette, Pige hos Olivia og Julie; Jfr. Morell.

Christoffer, Orontes Tiener; Hr. Schwartz.

Henrich, Leonards Tiener; Hr. Kemp.

Første Act.

Første Scene.

(Et Kammer med tillukte Døre, Leonard læser i en Bog, Leander og Eraste spille Dam, Lisimon seer til.)

Lisimon.

Hvorledes staaer Partiet?

Leander.

Nu har jeg just faaet en Dam.

Eraste.

Og jeg faaer snart een med.

Lisimon.

Saa bliver jo Spillet Kamp.

Leander.

Uden Tvivl; men hvad er vor Spil andet? Æren og ikke Fordelen har Deel deri.

Lisimon.

Det veed jeg nok, her spilles jo aldrig om noget.

Leander.

Og det er just Aarsagen hvorfor vort Selskab kan bestaae; thi ellers maatte det enten ophæves eller nogen af os komme til kort. — — Dam (han trækker)

Lisimon.

Men der er endnu en betydeligere Sag, som vedligeholder vort Selskab.

Leander.

I mener nok, fordi ingen Fruentimmer maae komme deri.

Lisimon.

Ja, og det er just derfor de ere saa forbittrede.

Leander.

Men det som endnu mere ærgrer dem — —

Eraste.

Nu puster jeg Dammen.

Leander.

Hvorfor puster I den?

Eraste.

Fordi I ikke har slaget.

Leander.

I har Ret — — taber jeg Spillet, saa skeer det allene fordi vi talede om Fruentimmer.

Lisimon.

Jo, kom de kuns her saa sandt, saa vilde de vist giøre os Hovederne krusede.

Lean-

Leander.

Tys! jeg haaber endnu at komme til Dam og vinde Partiet. (spiller)

Eraste.

Hør Lisimon, faae ham til at snakke igien, ellers troer jeg ikke jeg vinder.

Leander.

(til Lisimon)

Ja, snak kuns, snak kuns, det hindrer mig ikke.

Lisimon.

Men hvad var det I meente, der endnu mere ærgrede vore Fruentimmer?

Leander.

Det som piner dem meest, er deres Nysgierrighed efter at vide, hvad vi bestille her for os selv.

Lisimon.

Ja, ganske rigtig; min Kone Leonore plager mig hver Dag med hendes Spørsmaale om vore Forretninger, og hvor tidt jeg end siger at vi bestille slet intet, saa vil hun dog ikke troe mig.

Leander.

Det gaaer mig ikke bedre med Jomfrue Julie, min Kiereste, hun lader mig ingen Dag med Fred. Jeg taaler det fordi jeg elsker hende, men jeg forsikrer hun plager mig overmaade.

Lisimon.

Jeg er ikke saa taalmodig og har ofte skiendt paa min Kone derfor. Jeg frygter det bliver ikke derved, dersom hun ikke holder op med hendes Sladder.

Eraste.

Dam — — Ja disse kiere Fruentimmer, de vil ogsaa endelig vide alting.

Leander.

Ja vist vil de; man kan snart tabe al Taalmodighed med dem; man maae være saa forelsket som jeg, om man skal taale deres Urimeligheder.

Leonard.
(reiser sig)

Mine Herrer! jeg hører. I taler om en Sag, som ogsaa gaaer mig an og jeg maae snakke med.

Lisimon.

Maaskee Eders Kone plager Eder ogsaa?

Leonard.

Jo alt for meget, sporg kun Leander ad, han veed at min Kone aldrig tier.

Leander.

Nei desværre! Moder og Daatter ere færdige at giøre os forrykte.

Leonard.

Min Daatter holder dog nogenledes Maade; men min Kone Olivia er næsten utaalelig.

Lisimon.

I skulde giøre Eder vred, som jeg saa ofte maae nødes til.

Leonard.

Nei, min kiere Ven, det vil jeg ikke; jeg stræber at forekomme det, for ikke at faae mit Blod bragt i Oprør. Jeg vil ikke at min Kones Daarligheder skal giøre mig Skade paa mit Helbred.

Lisimon.

Men man nødes jo dertil.

Leonard.

Ja, ja, enhver efter Behag.

Leander.

Veed I ikke at Hr. Leonard er en Philosoph?

Lisimon.

Det er ikke nok at være Philosoph, naar man har en urimelig Kone i Huset; men man maae være Stoicus.

Leonard.

Naar I siger Stoicus, hvad mener I da dermed?

Lisimon.

Hum! Jeg mener en Stoicus og en Tosse er et og det samme.

Leonard.

O! hvor de stakkels Philosophi blive mishandlede. Skal da Stoici, som sætte den sande Lyksalighed i Dydernes Udøvelse, ansees for Tosser.

Lisimon.

Jeg forstaaer mig ikke paa Philosophie; men det veed jeg, at jeg agter denne liden Rolighed, jeg her nyder, høiere end al Platonisk Viisdom.

Leander.

(reiser sig)

Enhver fornøier sig efter sit Sind i dette vort venskabelige Selskab og fordriver Tiden med Fornøielse paa en anstændig Maade. Jeg for min Part holder meest af det Arbeide, som Tankerne har med at bestille. Jeg spiller gierne de Spil, hvori Skiebnen ingen Deel har. Mathematiken, Geometrien og Tegning skaffer mig ellers en behagelig Tidsfordriv; men naar min Kiereste er bleven vred, saa forslaaer jeg Tankerne her; kan jeg derimod gaae fornøiet fra hende, ja, saa er min Glæde fuldkommen; forlad mig, Herr Leonard! at jeg taler saaledes, da jeg skal

være Eders Svigersøn. I veed, bedre end jeg, at alle Fruentimmer have deres gode og deres onde Luner.

Leonard.

Ja det veed jeg, og derfor maae man være Philosoph som jeg, for at kunde lee over deres Daarligheder.

Lisimon.

Kiere Venner! dersom I vil tale om Philosophie, saa gaaer jeg hen og sætter mig i et andet Kammer. Her kommer jeg allene for at opmuntre mit Sind, efter de Fortredeligheder, mine Forretninger og min Familie forvolder mig, og i den korte Tid, jeg er her, vil jeg have min Fornøielse.

Leander.

Hvormed vil I da fornøie Eder.

Lisimon.

Med et got Maaltid Mad.

Leander.

Vil I da at vi skal samles igien, og spise her til Aften.

Lisimon.

Ja for mig gierne. Hvad siger Hr. Philosoph?

Leonard.

Jeg siger at Philosophien er ingen Fiende af en anstændig Fornøielse.

Leander.

Nu kommer Hr. Orontes strax. Vi vil bede ham at besørge Aftenemad til os.

Lisimon.

Denne Herr Orontes er ret en brav Mand. Han, som Stifter af vort Selskab, indretter alting meget got. Jeg troer vist det koster ham mere end nogen af os.

Leon-

Leander.

Det troer jeg ogsaa; men han finder just sin største Fornøielse i denne hans Stiftelse.

Lisimon.

Og det beste af alting er, at han ikke kan fordrage Fruentimmer her.

Leonard.

Derfor have vi ogsaa vor fuldkomne Frihed.

Anden Scene.

Orontes og de forrige.

Orontes.

Kiere Venner. Venskab.

Leonard.

Venskab. (han og Orontes omfavner og kysser hinanden)

Orontes.

Venskab.

Leander.

Venskab. (de giør det samme)

Orontes.

Venskab.

Lisimon.

Venskab. (ligesaa)

Orontes.

Venskab.

Eraste.

Venskab. (ligesaa)

(de sige alle Venskab og omfavne hinanden)

Orontes.

Mine Herrer! Klokken er alt tolv.

Lean-

Leander.

Saa er det da Tid at gaae.

Leonard.

(til Leander)

Vil I spise hos mig til Middag?

Leander.

Jeg takker, ja gierne.

Orontes.

(til Leander og Leonard)

Men naar skal Bryllupet være?

Leander.

Det kommer an paa Herr Leonard.

Leonard.

(til Orontes)

Det bliver med det første.

Lisimon.

(til Orontes)

I Aften vil vi nok spise hos Eder! vil I lade os be-
værte som sædvanlig?

Orontes.

Meget gierne; hvor mange blive vi?

Lisimon.

Her ere vi fem for det første.

Orontes.

Ganske vel; jeg skal giøre Anstalt, og alting skal
blive færdig. Ah! hvor skal vi gotte os! hvor skal vi være
fornøiede!

Leonard.

Saa gaae vi da, Hr. Orontes, Venskab.

Orontes.

Venskab. (de kysses)

Lisi-

	Lisimon.	Venskab.	de kysses
	Leonard.	Venskab.	
paa engang	Orontes.	Venskab.	ligesaa
	Leander.	Venskab.	
	Lisimon.	Venskab.	ligesaa
	Eraste.	Venskab.	

(Lisimon, Leonard, Leander og Eraste gaaer bort)

Tredie Scene.

Orontes, derefter Christoffer.

Orontes.

Jeg gider saa gierne havt disse gode Venner hos mig, og nu vil jeg giøre Anstalt til i Aften. Christoffer! hvor er du?

Christoffer.

Her er jeg Herre.

Orontes.

Du skal belave dig paa et Afteensmaaltid.

Christoffer.

For hvor mange, Herre?

Orontes.

For sex eller aatte.

Christoffer.

Det skal skee.

Orontes.

Kiere Christoffer! giør dine Sager got, saa jeg kan have Ære deraf. Det er mig om at giøre at see mine gode Venner fornøiede for deres Penge, og paa det alting kan blive som det bør, saa skal det ikke komme mig an paa at legge et par Rigsdaler til af min egen Lomme.

Chri-

Christoffer.

Jeg merker, Herren finder sin eneste Fornøielse i dette Selskab.

Orontes.

Du har Ret; min eneste Glæde i Verden er at have Omgang med slige gode Venner. Jeg har udvalgt adskillige, som synes at fortiene mit Venskab. Vi fordrive Tiden paa en anstændig Maade saa got som mueligt, uden al Tummel og uden al Tvang.

Christoffer.

Men dersom Herren vidste, hvor mange Tanker Folk giør sig om dette sluttede Selskab, især, da ingen kan komme derind uden Selskabets Lemmer. Een siger det, en anden noget andet, og Fruentimmerne fornemmelig ere færdige at døe af Nysgierrighed efter at see og vide hvad her bestilles.

Orontes.

Ja, de har tids nok. De skal aldrig komme her, og det er just efter Selskabets Regler; thi hvo der ikke er af Selskabets Lemmer, kan ikke komme der, og Fruentimmer aldrig.

Christoffer.

Er det mueligt?

Orontes.

Vogt dig, at du ikke nogen Tid lader Fruentimmer komme her i Huset; skeer det, kan du være vis paa strax at jages paa min Dør.

Christoffer.

Maae jeg da giøre mig saa dristig at spørge Herren om han er en Fiende af Fruentimmer? Herren maae i Sandhed ikke stole for meget paa sig selv. Jeg har kiendt mange som

som ikke har kundet lide dem for deres Død, og dog har de siden løbet efter dem som de vare forhexede.

Drontes.

Nei. En Hader af Kiønnet er jeg just ikke. Jeg kan lide smukke Fruentimmer, og i forrige Tider har jeg holdt meget af dem. Ja endnu vil jeg ikke svære for mig selv, ifald jeg fandt nogen god Leilighed. Ellers synes mig bedre om Venskab end om Kierlighed. Venskabs Drift er adlere og mindre farlig, den behøver ei heller at blandes med anden Slags Kierlighed. Fruentimmer oppøkke heftige Sinds Lidelser. Kierligheds Heede forvolder Skind-Syge Kulde, og inden kort Tid, bliver Fornøielsernes Sted til Uenigheds Boelig. Der har du nu Aarsagen, lad den tiene til din Efterretning for Fremtiden.

Christoffer.

Nu troer jeg nok jeg skal begribe det.

Drontes.

Det er mig nok naar du begriber disse faa Ord: ingen Fruentimmer her i Huset. (gaaer)

Christoffer.
(allene)

Naar han vil de ikke maae komme, saa skal de ogsaa blive borte. Jeg bør føie mig efter en Herre, som lønner mig got; og jeg maae stræbe at forekomme, at Selskabet ikke skilles ad; thi jeg har ogsaa min gode Fordeel af disse Sammenkomster. Mangt et Maaltid har indbragt mig et par Rigsdaler.

Fierde Scene.

(Olivia's Kammer i Leonards Huus.)

Olivia og Julie.

Olivia.

See! er det ikke nu som sædvanligt. Klokken er Ee, og min Mand kommer ikke hiem.

Julie.

Han maae have noget vigtigt at forrette.

Olivia.

Jo mænd! nei, i det forbandede Selskab maae han sikkert være.

Julie.

Maaskee Leander er der ogsaa; de pleie jo at være der sammen.

Olivia.

Men hvad Pokker bestille de der? Morgen, Middag, Aften.

Julie.

Der maae vist være noget besynderligt som trækker dem derhen.

Olivia.

Jeg tænker, de sidde i Spil til Ørene.

Julie.

Og jeg, Mama, jeg frygter — —

Olivia.

Hvad frygter du for?

Julie.

Jeg frygter at det er Fruentimmer, de løbe efter.

Olivia.

Nei, aldrig. De vil jo ingen Fruentimmer lide hos sig.

Julie.

Julie.

Ja, saa hedder det, men hvo kan viide om det er sandt?

Olivia.

Aa Snik, Snak. Det er en Mistanke som ingen Grund har. Hvad mig angaaer, saa siger jeg, de spille.

Julie.

Og jeg troer de holder Fruentimmer der i Huset.

Olivia.

Ja, ja, jeg skal nok faae det at vide.

Julie.

Hvorledes da Mama.

Olivia.

Jeg skal gaae derhen og overrumple dem uformodentlig.

Julie.

Oh, hvor gierne vilde jeg ogsaa derhen, om det skulde koste nok saa meget.

Olivia.

Nei, mit Barn! det gaaer ikke an at Piger kan komme der. Jeg skal nok selv gaae, og saa skal jeg fortælle dig alting.

Julie.

Men vil da Mama sige mig Sandhed.

Olivia.

Ja, jeg skal sige dig hele Sagen og faae at see hvo der spiller og ikke spiller.

Julie.

Men vil Mama da ikke sige mig om der ere Fruentimmer.

Olivia.

Du maae viide, min Datter! at rette Spillere ikke bekymre sig om Fruentimmer.

Julie.

Men om de nu ikke komme der for at spille, men for Fruentimmers Skyld.

Olivia.

Du staaer og snakker i Taaget, mit Barn.

Julie.

Jeg kan ikke faae det af mit Hoved, og naar nogen Ting saaledes ahner mig, saa er jeg vis paa, jeg tager ikke Feil.

Femte Scene.

Eleonore og de forrige.

Eleonore.

Er det tilladt? kommer jeg ikke til Uleilighed?

Olivia.

Aldeles ikke, Madame! hun er velkommen; men, behager hun at spise med os til Middag, siden det er Spise-Tid?

Eleonore.

Nei, jeg takker. Jeg kommer for at sige Dem i Fortrolighed, at jeg endelig er kommen efter alt hvad vore Mand bestille i deres hemmelige Sammenkomster.

Olivia.

Jeg har alt giettet det. De spille — —

Eleonore.

O nei, langt fra.

Julie.

Julie.

Saa er det da som jeg siger; de har kiønne Piger der?

Eleonore.

Ak nei, De tage begge Feil. Jeg har faaet Oplysning om hele Sagen, forstaae mig ret; men, for alting lad Dem ikke merke med noget. De giør Guld.

Olivia.

Det kan have Rimelighed. Min Mand er vittig nok; maaskee han er den fornemmeste?

Julie.

Hvorledes har Madamen faaet dette at vide?

Eleonore.

Jeg skal fortælle Dem alting, men — — jeg beder, vær taus.

Olivia.

Tvivl ikke derom.

Julie.

Og for mig har hun intet at frygte.

Eleonore.

Hør da! jeg var henne i Formiddags hos min Svøgerinde for at see, om hun havde min grønne Kiol færdig — — forstaae De hvad jeg vil sige?

Olivia.

Ja, ja. Det som hun har opdaget angaaende vore Mænd.

Eleonore.

Ganske rigtig, Madame. Catrine havde fordervet den og min Amme kom til mig og sagde: lille Madame, sagde hun, det er dog Synd at den smukke Kiol er bleven

saa fordervet, lad den giøre i Stand igien. Ja, sagde jeg, sig mig hvor der er en god Syepige? Ja Madame, sagde hun, skik Bud til den der boer der; og derpaa sagde hun mig hvor hun boede.

Olivia.

Har hun da i Formiddags været henne og faaet Efterretning om dette Guldmagerie.

Eleonore.

Vie dog lidt og forstyrre mig ikke! derpaa skikkede jeg Bud til denne skikkelige Syepige, og saa kom hun; saa lod jeg hende see Kiolen, hun saae hvor den var medhandlet; hun slog Haand i Haand, da hun saae den var reent fordervet; ja i Sandhed giorde hun saa.

Olivia.

Men faae vi Slutningen.

Eleonore.

Strax. Hun sagde: lad mig kun raade, Madame Eleonore. Jeg skal giøre den i Stand som den var nye; saa tog hun Kiolen og bar den hiem med sig. Men tænk! det er fiorten Dage siden, og endnu har jeg ikke faaet den igien. Saaledes er det med disse Syepiger, de love og love og aldrig holde de hvad de love. O Madame! jeg er færdig at ærgre mig til døde.

Olivia.

Men lad os da komme til Enden.

Eleonore.

Ak! jeg kan ikke mere. Naar jeg tænker paa Syepigen, saa sprekker Sveden ud af mig.

Julie.

O! lad os ikke tale mere om Syepigen, men lad os komme til Sagen.

Eleonore.

Ja, nu skal jeg sige Dem, hvordan jeg har faaet at vide om Guldet. Denne Syepige boer hos — der næst ved — — kiender De den Kone, som sælger Melk? den som Manden løb bort fra?

Olivia.

Ei! ja vist kiende vi hende. Nu videre.

Eleonore.

Got. Syepigen boer 3 Dørre paa den Side af Gaden førend man kommer til Bageren.

Julie.

Madame! nu kan jeg ikke længere holde det ud.

Eleonore.

Men jeg maae jo fortælle alting i sin Sammenhæng. Saa vil jeg da nu sige: at — —

Siette Scene.

Lisette og de forrige.

Lisette.
(till Olivia)

Veed hun nyt Madame?

Olivia.

Hvad er der?

Lisette.

Nu veed jeg det altsammen.

Olivia.

Hvad for noget?

Lisette.

Om Huset og — — jeg veed det altsammen.

Eleonore.

Hvad? jeg vidste det før I. De giør Guld.

Lisette.

Jo Mænd!

Olivia.

Saa er det da som jeg siger. De spille.

Lisette.

Nei, vist ikke Madame.

Julie.

Saa har de da Fruentimmer hos sig?

Lisette.

Nei, ikke heller — — jeg har faaet alting at vide. Men — — tys.

Olivia.
(til de andre)

Tys, tys.

Lisette.

De — — vil — — men for Himlens Skyld.

Julie.

Nu, sig frem da!

Lisette.

De — — De — — De vil grave en Skat op.

Olivia.

O! Snik Snak.

Lisette.

Og det gaaer til med Hexerie.

Julie.

Hvorledes! er det sandt?

Lisette.

Lisette.

Det er som jeg siger; jeg veed det for vist.

Eleonore.

Ja, jeg har ogsaa hørt tale om Guld. At giøre Guld og grave Skatter op, er et og det samme.

Olivia.

Ja, det maae da være saaledes.

Julie.

O! hvor mit Blod iisner i mig.

Eleonore.

Men, hvordan har I faaet det at vide?

Lisette.

Det skal jeg sige Dem, men lad ingen vide det. For kort Tid siden var den fattige halte Mand her, som kommer hver Fredag — —

Eleonore.

Nu saa giør dog Ende derpaa.

Lisette.

Ja, ja, jeg giør ingen Omsvøb. Saa maae jeg da lade Dem vide, at disse Fattige de gaaer omkring overalt og spionerer. Da jeg nu saae ham, saa spurgte jeg ham: hvor har du været henne i saa mange Dage, jeg ikke har seet dig? jeg har været henne, sagde han, for at hielpe til at opgrave en vis Grav, her i Naboelavet, i et vist Huus — — og saasnart jeg hørte det, saa løb jeg strax hiem.

Syvende Scene.

Henrich og de forrige.

Henrich.

Der maae strax rettes an. Herren er kommen hiem.

Olivia.

Hvor har han vel været saa længe?

Henrich.

Er det at spørge om? Der, hvor han pleier.

Olivia.

Men hvad mon de bestiller i den lumpne Forsamling?

Henrich.

Det er best Madamen spørger ham selv ad?

Olivia.

Hør engang Henrich.

Henrich.

Her er jeg.

Olivia.

(hviskende til Henrich)

Spiller de?

Henrich.

Ja Madame.

Olivia.

Kunde jeg ikke giette det.

Julie.

(sagte til Henrich)

Siig mig Henrich, fornøier de sig ikke med Fruentimmer?

Henrich.

Jo, Jomfrue.

Julie.

(sagte)

Ak, det har mit Hierte nok sagt mig.

Eleonore.

(sagte til Henrich)

Hør Landsmand!

Henrich.

Hvad behager?

Eleonore.

(sagte)

Er det sandt, at de giør Guld der?

Henrich.

Ja vist, Madame.

Eleonore.

Ja, det vidste jeg nok.

Lisette.

Siig mig engang Henrich!

Henrich.

Hvad vil du?

Lisette.

(sagte)

Graver de ikke en Skat op?

Henrich.

Jo, hvad andet.

Lisette.

Saa er det dog sandt, jeg har sagt.

Henrich.

(sagte)

Naar jeg bliver ved at sige Ja, saa slipper jeg got.

Eleonore.

Siig mig, min kiere Ven! har I seet min Mand der i Dag.

Henrich.

Ja Madame.

Eleonore.

Er han nu gaaet hiem?

Hen-

Henrich.

Ja Madame! (Ja bliver jeg ved saa længe jeg lever).

Eleonore.

Saa maae jeg da ogsaa strax gaae hiem. - Skulde jeg ellers faae noget at vide, saa skal jeg strax komme og fortælle det.

Olivia.

Men det, hun siger, at de giør Guld, kan dog ikke være sandt?

Eleonore.

Ikke sandt? Jo tilforladelig. Syepigens Broder er Muurmesterdreng, og han sagde, at hans Mester var gaaet hen i samme Huus, for at lade opmure nogle Ildsteder, og siden har de anskaffet sig saa mange Glas, og Syepigens Vert har sagt, at der bruges Ildsteder og Glas til at giøre Guld, og Syepigen er ingen Tosse; og jeg, naar jeg siger noget, saa kan de vist troe mig. (hun gaaer)

Lisette.

Madamen maa troe mig, at Madame Eleonore tager ganske vist Feil. Ildstedet bruger de at kaage Mad paa, og Glassene til at drikke af. Den halte Tigger har sagt mig, at de grave en Grav, og jeg har hørt sige af saa mange, at der er en Skat begravet tæt ved dette Huus, og den er det de graver efter. Naar jeg siger noget, saa maae de troe, det er sandt. (gaaer)

Olivia.

Og jeg troer, ingen af dem veed det ringeste deraf.

Julie.

De vil ogsaa altiing skal være sandt, hvad de bilde sig ind.

Olivia.

Olivia.

Det kommer mig visselig for, som jeg seer dem med Kortene i Haanden.

Julie.

Og jeg er saa vis paa, de har Piosker hos sig, som jeg er vis paa at dse. (gaaer)

Ottende Scene.

Olivia, derefter Leonard.

Olivia.

Endog min Datter er paastaaelig. Men de skal alle faae at see, at jeg allene har giettet det. See, der har vi Spilleren.

Leonard.

Lille Kone! Det an, imedens jeg giør en Regning færdig. (sætter sig ned ved et lidet Bord.)

Olivia.

Vil I da giøre Regning over, hvad I har tabt?

Leonard.

Leander kommer og skal spise med os. Dæk ogsaa for ham.

Olivia.

A ha! I maa have vundet, siden I byder Folk til Bords?

Leonard.

Fire og Sexten, Ti og Femten. (skriver)

Olivia.

Jeg veed nok hvad I bestiller inden Eders lukte Dørre.

Leonard.

Saa=aa? det er mig kiert. (skriver)

Olivia.

Men hør! I ødelægger os. Veed I det?

Leonard.

Nei, min Kone! der er intet om.

Olivia.

Veed I ikke, at Spil er Aarsag til mange Familiers Undergang?

Leonard.

Vi spiller jo ikke.

Olivia.

Hvad? spiller I ikke?

Leonard.

Nei, paa min Ære ikke. 5 og 2 er Syv. (skriver)

Olivia.

Hvad giør I der da?

Leonard.

Intet Ont.

Olivia.

Dersom der intet Ont blev giort, saa lode I vel Eders Koner ogsaa komme der.

Leonard.

Jo, jo! Nei, saa blev der vist noget Ont giort.

Olivia.

Hvad siger I? I grove Mand.

Leonard.

4 Gange 4 er 16. (skriver)

Olivia.

Olivia.

O ulykkalige Dag, da jeg tog Jer til Mand!

Leonard.

Kone, Kone! det er for sildig. (skriver)

Olivia.

Hvad? hvorledes for sildig?

Leonard.

Jeg siger det er for sildig at staae her at præke. Vi maae have Mad.

Olivia.

Det er endnu tids nok for mig at gaae og ikke besvære Eder mere.

Leonard.

O! Mange Tak, I giør mig virkelig en Tieneste dermed.

Olivia.

Men min Medgift.

Leonard.

Null fra Null kommer Null. (skriver)

Olivia.

Hvad for Null?

Leonard.

Kone! Jeg har min Regning i Hovedet. Jeg kan ikke agte paa hvad I siger.

Olivia.

Nu vil jeg vide, hvad I bestiller i dette Huus.

Leonard.

Vi leve ret vel, til Tieneste.

Olivia.

Hør! jeg siger det er et nedrigt Selskab.

Leo-

Leonard.

Fruentimmer kommer jo ikke til os.

Olivia.

Hvad? Er Fruentimmers Selskab da nedrig?

Leonard.

Hvo siger saa? Jeg siger kun, de kommer ikke i vort Selskab.

Olivia.

Men dersom I lod dem komme der, saa var al deres Mistanke forbi.

Leonard.

Fruentimmer ere jo altid mistænkelige.

Olivia.

Behøves der da saa meget til at sige: det og det er vor Forretning.

Leonard.

Dertil behøves slet intet.

Olivia.

Nu da! hvad bestilles der?

Leonard.

16 og 6 er 22 og 8. — — (skriver)

Olivia.

O! saa gid otte onde Aander — —
(hun steder ham med Magt paa Armen)

Leonard.

Au! der maae jeg giøre Regningen om igien, Tallene ere ganske udstrøgne.

Olivia.

Jeg troer den Mand er forhexet.

Leo-

Leonard.

Er han saa? (skriver)

Olivia.

Tænker I at giøre Nar af mig?

Leonard.

Ret strax. (skriver)

Olivia.

Og det siger I mig lige i Øinene. Troe mig, jeg taaler det ikke længer.

Leonard.

Naa! det var vel; nu er jeg færdig.

Olivia.

Hvormed er I færdig?

Leonard.

Ih! med min Regning.

Olivia.

Men er I i Stand til at behandle mig saaledes?

Leonard.

Lad os nu faae Mad, lille Kone.

Olivia.

Ja, jeg skal paa Øieblikket vise — —

Leonard.

Det var ret. Nu kommer jeg strax igien. (gaaer)

Olivia.

Jeg Ulyksalige! hvilket Uhyre af en Mand! hvilken Ondskab! hverken vil han blive vred eller svare mig; saa jeg maae blive gal. Men jeg skal dog nok lave det saa, at jeg skal komme hen og see hvad de bestille i det forbandede

Selskab; paa det fordømte tillukte Sted. Ja, jeg vil see det, jeg vil vide det, om det skulde koste mit Liv.
(gaaer)

Niende Scene.

Julie og Leander.

Julie.

Nei, lad mig være i Roe, siger jeg endnu engang.
(hun løber fra Leander)

Leander.

O! bliv dog, og flye ikke for mig!

Julie.

Nei, jeg seer han elsker mig ikke.

Leander.

Men, hvorledes kan hun sige det?

Julie.

Dersom han elskede mig, saa sagde han mig nok hvad han og de andre bestiller der.

Leander.

Jeg siger endnu det, jeg har sagt saa ofte: Vi bestille intet.

Julie.

Var der intet at bestille, saa var man vel ikke saa begierlig for at komme der.

Leander.

Jeg meener, der bestilles intet, som er værd at tale om.

Julie.

Ja, ja, jeg forstaaer ham, der ere Hemmeligheder, som ikke maae aabenbares.

Lean-

Leander.

Nei paa min Ære ikke. Der er slet ingen Hemmeligheder.

Julie.

Ifald det var saa, sagde han nok Sandhed.

Leander.

Det er Sandhed, jeg siger. Vor hele Forretning bestaaer i at snakke om hvad Nyt der gaaer for sig i Verden; at læse gode Boger, at spille et eller andet Slags Spil, hvormed Tankerne har at bestille, uden at tabe en Skilling: somme Tider at spise der til Middag, og somme Tider til Aften. At fordrive et Par Timers Tid der i got Selskab iblant bekiendte gode Venner, og at leve saa fornøiet som mueligt.

Julie.

Men han glemmer endnu den beste Fornøielse.

Leander.

Hvad vil hun sige dermed?

Julie.

Den Fornøielse, at fordrive Tiden med Fruentimmer.

Leander.

Hun tager Feil, Jomfrue. Fruentimmer maae aldeles ikke komme der.

Julie.

Men det troer ikke jeg.

Leander.

Jeg svær paa min Ære.

Julie.

Forlad mig. Jeg troer ham ikke.

Leander.

Allerkiereste Julie! Hun giør mig Uret, og jeg fortiener det ikke.

Julie.

Bilder han sig da ind, at jeg skal troe hvad han siger?

Leander.

Hun burde troe mig.

Julie.

Saa føer mig da ind i dette Selskab en eeneste Gang, saa vil jeg troe ham.

Leander.

See! det kalder jeg en Prøve paa hendes Tillid til mig.

Julie.

Paa anden Maade lader jeg mig ikke stille tilfrede. Seer jeg det ikke, saa troer jeg det ikke heller.

Leander.

Gid det var mig tilladt at fornøie hende paa den Maade.

Julie.

Men hvad kan vel hindre ham?

Leander.

Det er udtrykkelig forbuden af Selskabet.

Julie.

Men tilstaae mig, at saadant Forbud kan opvække Mistanke.

Leander.

Hvorfor?

Julie.

Jo. De kan umuelig have andre end uanstændige Gierninger for, naar det er dem saa meget om at giøre at skiule dem.

Leander.

Og hvad tænker da Jomfruen vel, vi tage os for?

Julie.

Julie.

Fruentimmer er deres Tidsfordriv.

Leander.

Men kom der Fruentimmer, saa kunde jo Folk see dem.

Julie.

De kan jo føre dem ind i Mandsklæder.

Leander.

Troer hun da ikke, at vi ere skikkelige Folk.

Julie.

Dersom de førde sig op som skikkelige Folk, saa behøvedes ikke saadan Hemmelighed.

Leander.

Men er det da ikke muligt, at man kan have nogen fortrolig Omgang med gode Venner, uden at være mistænkt?

Julie.

Enhver maae jo med Billighed fatte Mistanke over denne store Hemmelighed!

Leander.

Hvad Hemmelighed! Jeg siger Sandhed, naar jeg forsikkrer, der er slet ingen Hemmelighed.

Julie.

Ingen Hemmelighed. Ingen Hemmelighed. Hvilken ærgerlig Snak.

Leander.

Allerkiereste Julie! troe mig dog, og vær ikke vred.

Julie.

Lad mig være, siger jeg.

Leander.

Men vær dog ikke saaledes imod hendes Kiereste.

Julie.

Hvad? min Kiereste?

Leander.

Hvorledes? Er jeg ikke hendes Kiereste?

Julie.

Nei! gaae bort, jeg vil ikke have ham.

Leander.

Men, af hvad Aarsag?

Julie.

Af Aarsag, at han ikke vil sige Sandhed.

Leander.

Ak! jeg kan ikke holde det ud. Alt, hvad jeg har sagt, er den rene Sandhed. Jeg svær ved Himmelen, det er sandt.

Julie.

O, Mandfolke-Eeder! dem troer jeg ikke.

Leander.

Det er forunderligt. Hvad troer hun da?

Julie.

Nok, nok, jeg vil ikke have ham.

Leander.

Allerkiereste Julie, hav Medlidenhed!

Julie.

Ingen Medlidenhed, ingen Barmhiertighed, gaae fra mig.

Leander.

Ak Himmel, hvor er den ynime Kierlighed bleven af, hun har havt for mig.

Julie.

Veed han ikke, at Falskhed jager Kierlighed bort?

Lean-

Leander.

Jeg er ikke falsk, og jeg elsker hende høiere end mig selv.

Julie.

En smuk Kierlighed, at plage et Fruentimmer, som han plager mig.

Leander.

Jeg? plage hende? og hvormed?

Julie.

Dermed, at han ikke vil stille den største og heftigste Nysgierrighed, som kan være til i Verden.

Leander.

Gid jeg kunde! hvor gierne vilde jeg ikke stille hende tilfreds.

Julie.

Men det staaer jo allene til ham selv.

Leander.

Allerkiereste Julie!

Julie.

Nu, hvad vil han? her er jeg jo. Vil han ud med Sandheden?

Leander.

Al Verdens Guld skulde ikke faae mig til at lyve for hende.

Julie.

Nu da, hvad bestiller de der henne?

Leander.

Intet.

Julie.

O, saa Pokker i Vold, baade med ham og hans Intet.

(hun gaaer)

Tiende Scene.

Leander, derefter Lisette.

Leander.
(allene)

Vel elsker jeg Jomfrue Julie, men jeg kan dog derfor ikke legge mig ud med mine Venner. Jeg kan dog aldrig føre hende derind. Men, for ikke at miste hendes Kiærlighed, vil jeg heller lade af at komme i Selskabet; ja, for at stille hende tilfreds, skal jeg for sidste Gang gaae derhen i Aften.

Lisette.

Med Tilladelse. Hvad fattes Jomfruen? jeg seer hende saa bedrøvet.

Leander.

Ja, hvad fattes hende? hun plager mig; hun plager sig selv uden Aarsag.

Lisette.

Den stakkels Pige! er det da saa vanskelig en Sag at stille hende tilfreds?

Leander.

Hvorledes meener du Lisette?

Lisette.

Ei! sig hende Sandhed; sig hende, hvad De tillige med de andre bestiller i deres Selskab.

Leander.

Jeg siger det jo, men hun troer mig ikke.

Lisette.

Men, ifald De sagde hende den rene Sandhed, saa troede hun dem nok.

Leander.

Jeg troer paa min Ære, du vil ogsaa bryde mig med din Snak. Det er maaskee dig selv, som giør hende saa nysgierrig.

Lisette.

Jeg? Nei aldeles ikke, jeg veed alle Ting.

Leander.

Naar du da veed det, saa veed du jo ogsaa, at der bestilles intet Uanstændigt.

Lisette.

Ja vist veed jeg det. Tvertimod veed jeg, at der udrettes meget Got.

Leander.

Saa fortæl Jomfrue Julie det, og stig hende, hun maae lade sin Mistanke fare.

Lisette.

Ja, det giør jeg og; men De kunde dog sagte føie hende i een Ting.

Leander.

Hvad da?

Lisette.

Bringe hende derhen, for at see selv, hvad der bestilles.

Leander.

Nei, det kan aldrig skee. Mine Venner taaler for det første ingen Fruentimmer der, og dernæst maae jeg spørge: Synes du, det er anstændigt for en ung Pige at komme, hvor der ikke er andre end Mandfolk?

Lisette.

Sandt nok, men man kan hitte paa Raad. De kunde lade mig komme derhen i hendes Sted, for at see alting, og saa kunde jeg fortælle hende Sandheden.

Leander.

Men, jeg siger jo, der maae ingen Fruentimmer komme.

Lisette.

Jeg kunde jo klæde mig i Mandfolkeklæder.

Leander.

Jeg troer du er endnu mere nysgierrig end din Jomfrue.

Lisette.

Jeg, nysgierrig? Nei, det behøver jeg ikke. Jeg giør det allene for at sætte Jomfruens Sind i Roelighed. Naar jeg kuns kan sige hende: Jomfrue, jeg har seet det, saa og saa hænger det sammen, saa troer hun mig, saa giver hun sig tilfreds, og saa lader hun af at qvæle Dem oftere.

Leander.

Det er en Sag, som ikke kan lade sig giøre.

Lisette.

Ikke det? Ja, saa er der ogsaa en Sag, som ikke heller kan lade sig giøre.

Leander.

Hvad da?

Lisette.

Deres Giftermaal med Jomfrue Julie.

Leander,

Hvorfor ikke?

Lisette.

Fordi hun har saaledes besluttet det; hun troer Dem ikke; og dersom De ikke forsikkrer hende om den rette Sandhed, saa vil hun ikke mere vide af Dem at sige.

Leander.

Skulde jeg da legge mig ud med saa mange brave Folk, for at stille hendes latterlige Nysgierrighed?

Lisette.

Lisette.

Ah, min Herre, jeg merker nok De elsker hende ikke?

Leander.

Jo Lisette, jeg elsker hende høiere end mig selv.

Lisette.

Det er bare Snikfnak. Oprigtige Elskere stræbe at giøre langt mere for deres Elskede.

Leander.

Men jeg maae jo forestille mig, at dersom jeg stiller hendes Nysgierrighed paa den Maade, saa bryder jeg et Løfte, som jeg for min Æres Skyld ikke kan bryde.

Lisette.

Jeg veed ikke, hvad jeg skal sige. For et ungt Menneske er De alt for betænksom. Jeg beklager Dem. Men lad mig see, om det ikke var mueligt at tiene baade hende og Dem.

Leander.

Nu vel da, tænk paa et Middel.

Lisette.

Hør engang. Lad os bilde Julie ind, at jeg har været der, at jeg har seet alting, at jeg veed alting, og naar jeg saaledes tillige kan bekræfte, hvad De har sagt, saa troer hun det, giver sig tilfreds, og forliger sig strax med Dem igien.

Leander.

Et prægtigt Indfald. Du er dog en brav Pige.

Lisette.

Men betænk, at jeg for at tiene dem, maae begvemme mig til at lyve for min Jomfrue, hvilket jeg ellers ikke giorde, om een gav mig tusinde Rigsdaler.

Lean-

Leander.

Det kan nok være, men naar en Løgn siges i en god Hensigt, og ikke skader nogen, saa er den ikke saa lasteværdig.

Lisette.

Got, saa skal jeg da giøre mit Beste.

Leander.

Og du kan være forsikkret, at jeg skal belønne din Umage.

Lisette.

Meget vel, derom kan vi siden tales ved.

Leander.

Farvel da Lisette.

Lisette.

Et Ord. Jeg maae lave det saa, at Julie ikke kan merke, at jeg farer med Løgn. Jeg maae kunde overbevise hende, at jeg virkelig har været der.

Leander.

Du kan jo gaae ud i Byen, og, naar du er kommen hiem, sige, at du har været der.

Lisette.

For Exempel: hvad Tid samles Selskabet?

Leander.

Sommetider om Middagen, sommetider om Aftenen.

Lisette.

Er der da Forsamlig i Aften.

Leander.

Ja, i Aften skal vi spise der.

Lisette.

Hvad Tid?

Leans

Leander.

Man gaaer derhen Klokken 6 til 7, og bliver der i det mindste til Klokken 11.

Lisette.

Got, saa skal jeg gaae hen til min Moster i Aften, og saa sige, jeg har været der.

Leander.

Det var ret, lille Lisette, saa tales vi da ved igien.

(vil gaae)

Lisette.

Vie lidt, jeg tænker paa, om hun spørger mig om et eller andet, hvad jeg da skulde sige.

Leander.

Hvad meener du?

Lisette.

Jeg meener, for Exempel: Dørren der henne, banker man paa den, eller ringer man paa Klokken, hvorledes kommer man ind i Huset?

Leander.

Hver af os har sin Nøgel til Døren.

Lisette.

Har da Hr. Leonard ogsaa sin Nøgel?

Leander.

Ja vist, han saavel som de andre.

Lisette.

(for sig selv)

Det var vel, jeg fik det at vide. (høit) Hvordan seer den ud?

Leander.

Den er meget konstig giort, og det er umueligt, at nogen anden Nøgel kan lukke op. Hr. Orontes har forskreven

skreven Laas og Nøgler fra Engelland. Her er ingen, som forstaaer at giøre dem.

Lisette.

Det er vel betænkt for Sikkerheds Skyld; men hvad jeg vilde spørge endnu — — Er der Trappe strax inden for Døren?

Leander.

Nei, der er ingen Trappe, men Døren til Stuen er strax paa høire Haand, naar man kommer ind.

Lisette.

Er der da ogsaa Laas for Stuedøren?

Leander.

Ja vist, og dertil har vi ogsaa Nøgler. Den er bunden saamen med Gadedørsnøglen.

Lisette.

Hvor mange Værelser er der?

Leander.

Tre Værelser og Kiøkkenet.

Lisette.

Der er vel ogsaa et lidet Kammer foruden?

Leander.

Nei, der er ingen flere, men du vil ogsaa vide for meget.

Lisette.

Det er ikke for min Skyld, jeg spørger derom, det er for desbedre at kunde indbilde Jomfruen, at jeg har været der; for Exempel: Er der Kakkelovne?

Leander.

Ja, der er een i hver Værelse.

Lisette.

Er der ogsaa Senge?

Leander.

Nei vist ikke, vi sover jo ikke der.

Lisette.

Men, hvor giør de af deres Tøi? deres Hatte?

Leander.

Der er et Skab, hvori vi legge alle vore Sager.

Lisette.

Det maae være et stort Klædeskab?

Leander.

Ja det er, men du er ogsaa alt for nysgierrig.

Lisette.

Jeg? Nei, aldeles ikke. Jeg bekymrer mig ikke det mindste derom. Det er mig nok, naar jeg kan sige, jeg har været der. Spiser de i det inderste Værelse?

Leander.

Ja, i det inderste Værelse. Farvel! Hr. Leonard bier efter mig. (gaaer)

Ellevte Scene.

Lisette.
(allene)

Gaae du kuns. Nu har jeg nok for det første. Dersom jeg kuns kan luske Neglerne fra Herren, og lukke mig selv ind og skiule mig, saa jeg ikke bliver seet, saa skal jeg nok faae at see, om de grave Skatte eller hvad de bestille. Ingen Fruentimmer maae komme der? De maae vist have noget for, som de ei tør være bekiendt. Fruentimmer er

dog

dog Sielen i Selskaber, og hvor ingen Fruentimmer maae komme — — Jeg frygter — — Jeg frygter — — men nok. Sagen er besynderlig. Jeg er nysgierrig, og jeg skal søge at stille denne forskrækkelige Nysgierrighed. Det maae gaae hvordan det vil.

Ende paa første Act.

Anden Act.

Første Scene.

(Et Værelse udi Lysimons Huus med et lidet Bord, som hans Klædning ligger paa).

Eleonore.
(allene)

Hvilken arrig Trold er dog min Mand! Aldrig kan man sige et Ord, førend han strax bliver hairøstet. Men, han maae skielde og larme saa meget han kan og vil, saa skal han dog blive nødt til at sige hvad de bestille i dette Selskab; og hvis ikke, skal jeg tage fra ham og hiem til min Moder. Det ærgrer mig ret, at Forvalteren kom saa ubeleiligt, saa jeg fik ikke Tid at sige ham min Mening; Men troe mig, min gode Mand, jeg skal læse for dig, naar han er gaaet. Der ligger den Klædning, han havde paa i Formiddags. Nu skal jeg søge i Lommerne, om jeg der kan opdage noget. Jeg pleier ikke at giøre det, thi jeg er ikke nysgierrig; men denne Gang kan jeg ikke bare mig. (hun søger i Lommerne) Dette er hans Tørklæde — — der er en Knude. Hvorfor mon den er giort? Jeg gad gierne

gierne vidst, hvad den skal betyde. Hvem veed, maaskee jeg kan faae det at vide. Men, hvad er det for Nøgler? Dem har jeg aldrig seet før. De bruges vist ikke her i Huset. Dersom min Mand ikke siger, hvad det er for Nøgler, saa maae jeg nødvendig fatte Mistanke, og her bliver vist Klammerie igien. Der er en Seddel, den maae jeg læse. Lad os see, hvem den er til og hvem den er fra — — til Hr. Lisimon i egen Haand — — Hvem mon har skrevet den? „ Deres oprigtige Ven. Orontes. „ Aha! han er een af det hemmelige Selskab. (læser) „ Hermed sendes de tvende Nøgler. For mere Sikker„ heds Skyld har jeg lader Laasen forandre, saasom min „ Tiener har tabt de gamle Nøgler. I Morgen paa sæd„ vanlig Tid vente vi min Herre. Adieu. „ Hvilken Lykke, jeg fik den at see! det maae være Nøglerne til deres Verksted. Det var artig, om jeg beholdt dem, og saa siden overrumplede dem paa friske Gierninger. Men, mon det være de nye eller de gamle? Naar er Seddelen skrevet? I Forgaars. Det maae uden Tvivl være de nye. Aldrig skal han faae dem mere. See, der kommer han.

(hun stikker Seddelen i Lisimons Lomme, og Nøglerne i sin egen.)

Anden Scene.

Lisimon og Eleonore.

Lisimon.

Er Tieneren ikke kommen endnu?

Eleonore.

Var han kommen igien, saa maatte man kunde see ham.

Lisimon.

Et meget artigt Svar.

Eleonore.

Ligesom Eders Spørsmaal. I seer jo, at Tienerens er ikke hiemme, og dog spørger I mig, om han er kommen igien.

Lisimon.

Jeg spør Jer ad for at vide, om I har sendt ham nogen Steds hen. Mig synes, han kunde ellers aldrig blive saa længe borte.

Eleonore.

Veed I ikke, at den Slyngel kommer aldrig igien, naar han gaaer Ærinder.

Lisimon.

Jeg skal strax ud. Jeg maae klædes paa.

Eleonore.

Der ligger jo Eders Klæder.

Lisimon.

Saa hielp mig da. (han trækker Slaaprokken af)

Eleonore.

I kunde nok sige det paa en hofligere Maade.

Lisimon.

(spodsk)

Madame, vær saa artig at hielpe mig.

Eleonore.

(i det hun hielper ham Kiolen paa)

Men, hvor skal I hen saa hastig?

Lisimon.

Jeg gaaer hen, hvor jeg har Ærinde, Madame.

Eleonore.

Ja, ja, jeg veed nok I skal hen at puste.

Lisimon.

Lisimon.

Hvad er det for Snak?

Eleonore.

Aa, stil jer kuns an, som I ikke forstaaer mig. I skal jo hen at puste til Ilden.

Lisimon.

Hvad for en Ild?

Eleonore.

Jeg veed allerede, hvad I bestiller i Eders Forsamling. Jeg veed nok I giør Guld.

Lisimon.

Hvad for Guld? I er en Tosse, saavelsom den der har sagt det.

Eleonore.

Men hvad bestiller I der da?

Lisimon.

Ingen Ting.

Eleonore.

Men nu vil jeg vide det.

Lisimon.

Og nu skal I ikke faae mere at vide.

Eleonore.

Jo, jeg skal bringe det saa vidt, at jeg skal faae mere at vide.

Lisimon.

Eleonore! brug jer Forstand!

Eleonore.

Jeg vil vide det, og jeg skal faae det at vide.

Lisimon.

Vogt jer, og giør mig ikke varm i Hovedet.

Eleonore.

Men hvad, om jeg nu fik det at vide?

Lisimon.

Madame.

Eleonore.

Min Herre.

Lisimon.

Vil I være saa god at holde op med den Snak.

Eleonore.

Nok, jeg skal faae det at vide.

Lisimon.

Hør, understaaer I Eder at sige det endnu eengang, saa skal det komme til at fortryde Jer. Forstaaer I mig?

Eleonore.

Og I? I vil forhindre, at jeg ikke skal faae det at vide?

Lisimon.

Ja, jeg.

Eleonore.

Og jeg — — jeg skal faae det at vide.

Lisimon.

(løfter Haanden for at give hende paa Øret; hun gaaer tilside).

Eleonore.

Ja, jeg skal faae det at vide til Trods for jer Nase.

(hun gaaer længere fra ham)

Lisimon.

Og jeg skal, jeg veed ikke hvad.

(han nærmer sig efter hende)

Eleonore.

Men jeg skal dog faae det at vide.

(som forben)

Lisimon.

Lisimon.

Jeg svær ved Himmelen. (han løber efter hende)

Eleonore.

Jeg skal, jeg skal, jeg skal vide det.

(hun lukker sig inde i et Kammer)

Lisimon.

Ak, det er best jeg gaaer, førend Galden løber over for mig. (vil gaae)

Eleonore.

(aabner Døren og rækker Hovedet ud)

Ja, om du blev gal, saa skal jeg dog faae det at vide.

Lisimon.

(tager en Stoel for at slaae hende i Hovedet dermed).

Eleonore.

(lukker)

Jeg skal vide det.

Lisimon.

Hvilket umenneskeligt Fruentimmer! O! jeg kan ikke mere. (raaber til Døren) Nei, nei, du skal ikke faae det at vide. Nei, du Jesabel, du skal ikke vide det, nei, nei.

Eleonore.

(raaber ud af en anden Dør)

Jo, jo, jeg skal vide det. (hun lukker og gaaer)

Lisimon.

Ak, nu kan jeg ikke mere. (han gaaer)

Tredie Scene.

(Et Værelse i Leonards Huus.)

Olivia og Lisette.

Lisette.

O geswindt, Madame. Dersom jeg ikke kommer til at tale, saa spræker jeg.

Olivia.

Nu, saa tael da.

Lisette.

Nu har jeg fundet et Middel, hvorved jeg kan faae alting at vide.

Olivia.

Hvad for noget.

Lisette.

Om Selskabet — — om Stuen — — om Huset.

Olivia.

O! er det sandt? men hvorledes da?

Lisette.

Det skal jeg sige Madamen. De har alle deres Nogler i Lommen, nu maae man søge at faae fat paa dem.

Olivia.

Og videre.

Lisette.

Og saa veed jeg nok, hvad jeg skal giøre, jeg er underretret om alting, og jeg er i Stand til at lukke mig ind der i Morke eller med tillukte Øine, og skiule mig, og saa faae alting at see.

Olivia.

Mon min Mand da ogsaa har Nogler?

Lisette.

Ja vist har han, og han maae bære dem hos sig, thi han bruger dem hver Dag; nu maae man tænke paa at liste dem fra ham.

Olivia.

Dersom han bærer dem i Buxelommerne, saa vil det blive vanskeligt.

Lisette.

Nei, han kan ikke bære dem i Buxelommerne; thi den ene er en stor Gadedørsnøgel.

Olivia.

I Dag kom han sildig hiem, og har ikke klædt sig af, som han ellers pleier. Vi faaer altsaa at bie til han er gaaet til Engs i Aften.

Lisette.

Nei, det beste var at overrumple dem i Aften; thi jeg har faaet at vide, de skal spise der til Aften.

Olivia.

O, hvad vilde jeg ikke give for at see dem samlede!

Lisette.

Nu maae vi hitte paa Raad.

Olivia.

Tys, der kommer de.

Lisette.

Madamen maae ogsaa optænke et Middel ligesaavel som jeg.

Fierde Scene.

Leonard, Julie, Leander og de forrige.

Julie.

(til Leander)

Pas paa jer selv og lad mig være.

Leander.

Hr. Leonard, De seer, hvorledes Deres Datter begegner mig.

Leonard.

Min kiere Ven, min Datter er et Fruentimmer som de andre. Hun har sin gode og sin onde Lune. Pas paa

hende, som paa Veiret; formøi jer, naar det er klar Luft, flye for Tordenen, og naar det stormer, saa bliv hiemme, og bie indtil Solen skinner igien.

Julie.

Min Hr. Fader veed at give gode Raad.

Olivia.

Ja, min Mand er ret oplagt til at drille Folk.

Leonard.

Jomfrue Lisette, lille Jomfrue Kammerpige! vil hun ikke behage at give Caffe i Dag?

Lisette.

Caffeen er færdig Herre, skal jeg bringe den herind?

Leonard.

Ja, vi faaer nok at drikke den her, siden du ikke har bragt den paa Spisebordet.

Lisette.

Det skal strax skee. (til Olivia) Madam! giør til Beste, faaer vi kun Nøglerne, saa ere vi oven paa.

Leonard.

Julie, hvad har Eders Kiereste giort Jer imod?

Julie.

Slet intet, Papa.

Leonard.

Har han intet giort jer imod, hvorfor seer I da saa skievt paa ham?

Julie.

Jeg har min onde Lune, Papa.

Leonard.

Min Ven, nu er Himmelen overtrokken, bie til Solen skinner.

Julie.

Julie.

Men denne Soel skinner ikke saa hastig.

Leonard.

O, jo vist skinner den, naar de mørke Skyer ere borte.

Olivia.

Men, lille Mand, hvorfor klæder I jer ikke af, og giør jer magelig som I pleier? Hr. Leander er jo her som hiemme, og her er ellers ingen Fremmede.

Leonard.

Jeg maae strax ud igien, saa jeg kan spare to Umager.

Olivia.

Saa skal I da strax ud? Naa! hvor skal I da hen?

Leonard.

Vil I da ogsaa vide, hvor jeg skal hen?

Olivia.

Mig synes, man kunde nok sige saa meget til sin Kone.

Leonard.

Ja men, saadan en søielig Kone fortiener nok at man skulde sige det. Nu da, jeg skal hen at besøge den Herre, der var hos mig i Gaar.

Olivia.

Synes jer da, at I kan besøge saadan en Mand i den Klædning? I kunde jo tage en anden paa.

Leonard.

Aa nei, det er Smaating, som jeg ikke bekymrer mig om.

Olivia.

Men I maae dog vide, at fornemme Folk seer meget derpaa. Han vil tænke, I har ikkuns liden Agt for ham.

Leonard.

Ei, lad ham tænke hvad han vil, det er ikke min Sag.

Olivia.

Saa er det da min, og vil I jeg skal sige min Mening.

Leonard.

Nu, Leander, nu vil jeg snart giøre Eders Bryllup.

Olivia.

(ved sig selv)

Denne Gang vilde det ikke lykkes.

Leander.

Dette er mit eneste Ønske; men Jomfrue Julie elsker mig jo ikke.

Julie.

Jo, jeg vilde elske ham, dersom jeg fandt ham oprigtig.

Olivia.

Vil I skifte Klæder?

Leonard.

Nei Madame. (til Leander) Har I da løiet for hende?

Olivia.

(sagte)

See engang, hvor meget han agter mig.

Leander.

Jeg har al min Tid sagt hende Sandhed, men hun vil ikke troe mig.

Leonard.

Ei, smaa Ting. Lidt Nysgierrighed, blandet med lidt Egensindighed, det saaer man taale hos disse kiere Fruentimmer, det gaaer snart over, og det er smaa Ting. Julie.

Julie.

Jeg maae næsten ærgre mig over min Fader.

Olivia.

Dersom I da ikke vil tage en anden Kiole paa, saa lad dog denne børste af, den er jo ganske fuld af Støv.

Leonard.

Det var ret, min lille Kone, vær saa god at børste den af; jeg er jer ret forbunden.

Olivia.

Lad mig da faae den; træk den af, om I vil jeg skal børste den af.

Leonard.

Nei, nei, den Umage gider jeg ikke haft. Børst den lidt af paa Kroppen.

Olivia.

Nei, det duer ikke, træk den af.

Leonard.

Nei, min Hierte, giør jer da ingen Umage, det kan da være det samme.

Olivia.

See nu igien! Aldrig vil I giøre hvad jeg vil have.

Leonard.

(til Julie)

Nu, min kiere Datter, I maae ikke være saa vranten.

Olivia.

(sagte)

Nei, nu taber jeg al Tualmodighed.

Julie.

Hierte Papa! Jeg beder, lad mig dog være med

Fred.

Lean-

Leander.

Jomfruen er vred paa mig, og det er sandelig ikke min Skyld.

Leonard.

O smaa Ting, smaa Ting. Efter lidt Klammerie er Forliget altid behageligere.

Olivia.

Vil I da ikke trække Kiolen af?

Leonard.

Nei, Madame.

Olivia.

Men, saa seer I jo ud som et Sviin.

Leonard.

Hvad? hvad siger I? Er det min Kone, som elsker mig saa hoit? (til Leander) Hører I min Kones forliebte Talemaader? Jeg vilde give noget Got til, at jer Kiereste viste jer een af min Kones Høfligheder.

Leander.

Jeg takker; men saadanne Høfligheder vilde jeg dog heller undvære.

Leonard.

Og jeg vil heller, at de stakkels Fruentimmer skal vise deres Mykker offentlig, end at de skal gaae og knurre for dem selv.

Olivia.

(sagte)

Man kan ærgre sig en Svindsot paa Halsen over hans Ligegyldighed.

Femte

Femte Scene.

Lisette, som bringer Kaffe, og de forrige; derefter en Tiener.

Lisette.

Her er Caffeen.

Leonard.

Nu da, lad os da drikke den i Roe, om mueligt.

Lisette.

(til Olivia)

Har Madamen faaet Nøglerne?

Olivia.

(til Lisette)

Nei. Jeg har søgt at faae Kiolen af ham, men forgieves.

Leonard.

Lad os sætte os ned, Caffe maae drikkes siddende. Er der nogen?

En Tiener.

Hvad befaler.

Leonard.

Bring Stole hid.

Lisette.

(Lisette nærmer sig med Caffe til Leonard efter hun har givet de andre deres Kopper).

Tieneren.

(Bringer Stole, og i det han sætter en tæt til Leonard, saa stiller Pigen sig an, som han har lebet hende paa Armen, og spilder Caffeen paa Leonards Kiole.

Lisette.

Ak, jeg ulyksalige Pige! Ah, om Forladelse, han lob mig paa Armen, jeg giorde det sandelig ikke med Villie.

Leo-

Leonard.

Det var ret ilde; men Skaden er ikke saa stor.

Lisette.

Man maae strax toe den af med reent Vand.

Leonard.

Ja, giør det.

Lisette.

Maae jeg da bede om Kiolen. (hun trækker ham af). (sagte) Dette Kneb gik an. (gaaer ud med Kiolen).

Leonard.

Flye mig da noget at trække paa mig, at jeg ikke skal forkiøle mig.

Olivia.

(til Tienesten, som gaaer)

Bring en anden Klædning.

Leonard.

Nu da, er I nu fornøiet.

Olivia.

(sagte)

Den Streg, Lisette brugte, kunde jeg ikke hitte paa.

Leonard.

Det giør mig meest ont, at Caffeen blev spildt. Skienk en Koppe igien.

Olivia.

Der kan I see, hvad der følger paa, naar man ikke giør, som Fruentimmerne vil.

Leonard.

Dersom jeg havde giort, som I vilde, saa havde det været endnu værre, saa var den anden Kiole bleven overspildt.

Olivia.

Olivia.

Og jeg paastaaer, dersom I havde giort som jeg vilde, saa havde det ikke skeet.

Leonard.

Kan I høre, Leander? Vore Fruentimmer ere Prophetinder. Lykkelige ere vi, som have disse kloge Qvinder i Eie.

Siette Scene.

Tieneren, derefter Lisette og de forrige.

Tieneren.

(med en anden Kiole, som han hielper Leonard paa)

Leonard.

Nu, Madame Olivia, er I nu forsiet?

Olivia.

Nei, endnu ikke. (sagte) Jeg er bange han forlanger Nøglerne.

Lisette.

(til Leonard)

Herre! her er Tørklædet, Tobaksdaasen og Nøglerne.

Olivia.

(til Lisette)

Ogsaa Nøglerne?

Lisette.

(sagte til Olivia)

Det er ikke dem, jeg har byttet dem om.

Olivia.

Det er dog en Fandens Tøs.

Leonard.

Lille Lisette! jeg fik jo ingen Caffe. Kan du skaffe mere?

Lisette.

Lisette.

I Sandhed, Herre, der er slet ingen Bønner brændte.

Leonard.

Saa maae jeg da have Taalmodighed og drikke i Byen.

Olivia.

I kan jo gaae hen at drikke i Eders kiere Selskab.

Leonard.

Leander! vil I da gaae med?

Leander.

Som De behager. (seer til Julie)

Julie.

Hvorfor seer han paa mig? Gaae han kuns, jeg vil ikke opholde ham.

Leonard.

Hør, kiære Ven, det er best vi gaae. Lad kuns Veiret rase ud; i Morgen faae vi got Veir.

Julie.

I Morgen? Nei. Aldrig.

Leonard.

Aldrig got Veir? aldrig? altid tykke Skyer? altid Stormvinde? Hør, min lille Pige, dersom jeg vilde slaae paa en anden Streng, saa kunde jeg maaskee strax skaffe got Veir.

Julie.

Hvorledes da Papa?

Leonard.

Jo, hør kuns! Jeg = = skal = = lade = = dig han = = se = = i = = et = = Klo = = ster = = = = Nu? hvad siger du derom?

Julie.

Julie.

Jeg? i et Kloster?

Olivia.

Min Datter i Kloster?

Leonard.

Kom, lad os gaae, lad os gaae. Efter denne Torden kommer vist en Regn. (han gaaer)

Syvende Scene.

Olivia, Julie, Leander og Lisette.

Julie.

Hører han? det har jeg for hans Skyld.

Leander.

Men, min hierte Jomfrue, hvorledes kan det være min Skyld?

Olivia.

Min Datter i Kloster? Dersom hun ikke faaer ham, saa skal jeg dog nok skaffe hende en Mand.

Leander.

Det tviler jeg ikke om. Men, min søde Madame! jeg fortiener jo hverken hendes eller Deres Bebreidelse.

Olivia.

Gaa han kuns, min Mand venter paa ham.

Leander.

Ja, jeg vil gaae for at adlyde Dem. (vil gaae)

Julie.

Ih, det er artigt! Saaledes forlade os?

Leander.

(vender sig tilbage)

Men, Jomfrue — —

Lisette.
(sagte til Julie)

O lad ham gaae; jeg har noget Betydeligt at fortalle Jomfruen.

Julie.
(til Lisette)

Hvad da?

Lisette.
(til Julie)

Faae ham kuns til at gaae bort. Jeg har Nøglerne.

Julie.
(sagte)

Nøgler! (høit til Leander) Nu da, ifald han vil gaae, saa vil jeg ikke opholde ham.

Leander.

Nei, jeg vil bie, dersom hun befaler.

Olivia.

Nei, nei, brug kuns sin Frihed. Min Mand venter ham.

Leander.

Hvad siger Jomfrue Julie?

Julie.

Jeg siger, han bør at gaae, naar min Fader venter ham.

Leander.

Jeg kan gierne bie; thi vi har intet Vigtigt at afgiøre.

Lisette.
(sagte til Julie)

Jomfrue, Jomfrue, Oh, saa faae ham dog afsted.

Julie.

Julie.

(jeg vilde ikke gierne støde ham for Hovedet)
Gaae han kuns til min Fader, en anden Gang tales vi ved.

(NB. Leander maae nærme sig for at tage Afsked, kysse paa Haanden rc.)

Olivia.

O, giør sig ingen Uleilighed.

Lisette.

Han kan jo komme igien i Morgen.

Leander.

Jeg vil komme igien, naar De befaler. Men jeg beder, hav dog Medlidenhed med mig. (gaaer)

Ottende Scene.

Olivia, Julie og Lisette.

Julie.

Jeg vil nødig giøre ham aldeles forsagt.

Lisette.

O, tvivl ikke paa, han kommer jo nok igien.

Julie.

Nu, hvad har du at fortælle mig?

Olivia.

Hvor ere Nøglerne?

Lisette.

Her ere de.

Julie.

Hvad for Nøgler?

Lisette.

Tys! det er Nøglerne til deres Forsamlingssted; den ene til Gadedøren og den anden til Stuen.

Olivia.

(til Lisette)

Lad os gaae, lad os gaae.

Julie.

Jeg vil gaae med, Mama.

Olivia.

Nei, det kan jeg ikke tillade, bliv du kuns hiemme, vi skal fortælle dig alting.

Julie.

Allerkiereste Mama.

Olivia.

Nei, siger jeg. Kom, lad os gaae, Lisette.

(hun gaaer)

Niende Scene.

Julie og Lisette.

Lisette.

Hør, Jomfrue! jeg gaaer, og jeg skal fortælle hende alting, det kan hun være forsikret om.

Julie.

Men, sig mig, hvordan fik du disse Nøgler?

Lisette.

Jeg luskede dem fra hendes Fader.

Julie.

Naar da?

Lisette.

Gaae hun ikke det Puds med Caffeen?

Julie.

Aa! lad mig følges med,

Lisette.

Nei, hendes Mama vil ikke.

Julie.

Julie.

Lisette, dersom du har mig kier — —

Lisette.

Aa; skam sig dog og vær ikke saa nysgierrig. Hav lidt Taalmodighed; i denne Aften skal hun faae alting at vide.

Julie.

Gien da ikke at sige mig, om der ere Fruentimmer.

Lisette.

Uh! jeg faaer andet at tale om end Fruentimmer. Skatten; Skatten. (gaaer)

Tiende Scene.

Julie.

(allene)

Aldrig i mine Dage har jeg ønsket noget Ting saa indetlig. Det er jo en Jammer. De gaaer, og jeg maae ikke være med. Og hvorfor? Fordi jeg er Pige? og fordi jeg derved kunde forspilde mit ærlige Navn og Rygte? Men, ifald jeg nu endelig gik derhen, og saae hvad min Kiereste bestilte? hvem kunde legge mig det til Last? O, gid jeg vidste, hvad jeg skulde giøre! Men, min Mama er meget vanskelig, og naar hun beslutter en Ting, saa vil hun have sit Villie frem.

Ellevte Scene.

Leander og Julie.

Leander.

Min søde Jomfrue, forlad mig.

Julie.

Hvad? kommer han nu igien?

Leander.

Ja, hierte Jomfrue! Hendes Hr. Fader opholder sig endnu hos den Fremmede, som han er gaaet hen at besøge. De har noget af Vigtighed at tale om, og imidlertid har jeg vildet tage mig den Dristighed, paa nye at giøre Uleilighed.

Julie.

Han fortiente i Sandhed, at jeg strax skulde gaae fra ham.

Leander.

Hvorfor, Jomfrue? hvad har jeg giort?

Julie.

Han vil jo ikke sige mig Sandhed.

Leander.

Endnu det samme og det samme. Jeg vilde give meget til, at hendes egne Øine kunde overbevise hende om min Oprigtighed.

Julie.

Dette kan jo skee, naar han vil.

Leander.

Hvorledes da?

Julie.

Han kan jo lade mig saa uformerkt komme derhen.

Leander.

Og hun vilde gaae derhen allene?

Julie.

Nei, jeg vilde tage Lisette med.

Leander.

Forlad mig! en Pige er ikke et anstændigt Selskab for hende paa saadant et Sted.

Julie.

Julie.

Ifald han vil bede min Mama derom, saa gaaer hun gierne med.

Leander.

Hav mig undskyldt, min deilige Julie. Jeg har før sagt hende, at mine Venner vil ingen Fruentimmer have derind, og jeg tør ikke — —

Julie.

Og han tør ikke giøre dem imod for min Skyld. Jeg merker, de ligger ham mere paa Hiertet end jeg; har jeg da ikke Aarsag til at troe, at han er en Bedrager og en Utroe?

Leander.

Velan da, Julie, for at overbevise hende om min Kierlighed, saa lover jeg hende, at jeg aldrig skal komme der mere. Er hun nu fornøiet?

Julie.

Det kan han nok bilde mig ind, men han gaaer dog alligevel.

Leander.

Nei, jeg forsikrer hende, jeg skal ikke gaae derhen.

Julie.

Det er mig ikke nok.

Leander.

Jeg vil bekræfte dette Løfte med den helligste Eed.

Julie.

Det forslaaer ikke. Jeg vil have større Forsikring.

Leander.

Nu, saa forlang da, hvad Forsikring hun behager.

Julie.

Lover han da at give mig den?

Leander.

Ja, naar det staaer i min Magt.

Julie.

Siig mig da — — men tag sig i Agt, at han ikke bedrager mig — —

Leander.

Nei, Jomfrue, det er jeg aldrig i Stand til.

Julie.

Hør engang: Har han saadanne Nøgler, som de andre?

Leander.

Nøgler. Hvortil?

Julie.

Nøglerne til Døren i det Huus, hvor ingen Fruentimmer maae komme?

Leander.

Ja, dem har jeg, det kan jeg ikke nægte.

Julie.

Got. Deri bestaaer da den Forsikring, jeg fordret af ham: Giv mig disse Nøgler.

Leander.

Men — — disse Nøgler — — i hendes Hænder.

Julie.

En smuk Oprigtighed! der seer man, hvorvidt man kan bygge paa hans hellige Løfter og Eeder.

Leander.

Men indseer hun ikke, at, dersom jeg vilde bedrage hende, kunde jeg gierne give hende Nøglerne, og dog gaae

gaae derhen. Een af mine Venner kunde jo lukke mig ind.

Julie.

Nei, saa falsk troer jeg dog ikke han er. Tvertimod, jeg bilder mig ind, naar han ingen Nøgler har, saa forgaaer nok Lysten ham til at gaae derhen. Leander! dersom han elsker mig, saa anseer jeg det som et Beviis paa hans Kierlighed, at han leverer mig Nøglerne.

Leander.

Ak, Julie! hun vil forlede mig til noget, som er mig uanstændigt, for mange Aarsagers Skyld.

Julie.

Men, har han da i Sinde at gaae derhen? svar mig, Ja eller Nei.

Leander.

Nei, jeg forsikrer hende, jeg skal ikke gaae derhen.

Julie.

Nu da! hvad kan da hindre ham i at betroe mig dem?

Leander.

Jeg skal sige hende — — Disse Nøgler — — Dersom de kom i andre Hænder, saa kunde de foraarsage megen Ulcilighed.

Julie.

Jeg forsikrer paa min Ære, at de skal ikke komme fra mig; Er han saa forngiet? Vil han endnu fornærme mig ved at tvile derom? Nu, det gad jeg ogsaa nok seet.

Leander.

Allerkiereste Julie, forskaan mig.

Julie.

Nei, i Sandhed ikke. Dette er det sidste Forsøg, jeg nogen Tid skal giøre paa hans Hierte. Enten giv mig Nøglerne, eller haab aldrig at blive elsket af mig. Og skal det nogensinde fortryde mig, ja skal jeg nogentid tilgive ham det, saa gid jeg maae synke ned paa Stedet.

Leander.

Holdt Julie, det er nok. Der ere de, tag dem, og sæt mig ikke mere i saadan Angest.

Julie.

Han maae forlade sig til, at de skal være sikkre i mine Hænder.

Leander.

Jeg forlader mig da paa, at jeg derved ikke overgaaer nogen Skam af mine Venner.

Julie.

Tvil ikke om mig. Nu er jeg fornøiet.

Leander.

Kan hun nu see, om jeg elsker hende opbyggelig.

Julie.

Ja, nu troer jeg det, forlad mig, at jeg hidindtil har tvilet derom.

Leander.

Min Allerkiereste! naar maae jeg da haabe at faae de hende min?

Julie.

Naar han vil, og naar min Fader vil.

Leander.

Maae jeg da løbe hen til hendes Fader for at fortælle ham det?

Julie.

Julie.

Ja, sig ham kun, at Stormen har lagt sig og Solen skinner.

Leander.

O! hvor glæder hun mig ikke, min Allerkereste!

Julie.

Og jeg er endnu mere fornøiet end han. Jeg forsikrer, at intet i Verden har kundet glæde mig mere end disse Nøgler.

Leander.

Men, af hvad Aarsag, min søde Jomfrue?

Julie.

Af den Aarsag, at jeg ved dem har faaet fuldkommen Forsikring om hans Kierlighed. (i det hun gaaer, ved sig selv) og at jeg ved dem kan maaskee faae Oplysning om den Hemmelighed, som evig vilde foruroelige mig.

(gaaer)

Leander.

(allene)

Hvortil kan dog ikke Kierlighed forlede et Menneske? Man giør alting for den man elsker. Det smertede mig, at jeg maatte give disse Nøgler fra mig. Men, naar jeg betænker mig, har jeg engang givet Julie Herredømme over mig selv, saa kan jeg ogsaa betroe hende Nøglerne til et Sted, hvor et uskyldigt Selskab forsamles.

Tolvte Scene.

(En Gade med en Dør, hvorigiennem man gaaer ind til Selskabets Værelser).

Drontes.

(gaaer ud og lukker efter sig)

Det er næsten Aften; og Christoffer kommer ikke; jeg maae hen og lade Vorlysene bringe hid.

Tret-

Trettende Scene.

Eraste og Orontes.

Eraste.

Tiener Hr. Orontes.

Orontes.

Venskab.

Eraste.

Venskab. (de omfavne hinanden)

Orontes.

I veed jo, at dette er vores Hilsen, og at man ikke bruger nogen Ceremonie.

Eraste.

Ja, jeg veed det, og det er ogsaa det beste. Complimenter ere altid til Besværlighed.

Orontes.

Saa mener jeg. Af Høflighed bruger man nogle Ord, uden at tænke paa, hvad de betyde; uden at forstaae engang, hvad man vil sige. For Exempel, naar een siger: Ydmygste Tiener, saa vil han vel sige: De kan befale over mig som Deres Tiener. Men forlanger man en siden Tiener, som er til ringeste Ulejlighed, saa siger han Det, og den ydmyge Tiener begegner og taler een til med saadan Stolthed, at man maae ærgre sig derover. Ligesaa er det med: Min Herre. Man giør den ofte til sin Herre, som man skammer sig ved at omgaaes.

Eraste.

Hr. Orontes, jeg har en Ven, som gierne vilde indlemmes i vort Selskab.

Orontes.

Er det en skikkelig Person?

Eraste.

Eraste.

Ja, det forsikrer jeg.

Orontes.

Saate, min Ven, med Eders Forsikring. Der er nok af dem, som have Navn af skikkelige Folk, men kommer det til Gierningen, saa har vi desværre kuns saa. Hvad Prøver har I paa, at han er et skikkeligt Menneske?

Eraste.

Jeg har altid seet ham omgaaes med brave Folk.

Orontes.

Det er ikke nok. I alle artige Selskaber ere de ikke alle skikkelige Folk. Med Tiden lærer man at kiende dem.

Eraste.

Den Person, jeg taler om, er af en god Familie.

Orontes.

Det er ikke Fødselen, Hr. Eraste, som giør skikkelige Folk. Der er gode Handlinger.

Eraste.

Det er en Person, som har Levemaade, og fører sig pl op.

Orontes.

Det giør heller intet til Sagen. Man maatte vide, om det, han fører sig op med, er hans eget.

Eraste.

Men hvem kan vide hans Indkomster og Omstændigheder?

Orontes.

Altsaa maae I være baersom med at giøre Forslag for nogen til at komme i vort Selskab.

Eraste.

Eraste.

Paa den Maade, Hr. Orontes, bør man have alle Mennesker mistænkt, og aldrig have Omgang med nogen.

Orontes.

Nei, min kiere Ven, det er ikke min Mening. Jeg siger ikke, man bør have Folk mistænkt uden Grund, eller at man ikke bør omgaaes andre end dem, man kiender for skikkelige Folk. Tvertimod, man er forbunden at ansee enhver derfor, indtil man ved Prøver er bleven anderledes overbeviist. Dog maae man tage sig i Agt, ikke at omgaaes Folk, som man ikke kiender nøie, med alt for stor Fortrolighed. Man maae ikke troe alle, man maae prøve dem, man maae undersøge deres Forhold med Forstand, og erfarer man da med Tiden, at de virkelig ere brave Folk, saa kan man give dem sit Venskab.

Eraste.

Den Person, som jeg foreslaaer, troer jeg er en Mand af gode Egenskaber, men jeg kan dog ikke være Borgen for ham.

Orontes.

Det vil ikke sige; vi maae prøve ham, og dersom han er Guld, saa holder han Prøve, det er min Mening.

Fiortende Scene.

Christoffer og de forrige.

Christoffer.

Er det Dem, Herre?

Orontes.

Ja, det er jeg; hvor bliver du saa længe borte?

Chris

Christoffer.

Jeg har saa meget at bære, saa jeg neppe kan bære mig af Stedet.

Orontes.

Har du hentet Vorlysene?

Christoffer.

Nei, Herre! jeg har ikke havt Tid.

Orontes.

(til Christoffer)

Nu vil jeg da gaae hen at bestille dem, og saa kan du siden hente dem.

Christoffer.

Ja, Herre, saasnart jeg har skilt mig ved disse Sager, saa skal jeg strax gaae; men jeg har saa meget at bære, saa jeg ikke veed, hvordan jeg skal lukke op.

Orontes.

Kiere Hr. Eraste, vær saa god at lukke Døren op for ham.

Eraste.

Meget gierne. (han lukker op)

Christoffer.

I Aften haaber jeg at indlegge mig Ære.

Orontes.

Virkelig?

Christoffer.

Ja, de skal faae et lækkert Aftensmaaltid.

Orontes.

Prægtig! det gider jeg lidt.

Christoffer.

Men de vil ogsaa faae at vide, hvad det koster.

(han gaaer ind)

Oron-

Orontes.

Det er ligemeget, naar det bliver got. Slige Udgifter fortryde mig ikke.

Eraste.

Hr. Orontes, maae jeg sige min Ven, at han kan komme.

Orontes.

Hvem er han? hvad hedder han?

Eraste.

Valerius.

Orontes.

Got, jeg skal bringe ham i Forslag. Vi maae høre de andres Tanker.

Eraste.

Men jeg vilde gierne, han skulde spise med os til Aften.

Orontes.

Tag ham da med, saa kan vi strax giøre det af.

Eraste.

Jeg vil da gaae til ham, og jeg tviler ikke, at Selskabet jg skal finde sig fornøiet med ham. Venskab!

(han gaaer)

Orontes.

Venskab. Min Hovedsag er, at der ikke kommer andre i Selskabet end artige og skikkelige Folk, som have et ædelt Hierte og Lust til at tiene en Ven i Nødsfald. Alle Mennesker kan have hinanden nødig her i Verden, og der ere faa, som vise Tieneste af et got Hierte, saa at det er ligesaa vanskeligt at finde en retskaffen Ven, som at vinde en Quaterne.

Jeg-

Femtende Scene.

Eleonore.

(med Sloer over Ansigtet)

Nu er det paa Tiden, jeg vil see, om dette Paafund kan lykkes mig. Der seer jeg Døren, og her har jeg Nøglerne. Dersom jeg kuns kan komme ind og skiule mig saaledes, at jeg kan see dem uden at blive seet, saa faaer jeg hele Sagen at vide. Men; ifald de skulle blive mig vaer; hvad kan de da giøre mig? Jeg veed, jeg kan jo komme hvor min Mand er. De maae rose mig oven i Kiøbet. Jeg gaaer jo ikke for andet, end for at see, hvad min Mand tager sig for; jeg elsker min Mand, og jeg maae jo vide, hvor han gaaer hen og hvad han bestiller. Ja, det maae gaae som det vil, saa vil jeg vide det. Jeg har saa tidt sagt ham, jeg skal faae det at vide, jeg ønsker at kunde sige engang: Nu veed jeg det. Jeg hører ingen, nu maae jeg gaae ind. (hun stikker Nøglen i Døren)

Sextende Scene.

Christoffer og Eleonore.

Christoffer.

Hvem er der?

(han aabner Døren for at gaae ud, og Eleonore gaaer forskrækket tilbage)

Eleonore.

O, jeg Elendige! jeg har mistet Nøglerne.

(hun gaaer og Nøglerne blive siddende i Døren)

Christoffer.

Hvad er det! et Fruentimmer med Nøglerne! jeg maae have fat paa min Herre.

(han lukker Døren, tager Nøglerne af og gaaer)

Syttende Scene.

Lisette, klædt som Mandfolk, og Madame Olivia med Flor for Ansigtet.

Olivia.

(som seer Eleonore komme ud)

Ih! det er artigt! De sige, ingen Fruentimmer maae komme her. Saae du den? det var jo et Fruentimmer, der gik ud.

Lisette.

Ja, det saae jeg nok. Det maae være noget sir derligt Tøi.

Olivia.

Hurtig, lad os ogsaa gaae ind, og lad os see, om der ere flere.

Lisette.

Ja kom, her er Nøglerne; men tys! jeg hører nogen.

Olivia.

Det var ilde, om de skulde blive os vaer førend vi kom ind. Naar vi ere der først, saa kan det være ligegyldigt meget. Faaer vi ikkun alleting at vide, saa maae de gierne see os; men seer de os nu her — —

Lisette.

Madame, gaae tilside.

Olivia.

Hvorfor gaaer du da ikke med?

Lisette.

Jeg er jo klædt som Mandfolk, og det er mørk; saa ingen kiender mig.

Olivia.

Olivia.

Vogt dig, at du ikke narrer mig.

Lisette.

Forlad sig kuns paa mig.

Olivia.

Saa venter jeg da i denne Krog.

(kun gaaer tilside)

Lisette.

Jeg er ikke bange, dog skielver mit hele Legeme.

Attende Scene.

Orontes og Lisette.

Orontes.

Et Fruentimmer med Nøglerne! hun vilde ind! hvad er dette for Optøier? saa er det nu kommen saa vidt, at Fruentimmer vil forstyrre vort stakkels Selskab! men der seer jeg en Person, mon han være af Selskabet?

(han bliver Lisette vaer)

Lisette.

(ved sig selv)

Jeg synes, det er ham, der hedder Orontes.

Orontes.

(høit til Lisette)

Venskab.

Lisette.

(sagte, ladende som hun ikke hører ham)

Hvad mon han vil sige med sit Venskab?

Orontes.

(sagte)

Enten hører han ikke, eller han er ikke af Selskabet. (høit) Venskab.

Lisette.

(med en antagen grovere Stemme)

Ja, min Herre.

Orontes.

(sagte)

Ei! han maae ikke være af Selskabet. (hoit) hvad bestiller han her?

Lisette.

(sagte)

Jeg er bange jeg bliver robet.

Orontes.

Jeg spor ham, min Herre, hvad han bestiller her? Venter han efter nogen?

Lisette.

Ja, jeg bier efter en god Ven.

Orontes.

(Orontes efteraber Lisettes Stemme)

Bier efter en god Ven. (sagte) Enten er det en Sanger eller et Fruentimmer.

Lisette.

(sagte)

Det er nok best jeg gaaer min Vei.

Orontes.

(sagte)

Jeg maae dog vide, hvordan det hænger sammen. (hoit) Min Herre, hvem bier han da efter?

Lisette.

Efter ingen — — Deres Tiener. (vil gaae)

Orontes.

Er min Herre maaskee een af dem, som kommer her i Selskabet.

Lisette.

Ja, min Herre.

Oront

Drontes.

Men, hvorfor svarer han mig da ikke: Venskab, naar jeg siger Venskab til ham?

Lisette.

Det er sandt, min Herre, jeg forstod Dem ikke. Venskab.

Drontes.

(sagte)

Aha! det er ganske vist et Fruentimmer, hvad Fanden er det for Koglerie? (høit) Hvorfor gaaer min Herre ikke ind?

Lisette.

Jeg ventede paa Hr. Leonard.

Drontes.

Men, enhver har jo sine egne Nøgler, har min Herre da ikke sine?

Lisette.

Jo vist har jeg.

Drontes.

O! lad mig see engang.

Lisette.

Hvorfor vil De see dem? Jeg siger, jeg har dem.

Drontes.

Naar han ikke viser mig dem, saa troer jeg ikke det er rigtig.

Lisette.

See der! der ere de. (viser ham Nøglerne)

Drontes.

Nu da! saa er min Herre velkommen. Vær saa god at træde ind.

Lisette.

Gaae de først, saa skal jeg strax følge efter.

Orontes.

Nei, jeg skal forrette et Ærinde, jeg kommer strax igien, gaae han kuns ind.

Lisette.

Saa vil jeg da giøre som De befaler.

Orontes.

(sagte)

Jeg gad gierne vidst, hvorledes dette vil løbe af.

Lisette.

Vil De, eller skal jeg gaae ind?

Orontes.

Gaae han kuns. Venskab.

Lisette.

Venskab.

(i det hun nærmer sig til Døren, saa griber han hende om Haanden og tager Nøglerne fra hende)

Lisette.

Hvordan, min Herre? (hun værger sig)

Orontes.

Hør! sig mig: hvem har leveret jer disse Nøgler? hvem er I? hvad vil I?

Lisette.

Venskab.

Orontes.

Nei, mit Barn, med Fruentimmer holder jeg ingen Venskab.

Lisette.

(sagte)

Ak, jeg er redet, nu maae jeg bruge Hælene.

(hun løber bort) Oron-

Drontes.

O, gid du maae brække Halsen! Got for dig, at jeg ikke kan løbe saa stærk som du. Men, hvad maae det være for Optøier? To Sæt Nøgler borte? og disse Nøgler i Fruentimmers Hænder? Fruentimmer indført i vort Selskab! Nu, saa gid Selskab og de alle vare Pokker i Vold! jeg vil ikke vide mere deraf at sige.

(gaaer ind og lukker efter sig)

Nittende Scene.

Leonard og Lisimon.

Lisimon.

Det er mig kiert, jeg finder jer her. Jeg har tabt mine Nøgler, og veed ikke hvor eller hvorledes. Jeg venkede nu just paa en Ven, som kunde lukke mig ind — —

Leonard.

Jeg skal nok hielpe jer ind; men, min kiere Ven, pas dog paa disse Nøgler, den gode Hr. Drontes har kuns Uleilighed; han er nødt til at forandre Laasen, saasnart de blive borte.

Lisimon.

Der falder mig en Mistanke ind.

Leonard.

Hvad da?

Lisimon.

Jeg er bange min Kone har taget dem. Er det saa, saa forsikrer jeg, som en ærlig Mand, jeg skal lave det saa, hun skal huske mig saa længe hun lever.

Leonard.

O Snak! hvo vil bekymre sig derom. Tie og taal, om det er jer mueligt, men hvis ikke, saa skik hende hiem igien til sine Forældre.

Lisimon.

Ak, vidste I, hvor forbittret hun har giort mig med hendes forbandede: Jeg skal faae det at vide —

Leonard.

O kom, lad os gaae ind.

Tyvende Scene.

Leander og de forrige.

Leander.

See, der har vi endnu een af vore Selskabsbrødre. Venskab.

Lisimon.

Venskab.

Leander.

Venskab. Jeg kom for at søge Hr. Leonard.

Leonard.

Ja, lad os da gaae ind sammen.

Leander.

Nei, jeg søgte jer just for at giøre min Undskyldning, og bede jer at giøre den paa mine Vegne for Hr. Orontes. I Aften kan jeg ikke komme.

Leonard.

Ikke? og af hvad Aarsag?

Lisimon.

Saa meget kan jeg lade jer vide, kommer I ikke, saa skal I dog betale Eders Part af Fortæringen.

Leander.

Meget gierne. Det er billigt.

Leonard.

Men sig mig i det mindste, hvorfor I ikke kan komme?

Leander.

Jeg har en meget vigtig Forhindring, og jeg kan ikke komme.

Leonard.

Naa! jeg forstaaer jer; I kommer ikke for I er bange.

Lisimon.

Saa har da Eders Kiereste forbuden jer at komme?

Leander.

Nei, hun har just ikke forbuden mig det; men om hun bad mig at blive borte, burde jeg da ikke foie hende deri?

Leonard.

Got, got, min kiere Svigersøn, jeg roser Eders Foielighed imod min Datter; men jeg vil dog give jer et got Raad. I maae ikke give hende for stor Herredømme over jer saa tidlig, I kan komme til at fortryde det. Fruentimmerne gider gierne brugt det Ord: Jeg vil; og naar det gaaer dem got eengang, ja, saa skal vi have Tak.

Leander.

Jeg veed ikke, hvad jeg skal svare dertil. Denne Gang maatte jeg foie hende. En anden Gang vil jeg see — —

Leonard.

Ja, ja, lad mig kun see, at I i den Fald kan føre

jer fornuftig op — — Hør Lisimon! vi vil gaae og lade den stakkels forelskede Leander have Roe.

(han søger i sine Lommer efter Nøglerne)

Lisimon.

Hør, min Ven! naar I først bliver gift, saa faaer I noget andet at vide. Bliver Eders Kone ikke bedre end min, saa vil det see galt ud for jer.

Leonard.

Hvordan? hvad er det for Nøgler?

Lisimon.

Er det ikke de rette Nøgler?

Leonard.

Ei! hvad er det? Nu merker jeg Lisette har taget Feil, da hun leverede mig Nøglerne. Denne er til Kiel deren, og denne er til Spisekammeret. Hvor Fanden er disse Nøgler kommen i den anden Kiol? det begriber jeg ikke.

Lisimon.

Hvorledes skal vi da komme ind? saa maa vi da banke paa.

Leonard.

Nu er det ret vel vi har Hr. Leander her, han kan tiene os med sine.

Leander.

Det giør mig ont, jeg har ikke mine hos mig.

Leonard.

Jh! det er ret artigt!

Lisimon.

Hvor har I da giort af dem?

Leander.

Jeg forvarede dem i mit Chatol, da jeg vidste jeg kom her ikke i Aften.

Leonard.

Det kan I see, det er en fornuftig Svigersøn, jeg har. Han forvarer sine Nøgler og taber dem ikke som I. (til Lisimon)

Lisimon.

Men I! I betroer jo Eders til Fruentimmer.

Leonard.

Naa! det er noget Nyt, her ere vi Tre uden Nøgler.

Lisimon.

Saa maae vi da banke paa.

Leonard.

Ja, lad os det. (banker).

En og tyvende Scene.

Orontes kommer ud, og de forrige.

Orontes.

Hvad vil I sige, mine Herrer, har I ingen Nøgler?

Lisimon.

Jeg har tabt mine.

Leonard.

Og jeg har glemt mine hiemme.

Orontes.

See engang, om Eders Nøgler findes heriblant.

Lisimon.

Det var bandsat! her ere mine.

Leonard.

Og det er mine.

Orontes.

Lær da at passe paa dem herefter. Lær bedre at efterkomme

komme Eders Pligter, og skam jer dog ved at overtræde Selskabets Love for Fruentimmernes Smiger eller Nysgierrigheds Skyld. (gaaer ind)

Lisimon.

Nu, hvad siger I? Men, denne Streg skal min Kone betale. (gaaer ind)

Leonard.

(giør adskillige Opbevelser med Nøglerne, og gaaer ind).

To og tivende Scene.

Leander.

(allene)

Hvad i al Verden er dette for en Uorden. Jeg skulde aldrig troe, at mine Nøgler, som jeg leverede Julie, skulde være deriblant. Nei, enhver bar jo kiendt sine, og Julie kan ikke være i Stand til at forraade mig. Disse Fruentimmers Nysgierrighed er dog overmaade stor — — Men, jeg seer Folk komme — — Det er Henrich, som bærer Lygten — —. Der er et Fruentimmer med et Sløer. Maaskee det er Madame Olivia, som gaaer paa Spor efter sin Mand? Jeg vil staae her i denne Krog for at lure.

(gaaer tilside)

Tre og tivende Scene.

Julie med et Sløer, Henrich med en Haandlygte, og Leander assides.

Julie.

Saa kom dog med mig, og vær ikke bange.

Henrich.

Men, Jomfrue, paa saadanne forbudne Veie skielver alle mine Indvolde.

Julie.

Julie.

Viis mig allene Døren til Huset, som jeg har sagt.

Henrich.

Der er Døren, der — —

Julie.

Har du været der inde før?

Henrich.

Ja vist, jeg kommer jo der næsten hver Dag.

Julie.

Og nu har jeg ogsaa i Sinde at gaae derind.

Henrich.

Ak nei, Jomfrue, der kommer aldrig Fruentimmer.

Julie.

Det er mørk, og vi merker ikke en Siel, vi kan jo frit gaae ind, og jeg kan sige dig, min Mama er der, og altsaa kan jeg ogsaa gaae derind.

Henrich.

Men, om jeg nu banker, saa kommer de og lukker op, saa merker de, jeg har et Fruentimmer med, og saa faaer jeg en banket Trøie for min Umage.

Julie.

Du behøver ikke at banke, jeg har Nøglerne.

Henrich.

Hvad? har hun Nøglerne? hvor har hun faaet dem.

Julie.

Jeg har faaet dem af Papa. See, her ere de; luk nu op, saa sagte at ingen merker det. Er der nogen Steds der inde, hvor man kan skiule sig?

Hen-

Henrich.

Ja, der er vel et lidet Kammer — — men, Jomfrue, det er ikke raadeligt.

Julie.

Nu hurtig, hurtig, lad os gaae ind.

Henrich.

Hille Skamfærd! dersom — —

Julie.

Nu da, tag Nøglerne og luk op.

Henrich.

Vie lidt. Her Jomfrue, naar jeg har lukket op, saa løber jeg. (stikker Nøglen i Døren)

Leander.

(kommer frem og tager Nøglerne)

Holdt! disse Nøgler hører mig til.

Henrich.

Ja gierne, min Herre, til Tieneste.

Julie.

Hvorledes, han lover mig, han vil ikke gaae i Selskabet, og dog kommer han?

Leander.

O Utaknemmelige! Saaledes lønner hun min Troskab, hun snakker mig Nøglerne fra, hun forsikrer mig, at hun vil forvare dem, og saa betiener hun sig af dem paa saa skammelig en Maade.

Julie.

Jeg har jo ikkun lovet ham, at de ikke skulde komme fra mig.

Leand

Leander.

Et smukt Løfte, naar hun har i Sinde saaledes at spille Giek med mig. Men nu vil jeg følge hendes Exempel, hun har brudt sit Løfte, nu maae hun taale, at jeg ikke heller holder mit. Jeg skal nu selv gaae derind, som jeg ellers aldrig havde giort.

Julie.

Ak nei, min kiere Leander.

Leander.

Tie stille; dersom hun ikke elsker mig, saa fortiener hun ingen Medlidenhed, og dersom hun endnu elsker mig, saa maae hun forestille sig, at den Straf, hun lider, er vel forskyldt. (han aabner Døren og gaaer ind)

Fire og tyvende Scene.

Julie og Henrich.

Julie.

Ak, jeg Ulyksalige!

Henrich.

Hvordan er det sat, Jomfrue?

Julie.

Ak, jeg faaer Ont.

Henrich.

Skynd sig, her er ikkun en lille Stump Lys i Lygten.

Julie.

Ak! jeg døer.

Henrich.

Hei, hielp, hielp, er der ingen?

Fem

Fem og tyvende Scene.

Olivia, Eleonore og Lisette fra adskillige Kanter kommer til de forrige.

Eleonore.

Hvad er her paa Færde?

Olivia.

Min Datter?

Julie.

Mama, jeg gik for at søge hende.

Olivia.

Og jeg gik for at søge dig op.

Henrich.

Og jeg gik paa Jagt efter Flagermuus.

Sex og tyvende Scene.

Christoffer med et Vaxlys i Haanden og de forrige.

Christoffer.

Hvad er det, for Allarm paa denne Tid? Hvad er det for en Sverm af Fruentimmer?

Lisette.

Her ere vi: En, To, Tre, Fire. Vi ere fire Fruentimmer, som ere bragte til Fortvivlelse.

Henrich.

Og jeg er den femte.

Christoffer.

Men, hvorfor til Fortvivlelse? Maaskee af Nysgierrighed for at vide, hvad man bestiller her inde. Lisette.

Lisette.

Nei, det er ingen Nysgierrighed; det er kuns en rasende Begierlighed efter at vide det.

Olivia.

Min Mand ligger mig paa Hiertet.

Eleonore.

Og jeg vil vide, hvorledes det gaaer min Mand.

Julie.

Jeg vil vide, hvad min Kiereste bestiller.

Lisette.

Og jeg har hverken Paarørende eller Venner der, men jeg har saa en vis Lyst til at vide hvad der skeer i Verden.

Henrich.

For Resten kan man aldeles ikke beskylde dem for Nysgierrighed.

Christoffer.

Vær saa god at bie et Øieblik. (sagte) Disse Fruentimmer vil vist komme Fortrædelsheder afsted, jeg maae see at forekomme det. (høit) Vil de da derind?

Lisette.

Ja, gid vi kunde!

Olivia.

Jeg vil gierne for min Part give et hundrede Rigsdaler for at komme derind.

Christoffer.

Tys, lad mig raade, jeg skal stræbe at hielpe dem.

Olivia.

Men, hvorledes?

Christoffer.

Forlad dem kuns paa mig.

Lisette.

Ja, det kan vi gierne, Christoffer er en god ærlig Karl.

Christoffer.

Henrich! veed du hvor Døren er, som gaaer ned til Kielderen?

Henrich.

Om jeg veed det! jeg har jo saa ofte baaret Brænde op fra Kielderen.

Christoffer.

Der har du Nøglen. Luk den Dør op, som gaaer til den lille Gade, og bring dem derigiennem ved denne Lygte. Luk saa og kom igien, saa skal du finde mig her.

Olivia.

Ak, min kiere Christoffer, forraad os ikke.

Christoffer.

Jeg forundrer mig over dem. Forlad dem kuns paa mig.

Lisette.

Skal det gaae galt, saa ere vi dog fire Fruentimmer som ikke ere bange for en heel Snees Mandfolk.

Henrich.

Vær da saa god at følge mig. Nu har jeg altsaa den Ære at beklade den vigtige Post, som Anfører. (gaaer)

Olivia.

Julie, kom da med, da du eengang er kommen her, men jeg veed ikke, hvad jeg skal sige om dig. (gaaer)

Julie.

Julie.

Jeg havde ikke kommet hid, dersom Mama ikke havde foregaaet mig med sit eget Exempel. (gaaer)

Eleonore.

Kan jeg kun faae det at see, saa er jeg fornøiet, det maae gaae hvorledes det vil. (gaaer)

Lisette.

Kiere Christopher, lad os faae alting at see, ikke allene for Nysgierrigheds Skyld, men for Løiers Skyld. (gaaer)

Syv og tyvende Scene.

Christoffer.
(allene)

Denne Gang har jeg taget mig et Arbeide paa, som jeg neppe kan vente at slippe vel fra. Men jeg giør det i en god Mening, og haaber at giøre en vigtig Tieneste dermed. Disse Fruentimmer ere dog reent af Lave, hver af dem er i Stand til at ødelægge baade Huus, Mand og hele Selskabet. Dersom mit Indfald vil lykkes, saa haaber jeg at stille dem alle tilfreds. Fruentimmer bragte ud af deres Mistanke, og jeg beholde Navn af at have været et Middel til at stifte en almindelig Fred, at befordre Roeligheden paa alle Sider, og at giøre et Selskab bestandig, som jeg ogsaa trækker mine Fordele af. Naar man i disse Tider har et lille Lovebrød, saa giør man vel i at umage sig, svede og legge sit Hoved i Blød, for at beholde det saa længe man kan.

Ende paa anden Act.

Tredie Act.

Første Scene.

(Et Værelse med adskillige Dørre i det Huus, hvor Selskabet holdes).

Olivia, Julie, Eleonore, Lisette og Christoffer.

Christoffer.

Kom kun nu med mig og vær ikke bange; jeg skal bringe dem hen paa et Sted, hvor de kan see alting, uden at blive seet.

Olivia.

Hvor vil I da bringe os hen?

Christoffer.

I et mørkt Kammer, hvor der kommer slet ingen.

Lisette.

Er det der, hvor Skarten findes?

Christoffer.

Ja vist! men jeg vil raade dem at lade den blive urørt.

Eleonore.

Er det det Ildstedet er?

Christoffer.

Hvad for Snak? Ildstedet er jo i Kiøkkenet.

Olivia.

Hvilket Kammer spilles der i?

Christoffer.

Sommetider spiller de noget, som de kalder Dame.

Julie.

Julie.

Er her Damer? ja, det tænkte jeg nok, at de fornøie sig med Fruentimmer.

Christoffer.

De skal nu strax faae at see, hvad Slags Fruentimmer de fornøier sig med. Deres Flasker ere her deres Fruentimmer.

Lisette.

Bruger de Flasker eller Gryder?

Christoffer.

Potter? Gryder? hvad skulde de giøre med dem?

Lisette.

At giøre Hererie med, naar de grave Skatten op.

Christoffer.

Ja vist, ja vist, hun har Ret. Der kommer nogen. Gaae nu tilside, og pas paa, at de staae ganske stille og giøre ingen Støi.

Julie.

Ifald jeg seer Fruentimmer, saa kan jeg ikke holde mig. (gaaer ind)

Olivia.

Dersom min Mand spiller, saa springer jeg hen og river ham Kortene af Haanden. (gaaer ind)

Eleonore.

Jeg skal slaae alle deres Digler i tusinde Stykker. (gaaer ind)

Lisette.

Seer jeg de graver nogen Skat op, saa løber jeg til og vil ogsaa have min Part deraf. (gaaer ind)

Christoffer.

For at stille disse Fruentimmers Nysgierrighed, er der intet andet Middel, end at lade dem see med deres egne Øine — — Men der kommer Selskabet, jeg maae hen og giøre alting i Stand til Aftensmad. Dersom mit Forsæt lykkes med disse Fruentimmer, saa maae Folk ansee mig for en stor Mand. Men skulde det falde slet ud — — ja, saa maae jeg trøste mig ved, at min Hensigt har været god, og at Folk derfor vil have Medlidenhed med mig.

Anden Scene.

Drontes, Leonard, Lisimon, Leander.

Lisimon.

Ja, det maae uden Tvil være saaledes, at min Kone har paa en listig Maade taget Nøglerne af min Lomme.

Drontes.

Hvo veed, om det ikke var hende, som var her i Mandsklæder.

Lisimon.

Min Kone i Mandsklæder? Nei, det kan jeg ikke troe; thi der er ingen Mandsklæder i mit Huus, som passer hende.

Drontes.

Saa maae det da have været hende med Sløret, som Christoffer fandt ved Døren, da han vilde lukke op.

Lisimon.

Har hun spillet mig den Stræg, saa svær jeg, at hun skal fortryde det alle hendes Livsdage.

Leo-

Leonard.

Nu, nu, min kiere Ven, ikke saa hidsig.

Lisimon.

Kommer I nu igien med Eders Sagtmodigheds Lærdom?

Leonard.

Tillad mig dog at sige et Par Ord: Eders Kone har narret jer, min har narret mig, og Leander er narret af den, der skal blive hans Kone. Lad os engang betænke Grunden til saadan deres Opførsel. Enten er det Kierlighed til os, som vi aldeles ikke kan beklage os over, eller og en naturlig Feil, man kalder Nysgierrighed, og som vi maae holde deres Gemytsbeskaffenhed tilgode. Den, der har naturlige Skrøbeligheder, fortiener Medlidenhed. En fornuftig Mand maae stræbe at rette dem, uden at forbittres derover. Men viid tillige, min Ven, at ikke Vrede, men en fornuftig Opførsel er i Stand til at rette saadanne Feil. Retter man en Kone ti Aar, og tyve Aar, hun bliver dog altid værre; derfor maae man heller vælge een af disse to Ting, enten søge at forbedre hende ved Kierlighed, eller helbrede hende med Ligegyldighed.

Orontes.

Hr. Leonard har ganske Ret, han taler som en fornuftig Mand og en sand Philosoph. Men jeg følger en anden Regel, som mig synes endnu sikkrere, og som jeg har lært paa min egen Bekostning. Jeg holder mig langt fra, hvor der er Fruentimmer, og dette er Aarsagen, hvorfor jeg har stiftet dette Selskab af Mandfolk uden Fruentimmer, og Fruentimmer vil jeg her ikke vide af at sige. Kiere Venner! jeg beder Eder derfor, forvar Eders

Nøgler; faaer Fruentimmerne endnu eengang fat paa dem, saa er det ude med vort Selskab.

Leander.

End jeg, som har været saa eenfoldig, ja den største Tosse af alle. Jeg maae tilstaae min Ubetænksomhed, jeg har selv leveret Jomfrue Julie mine Nøgler i Forvaring; men aldrig har jeg kundet troe, at hun saaledes skulde forraade mig — —

Leonard.

Lad det nu blive derved, og glem Eders Forseelse. Kierlighed foraarsager Blindhed; den har forblindet jer, da I leverede hende dem; den har forblindet hende selv, da hun vilde beriene sig af dem. Med Tiden vil I fatte bedre Tanker om den Sag. Den Tid tør nok komme, da I ikke faaer nødig at giøre hende Regnskab for, hvor I gaaer, og hun ikke heller bekymrer sig om at vide det.

Tredie Scene.

Eraste og de forrige.

Eraste.

Venskab! (de giøre alle den sædvanlige Helsen) Herr Orontes! har I talt med de gode Herrer om den Ven, jeg har foreslaget til Medlem?

Orontes.

Det er sandt, mine Herrer, hvad siger I? Er I tilfreds med, at vi antage denne Ven, som er bragt i Forslag af Hr. Eraste?

Leonard.

Hvo er han? hvad hedder han?

Eraste.

Det er Hr. Valerius. Kiender I ham? Leo-

Leonard.

Jeg ikke.

Lisimon.

Jo, jeg kiender ham; det er en artig Person, og han fortiener at optages i vort Selskab.

Orontes.

Got, naar to kiender ham, saa meener jeg han kan antages. Hvad siger I, mine Herrer?

Leonard.

Jeg er meget vel foraiset dermed.

Leander.

Og jeg har intet derimod.

Eraste.

Maae jeg da lade ham komme?

Orontes.

Ja, men bie et Øieblik. Hør, mine Venner! Skulde man lade ham løbe saa lige til at blive Medlem, uden at betale noget? Selskabets Oprettelse har kostet os Penge, og vi have daglig Udgifter. Det er billigt, at den, som herefter bliver antagen, bør betale noget. Hvad synes Eder?

Eraste.

Jeg er vis paa, at min Ven gierne betaler, hvad de holder for at være billigt.

Orontes.

Lad os da paalegge ham, at han skal betale dette Aftensmaaltid. Har jeg ikke Ret?

Eraste.

Jo, det er vel sagt; saa meget bør han i det mindste betale for at komme ind i et saadant Selskab.

Leander.

Hvad mig angaaer, saa betaler jeg gierne min Part.

Drontes.

O, det er ikke derfor, Hr. Leander. Vi giør det ikke for at spare vor Andeel, vi ere alle Folk, som ikke kan savne et Par Rigsdaler; men det er Spøg og for Fornøielse, hvad siger Hr. Eraste derom?

Eraste.

Det kan ikke være bedre; og paa de Vilkaar skal jeg uden Tvivl nu strax bringe ham hid. (gaaer)

Drontes.

Jo flere vi blive, jo større Fornøielse. Ah! jeg har glemt at spørge om een Ting.

Lisimon.

Og hvad da?

Drontes.

Om Hr. Valerius er gift. Herefter vil vi ikke allene ingen Fruentimmer have her, men ikke heller gifte Mænd.

Leander.

Hvorfor Hr. Drontes?

Drontes.

Ikke heller forlovede Mandfolk.

Leander.

Men hvorfor?

Drontes.

Fordi de har ikke Forstand til at giemme deres Nøgler.

Fierde

Fierde Scene.

Eraste og Valerius, og de forrige.

Eraste.

Venskab.

Orontes.
(til Eraste)

Har I alt lært ham vores Hilsen?

Valerius.

Deres skyldige Tiener, mine Herrer!

Orontes.

Hvad Tiener? Venskab. (han omfavner ham)

Valerius.

Venskab. (alle de øvrige giøre det samme.) Min Ven, Eraste, har sagt mig, at mine Herrer behager at værdige mig — —

Orontes.

Hvad behager! — — hvad værdige — — disse Talemaader har ingen Sted i vort Selskab. Oprigtigt Venskab, og intet andet.

Valerius.

Jeg underkaster mig gierne deres Love, og vil betale alt hvad jeg bør.

Orontes.

O Smaating. Naar min Herre betaler vor Aftensmad i Aften, saa er alting forbi, og det samme, som han betaler i Aften, betaler en anden, som kommer ind, en anden Gang, og saaledes lever man ret munter og fornøiet.

Valerius.

Dersom de anseer mig i Stand til at forrette noget til Selskabets Tieneste, skal jeg stræbe at udrette alt, hvad jeg formaaer, til Fornøielse.

Oron-

Drontes.

Nei, min kiere Ven, vi har slet ingen Forretninger eller noget at bestyre. Vor hele Sag bestaaer deri, at vi har Mad og Drikke, og at vi kan fornøie os.

Valerius.

Jeg har dog hørt, at her i Selskabet skal forefalde adskillige Forretninger, adskillige Embeder, som man kan naae med Tiden.

Drontes.

Intet mindre, lutter Folkes Sladder; Folk, som bryder deres Hoved med at udfinde, hvad her bestilles i Selskabet, og som bilder sig ind, her afhandles store Ting, hvilke de vil giøre sig Umage for at rive ned.

Eraste.

Det har jeg sagt Hr. Valerius, men han har ikke vil det troe mig.

Leonard.

Ja, det er gaaske vist, alle Mennesker troe, at vore Samlinger have nogen vigtig Hemmelighed; og det er just Virkningen af Menneskenes Hovmod; thi, da de skamme sig ved deres Uvidenhed om een eller anden Ting, saa søge de at indbilde andre, alt hvad de kan opfinde i deres dumme og onskabsfulde Hierne.

Lisimon.

Ved Bordet i Aften vil I faae alle vore Hemmeligheder at see. Een skierer for, een synger, een fortælleer Indfald, og een legger sig efter at spise af alle Retterne tilgavns. Denne Forretning bliver især min.

Leander.

I maae ogsaa vide, at det er ikke tilladt at bringe Fruentimmer i vort Selskab.

Gale-

Valerius.

Det har jeg hørt, og at det derfor er fornemmelig dem, som mumler saa meget om Selskabets Hemmeligheder.

Drontes.

Vi have ingen Hemmeligheder, her tales aldrig ilde om nogen, og man fornærmer ingen. See! her ere alle Selskabets Love. Overvei engang, om de kan være uskyldigere og anstændigere, og om deri er nogen Hemmelighed:

1) Man antager ingen i Selskabet, undtagen saadanne Personer, som ere artige, høflige og af gode Sæder.

2) Enhver kan fornøie sig som han vil, paa en Maade, som er tilladelig, anstændig, dydig, og som ikke giver nogen Forargelse.

3) Man spiser i Selskabet til Middag eller Aften, som man kan blive eenig om, dog med Maadelighed og Ædruelighed; og den som overtræder Maadelighedes Grændser, og befindes at være beskienket, skal for første Gang være pligtig at betale det Middags- eller Aftensmaaltid, hvorved Forbrydelsen begaaes, og den anden Gang reent udelukkes af Selskabet.

4) Enhver Selskabslem betaler een Rigsdaler om Maaneden, hvormed de fornødne Ting, saasom: Boeskab, Lys, Opvartning, Bøger, Papir rc., anskaffes og holdes i Stand.

5) Det skal stedse være forbuden at føre Fruentimmer med sig i Selskabet, for at forekomme Forargelse, Uenighed, Mistanke og deslige.

6) Overskudet af Penge fra Udgifterne skal henlegges i en Kasse, til Hielp for Fattige og Nødlidende.

7) Der-

7) Dersom noget Medlem skulde geraade i nogen Ulykke, uden hans egen Forbrydelse, da skal den samme af de andre hielpes og beskyttes med al broderlig Kierlighed.

8) Hvo der bliver befunden at begaae nogen Last eller uværdig Handling, skal strax udelukkes af Selskabet.

9) (Og denne er den artigste og beste af dem alle.) Ceremonier, Complimenter og al Tvang skal forjages af vort Selskab. Enhver kan komme og gaae naar han vil, og her maae ingen Hilsen eller Compliment bruges uden denne: Venskab, Venskab.

Hvad synes Eder nu, min kiere Ven, er Selskabet ikke artigt?

Valerius.

Ja sandelig! det er mig nu en langt større Fornøielse at jeg er bleven et Medlem.

Femte Scene.

Christoffer og de forrige.

Christoffer.

Mine Herrer, naar de befaler. Maden er paa Bordet.

Drontes.

Saa kom da.

Valerius.

Vær saa god.

(han giør Tegn til Drontes at han skal gaae først)

Drontes.

See, der har vi alt een Forbrydelse imod den sidste Ar-

Artikel. Hvem der er nærmest, skal gaae først ind eller ud, og det uden Complimenter. Venskab.

(han gaaer).

Valerius.

Hvilken herlig Indretning! hvilken ypperlig Levemaade!

Lisimon.

Kom da, kiere Venner; den Forbittrelse, hvori min Kone har bragt mig, har skaffet mig en forskrækkelig Appetit.

(gaaer)

Leonard.

Jeg for min Part spiser altid med lige Appetit. Jeg ler af alting, og ingen Ting kan anfegte mig. (gaaer)

Leander.

Det kan jeg ikke sige, hvad mig angaaer. Jeg elsker Julie, og det smerter mig, naar jeg tænker paa, at jeg har giort heilde imod. Vel har hun fortient det, men mit Hierte bebreider mig, at jeg gik alt for vidt.

(gaaer)

Siette Scene.

Olivia, Julie, Eleonore og Lisette.

Eleonore.

Nu da! har I nu seet det?

Olivia.

Har I nu hørt det?

Lisette.

I Sandhed, den der har bildt mig ind om Skatten, har ikke taget Feil.

Julie.

Hvordan? har han ikke taget Feil? hvor er da den Skat?

Lisette.

Lisette.

Der er den. (viser paa Døren, hvor Mandfolkene er gaaet ind ad). Hvad større Skat findes i Verden, end et godt Bord, et muntert og fornøiet Sind, og et dydigt Hierte?

Eleonore.

Min stakkels Mand, han fornøier sig, og giør ingen noget Ont.

Olivia.

Ja, jeg maatte nok troe, at min Mand ikke lod sig forlede til Spil.

Julie.

Og Leander er et fornuftigt Menneske, og har altid ført sig vel op. Men han har dog ogsaa beregnet mig alt-for uartig.

Lisette.

Det er hendes egen Skyld, Jomfrue. Hun burde have havt bedre Tanker om ham, og ikke viist sig saa nysgierrig.

Julie.

Men, Mama har jo selv opvakt denne Lyst hos mig.

Olivia.

Nei, min Datter! at jeg gik, var ikke af Nysgierrighed, men jeg skutes, at jeg burde gaae, for at kunde overbevise dig at du tænkte feil.

Eleonore.

Og jeg gik hid for at see, om min Mand var vel tilmode.

Olivia.

Nu har vi nok, kom lad os gaae hiem, jeg skiøtter ikke om at see mere.

Eleo-

Eleonore.

Ja, lad os gaae, Madame Olivia, at det ikke skal synes vi ere nysgierrrige efter at see hvad andre bestille.

Julie.

Men, kiere Mama! mon Leander ogsaa vil elske mig mere? Jeg ønskede gierne at see om han spiser, om han er munter eller tungsindig.

Olivia.

O Snak, du har jo seet nok.
(nærmer sig til Udgangen for at gaae)

Lisette.

Ah, bie et Øieblik, saa vil jeg see om Leander spiser eller ikke. (gaaer til Døren for at kige igiennem en Sprække).

Eleonore.

Lad være! det lader ilde at kige ind paa Folk.

Olivia.

Kom dog, kom lad os gaae.

Lisette.

Aa! hvilket prægtigt Bord, hvor smukt er det ikke dækket.

Olivia.

Hvor stort er Selskabet? (kommer tilbage)

Lisette.
(kigende)

Sex Personer.

Eleonore.

Spiser de?

Lisette.

Ja, af alle Kræfter.

Julie.

Spiser Leander ogsaa?

Lisette.

Han snakker.

Olivia.

Det er saa hans Vane, han spiser langsomt, og snakker altid.

Eleonore.

End min Mand?

Lisette.

O! dersom hun kuns saae!

Eleonore.

Hvad da?

Lisette.

O hvilken prægtig Postei!

Eleonore.

Hvordan? (Løber til Neglehullet)

Olivia.

Hvad Slags Postei er det?

(løber ogsaa til Døren for at see)

Eleonore.

Madame, jeg kom først.

(hun seer igiennem Hullet)

Olivia.

(til Eleonore)

Skynd sig dog noget; jeg vil ogsaa see engang.

Julie.

(sagte)

Og jeg skal dog allene have Navn af nysgierrig.

Eleonore.

O, hvor prægtigt!

Olivia.

Lad mig da ogsaa see.

(skyder Eleonore tilside og seer igiennem Hullet).

Lisette.

Denne Sprække vil jeg have for mig selv.

Olivia.

Dette er meget smukt. (seer)

Julie.

Maae jeg da intet see?

Olivia.

Nu drikker de.

Eleonore.

Hvem? lad mig see.

Julie.

Jeg vil ogsaa see.

Olivia.

(til Julie, som hun overlader sin Plads)
Kom hid da!

Julie.

Nu drikker Leander.

Eleonore.

Og Lisimon?

Julie.

Nei, han skiær en Kylling i Stykker.

Eleonore.

Det maae jeg see.

(hun trækker Julie derfra med Magt)

Lisette.

Gesvindt, gesvindt, lad os gaae tilside.

(hun gaaer fra Døren)

Eleonore.

Hvorfor?

Lisette.

Henrich kommer hid imod Døren.

Olivia.

Hvad bestiller Henrich?

Lisette.

Han varter op.

Olivia.

Ham maae jeg see. (hun nærmer sig til Døren)

Syvende Scene.

Henrich kommer med en Tallerken i Haanden med skaarne Stykker Bakkelse, og de forrige.

Henrich.

(Lukker Døren op og møder Olivia, og bliver forskrækket.)

Olivia.

Tys!

Henrich.

Bevar os vel, Madame! hvad giør hun her?

Eleonore.

Tys!

Henrich.

Dersom de faaer dem at see, saa bliver de ulykkelige.

Lisette.

Tag du dig i Agt, at du ikke sladrer.

Henrich.

Jeg skal nok tie stille. Jeg vil kuns sætte dette fra mig, saa gaaer jeg strax igien.

Lisette.

Lisette.

Hvad er det, du har der?

Henrich.

Det er Levninger af Bakkelse, som er for mig.

Lisette.

O lad os see engang. (tager et Stykke)

Henrich.

Ja, vær saa god.

Lisette.

Den er i Sandhed meget god.

Olivia.

Lad os smage engang. (tager et Stykke)

Henrich.

Madamen behager ikkuns — —

Eleonore.

Med Tilladelse. (tager ogsaa et Stykke)

Henrich.

Gierne Madame, til Tieneste.

Julie.

Skal jeg da intet have?

Henrich.

Om Jomfruen behager, saa tag dette Stykke.

Julie.

Det er allene for at smage den.

(hun tager Resten)

Henrich.

Det gik saae jeg Skam fra Haanden. Nu maae jeg ind igien og faae mig noget Fuglesteeg.

Lisette.

Hør Henrich, bring mig noget Lækkert.

Henrich.

Jeg maae endnu bede dem at gaae bort. Dersom Selskabet bliver dem vaer — —

Olivia.

Tie stille Henrich.

Henrich.

Ja, ja, jeg skal nok tie.

(han gaaer ind og lukker Døren efter sig)

Olivia.

Kom! lad os nu gaae, førend vi blive røbede.

Eleonore.

Ja, det er det beste.

Julie.

Ja, lad os gaae, at Leander ikke en anden Gang skal have Aarsag at bebreide mig, at jeg er nysgierrig.

Lisette.

Et Øieblik endnu, saa kommer jeg.

(hun løber til Døren)

Olivia.

Lad deg være du nysgierrige Tosse.

Lisette.

Ah, hvilket deiligt Syn. (seer)

Olivia.

Hvad er der da saa deiligt?

Lisette.

Deserten med en Pyramide i Midten.

Julie.

Hvordan seer den ud?

Lisette.

Den seer ud som en prægtig Have med mange deilige Billeder.

Olivia.

Det maae jeg see.

Eleonore.

Jeg maae ogsaa see den.

Julie.

Jeg ogsaa.

(De løbe alle til Døren paa eengang med Magt for at see, hvorved Døren springer op, og de tumle ind ad Stuen til Mandfolkene.)

Ottende Scene.

Drontes, Leonard, Lisimon, Leander, Eraste og Valerius, nogle med Servietter og nogle med Lys, og de forrige.

Drontes.

Hvorledes? hvad er det for Anstalter?

Lisimon.

(imod Eleonore, truende hende)

Jeg svær — —

Leonard.

Holdt, min Ven, brug-jer Forstand, holdt Maade.

Drontes.

Hvorledes ere disse Madamer og Jomfruer kommen her i Huset? hvem har bragt dem hid? hvem har lukket dem ind?

Niende Scene.

Christoffer og de forrige.

Christoffer.

Mine Herrer! jeg er Skyld deri. Hav den Godhed at høre mig. Dersom jeg har fortient Straf, saa straf mig; og dersom jeg har fortient nogen Belønning, saa behandle mig, som de finde for got.

Leonard.

Ret nu begriber jeg det. Christoffer har ført dem herind, for at bringe dem udaf deres Vildfarelse, paa det de herefter ikke skulde tænke noget Ont om os. Er det ikke sandt?

Christoffer.

Jo, min Herre! det er saa i Sandhed. Jeg har just derfor ladet dem komme herind. Den eene sagde, at her blev spillet; den anden meente, at her var Fruentimmer og uanstændig Omgang med dem. Een paastod, at her blev giort Guld, og en anden, at her blev en Skat opgravet. Slige Ting, som fortælles af Fruentimmer, kunde i kort Tid udbredes over hele Landet, og Selskabet komme i ont Rygte. De lode sig ikke nøie med, at man sagde dem Sandhed, man maatte hielpe dem udaf Drømmen, og lave det saa, at de kunde see med deres egne Øine, og høre med deres egne Øren, hvad her skeede, for at dempe deres urimelige Nysgierrighed. Nu har de seet, nu har de hørt, hvad her bestilles; herefter blive de hverken nysgierrige eller mistænkelige. Jeg har ført dem herind, og jeg haaber det skal komme noget Got udaf dette mit Indfald.

Orontes.

Jeg veed ikke, hvad jeg skal sige derom. Du har taget dig alt for stor Dristighed til: du har overtraadt mine Befa-

Befalinger: du har fortient at jages paa min Dør; men; ifald det er sandt, du siger, at disse Fruentimmers Sind er bragt i Roelighed igien, saaledes, at de for Eftertiden vil lade os Mandfolk blive her med Fred, saa tilgiver jeg dig det, og jeg vil endog være betænkt paa at belønne dig.

Christoffer.

Hvad siger Madamerne og Jomfruerne?

Olivia.

Jeg siger, at jeg aldeles ikke behøvede at overbevises om min Mands gode Opførsel.

Leonard.

Hvorfor er I da kommen hid?

Olivia.

For min Datters Skyld.

Leander.

Ja, jeg maae beklage, at Jomfrue Julie aldeles ikke vilde troe mig.

Julie.

Slette Folk fik mig vel til at tvivle, men jeg var dog noksom forsikkret om hans Troskab.

Lisimon.

End I, min kiere Ægtefælle! I har nok vildet giøre Eders rasende: "Jeg skal faae det at vide", til Sandhed?

Eleonore.

Nu, lille Mand, du har nu ingen Aarsag at frygte mere for denne Talemaade.

Lisimon.

Ja, fordi I nu har faaet det at vide.

Lisette.

Gode Herrer! hav os undskyldt, vi ere Fruentimmer. At høre fortælle: her maae ingen Fruentimmer komme, er

ikkuns at opvække Begierlighed hos os for at komme. Og hvad mig angaaer, ifald nogen kom til mig og sagde: Der ligger noget i en Brønd, som ingen maae faae at see, saa forsikkrer jeg, at jeg for at stille Nysgierrighed, maatte dette ned, om jeg end skulde gaae i Vand til Halsen.

Orontes.

Er da nu deres Nysgierrighed stillet? og ere de nu fornøiede?

Eleonore.

Hvad mig angaaer, saa er jeg vel tilfreds, min hierte Mand! aldrig skal jeg plage dig saaledes mere.

Lisimon.

Det er best for dig selv, om du kan blive klogere herefter end hidindtil.

Olivia.

Er I vred, min lille Mand?

Leonard.

Aldeles ikke, min Hierte, jeg kiender Kiønnet, jeg beklager det.

Julie.

End han, Hr. Leander?

Leander.

Forglem min Overilelse, saa skal jeg stedse forglemme hendes ugrundede Mistanke.

Leonard.

Men, hvor Pokker har I kundet faae mine Nøgler?

Lisette.

Smaa Ting, Herre! allene ved een Kop Caffe.

Leonard.

Hvilken skielmsk Pige! nu erindrer jeg det. (til Olivia) Og I var saa forlegen for at faae mig til at klade mig om.

Olivia.

Olivia.

Jeg beder om Forladelse.

Orontes.

Velan da! er der nogen, som vil være nysgierrig herfter?

Olivia.

Nei, det har ingen Fare.

Eleonore.

Jeg i Sandhed ikke.

Julie.

Og jeg visselig ikke heller.

Lisette.

Aldrig nysgierrig, aldrig.

Orontes.

Saa gaae nu kuns hiem i Roe, og varer rolige. Jeg ønsker Lykke paa Reisen. Her vil vi ingen Fruentimmer have; de har hørt hvorfor. Giør os nu den Tieneste at gaae hiem.

Olivia.

Nu! skal vi gaae.

Eleonore.

Hvad siger hun, Jomfrue Julie?

Julie.

Vi faaer da vel at gaae.

Orontes.

Nu da, hvad er der? hvorfor gaae de ikke?

Lisette.

Min Herre, jeg skal endnu bede Dem, at de vil lade os see den smukke Pyramide.

Eleonore.

O ja, og alle de smukke Værelser.

Olivia.

Olivia.

Ja men, siden vi dog engang ere her.

Julie.

Allene denne Gang, og saa aldrig mere.

Drontes.

Saa er da vel ogsaa dermed al deres Nysgierrighed stillet. Velan! lad os sæie dem denne Gang; men, mon de saa aldrig mere skulde blive nysgierrige? Det er nok en Feil, som aldrig forlader dem. Men det maae være nok for os, at de igien har fattet gode Tanker om os, at de maae bifalde vor Levemaade, og at de for Eftertiden vil lade os være i Fred i dette vort anstændige og uskyldige Selskab. Venskab.

Alle.

Venskab. Venskab.

Ende paa Comoedien.

Caffe-Huset

eller

Skotlænderinden,

Comedie i fem Acter,

af

Hr. Hume.

Personerne.

Fabricius, holder Caffe- og Vertshuus; Mr. Clementin.
Lindane, en Skotlænderinde; Jomfrue Bøttger.
Monrose, en skotsk Adelmand; Mr. Hortulan.
Lord Mourrai; Mr. Rose.
Polly, Lindanes Kammerpige.
Fripport, en stor Kiøbmand; Mr. Ørsted.
Krelon, en Ugeblad-Skriver og Bedrager.
Lady Alton.
Andreas, Lord Mourrais Tiener; Mr. Pringlou.
Adskillige Caffegiæster.
En Rettens Betient.

(Scenen er i London).

Første Act.

Første Scene.

(Scena forestiller et Caffehuus med Kamre paa Siderne, saaledes, at man fra samme kan gaae lige ind i Caffehuset).

Frelon.

(i en Krog ved et Bord, hvorpaa sees Skrivertøi og Caffe, i det han læser Aviserne).

Hvilke fortrædelige Tidender! Premier uddeelte til mere end 20 Personer, og ikke det ringeste til mig! Een Skienk af 100 Guiner til en Underofficeer, fordi han har iagtaget sin Skyldighed! en herlig Fortieneste! En Pension til een, der har opfundet en Machine, som ikke duer til andet end at lette Haandværkernes Arbeide! Dito til en Styrmand! Embeder til lærde Folk! — — og intet til mig! (han kaster Aviserne paa Bordet, og spadserer frem og tilbage.) Imidlertid giør jeg Staten Tienester; jeg skriver flere Ugeblade end nogen anden, jeg giør Papiret dyrt — — endda ikke det ringeste til mig! Jeg kunde snart faae i Sinde at hævne mig over alle dem, som man troer har Fortieneste. Jeg vinder dog noget ved at tale ont om Folk; men dersom jeg kunde bringe det saa vidt, at jeg ogsaa kunde giøre dem noget Ont, saa var min Lykke giort.

Jeg

Jeg har hidindtil roest Narrer, jeg har bagtalt fornuftige Folk; jeg har neppe kundet tient det tørre Brød dermed. Nei, naar man vil giøre sin Lykke, maae man ikke lade sig nøie med at bagtale Folk, man maae tilføie dem virkelig Skade. (til Fabricius) God Morgen, Hr. Fabricius, god Morgen! Alle Sager gaaer godt, undtagen mine — — Jeg maae blive rasende derover.

Fabricius.

Hr. Frelon, Hr. Frelon, I giør jer dog saa mange Fiender.

Frelon.

Ja, jeg troer nok, jeg opvækker endeel Misundelse.

Fabricius.

Nei, det er aldeles ikke Misundelse, det er ganske andre Affecter, I opvækker. Hør, jeg har nogen Godhed for jer, og det giør mig ont, at jeg maae høre det om jer, som jeg hører. Sig mig dog, Hr. Frelon, hvorledes det kan være, at I giør jer saa mange Fiender?

Frelon.

Ei, det kommer deraf, at jeg har Fortienesse Hr. Fabricius.

Fabricius.

Det kan vel være, men imidlertid har jeg ikke hørt nogen anden sige det; ja man paastaaer endog, at I er en Idiot. Det kommer mig ikke ved: man tør endog sige, at I er en malitieur Person, og det fortryder mig hierteligen; thi jeg mener enhver det oprigtig.

Frelon.

Jeg har et got Hierte; jeg taler lidt ilde om Mandfolk, men derimod elsker jeg Fruentimmeret, min Hr. Fabri-

bricius, at sige, naar de ere artige, og see got ud; og for at give jer en Prøve herpaa, saa vil jeg endeligen, at I maae føre mig ind til den elskværdige Person, som logerer hos jer, jeg har endnu ikke fundet Leilighed til at besøge hende i hendes Kammer.

Fabricius.

Hillemen, min Hr. Frelon! Nei, denne unge Person er ikke for jer; man finder ikke Spoer af Selvroes hos hende, og hun taler ikke ilde om noget Menneske.

Frelon.

Ha, ha, hun taler ikke ilde om nogen, fordi hun kiender ingen — — Kunde I ikke blive forliebt i hende, Hr. Fabricius?

Fabricius.

Oh! nei, der er noget saa ædelt i hendes Væsen, at jeg aldrig torde satte saadanne Tanker; tilmed er hendes Dyd — —

Frelon.

Ha, ha, ha, ha, hendes Dyd! — —

Fabricius.

Ja; hvad er det at lee af? Statuerer I da ingen Dyd, I? Men der seer jeg en Reisevogn holde for min Dør, en Tiener med Livrie kommer med en Mantelsæk, det er vist nok en fornemme Herre, som vil logere hos mig.

Frelon.

Skynd jer, gaae hen og recommendeer mig hos ham, min kiere Ven.

Anden Scene.

Ridderen Monrose, Fabricius, Frelon.

Monrose.

I er mueligen Hr. Fabricius?

Fabricius.

Til Tieneste, min Herre.

Monrose.
(for sig selv)

Jeg kan ikke blive uden saa Dage her i Staden. O! Himmel, værdige mig din Beskiermelse — — Jeg Ulyksalige — — (til Fabricius) Man har sagt mig, at jeg skulde være bedre logeret hos jer, end nogen andensteds, og at I var en en reedelig og ærlig Mand.

Fabricius.

Det bør enhver at være. De skal finde her, min Herre, al den Mageligheb, De behøver, et ner Kammer, et godt Bord, om De vil giøre mig den Ære at spise med mig, hvis ikke, staaer det Dem frit for at spise paa Deres Kammer; overalt skal De ikke mangle Selskab i Caffe-Huset.

Monrose.

Har I mange Logerende her i Caffehuset?

Fabricius.

For nærværende Tid har vi ingen uden en ung Jomfrue, som er meget smuk og dydig.

Frelon.

Vist er hun dydig, ha, ha, ha.

Fabricius.

Og som lever særdeles indgetogen.

Mons-

Monrose.

Ungdom og Skiønhed er ikke for mig; vær saa god at lade mit Kammer giøre tilrette, at jeg kan være allene — — Ak, hvilken en Smerte jeg føler — — Hvad Nyt af Betydenhed, min Hr. Fabricius?

Fabricius.

Min Herre! derom kan Hr. Frelon best underrette Dem. Han giør Profession af at vide til Prikke, hvad der passerer i Londen; han taler og skriver mere end nogen i den hele Stad; han er sær nyttig for Fremmede.

Monrose.

Jeg for min Part behøver ham ikke.

Fabricius.

Jeg vil giøre Anstalt, at De skal blive vel opvartet.

(han gaaer)

Frelon.

(sagte)

Han kommer lige af Reisen. Han er uden Tvil en stor Herre; thi han seer ud til at mogvere sig over al Verden. Mylord, tillad at jeg tilbyder Dem min underdanige Tienneste og min Pon.

Monrose.

Jeg er slet ingen Mylord. Det er Narrer, som rose sig af en Titel, som de har, og Bedragere, som tilegne sig en Titel, som de ikke har. Hvad er ellers Jeres Betiening her i Huset?

Frelon.

Jeg hører ikke hiemme her til Huset, min Herre; jeg bringer min Tid til her i Caffehuset med at skrive smaa Skrifter og Ugeblade. Jeg tienner got Folk; dersom De

har nogen Ven, som De vil have roest, eller nogen Fiende, som De vil have talet ilde om; dersom De har nogen Autor, som De vil have forsvaret eller udskreget, saa koster det kuns en Pistol for hver Paragraphus.

Monrose.

Og I har ingen anden Metie her i Staden?

Frelon.

Min Herre, det er en ganske god Metie.

Monrose.

Og man har endnu ikke ladet jer kagstryge?

Frelon.

Denne Mand synes ikke at være nogen Elskere af lærde Folk.

Tredie Scene.

(Frelon sætter sig til Bordet igien. Adskillige Personer lade sig see i det inderste af Caffehuset. Monrose nærmer sig frem mod det forreste af Theatret).

Monrose.

Faaer da mine Ulykker ingen Ende? Ere de endnu ikke forskrækkelige nok? Jeg er landflygtig og dømt fra Livet i Skotland, mit Fædreneland. Jeg har mist mine Charger, min Kone, min Søn, og min hele Familie: Een Datter har jeg igien, men hun er landflygtig, saavelsom jeg, ulykkalig, og maaskee berøvet sin Ære. Jeg maae da døe uden at faae nogen Hævn over den barbariske Familie af Murray, som har forfulgt mig, som har skilt mig ved alle Ting, ja udslettet mig af de Levendes Tal! Thi jeg er ikke mere til efter den Dom, som i Skotland har fordømt mig, og skilt mig endogsaa ved mit Navn. Jeg er ikke uden en Skygge, som svæver omkring sin Grav.

Første

Første Caffegiest.

(i det han slaaer Frelon paa Skuldrene, som imidlertid sidder og skriver)

Nu! i Gaar saae du det nye Stykke; Autor blev meget applauderet. Det er en brav Karl; han er ung; men han har ingen Formue, Nationen maae understøtte ham, ifald han skal vise flere og større Prøver paa sin Dueligheb.

Anden Caffegiest.

Hvad kommer det nye Stykke mig ved? De offentlige Sager bringe mig til Fortvivlelse. Victualier ere i let Priis, og jeg bliver ruineret, ja det er ude med mig.

Frelon.

(som skriver)

Det er ikke sandt: Stykket duer ikke; Autor er en Nar, og de, som forsvare ham, ogsaa; de offentlige Sager har aldrig staaet paa slettere Fodder. Alting bliver dyrt. Staten er det næsten ude med: det beviser jeg i mine Ugeblade.

Tredie Caffegiest.

Dine Ugeblade duer ikke mere end Eegeblade. Sandheden er, at Storbyrken ruster sig forskrækkelig for at giøre en Descende paa Virginien, og deraf kommer det, at de offentlige Fonds forfalde.

Monrose.

(immer forrest paa Theatret)

Mylord Murrais Søn skal undgielde for alle mine Ulykker. Ak, gid jeg i det mindste, førend jeg døer, maatte hævne med Sønnens Blod alle Faderens Grusomheder.

Første Caffegiest.

(i Fond af Theatret)

Jeg syntes ret vel om det nye Stykke, som blev spilled i Gaar.

Frelon.

Den fordærvede Smag har Overhaand; det er ret et afskyeligt Stykke.

Første Caffegiest.

Intet er afskyeligere end dine Critiquer.

Tredie Caffegiest.

Og jeg siger, de offentlige Fonds forfalde, og at man maae sende en anden Ambassadeur til Porten.

Frelon.

Man maa udpibe de Stykker, som finde Bifald; man maae ikke taale, at der kommer noget got ud.

(de taler alle fire tillige)

Første Caffegiest.

Gaae Pokker i Vold! dersom der ikke blev skrevet noget got, saa mistede jo du din største Fornøielse, som er at satyrisere. Den femte Act især har store Behageligheder.

Anden Caffegiest.

Jeg har endnu ikke kundet blive af med nogen af mine Vahre.

Tredie Caffegiest.

I Aar har man største Aarsag at frygte for Jamaica.

Frelon.

Den fierde og femte Act ere ret usle.

Tredie Caffegiest.

Regieringen kan ikke bestaae paa den Fod, som den er.

Anden

Anden Caffegiest.

Dersom Prisen ikke falder paa Vandet fra Barbados, saa er Fædrenelandet forloren.

Monrose.

(som imidlertid med Kiedsommelighed har hørt deres Steien.)

Er det mueligt, at man i alle Lande finder Folk, der tale alle paa eengang, naar de komme sammen? Hvilken rasende Lyst til at snakke, naar de ere visse paa, at de ikke forstaae hverandre.

Fabricius.

(kommer ind med en Serviette)

Messieurs, der er rettet an; men kives ikke ved Bordet, ellers kan jeg ikke mere tage imod dem i mit Huus. (til Monrose) Min Herre, vil han giøre os den Ære at spise med os?

Monrose.

Med denne Svarm! Nei, min Ven, lad dem bringe mig Mad i mit Kammer.

(Han gaaer bort; Giesterne gaae hen at spise; Frelon bliver stedse siddende ved Bordet, hvor han skriver. Fabricius banker paa Lindanes Kammerdør.)

Fierde Scene.

Fabricius, Mademoiselle Polly, Frelon.

Fabricius.

Mademoiselle Polly, Mademoiselle Polly!

Polly.

Nu, hvad er det, min kiere Hr. Vært?

Fabricius.

Kunde hun vel giøre os den Fornøielse at spise med os?

Polly.

Ak, dersom jeg torde! men min Jomfrue giør det ikke, hvorledes kan da jeg? — — Vi leve saa bedrøvede.

Fabricius.

Selskabet vil nok giøre jer munter.

Polly.

Jeg kan ikke være glad, naar min Jomfrue er bedrøvet; jeg maae deele hendes Sorg med hende.

Fabricius.

Jeg vil da i Stilhed sende jer alt, hvad I behøve.
(han gaaer)

Frelon.
(reiser sig fra Bordet)

Jeg kommer paa Dieblikket, Hr. Fabricius. Min kiere Polly, vil hun da aldrig føre mig ind til hendes Jomfrue? vil hun stedse afslaae mig min Begiering?

Polly.

Det er meget, at saadan en Karl, som I, tør agere forliebt i en Person af hendes Stand!

Frelon.

Hillemen! af hvad Stand er hun vel?

Polly.

Af en Stand, som man maae have Respect for: og I, synes mig, giorde jer temmelig dristig, om I anmodede en Tienestepige om Kierlighed.

Frelon.

Frelon.

Det er at sige, at om jeg smaasnakkede en Smule for jer, saa vilde I elske mig.

Polly.

Nei, i Sandhed ikke.

Frelon.

Og hvoraf kommer det da, at din Jomfrue ikke vil tage imod min Besøgelse, og du, som er kun hendes Tienestepige, tør endogsaa foragte mig?

Polly.

Af tre Aarsager: at I er en dum Dievel, en viderlig Person og en Canaille.

Frelon.

Det er særdeles, at din Jomfrue tør foragte mig, da hun dog maatte omkomme af Armod, dersom man ikke af Medlidenhed underholdt hende.

Polly.

Min Jomfrue skulde være fattig? hvad for en falsk Tunge har sagt det? Min Jomfrue er riig, hun giør ingen Figurer, fordi hun er en Hader af Pragt; hun gaaer tarvelig klæd, fordi hun elsker Erbarhed, hun spiser lidet, fordi Doctoren har raadet hende det; og I er en uforskammet Person.

Frelon.

Hun behøver ikke at være saa stolt; vi seer jo nok hendes Opførsel; vi veed hendes Herkomst, og hendes Avantures ere os ikke ubekiendte.

Polly.

Hvorledes? hvad veed I vel? og hvad vil I sige?

Frelon.

Jeg har Tidender allevegne fra.

Polly.

O! Himmel! denne Mand kan føre os i Ulykke. Hr. Frelon, min kiere Hr. Frelon, dersom han veed noget, saa forraad os ikke!

Frelon.

Ha, ha, ha, jeg har da giettet det, der er noget under — — og jeg er end-mere den kiere Hr. Frelon! Nu, nu, jeg skal intet sige, men man maae — —

Polly.

Hvad?

Frelon.

Man maae elske mig.

Polly.

Fy, fy, det lader sig ikke giøre.

Frelon.

Man maae elske mig eller frygte for mig; thi I veed jo der er noget under.

Polly.

Nei, der er intet, uden at min Jomfrue er ligesaa elskværdig, som I er afskyelig: vi har rigelig vores Udkomme, og vi frygte ikke for noget, men lee ad jer og alt det I siger.

Frelon.

De har rigelig deres Udkomme, deraf slutter jeg, at de ere færdige at døe af Sult. De frygte ikke for noget, det er at sige, de skielve for at blive forraadte — — Ah, jeg skal nok komme efter, hvad disse Omlsbere ere for nogle, jeg maatte ellers slet forstaae min Konst.

(han gaaer)

Femte

Femte Scene.

Lindane (kommer ud af sit Kammer i gänske slet og ret Nattøi) Polly.

Lindane.

Ah, min stakkels Polly, du stod jo og talte med den hæslige Karl Frelon: han giør mig altid Uroe: man siger, det er et slet og nederdrægtig Menneske, hvis Tunge og Pen er ligesaa lastefuld, som hans øvrige Opførsel, og som søger at insinuere sig overalt. for at stifte Ont, og for at forøge det Onde, som andre har foraarsaget. Jeg skulde længe siden have flyttet udaf dette Huus, hvor han idelig og altid hænger, dersom ikke por Værtes Fromhed og gode Hiertelav holdt mig tilbage.

Polly.

Han vilde med Fandens Magt besøgt Jomfruen, men jeg holdt ham tilbage — —

Lindane.

Han vil besøge mig, og Mylord Murrai er ikke kommen! jeg har ventet ham i to Dage.

Polly.

Nei, Jomfrue; men fordi Mylorden ikke kommer, skal vi derfor ikke spise mere?

Lindane.

Ak! vær fornemmelig betænkt paa at skiule min Elendighed for ham og hele Verden; jeg vil gierne leve af Vand og Brød, thi det er ikke Fattigdom, som er mig utaalelig, det er Foragt; jeg kan skikke mig i at mangle alle Ting, men jeg vil, at man ikke skal vide det.

Polly.

Polly.

Ak, min kiere Jomfrue, man kan letteligen see det paa mig. Det er en langt anden Sag med jer, jeres store Siel underholder jer: det synes, som I finder Fornøielse i at stride imod jeres onde Skiebne. I bliver hver Dag smukkere, men jeg bliver magrere og maarere. Jeg kiender mig ikke selv igien, siden jeg kom i Tieneste hos jer i Skotland, og det er knap et Aar siden.

Lindane.

Man maae aldrig enten tabe Haab eller Mod. Jeg kan taale min egen Fattigdom, men din skier mig i mit Hierte. Min kiere Polly, mine Hænders Arbeide skal i det mindste være nok til at giøre din Skiebne taaleligere: Lader os ikke være nogen forbunden, gaae hen at sælge dette, som jeg i disse Dage har broderet. (hun giver hende et Stykke, som hun har broderet) Saadant smaat Arbeide lykkes ikke ilde for mig. Mine Hænder skal føde og klæde dig; du hielper til med. Det er got, naar man ikke har noget uden Dyden at takke for sin Underholdning.

Polly.

Tillad, at jeg kysser, at jeg væder med mine Taare disse smukke Hænder, som har forfærdiget dette kostbare Arbeide. Ja, Madame, jeg vilde heller døe hos jer i Armod, end tiene hos Dronninger. Hvorfor kan hun ikke lade sig troste?

Lindane.

Ak, Mylord Murrai er ikke kommen. Han, som jeg burde hade, han, som er en Søn af den, der har forårsaget vore Ulykker! Ak, Murrais Navn skal altid være hos os i et bedrøvet Minde. Dersom han kommer, som han

han vist giør, saa lad ham for ælting ikke faae det ringeste at vide om mit Fædreneland, min Stand og mine Ulykker.

Polly.

Veed hun vel, at denne Skurk, Frelon, roser sig af at vide naget derom?

Lindane.

Og hvorledes kan han vide det, da Du selv neppe veed noget deraf? Nei, det kan ikke være, ingen skriver mig til, og jeg sidder indsperret i mit Kammer, som i min Grav: men det maae være noget, som han har opdigtet; for at giøre sin Person nødvendig for os. Tag dig vel vare, at han aldrig giætter noget, ikke engang om mit Fødestæd. Kiere Polly, du veed det, jeg er en Ulyksalig, hvis Fader blev forvist i de sidste Uroeligheder, og hvis Familie er ødelagt. Jeg har intet tilbage uden mit Mod. Jeg har aabnet dig mit Hierte, men viid, at det mindste Ord, du lader dig falde af Munden om den Tilstand, jeg er i, giver mig et dødeligt Saar.

Polly.

O! med hvem kunde jeg vel komme til at tale derom? Jeg gaaer jo aldrig fra jer, og tilmed er Verden i vor Tid saa ligegyldig imod Ulyksalige — —

Lindane.

Den er ligegyldig, Polly, det er sandt, men den er tillige nysgierrig, den finder Fornøielse i at oprive de Ulyksaliges Saar; og dersom Mandfolk har nogen Medlidenhed med Fruentimmer, saa misbruge de den ogsaa: De betiene sig af vores Elendighed, for at anmasse sig en Slags Ret over os; og jeg vil, at man endog skal ære min Ulykke; — — men ak! Mylord Murrai kommer ikke!

Siette

Siette Scene.

Lindane, Polly, Fabricius.

Fabricius.

(med eit Serviette)

Forlad mig, Madame — — Jomfrue, jeg weed ikke, hvorledes jeg skal nævne hende, eller hvorledes jeg skal tale. Hun opfylder mig med Hsiagtelse. Jeg er gaaen fra Bordet for at høre, om hun forlanger noget — — Jeg weed i Sandhed ikke, hvorledes jeg skal opføre mig imod hende.

Lindane.

Tro mig, min kiere Vært, at al Eders Opmerksomhed gaaer mig til Hierte: hvad forlanger han af mig?

Fabricius.

Det falder mig til at spørge, hvad hun forlanger; jeg synes, hun spiste inter 1 Gaar til Middag.

Lindane.

Jeg var syg.

Fabricius.

Hun er mere end syg — — hun er bedrøvet — — og imellem os at sige — — forlad mig — — det synes, at hendes Lykke er ikke saa miserlig som hendes Person.

Lindane.

Hvorledes? hvilken Indbildning! jeg har aldrig havt noget at klage over min Lykke.

Fabricius.

Nei, jeg vil sige, den er ikke saa smuk, saa god og saa ønskelig, som hendes Person.

Lindane.

Hvad vil I sige dermed?

Fabri-

Fabricius.

Hun opvækker Medlidenhed hos al Verden, og hun skyer dog dens Selskab. Hør, jeg er kun en eenfoldig og gemeen Mand, men jeg seer al hendes Fortieneste ligesaa grant, som om jeg var en Hofmand. Min kiere Dame, lidt Selskab, lidt mere at opholde Livet med; Vi har der oppe en gammel Adelsmand, som jeg vilde gierne hun skulde spise med til Middag.

Lindane.

Jeg skulde sætte mig til Bords med en Mandsperson, og tilmed, een, som jeg ikke kiender.

Fabricius.

Det er en gammel Mand, og jeg synes, han skulde skikke sig ret got for hende. Han synes meget nedslagen, hun kommer mig ogsaa bedrøvet for: jeg synes, to Bedrøvede tilsammen kunde trøste hverandre noget.

Lindane.

Nei, jeg vil og kan ikke see nogen.

Fabricius.

Tillad i det mindste, at min Kone giør sin Opvartning for hende; værdes at tillade hende, at spise med Eder, for at holde Eder med Compagnie. Tillad, at jeg giør mig nogen Umage med at — —

Lindane.

Jeg takker ham paa det allerforbindtligste, men jeg har slet intet nødig.

Fabricius.

Nei, det er ikke saa; hun siger hun behøver intet, og dog fattes hun alle Ting.

Lin-

Lindane.

Hvem har kunnet være saa dristig og bilde Eder slig ind?

Fabricius.

Forlad mig!

Lindane.

Ah! Polly, Klokken er allerede to, og Mylorden kommer ikke.

Fabricius.

Nu godt, Madame, jeg kiender denne Mylord, som hun taler om, det er den dydigste Cavallier ved det hele Hof: Hun har aldrig modtaget ham her, uden i andres Nærværelse. Hvorfor har hun ikke ligeledes spiist et lidet Middagsmaaltid med ham, hvilket jeg kunde skaffet? Han er maaskee af jeres Familie.

Lindane.

I gaaer for vidt, min kiere Vært.

Fabricius.

Gaae, min stakkels Polly, der er et got Maaltid færdig i Cabinettet næst ved din Frues Kammer, det siger jeg dig til Efterretning. Det er et ubegribeligt Fruentimmer. Men, hvem er da denne Dame, der kommer ind i Caffehuset, ligesom hun var en Mandsperson. Hun seer heel rasende ud.

Polly.

Ak, min allerkiereste Jomfrue, det er Milady Alton, som viide havt Mylorden. Jeg har seet hende patrouillere her omkring Huset, det er ganske vist hende.

Lindane.

Mylord kommer ikke, det er ude med mig, jeg er for-

forloren. Ak, hvorfor vedligeholder Skiebnen mit bedrøvede Liv!

Syvende Scene.

Lady Alton.

(gaaer forbittret tvert over Theatret, og griber Fabricius om Armen)

Følg med mig, jeg vil tale med jer.

Fabricius.

Med mig, Madame.

Lady Alton.

Ja, med dig, Ulyksalige.

Fabricius.

Hvilken Dievelinde!

Ende paa den første Act.

Anden Act.

Første Scene.

Lady Alton, Fabricius.

Lady Alton.

Jeg troer ikke et Ord af alt det, som I siger mig, min Hr. Caffeskienk: I sætter mig ganske uden for mig selv.

Fabricius.

Nu vel, Madame, gaae da ganske ind i jer selv igien.

Lady Alton.

Og I understaaer jer at forsikkre mig, at denne Omløberske er en ærlig Person, eftersom hun har ladet en Hofmand faae Adgang til sig: Fy! I maae skamme jer saa længe I lever.

Fabricius.

Og hvorfore, Madame? Naar Mylorden er kommen her, saa er han ikke kommen hemmeligen, hun har modtaget ham offentligen med Dørene til hendes Kammer aabne, min Kone og hendes Kammerpige nærværende. I kan foragte min Stand, men I burde sætte Priis paa min Ærlighed; og dersom I kiendte den ædle Opførsel hos denne, som I kalder en Omløberske, saa skulde I have Ærbødighed for hende.

Lady Alton.

Lad mig allene, I er mig til Uleilighed.

Fabricius.

O hvilken Qvinde! hvilken Qvinde!

Lady Alton.

(gaaer hen til Lindanes Kammerdør og banker hart paa)

Luk op, luk op.

Anden Scene.

Lindane, Lady Alton.

Lindane.

Nu, hvem banker saaledes? og hvad seer jeg?

Lady Alton.

Svar mig: Er ikke Mylord Murrai kommen her nogle Gange?

Lin-

Lindane.

Hvad kommer det jer ved, Madame? og hvad Ret har I til at spørge derom? Er jeg en Misdæderske? og er I min Dommer? —

Lady Alton.

Jeg er jeres Contrapart: Dersom Mylord bliver ved at besøge Eder, dersom I roser Eder af at have denne Utroes Kierlighed, saa skielv for mig: frastaae jeres Ret til ham, eller I skal faae en Ulykke.

Lindane.

Jeres Trusler maatte bestyrke min Tilbøielighed for ham, om jeg havde nogen.

Lady Alton.

Jeg seer, I elsker ham, og at I lader jer forføre af den Troløse: jeg seer, at han bedrager jer, og at I trodser mig: Men viid, at der er ingen Hevn, som jeg jo skal tage over jer.

Lindane.

Vel, Madame, naar saa er, saa tilstaaer jeg, at jeg elsker ham.

Lady Alton.

Men førend jeg hevner mig, vil jeg overbevise jer: See der, kiend den Bedrager, see der Breve, som han har skrevet mig til, see her hans Portrait, som han har givet mig; men tænk ikke at beholde det; han maae have det igien, eller jeg — —

Lindane.

(giver hende Portraitet igien)

Ak, hvad har jeg seet! jeg Ulyksalige — — Madame — —

Lady Alton.

Nu vel! — —

Lindane.

(rækker hende Portraitet)

— — Jeg elsker ham ikke mere.

Lady Alton.

Bliv ved jeres Beslutning og jeres Løfte: viid, at det er en ubestandig, grov og hovmodig Karl, at han er af den allerværste Caracter — —

Lindane.

Holdt, Madame; dersom I bliver ved at tale ilde om ham, saa torde jeg vel endnu falde paa at elske ham. I er kommen her for fyldest at tage Livet af mig, og det vil ikke blive jer vanskeligt — — Ak Polly! det er ude med mig; kom, hielp mig at skiule den forskrækkeligste af alle de Piinsler, jeg har udstaaet!

Polly.

Hvad gaaer af hende, allerkiereste Jomfrue, og hvor er al hendes Mod bleven af?

Lindane.

Man kan endog midt i sine Ulykker og manglende Omstændigheder vise sig kiek imod uretfærdig Medfart. Et ædelt Hierte kan være ubedrageligt imod tusinde Anfald og Modgange, men der kommer dog et, som bringer det sidste Stød. (de gaaer)

Tredie Scene.

Lady Alton, Frelon.

Lady Alton.

Hvad? skal jeg være bedraget og forladt for dette lille Creaturs Skyld. (til Frelon) Her, I lærde Avisskriver, kom

kom hid; har I giort det, jeg befalede jer? er I ved Hielp af jeres Correspondencer kommen efter, hvem denne Uforskammede er, som giør mig ulyksalig.

Frelon.

Jeg har fyldestgiort jeres Naades Villie; jeg veed, at hun er en Skotlænderinde, og vil ikke være kiendt.

Lady Alton.

Det er jo nogle herlige Opdagelser!

Frelon.

Jeg har hidtil ikke kunnet komme efter mere.

Lady Alton.

Og hvori bestaaer da den store Tieneste, du har giort mig?

Frelon.

Naar man opdager lidt, saa kan man legge lidt til, og naar man legger lidt til lidt, saa kommer der meget ud. Jeg har giort en Gisning.

Lady Alton.

Hvorledes, Pedant? en Gisning.

Frelon.

Ja, jeg har giettet, at hun er ilde sindet imod Regieringen.

Lady Alton.

Der behoves ikke at giette, intet er vissere: hun er alt for ilde sindet, efterdi hun vil fratage mig min Kiereste.

Frelon.

Hun seer vel, at en Skotlænderinde, som skiuler sig her i disse uroelige Tider, er en Fiende af Staten.

Lady Alton.

Det seer jeg just ikke, men jeg ville, det var saa.

Frelon.

Jeg vil just ikke vedde derpaa, men jeg tør altid sværge paa, at det er saaledes.

Lady Alton.

Og du kunde være i Stand til at sværge derpaa for Folk af Betydenhed.

Frelon.

Jeg har nogen Adresse til betydelige Personer. Kammertieneren hos den fornemste Ministers Ober-Commissarius har en Maitresse, som jeg kiender heel vel: jeg kunde ogsaa tale med Kammertieneren hos Mylorden, hendes Kiereste, og sige ham, at denne Piges Fader, som er en Malcontent, har sendt hende til London i samme Qualitet. Jeg vil endog legge til, at hendes Fader er her. Seer hun vel? dette kunde have Følger, og man kunde sætte jeres Naades Rivale i det samme Fængsel, hvor jeg allerede for mine Ugeblades Skyld har sat.

Lady Alton.

Ah! jeg begynder at faae Luft; De Stores Passioner maae understøttes af Folk, som ingen Samvittighed har. Jeg kan ligesaa lidt lide en halv udført Hevn, som en halv Skielm. Skibet maae enten løbe ind for fulde Seil, eller knuses — — Du har Ret, en Skotlænderinde, som lever incognito her paa en Tid, da alle af hendes Nation holdes mistænkte, er sikkerlig en Fiende af Regieringen; du er ikke saa eenfoldig, som man troer. Jeg har hidtil ikke holdt dig for andet, end en Papiirklakker, men nu seer jeg, at du har Forstand. Jeg har allerede belønnet

lønnet dig, og jeg skal fremdeles forskylde din Umage: du maae underrette mig om alt det, som passerer her.

Frelon.

Madame, jeg raader hende at betiene sig saavel af det, hun veed, som af det hun ikke veed. Sandheden behøver at pyntes lidet; Løgn er hæslig, men en Smule Digtekonst er artig; og naar et kommer til alt, hvad er da Sandheden andet end en Overeensstemmelse med vore Begreber? Da nu det, man siger, altid kommer overeens med det, man vil sige, saa er der, stricte at tale, ingen Løgn til.

Lady Alton.

Du kommer mig spidsfindig for; det synes, som du har studeret til St. Omer. Gaae, sig mig alleneste, hvad du opdager, jeg forlanger ikke mere af dig.

Fierde Scene.

Lady Alton, Fabricius.

Lady Alton.

Nu, det bekiender jeg, det er det liderligste og nedrigste Skarn i vore tre Kongeriger. Vore Doger drives af Courage til at bide, men denne af Nedrighed; han havde nær givet mig en Afskye for at hevne mig. Jeg merker, jeg maatte tage min Rivals Partie imod ham. Hun har, uagtet hendes nedrige Stand, en Stolthed, som behager mig; hun er tækkelig, og man siger, at hun ogsaa er fornuftig: — — Dog, hun berøver mig min Elsker, det kan jeg ikke forlade hende. (til Fabricius, som hun bliver vaer, beskieftiget i Caffeboutiquen) Farvel, min Ven, lader os giøre Fred med hinanden; I er en skikkelig Mand, det er I; men det er en slet Person, den Frelon, I har i Jeres Huus.

Fabricius.

Det har mange sagt mig, Madame, at han er lige saa slem og udydig, som Lindane er dydig og elskværdig.

Lady Alton.

Elskværdig! Ak! du borer mit Hierte igiennem.

Femte Scene.

Hr. Friport (tarvelig, men net klædt, med en bredskygget Hat). Fabricius.

Fabricius.

Ah! Gud skee Lov! jeg seer jer saa vel igien, Hr. Friport; hvorledes befinder I jer efter Reisen til Jamaika?

Friport.

Ganske vel, Hr. Fabricius, jeg har vundet anseelig ved min Reise, men Tiden falder mig lang. (til Opvarteren i Caffehuset) Chocolade, Aviser; man har mere Møie for at fornøie sig, end for at forhverve sig Rigdom.

Fabricius.

Vil I have Frelons Ugeblade?

Friport.

Hvad skytter jeg om det Sladder? hvad bryder det mig, at en Edderkop gaaer omkring i sin Væv for at sue Saften af Fluer? lad mig faae de ordinaire Aviser. Hvad Nyt er der ellers?

Fabricius.

Slet intet for nærværende Tid.

Friport.

Desto bedre; jo mindre Nyt, jo mindre Daarlighed. Hvor-

Hvorledes gaaer det jer, min Ven? har I mange Fremmede hos jer? Hvad for Logerende har I paa nærværende Tid?

Fabricius.

I Morges kom her en gammel Adelsmand, som ikke vil see noget Menneske.

Friport.

Han har Ret; ved Mandfolk er der ikke meget at giøre; de ere enten Skielmer eller Narre, det er de tre Fierdedele af dem, og den fierde lever i Stilhed for sig selv.

Fabricius.

Denne samme Mand er ligesaa lidt nysgierrig for at see et deiligt Fruentimmer, som vi har her i Huset.

Friport.

Deri har han Uret, og hvad er det for et allerkiereste Fruentimmer?

Fabricius.

Hun er endnu mere selsom end han. I fire Maaneder, som hun har været hos mig, har hun ikke været ude af sit Kammer: hun kalder sig Lindane, men jeg troer ikke det er hendes rette Navn.

Friport.

Det er uden Tvivl et ærligt Fruentimmer, efterdi hun logerer her.

Fabricius.

Hun er mere end ærlig, hun er smuk, fattig og dydig: imellem os, hun er i yderste Armod, og tillige stout i høieste Grad.

Friport.

Naar saa er, saa er hun endnu galnere end jeres gamle Adelsmand.

Fabricius.

Nei, ingenlunde; hendes Stouthed er meget mere en Dyd; den bestaaer deri, at hun kan mangle det allernødvendigste, og vil ikke nogen skal vide det. Hun arbeider med sine Hænder for at forhverve det, hun betaler mig med; hun skiuler sin Graad og beklager sig aldrig. Jeg har tusinde Bryderier med at faae hende til at beholde til sin Fornødenhed de Penge, som hun betaler mig for Huusleie; jeg maae bruge hundrede Renker for at faae Anledning til at giøre hende den mindste Hielp. Det, som hun bestiller hos mig, tæller jeg hende til for Halvdelen af hvad det koster mig; merker hun det, saa bliver hun vred, og saa kan man aldrig stille hende tilfreds igien, og hun er den første her i Huset, som har klaget derover. Kort: hun er et Underverk af Modgang, Ædelmodighed og Dyd. Hun presser undertiden Taarer af mig af Forundring og Medlidenhed.

Friport.

I er særdeles om; jeg for min Part bliver aldrig bløbhiertet, jeg anseer ingen med Forundring, men vel med Høiagtelse — Hør, eftersom Tiden falder mig lang, saa vil jeg besøge dette Fruentimmer; hun kan maaskee divertere mig lidet.

Fabricius.

Oh, nei, min Herre! hun tager fast aldrig imod Besøgelser. Her var en Mylord, som kom nogle Gange til hende, men hun vilde aldrig tale med ham, uden min Kone var nærværende; men nu paa nogen Tid har han ikke været her, og hun lever nu mere indgetogen, end tilforn.

Fri-

Friport.

Jeg kan vel lide, at man lever indgetogen; jeg vil lukke mig inde med hende; lad hende komme hid, hvor er hendes Kammer?

Fabricius.

See, der lige ved Caffeboutiquen.

Friport.

Kom an! jeg vil da gaae ind til hende.

Fabricius.

Det lader sig ikke giøre.

Friport.

O! det lader sig vel giøre, jeg seer ikke, hvad Vanskelighed der er i at lukke en Dør op, og at gaae ind i et Kammer; lad dem bringe mig Chocolade og Aviserne. (han tager sit Uhr op) Jeg har ikke megen Tid tilovers. Mine Forretninger kalder mig bort, naar Klokken er to.

(han spender Døren ind)

Siette Scene.

Lindane (kommer forskrækket ud). Polly (følger med hende). Friport. Fabricius.

Lindane.

Min Gud, hvem er det, som kommer her med saadan Allarm? Min Herre, han kommer mig heel uhøflig for, han burde dog have mere Respect for min Eenlighed og mit Kiøn.

Friport.

Forlad mig — — (til Fabricius) Lad dem bringe hid min Chocolade, siger jeg.

Fabri-

Fabricius.

Ja, min Herre, om Madamen tillader det.

(Friport sætter sig ved et Bord og læser Aviserne, kaster et Øie til Lindane og Polly; han tager sin Hat af, og sætter den paa igien).

Polly.

Denne Mand bruger ikke mange Ceremonier.

Friport.

Madame, hvorfore sætter hun sig ikke ned, hun seer jo jeg har sat mig?

Lindane.

Just derfor vil jeg ikke sætte mig, og fordi jeg forundrer mig over hans Opførsel, og fordi jeg tager ikke imod nogen Vifte af en Ubekiendt.

Friport.

Jeg er bekiendt nok, jeg hedder Friport, jeg er en lovlig Kiøbmand, og jeg er riig, spørg kun om mig paa Børsen.

Lindane.

Min Herre, jeg kiender ingen her i Landet, og han giorde mig en Tieneste, om han ikke videre incommoderede et Fruentimmer, som han dog burde have nogen Ærbødighed for.

Friport.

Jeg forlanger ikke at incommodere hende; jeg bruger min Magelighed, brug hun hendes; jeg læser Aviserne, sye hun paa hendes Broderie, og drik en Kop Chocolade med mig, om hun vil, hvis ikke, er det ligemeget.

Polly.

Nu! det er en selsom Original.

Lin-

Lindane.

O! Himmel, hvilken Besøgelse jeg faaer! og Mylord kommer ikke! denne underlige Mand tager Livet af mig, og jeg kan ikke biive ham qvit. Hvorledes har Hr. Fabricius kunnet taale dette? men jeg faaer vel at sætte mig.

(Hun sætter sig og arbeider. En Opvarter bringer Chocolade; Friport tager deraf, taler og drikker imellem).

Friport.

Hør, jeg giør ikke mange Complimenter. Man har sagt mig — — om hende alt det Gode, som man kan sige om et Fruentimmer — — Hun er fattig og dydig — — men man legger dette til, at hun er stolt — — og det kan jeg ikke lide.

Polly.

Og hvem har kunnet sige ham alt dette, min Herre?

Friport

Jo saamen, det har Værten her i Huset, han er en ærlig Mand, jeg troer ham paa hans Ord.

Lindane.

Han har bildet Dem noget ind, min Herre, ikke i Henseende til den Stolthed, De taler om, thi den er ikke andet end en Følge af den sande Ærbarhed, ikke heller i Henseende til Dyden, som jeg holder for min fornemste Pligt, men i Henseende til den Fattigdom, han mistænker mig for. Den, som intet behøver, er aldrig fattig.

Friport.

Hun taler ikke Sandhed, og det er endnu slemmere, end at være stolt: jeg veed det bedre end hun, at hun lider Mangel paa alle Ting, og at hun dekaarsag vel undertiden tør berøve sig et Maaltid.

Polly.

Polly.

Det er efter Doctorens Anordning.

Friport.

Hold du Munden, du er maaskee ogsaa stolt, du?

Polly.

Ja, det er, min Troe, ret en Original, det er denne.

Friport.

Med eet Ord: vær hovmodig eller ikke hovmodig, det er mig ligemeget. Jeg har giort en Reise til Jamaica, som har indbragt mig fem tusinde Guiner; jeg har giort mig en Lov, (og det burde enhver retskaffen Christen at giøre) altid at give bort den tiende Deel af det, jeg vinder; det er en Gield, som min Lykke bør betale til den ulykkelige Tilstand, hun befinder sig i — — ja, ja, som hun befinder sig i, men ikke vil tilstaae. See, der er min Gield af 500 Guineer betalt; nu ingen Taksigelser, ingen Erkiendtlighed; forvar Pengene og Hemmeligheden.
(han kaster en stor Pung paa Bordet)

Polly.

Nu, det bliver min Troe jo længere jo selsommere.

Lindane.

(reiser sig og vender sig om til Siden)

Jeg har endnu aldrig været saa forhaanet. Ak! hvad bliver jeg ikke ydmyget ved alt det, som misder mig! hvilken Ædelmodighed! men tillige hvilken Skam!

Friport.

(bliver ved at læse Aviserne og drikke Chocolade)

Den uforskammede Avisskriver! hvilken dum Dievel! Er det — — at skrive saadanne Bagateller i en saa emphatisk

phatisk Tone: "Kongen er kommen i høie Person." Eh, du usle Kræc! hvad gir det, enten hans Person er høi eller lav? Du maatte skrive ligefrem! seer du det?

Lindane.

(nærmer sig til ham)

Min Herre!

Friport.

Nu vel!

Lindane.

Det, som han giør for mig, sætter mig i større Forundring, end det han taler; men jeg kan aldeles ikke tage imod de Penge, som han tilbyder mig: jeg maae tilstaae, at jeg ikke seer mig i Stand til at vederlægge det.

Friport.

Hvem taler om noget Vederlag?

Lindane.

Jeg føler endog i min Siel den Dyd, der fremskinner i hans Gierninger; men jeg kan ikke betiene mig deraf. De fortiener min Høiagtelse, det er alt, hvad jeg kan giøre.

Polly.

I er tusinde Gange selsommere end han. Ei! Madame! har I da mist Forstanden, at I, i den Tilstand I er, forladt af al Verden, vil afslaae en Hielp, som Himmelen sender Eder ved det underligste og tillige adelmodigste af alle Mennesker?

Friport.

Ei! hvad vil du sige, du? og hvorfor er jeg underlig?

Polly.

Dersom I ikke vil tage dem for jeres egen Skyld, Madame, saa tag dem for min Skyld; jeg tiener jer i jeres

res Ulykke, jeg maae i det mindste betiene mig af denne lykkelige Hændelse. Min Herre, jeg maae sige reent ud, vi ere i den yderste Elendighed, og dersom vores Værtes opmerksomme Godhed ikke havde været, maatte vi forlængst creperet af Hunger og Frost. Min Jomfrue har skiult sin Tilstand for dem, som kunde giøre hende Tieneste, I har faaet den at vide mod hendes Villie. Nød hende nu ogsaa til at modtage mod hendes Villie det Nødvendige, som Himmelen ved jeres gavmilde Haand tilskikker hende.

Lindane.

Du giør mig den største Skam i Verden, min kiere Polly.

Polly.

Og I giør selv den største Daarlighed, min kiere Jomfrue.

Lindane.

Dersom du elskede mig, saa havde du Medlidenhed med min Ære; tving mig ikke til at døe af Skam, for at faae noget at leve af.

Friport.

(imiter læsende)

Hvad er det, de sladdrer der henne?

Polly.

Dersom I elsker mig, saa lader I mig ikke døe af Hunger for en unyttig Forfængeligheds Skyld.

Lindane.

Polly, hvad vilde Mylord sige, dersom han elskede mig endnu, dersom han troede, jeg var i Stand til at begaae saadan Nederdrægtighed? Jeg har altid foregivet for ham, at jeg behøvede ingen Hielp, og jeg skulde nu tage imod Penge af en anden, og det af en Ubekiendt?

Polly.

Polly.

I har giort ilde i at give det fore, og I giør endnu mere ilde i at afslaae dette. Mylord vil ikke sige meget derom; thi han skytter ikke mere om jer.

Lindane.

Min kiere Polly, jeg beder dig for alle vore Ulykkers Skyld, lader os holde over vores Ære, lader os see, vi paa en hæftig Maade blive af med denne ædelmodige, men tillige grove Mand, som veed at give, men ikke at leve. Siig ham, at en Jomfrue, som modtager slige Foræringer af en Mandsperson, er altid mistænkt for at betale deres Værdie med sin Dyds Forliis.

Friport.

(som bestandig drikker Chocolade og læser)

Hem, hvad er det, hun siger der henne?

Polly.

Ak, min Herre, hun siger saadanne Ting, som synes plat urimelige; hun taler om Mistanke; hun siger, at en Jomfrue — —

Friport.

Ha, ha, er hun da Jomfrue?

Polly.

Ja, min Herre, og jeg ogsaa.

Friport.

Destobedre. Hun siger da, at en Jomfrue — — nu videre.

Polly.

At en Jomfrue ikke kan med en god Samvittighed modtage en Foræring af en Mandsperson.

Friport.

Hun veed ikke, hvad hun siger; hvorfor vil hun mistænke mig for et uanstændigt Forsæt, naar jeg giør en anstændig Gierning?

Polly.

Hører I, Jomfrue?

Lindane.

Ja, jeg hører og falder i Forundring, men bliver fast ved min Vegring. Kiere Polly, man vilde sige, han elskte mig; ja denne ugudelige Frelon vilde sige det, og saa var jeg forloren.

Polly.

(gaaer hen til Friport)

Min Herre! hun er bange I elsker hende.

Friport.

Hvilket Indfald! hvorledes skulde jeg elske hende, jeg kiender hende jo ikke. Vær kun ikke bange, Jomfrue, jeg elsker hende saamen slet intet. Dersom jeg af en Hendelse i Fremtiden, om nogle Aar herefter skulle faae i Sinde at elske hende, og hun ogsaa at elske mig — — saa kan hun i Guds Navn — — fatte sin Slutning, og jeg vil ogsaa fatte min — — Dersom hun ikke skiøtter derom, saa giør jeg ikke heller — — dersom hun ikke har Lyst at see mig tiere, saa skal hun ikke mere faae mig at see — — Og dersom hun vil, jeg maae komme igien, saa vil jeg ogsaa det. Farvel, farvel! (han tager sit Uhr op) Tiden er forløben, jeg har at bestille. Eders Tiener.

Lindane.

Gaae, min Herre! tag med sig min Høiagtelse og min Erkiendtlighed, men for alting hans Penge, og giør mig ikke skamrød mere.

Fri-

Friport.

Hun er gal.

Lindane.

Fabricius, Hr. Fabricius, skynd sig noget, og kom mig til Hielp.

Fabricius.

(kommer i en Hast)

Hvad er paa færde, Madame?

Lindane.

(leverer ham Pungen)

See her, tag denne Pung, som den gode Herre har glemt efter sig, flye ham den igien, jeg legger jer det paa; forsikkre ham om min Høiagtelse, men lad ham vide, at jeg behøver ikke nogens Hielp.

Fabricius.

(tager imod Pungen)

Ak! Hr. Friport, jeg kiender jer igien af denne ædle Gierning, men viid, at Jomfruen siger ikke sandt, og at hun høiligen behøver dem.

Lindane.

Nei, jeg giør ikke. Ak; Hr. Fabricius, er det jer, som forraader mig.

Fabricius.

Jeg vil adlyde hende, efterdi hun saa vil have det. (sagte til Friport) Jeg vil beholde disse Penge, for deraf at anskaffe hende, hvad hun behøver, uden at hun skal vide det. Hierter bløder i mit Liv, naar jeg eftertænker hendes Tilstand, og jeg seer hendes igiennemtrængende Dyd.

Friport.

Jeg har ogsaa nogen Følelse deraf. Men hun er alt for stolt. Siig hende, at det lader ikke vel at være saa stolt.

Syvende Scene.

Lindane, Polly.

Polly.

I har giort et got Arbeide, Jomfrue; Himmelen værdiger os sin Hielp, og I vil døe af Mangel. I vil, at jeg skal være et Offer for en Dyd, som maaskee er blandet med lidt Forfængelighed, og denne Forfængelighed vil styrte os begge i Ulykke.

Lindane.

Det er mig, som bør døe, mit Barn; Mylord elsker mig ikke mere, det er allerede tre Dage siden han var hos mig, han har elsket min ubarmhiertige og hovmodige Rival, og han elsker hende uden Tvivl endnu; det er ude med os. Jeg var alt for lastværdig i det jeg elskede ham, det er en Feil, som jeg maae raade Bod paa.

(hun sætter sig at skrive)

Polly.

Hun kommer mig fortvivlet for, og hun har desværre Aarsag til at være det. Hendes Tilstand er langt grusommere end min; en Tienestepige har dog altid noget at gribe til i Nødsfald, men en Person, der vil holde over sin Ære, har slet intet.

Lindane.

(naar hun har lagt Brevet sammen)

Det er ikke meget, jeg opofrer. See der, naar jeg ikke er mere til, saa bring dette Brev til den — —

Polly.

Hvad siger I?

Lindane.

Til den, som er Aarsag i min Død: jeg overantvorder dig til ham, min sidste Villie skal bevæge ham. Gaae.

(hun

(hun omfavner hende) Vær forsikkret, at iblandt saa mange Bitterheder denne ikke er den mindste for et ulyksaligt Hierte, at jeg selv ikke har kunnet belønne dig.

Polly.

Ak, min tilbedelige Jomfrue! hvad Taare presser hun ikke af mig, og hvad Forskrækkelse sætter hun mig ikke i! hvad vil I giøre! hvilket forskrækkeligt Forsæt! Ak, hvorfor har I ikke aabnet Eder for Mylorden? Maaskee jeres grusomme Forbeholdenhed har mishaget ham.

Lindane.

Du aabner Øinene paa mig; min Taushed maae uden Tvivl mishage ham; men hvorledes skal jeg aabne mig for en Søn af den, der har styrtet min Fader og min Familie.

Polly.

Hvorledes, Madame, det var da Mylords Fader, som — —

Lindane.

Ja, det var ham, som forfulgte min Fader, som lod ham dømme fra Livet, som har skilt os ved vores adelige Navn og Værdighed, og følgelig ved Livet. Jeg er uden Fader, uden Moder, og uden Midler; jeg har intet uden min Ære og min ulyksalige Kierlighed. Jeg burde have Afskye for Murrais Søn; Lykken, som forfølger mig, har lært mig at kiende ham; jeg har elsket ham, og maae straffe mig derfor.

Polly.

Hvad seer jeg! I blegner, jeres Øine fordunkles — —

Lindane.

Gid min Smerte maae betage mig i Steden for den Dolk, som jeg vilde tage min Tilflugt til!

Polly.

Hielp, Hr. Fabricius, hielp, min Jomfrue besvimer.

Fabricius.

Hielp; hielp! lad dem komme ned allesammen, min Kone, min Pige, Adelsmanden deroppe, allesammen — —

(Fabricii Kone og Pige kommer, hvilke tilligemed Polly fører Lindane ind i hendes Kammer)

Lindane.

(i det hun gaaer)

Hvorfor bringer I mig til Live igien.

Ottende Scene.

Monrose, Fabricius.

Monrose.

Hvad er paa færde, min kiere Vært? — —

Fabricius.

Det var den smukke Jomfrue, som jeg har talt om, der besvimede, men det har ingen Fare.

Monrose.

Saadanne Fantaster hos unge Jomfruer gaae snart over, de ere slet ikke farlige. Men, hvad skulde jeg hos en Jomfrue, som er upasselig? Var det derfor I lod mig kalde ned? jeg tænkte der var Ild løs i Huset.

Fabricius.

Det havde jeg hellere seet, end at denne unge Person skulle staae nogen Fare. Dersom Skotland har mange saadanne Fruentimmer, saa maae det være et herligt Land.

Mon

Monrose.

Hvad? Er hun fra Skotland?

Fabricius.

Ja, min Herre, jeg har just faaet det at vide i Dag; det er vores Avisskriver, som har sagt det, han veed alle Ting, den Karl.

Monrose.

Hvad hedder, hvad hedder hun?

Fabricius.

Hun kalder sig Lindane.

Monrose.

Det Navn kiender jeg ikke. (han spadserer frem og tilbage). Saa ofte man nævner mit Fædreneland, saa skiær det mig i mit Hierte. Kan vel nogen være mere uretfærdig, mere barbarisk medhandlet? Du er død, grusomme Murrai, uværdige Fiende; din Søn lever igien! jeg skal have Ret eller Hevn over ham! Oh, min Kone! O, mine kiere Børn! min Datter! Jeg har da mist Alting, uden at have ringeste Haab tilovers! Ak, hvad, et Stød af en Dolk skulle forlængst have endt mine Dage, dersom ikke min retfærdige Begierlighed efter Hevn nødte mig til at bære dette Livs afskyelige Byrde endnu længer i denne forskrækkelige Verden.

Fabricius.

(kommer igien)

O! det bliver bedre, Gud skee Lov!

Monrose.

Hvorledes? hvad Forandringer ere skeete? hvad Tidender bringer I?

Fabricius.

Min Herre, hun er kommen til sig selv igien; hun er endnu lidt bleeg, men hun er derfor lige deilig.

Monrose.

Ak! ikke andet end det — — Men jeg maae gaae bort — — jeg maae gaae — — jeg maae vove det — — ja — — jeg vil — — (han gaaer)

Fabricius.

Denne Mand bryder sig ikke meget om Jomfruer, som besvimer. Dersom han havde seet Lindane, saa skulle han ikke være saa ligegyldig.

Ende paa den anden Act.

Tredie Act.

Forste Scene.

Lady Alton, Andreas.

Lady Alton.

Ja, efterdi jeg ikke kan finde den Forræder hiemme, saa skal jeg vel treffe ham her; han vil ganske vist komme her. Den Papirklakker havde dog Ret; en Skotlænder-inde lever her incognito i uroelige Tider! hun conspirerer ganske vist imod Regieringen; men hun skal blive sat fast, der er allerede givet Ordre. Ak! hun conspirerer i det mindste imod mig! det veed jeg alt for vist: Men see, der er Andreas, Mylords Tiener; her skal jeg faae at vide min hele Ulykke. Andreas! har du ikke der et Brev fra Mylord, har du ikke?

An-

Andreas.

Jo, Madame.

Lady Alton.

Det er til mig.

Andreas.

Nei, Madame, jeg svær hende.

Lady Alton.

Hvorledes? har du ikke ofte bragt mig Breve fra ham?

Andreas.

Jo, men dette er ikke til hende, det er til en Person, som han elsker indtil Raserie.

Lady Alton.

Hillemen, elskede han mig ikke ligesaa høit, da han skrev mig til?

Andreas.

O! nei, Madame, han elskede jer ganske roelig! men her er det ikke saa; han hverken sover eller spiser, han løber omkring Nat og Dag, han taler om intet uden sin elskelige Lindane, det er en Fandens Forskiel, seer I vel det?

Lady Alton.

Den Troeløse! den Uforskammede! Det er ligemeget, jeg siger, det Brev er til mig; der er jo ingen Udskrift paa?

Andreas.

Nei, Madame.

Lady Alton.

Alle de Breve, som du har bragt mig fra ham, har so ligeledes været uden Udskrift?

Andreas.

Ja, men dette er til Lindane.

Lady Alton.

Som jeg siger, det er til mig, og for at overbevise dig tydeligere derom, saa see der 10 Guineer for din Umage.

Andreas.

O! ja vist er det, Madame, nu erindrer jeg det, I har Ret, det er til jer, jeg havde glemt det — — Men imidlertid, siden Brevet ikke var til jer, saa — — aabenbar det ikke; silg I har fundet det hos Lindane.

Lady Alton.

Det lad mig sørge for.

Andreas.

Det er vel ikke saa farlig en Sag, naar et kommer til alt, at levere et Fruentimmer et Brev, som er skreven til et andet? der er jo intet forseet, dette Slags Breve føre alle et Sprog. Om Mademoiselle Lindane ikke faaer dette Brev, saa kan hun jo faae andre. Kort: jeg har forrettet mit Ærende. O! jeg veed vel, hvorledes jeg skal forrette mine Sager, jeg. (han gaaer)

Lady Alton.

(aabner Brevet og læser)

Jeg maae dog engang læse dette Brev — — „Min „ allerkiereste, forundringsværdige dydige Lindane — — saa meget har han endnu aldrig skrevet til mig — — „Disse „ to Dage, som jeg har revet mig løs fra at ligge for hen„ des Fødder, har forekommet mig, som ligesaa mange „ hundrede Aar; men det er skeet allene for at giøre hende „ en nyttig Tieneste. Jeg veed, hvem hun er, og hvad

jeg

„ jeg er hende skyldig: jeg maae enten døe eller Sagerne „ skal faae en anden Skikkelse. Mine Venner arbeide „ med Iver derpaa. Forlad sig paa mig, som paa en tro„ fast Elsker, og som maaskee ikke er uværdig til at tiene „ hende. „ (naar hun har læst Brevet) Det er en Conspiration, det slaaer aldrig Feil; hun er en Skotlænderinde; hendes Familie er ildesindet mod Regieringen: Murrais Fader har commenderet i Skotland. Hans Venner arbeide med Iver; han løber Nat og Dag; ja det er ganske vist en Conspiration. Himmelen skee Tak! jeg arbeider ogsaa med Iver, og dersom hun ikke modtager mit Tilbud, saa skal hun være sat fast inden en Time, førend hendes uværdige Elsker kan komme hende til Hielp.

Anden Scene.

Lady Alton, Polly, Lindane.

Lady Alton.

(til Polly, som vil gaae af sin Jomfrues Kammer ind i et andet nest ved).

Mademoiselle, gaae, siig til jeres Jomfrue, at jeg maae tale med hende i Øieblikket, hun behøver ikke at være bange, jeg har behagelige Tidender at bringe hende; at der handles om hendes Lykke, (med Hidsighed) og hun maae komme strax i Øieblikket, forstaaer I mig? Hun behøver ikke at være bange, hør I?

Polly.

O, Madame, vi ere saamen ikke bange, men jeres Physiognomie kommer mig til at skielve.

Lady Alton.

Nu faaer jeg da at see, om jeg kommer tilrette med denne

denne dydige Pige, om hun tager imod de Forslag, som jeg vil giøre hende.

Lindane.

(kommer ganske skielvende, understøttet af Polly)

Hvad er jeres Forlangende, Madame? vil I endnu drive Spot med mine Ulykker?

Lady Alton.

Nei; tvertimod, jeg kommer for at giøre jer lykkelig; jeg veed, I har intet; jeg er riig, jeg er en stor Dame; jeg tilbyder jer et af mine Slotte, som ligger paa Grændserne af Skotland, med de dertil hørende Districter; gaae, lev der med jeres Familie, om I har nogen; men I maae i Øieblikket reent afslaae alle jeres Prætensioner paa Mylorden, og han maae ikke vide det ringeste af, hvor I opholder jer.

Lindane.

Ak! Madame, han har forladt mig; I behøver slet ikke at være jaloux over en Ulyksalig; det er forgieves at I tilbyder mig noget Opholdssted; jeg skal vel uden jer finde et Tilflugtssted, hvor jeg i det ringeste ikke skal have nødig at blive rød ved jeres Velgierninger.

Lady Alton.

Hvorledes svarer I mig, Forvovne?

Lindane.

Jeg er ikke forvoven, Madam, men bestandig, og det bør jeg være. Min Fødsel er ligesaa stor, som jeres, og mit Hierte er maaskee større; hvad min ulyksalige Tilstand er angaaende, da skal den ikke dependere af nogen, allermindst af min Rivale.

(hun gaaer)

Lady

Lady Alton.
(allene)

Den skal tilvisse dependere af mig. Jeg fortryder, at jeg har maattet gribe til denne Yderlighed; jeg skammer mig ved, at jeg har betient mig af denne lumpne Skribent. Men jeg kan troe, hun har selv tvungen mig dertil. Ak, ulyksalige Elskere! ulyksalige Kierlighed, jeg maae qvæles!

Tredie Scene.

Hr. Friport, Ridderen Monrose (lader sig see i Caffehuset tilligemed Fabricii Kone, Pige og Opvarteren i Caffehuset, som sætter alting tilrette).

Fabricius, Lady Alton.

Lady Alton.
(til Fabricius)

Hr. Fabricius, I seer mig saa ofte her, men det er jeres egen Skyld.

Fabricius.

Tvertimod, Madame, vi ønskte — —

Lady Alton.

Det falder mig selv endnu mere kiedsommeligt end jer; men I skal endnu see mig her engang, det siger jeg jer forud.
(hun gaaer)

Fabricius.

Destoværre. Men, hvem skal jeg troe hun har med at bestille? hvilken Forskiel er der ikke imellem denne og vores Lindane, som er saa deilig og saa taalmodig!

Friport.

Ja, a propos, I kommer mig til at tænke paa hende. Hun er, som I siger, en smuk og artig Pige.

Fa-

Fabricius.

Det giør mig ont, at denne brave Adelsmand ikke har seet hende, hun skulde vist nok have rørt ham.

Monrose.
(sagte)

Ak, jeg har andet at tænke paa, jeg Ulyksalige!

Friport.

Jeg tilbringer min Tid enten paa Børsen eller i Jamaica: imidlertid kan et ungt Fruentimmer altid forlyste en galant Mands Øine. I kommer mig, siger jeg, til at tænke paa dette lille Dyr. Hun har en fortræffelig Forstand, en fornuftig Opførsel, et velskabt Ansigt, en deilig Gang! — — Jeg maae virkelig endnu engang besøge hende en af Dagene; det er en Ulykke, at hun skal være saa stolt.

Monrose.
(til Friport)

Vores Vært har sagt mig, at I har handlet med hende paa saa forundringsværdig en Maade.

Friport.

Jeg; Nei saamen — — vilde I ikke giort det samme, om I havde været i mit Sted?

Monrose.

Jomen! dersom jeg var riig, og hun fortiente det.

Friport.

Nu vel, jeg seer ikke, hvad Forundringsværdigt der er i det. (han tager Aviserne) Ha, ha, ha, jeg vil dog see, hvad Dags Aviserne bringer for Got. Hem, hem, Lord Falbridge er død!

Mon-

Monrose.
(nærmer sig)

Falbridge er død! den eeneste Ven, som jeg havde tilovers paa Jorden; den eeneste, som jeg ventede nogen Hielp af! Ak, Skiebne, vil du da aldrig lade af at forfølge mig!

Friport.

Var han jeres Ven? det giør mig ont for jer — — Edimbourg d. 14 April. „ Man søger overalt efter Lord „ Monrose, som allerede for 11 Aar siden er dømt til at „ miste sit Hoved. „

Monrose.

Retfærdige Himmel! hvad hører jeg! Hem, hvad siger I? Mylord Monrose dømt til at — —

Friport.

Ja just Lord Monrose — — For en Ulykke, læs da selv, jeg veed, jeg har jo Øine at see med.

Monrose.
(læser koldsindig)

Ja, det er sandt. (til Siden) Jeg maae tage herfra, Huset er alt for publique. Jeg troer, at om Jorden og Helvede havde svoret sig sammen, saa kunde de aldrig forene flere Ulykker imod eet eneste Menneske. (til sin Tienere Jacob, som staaer i en Krog af Sablen) Hør, lad sadle mine Heste, at jeg kan reise mod Aftenen, om det skulde behøves — — Hvor hastig det kan spargeres — — hvor hastig det Onde ikke rygtes!

Friport.

Der er jo ikke noget Ont derudi; hvad bryder det os, enten Lord Monrose beholder sit Hoved eller ikke? Alting trykkes, alting skrives, men det varer ikke længe: man

man hugger Hovedet af een i Dag, i Morgen er det i Avisserne, i Overmorgen taler man ikke mere derom. Dersom denne Jomfrue Lindane ikke var saa stolt, saa vilde jeg nok gaae hen at fornemme, hvorledes hun befinder sig; hun er særdeles artig og honete.

Fierde Scene.

De forrige, en Rettens Betient.

Betienten.

Er I Fabricius?

Fabricius.

Ja, min Herre, hvormed kan jeg tiene ser?

Betienten.

Holder I ikke Caffehuus og logerer Fremmmede?

Fabricius.

Jo.

Betienten.

Har I ikke her i Huset en ung Skotlænderinde, ved Navn Lindane.

Fabricius.

Jo, tilvisse, og jeg holder det for en Lykke at have hende hos mig.

Friport.

Ja, hun er artig og sædelig, alle saa komme de mig til at tænke paa hende.

Betienten.

Jeg kommer her paa Regieringens Vegne, for at forsikkre mig hendes Person. See, der er min Ordre.

Fabricius.

Ak! Blodet standser i alle mine Aarer.

Monrose.
(til Siden)

Man arresterer en ung Skotlænderinde, og det just samme Dag, jeg kommer her! Min hele Forbittrelse fornyer sig. O Fædreneland! O Familie! Ak! hvad vil der blive af min ulyksalige Datter? hun er maaskee ligeledes et Offer for mine Ulykker; hun vansmægter af Fattigdom eller i et Fængsel! Ak! hvorfor er hun fød!

Friport.

Nu er jeg saa gammel, men jeg har aldrig hørt, at Regieringen har ladet arretere Jomfruer. Fy, det er hæsligt! I er alt for grov, min Herr Rettens Betient.

Fabricius.

O vee! Men om hun virkelig var en Omløberske, som vores kiere Frelon foregiver — — det kunde bringe mit Huus i slet Rygte — — Ak! jeg er ruineret. Denne Hofdame havde dog sine Aarsager, det seer jeg nok — — Nei, nei, hun er alt for ærlig.

Betienten.

Ingen Modsigelse! i Fængsel eller Caution; saa lyder min Ordre.

Fabricius.

Jeg er Borgen for hende, jeg med mit Huus, mit Gods, min Person — —

Betienten.

Jeres Person gielder ligesaa meget som slet intet; jeres Huus hører jer maaskee ikke til; jeres Gods, hvor er det? her maae rede Penge til.

Fabricius.

Min kiere Hr. Friport, skal jeg give ham de 500

Guineer, som jeg har i Forvaring, og som hun har afslaaet ligesaa ædelmodig, som I har tilbudet hende dem.

Friport.

Det var et Spørsmaal det! det synes saa — — Min Hr. Rettens Betient, jeg deponerer 500 Guineer, 1000, 2000, om I vil have dem, saadan en Karl er jeg. Jeg hedder Friport; jeg svarer for Pigens Dyd — — saa meget jeg kan. Men fy for en Ulykke, at hun skal være saa stolt.

Betienten.

Kom, min Herre, udsted jeres Obligation.

Friport.

Hiertelig gierne, hiertelig gierne!

Fabricius.

Det er ikke enhver, der saadan sætter sine Penge paa Rente.

Friport.

Man kan jo aldrig bedre sætte dem paa Rente, end ved at anvende dem paa at giøre Got.

(Friport og Betienten gaaer ind i det inderste af Caffehuset for at tælle Pengene og skrive Obligationen).

Femte Scene.

Monrose, Fabricius.

Fabricius.

Min Herre, I er uden Tvivl forundret over Hr. Friports Opførsel; men det er saa hans Maade. Den er lykkelig, som han satter nogen Godhed for. Han bruger ikke mange Complimenter, men han giør vigtigere Tieneste i min-

i mindre Tid, end andre forsikkrer en om deres Tienstfærdighed.

Monrose.

Der gives ædle Siele — — men hvad skal der blive af mig?

Fabricius.

Vi maae i det mindste tage os vare for, at vores stakkels lille Noer ikke faaer at vide den Fare, hun har været udi.

Monrose.

Ja, jeg maae reise i denne Nat.

Fabricius.

Man maae aldrig lade Folk vide, hvad Fare de ere i, førend den er ganske over.

Monrose.

Den eeneste Ven, som jeg havde i London, er død, hvad vil jeg her?

Fabricius.

Vi maatte ellers komme hende til at falde i Afmagt igien.

Siette Scene.

Monrose.
(allene)

Man arreterer en ung Skotlænderinde; en Person, som lever indgetogen, som ikke vil være bekiendt, som er suspecte for Regieringen! jeg veed ikke — — Men denne Hændelse giver mig Anledning til dybe Betragtninger. — — Alt dette forestiller mig paa nye alle mine Ulykker, mine Bekymringer, min Medlidenhed og min Forbittrelse.

Syvende Scene.

Monrose.

(bliver Polly vaer, som gaaer forbi)

Mademoiselle, et Ord, kiere — — Er hun den unge elskværdige Person fra Skotland, som — —

Polly.

Ja, min Herre, jeg er temmelig ung, jeg er fra Skotland, og hvad det elskværdig — — da har mange sagt, at jeg er det.

Monrose.

Veed hun intet Nyt fra hendes Fædreneland?

Polly.

O! nei, min Herre, det er alt for længe siden jeg har forladt det.

Monrose.

Og hvad ere hendes Forældre, med Tilladelse?

Polly.

Min Fader var en fortreffelig Bager, har jeg ladet mig sige, og min Moder har tient hos en forneemme Dame.

Monrose.

Ak! nu forstaaer jeg det, I tiener formodentlig hos denne unge Person, som man har sagt mig saa meget om; det er en Feiltagelse.

Polly.

Det er alt for stor Ære, han beviser mig.

Monrose.

I veed uden Tvivl, hvem jeres Jomfrue er?

Polly.

Ja, min Herre, det er den allersagtmodigste, den aller-

allerelskværdigste Jomfrue, og den allerstandhaftigste i Ulykker.

Monrose.

Er hun da ulyksalig?

Polly.

Ja, min Herre, og jeg ogsaa; men jeg vil hellere tiene hende, end være lyksalig.

Monrose.

Men jeg spør, om I ikke kiender hendes Familie?

Polly.

Min Herre, hun vil være ubekiendt; hun har ingen Familie; men, hvorfor spør han derom? hvad vil disse Spørsmaal sige?

Monrose.

En Ubekiendt! O Himmel! hvor længe vil du være uforsonlig! dersom det var mueligt, at jeg endelig fandt — — men det er kun Hiernespind; sig mig, jeg beder, hvor gammel jeres Jomfrue er?

Polly.

Ja, hvad hendes Alder angaaer, det kan jeg sige; thi hendes Alder er ikke nær saa betydelig, som hun selv, hun er 18 Aar gammel.

Monrose.

Atten Aar — — Ak, den Alder skulde just min ulyksalige Datter have, min kiereste Datter, den eenste Plante af mit Huus, det eeneste Barn, som mine Hænder har kundet caressere i hendes Vugge. Atten Aar — —

Polly.

Ja, min Herre, og jeg er 22, det er ikke saa stor

Forskiel. Jeg veed ikke, hvorfor han giør sig saa mange Betænkninger over hendes Alder?

Monrose.

Atten Aar, og fød i mit Fædreneland! og hun vil ikke være kiendt! Jeg er mig ikke længere selv mægtig: jeg maae med jeres Tilladelse see hende, og tale med hende i Øieblikket.

Polly.

Disse atten Aar giør den gamle Adelsmand Hovedet kruset. Min Herre, det er ikke mueligt, at han kan faae min Jomfrue at see paa denne Tid, hun er i den allergrusomste Bedrøvelse.

Monrose.

Ak, just derfor vil jeg besøge hende.

Polly.

En nye Fortræd har betaget hendes Hierte, og skilt hende ved sine Sandsers Brug. Ak! hun er ikke af det Slags Fruentimmer, som besvimer for ingen Ting. Hun er neppe kommen til sig selv igien, og den liden Hvile, som hun nyder i dette Øieblik, er blandet med Uroelighed og Bitterhed. Jeg beder ham, min Herre, spar hendes Svaghed og betagne Hierte.

Monrose.

Alt det, som I der siger, fordobler min Begierlighed. Jeg er hendes Landsmand, jeg tager Deel i hendes Bedrøvelse, og maaskee jeg kunde lette den. Tillad derfor, at jeg taler med jeres Jomfrue et Øieblik, førend jeg forlader denne Stad.

Polly.

Han giør mig blødhiertet, min kiere Landsmand; bie endnu nogle Øieblik. Naar Jomfruer har været besvimede,

de, saa behøve de lang Tid til at sætte sig i Stand igien, inden de kan tage imod en Besøgelse. Jeg vil gaae hen til hende, jeg skal strax være hos ham igien.

Ottende Scene.

Monrose, Fabricius.

Fabricius.

(tager ham ved Ermet)

Min Herre, er her ingen nærværende?

Monrose.

Med hvilken uroelig Taalmodighed venter jeg ikke hendes Tilbagekomst!

Fabricius.

Mon der ingen hører os?

Monrose.

Mit Hierte kan ikke udstaae alt det, som det prøver.

Fabricius.

Man søger efter jer — —

Monrose.

Hvem? hvad? hvorledes? hvorfor? hvad vil I sige?

Fabricius.

Man søger efter jer, min Herre. Jeg tager mig gierne mine Logerende an. Jeg veed ikke, hvem I er; man har erkyndiget sig hos mig, om hvem I er; man patronillerer omkring Huset, man spørger, man gaaer ind, man gaaer frem og tilbage, man staaer Skildvagt, og jeg frygter, man vil giøre jer den samme Compliment, som man har giort denne unge allerkiereste Jomfrue, der, som man siger, er fra jeres Land.

Monrose.

Ak! jeg maae endelig tale med hende, førend jeg reiser.

Fabricius.

Reis strax; troe mig; vores Ven Friport var maaskee ikke til Sinds at giøre det for jer, som han har giort for en smuk Jomfrue paa 18 Aar.

Monrose.

Forlad — — jeg veed ikke — — hvor jeg var — — jeg forstod jer neppe — — Hvad skal jeg giøre, hvor skal jeg hen, min kiere Vært? Jeg kan ikke reise uden at see hende. — — Kom, jeg vil tale et Øieblik med jer paa et Sted, hvor ingen kan høre os, og siden maae jeg for alting tale med den unge Skotlænderinde.

Fabricius.

Ha! jeg tænkte nok, I ville engang blive nysgierrig for at see hende. Vær forsikkret, at intet er skiønnere og artigere.

Ende paa den tredie Act.

Fierde Act.

Første Scene.

Fabricius, Frelon (i Caffehuset ved et Bord). Friport (med en Pibe i Haanden imellem dem).

Fabricius.

Jeg maae nu sige jer reent ud, Hr. Frelon, at dersom alt det er sandt, som man siger om jer, saa giorde I mig en Fornøielse, om I ikke kom her i Huset oftere.

Fri-

Friport.

Alt det, som man siger, er Løgn; men hvad er det for en Brems, der stikker jer, Hr. Fabricius?

Fabricius.

I kommer her at skrive jeres Ugeblade. Man maatte tilsidst holde mit Caffehuus for en Gift-Boed.

Friport.

(vender sig mod Fabricius)

Dette fortiener nok lidt Eftertanke, hører I?

Fabricius.

Man vil sige, I taler ilde om alle Mennesker.

Friport.

(til Frelon)

Om alle Mennesker, forstaaer I? det er for meget.

Fabricius.

Man begynder gar at sige, at I er en falsk Angiver, en ærelös Person, men jeg har ikke vildet troe det.

Friport.

(til Frelon)

En ærelös Person — — merker I vel? dersom det skal være Skiertes, saa gaaer det for vidt.

Frelon.

Jeg er en berømmelig Compilator, en Mand, som har Smag.

Fabricius.

Det er ikke min Sag, enten I har Smag eller Afsmag; men I giør mig Fortræd.

Frelon.

Tvertimod, det er mig, som skaffer jeres Caffehuus

Søgning; det er mig, som har ført det i Moden; det er mit gode Rygte, som trækker Folk til Huset.

Fabricius.

Et herligt Rygte! af en Spion, et ærelløs Menneske (forlad mig, om jeg igientager det, som man har sagt) og af en slet Autor.

Frelon.

Hr. Fabricius, Hr. Fabricius, hold inde, om I saa behager; jeg taaler man angriber min Opførsel, men hvad min Reputation som Autor er angaaende, den taaler ingen Indpas.

Fabricius.

Nu, nu! jeres Skrifter gaae mig ikke an; men veed I vel, siden jeg endelig maae sige det, at I er mistænkt for at have villet føre Jomfrue Lindane i Ulykke.

Friport.

Dersom jeg vidste, det var sandt, saa ville jeg drukne ham med mine egne Hænder, endskiønt jeg er slet ikke for at føre Folk i Fortræd.

Fabricius.

Man vil sige, at det er jer, som har angivet hende for at være en Skotlænderinde, og at I ligeledes har angivet den brave Adelsmand der oppe for at være en Skotlænder.

Frelon.

Hillemen, hvad Ont er der da i at være fra sit Fædreneland?

Fabricius.

Man vil sige, at I har havt adskillige Samtaler med denne forbittrede Dames Folk, som var her, og ligesaa

med

med Mylordens, som nu ikke kommer her mere, at I siger alting fra, og at I udtyder alting til det værste.

Friport.

(til Frelon)

Skulde I da ogsaa virkelig være saadan en Skabhals? det lider jeg i det mindste ikke.

Fabricius.

Ah! Gud skee Lov, der troer jeg endelig jeg seer vores Mylord.

Friport.

En Mylord! farvel. Jeg kan ligesaa lidt lide store Herrer, som slette Skribenterne.

Fabricius.

Denne er ikke saadan en Herre, som andre store Herrer.

Friport.

Han maae være som andre, eller anderledes end andre, det er ikke min Sag. Jeg kan ikke med at være tvungen, jeg gaaer min Vei — — min Ven! Jeg veed ikke, hvorledes det er sat, den unge Skotlænderinde staaer mig stedse for Hovedet — — Jeg vil strax komme igien — — ja, jeg vil komme igien — — Nei, ret Alvor — — Jeres Tiener — — denne Skotlænderinde er smuk og artig. Farvel. (han kommer igien) Siig hende fra mig, at jeg har en heel Hob gode Tanker til hende.

Anden

Anden Scene.

Mylord Murrai (tankefuld og bedrøvet). Frelon (giør ham en dyb Reverence, som han ikke bliver vaer). Fabricius (holder sig længere fra af Ærbødighed).

Lord Murrai.
(til Fabricius med en forvirret Mine)

Det er mig kiert, at jeg seer jer igien, min brave og ærlige Mand; hvorledes befinder hun sig, den smukke og elskværdige Person, som I har den Lykke at have i jeres Huus?

Fabricius.

Mylord, hun har været meget syg, siden De var her sidst; men jeg er forsikkret, hun vil befinde sig bedre i Dag.

Lord Murrai.

O Himmel, som beskiermer Uskyldighed, jeg anraaber dig for hende! værdes at betiene dig af mig, for at Dyden maae vederfares Ret, og at de Ulykkalige maae reddes fra Undertrykkelse. Lad din Godhed og min Flid udvirke dette! Alting lover mig et got Udfald. (til Fabricius) Min Ven! lad mig tale lidt allene med denne Mand.
(pegende paa Frelon)

Frelon.
(til Fabricius)

See der, kan du nu see, at du har taget Feil i din Regning, og at jeg er i Anseelse ved Hove.

Fabricius.
(i det han gaaer)

Det seer jeg just ikke deraf.

Lord Murrai.
(til Frelon)

Min Ven!

Frelon.

Naadige Herre, tillader De, at jeg dedicerer Dem en Tome? — —

Lord Murrai.

Nei, her handles ikke om Dedicationer. Det er jer, som har givet mine Folk Efterretning om den gamle Adelsmand, som er kommen her fra Skotland, og som har angivet det samme for Statsministerens Folk.

Frelon.

Jeg har ikke giort andet end min Skyldighed, naadige Herre!

Lord Murrai.
(giver ham nogle Guineer)

I har giort mig en Tieneste, uden at vide deraf. Jeg anseer ikke, i hvad Hensigt I har giort det. Man vil sige, at I har villet giøre Ont, og at I imod jeres Villie har giort Got; see, der er for det Gode, I har giort; men dersom I understaaer jer nogensinde at nævne hans Navn eller Jomfrue Lindanes, saa skal jeg lade jer kaste ud af Vinduerne i jeres Qvistkammer. Gaae.

Frelon.

Stor Tak, Naadige Herre! al Verden skammer mig ud, og giver mig Penge; jeg maae dog være en dygtigere Person, end jeg selv har vidst.

Tredie Scene.

Lord Murrai.
(allene)

En ganimel Adelsmand fra Skotland er kommen her! Lindane er fra det samme Land! Ak! dersom det var muelig,

ligt, at jeg kunde oprette den Uret, som min Fader har giort! dersom Himlen ville tillade — — jeg maae gaae ind. (til Polly, som kommer ud af Lindanes Kammer). Kiere Polly, har du ikke undret over, at jeg er bleven borte i saa lang Tid? To hele Dage — — Jeg vilde aldrig tilgive mig det, dersom jeg ikke havde anvendt dem for Mylord Monroses elskværdige Datter. Ministrene vare i Vindsor, jeg maatte reise derhen. Jo, jo, Himlen har indskydet dig, at du skulde lade dig bevæge af mine Bønner, og aabenbare mig den Hemmelighed om hendes Fødsel.

Polly.

Jeg skielver endnu derfor, min Jemfrue havde saa strengeligen forbudet mig det! førend jeg giorde hende den mindste Forræd, for døde jeg af Sorg. Ak, jeres Fraværelse har i Dag foraarsaget hende en lang Besvimelse, og jeg havde besvimet, jeg ogsaa, dersom jeg ikke havde havt alle mine Kræfter nødig for at hielpe hende tilrette.

Lord Murrai.

See, der har du for det du vilde have besvimet.

Polly.

Jeg tager imod jeres Foræring, Mylord; jeg er slet ikke saa storagtig, som den smukke Lindane, som ikke vil tage imod noget, og forregiver, at hun er i god Behold, naar hun er i den allerydderste Armod.

Lord Murrai.

Retfærdige Himmel! Monroses Datter i Armod! Jeg Ulyksalige, hvad hører jeg! Ak, hvad jeg er strafværdig! O! hvad jeg vil stræbe at oprette det alsammen, hvor anseelig hendes Skiebne skal forandre sig! Ak, hvorfor har hun ikke aabnet sig for mig?

Polly.

Polly.

Jeg troer nok, det bliver den eeneste Gang hendes Livs Tid, at hun bedrager jer.

Lord Murrai.

Kom, kom, lad mig gaae ind i en Hast og kaste mig ned for hendes Fødder, jeg har biet længe nok.

Polly.

Ak, Mylord! giør det for alting ikke, der er en gammel, en ældgammel Adelsmand, som er hendes Landsmand, inde hos hende, og de snakker saadanne artige Ting sammen.

Lord Murrai.

Hvem er denne gamle Adelsmand? Jeg har ligesaa stor Godhed for ham, som hun.

Polly.

Jeg veed saamen ikke.

Lord Murrai.

O Skiebne! retfærdige Himmel! kunde du lave det saa, at denne Mand var det, jeg ønsker han maatte være! Og hvad talte de om, Polly?

Polly.

De begyndte at blive blødhiertede begge to, og saa ville den gode Mand ikke, at jeg maatte være nærværende, hvorfor jeg gik ud.

Fierde Scene.

Lady Alton, Mylord Murrai, Polly.

Lady Alton.

Ha! her treffer jeg jer endelig, Troeløse! nu er jeg

vis

vis paa jeres Ubestandighed, og min Skam, saavelsom og jeres nye Kierlighed.

Lord Murrai.

Ja, Madame, I er vis paa det altsammen. (til Siden) Hvilken forskrækkelig og ubeleilig Hinder!

Lady Alton.

Uhyre, Troeløse!

Lord Murrai.

Jeg kan være en Uhyre i jeres Øine, det tager jeg mig ikke saa nær, men hvad det troløs angaaer, da er det langt fra ikke min Charakter. Førend jeg elskede en anden, har jeg erklæret for jer, at jeg ikke elskede jer mere.

Lady Alton.

Efterat I havde givet mig Ægteskabs Løfte, Bedrager! efterat I havde sveret mig saa megen Kierlighed til!

Lord Murrai.

Da jeg svoer jer Kierlighed til, da havde jeg ogsaa virkelig; da jeg lovede jer Ægteskab, vilde jeg ogsaa holde mit Løfte.

Lady Alton.

Hvad hindrer dig da fra at holde det, Meeneeder!

Lord Murrai.

Jeres Caracter, jeres hidsige Sind; jeg vilde gifte mig for at leve lyksalig, men jeg saae, at vi kunde ikke blevet det, hverken I eller jeg.

Lady Alton.

Du forlader mig for en Omløberskes Skyld, for en Landstrygerske.

Lord

Lord Murrai.

Jeg forlader jer for Dyd, Sagtmodighed og Yndighed.

Lady Alton.

Forræder! du er ikke kommen saa vidt, som du tænker; jeg skal hevne mig, inden du veed et Ord deraf.

Lord Murrai.

Jeg veed, at I er hevngierrig, at I er misundelig i Steden for at være jaloux, at I er forbittret i Steden for kierlig, men I skal vel blive nødt til at respectere den, jeg elsker.

Lady Alton.

Gaae, Nederdrægtige, jeg kiender bedre den, I elsker, end I selv kiender hende; jeg veed, hvem hun er, jeg veed, hvem den Fremmede er, som er kommen til hende i Dag: jeg veed det altsammen; Folk, som ere større paa Straae, end I, faaer alting betids at vide, og man skal snart skille jer ved den Uværdige, for hvis Skyld I har forladt mig.

Lord Murrai.

Hvad vil hun sige, Polly? jeg døer af Uroelighed.

Polly.

Og jeg af Forskrækkelse. Vi ere om en Hals.

Lord Murrai.

Ak, Madame! blie, et Ord, forklar jer, hør — —

Lady Alton.

Jeg hører ikke, jeg svarer intet, jeg forklarer mig ikke. I er, som jeg har sagt, en Ubestandig, en Letsindig, en Bedrager, en Forræder, en Troløs, et afskyeligt Menneske.

(hun gaaer)

Femte Scene.

Lord Murrai, Polly.

Lord Murrai.

Hvad vil hun sige, denne Furie? hvad dog Jalousie er en forskrækkelig Passion! O Himmel! lad mig blive forliebt, men aldrig jalour! Hvad vil hun sige? hun taler om at lade bortføre min kiere Lindane, og denne Fremmede ogsaa; hvad vil hun sige dermed? veed hun noget?

Polly.

Ak, jeg maae nu sige det reent ud; min Jomfrue er arresteret paa Regieringens Vegne, og jeg troer, jeg er ogsaa arresteret; og dersom ikke en vis eiegod Mand havde været, som er gaaet i Caution for os, saa havde vi været i Fængsel i dette Øieblik, som jeg staaer her og taler med jer; jeg har maattet svære paa, at jeg ikke skulde sige det til nogen, men kunde jeg vel sortie noget for jer.

Lord Murrai.

Hvad har jeg hørt? hvilken Hændelse! hvilken Samling af Videkværdigheder! jeg merker, at din Jomfrues Navn endnu er fordægtig. Ak! min Familie har giort hendes ulykkelig; Himmelen, Lykken, min Kierlighed, Billighed, Fornuften ville oprette det, Dyden indskiød mig det; alle Laster have sat sig imod mit Foretagende; men de skal ikke triumphere. Giør ikke din Jomfrue nogen Uroe; jeg løber hen til Ministeren; jeg skal drive alting igiennem. Jeg foretrækker den Lyksalighed at tiene hende for den, at besøge hende. Jeg kommer i Øieblikket igien. Siig hende, at dersom jeg gaaer fra hende, saa er det fordi jeg tilbeder hende,

(han gaaer)

Polly.

Polly.
(allene)

Hvilke selsomme Hændelser, jeg merker hele Verden er ikke andet end en stedsevarende Strid imellem Onde og Gode, og at alle vil have med fattige Jomfruer at bestille.

Siette Scene.

Monrose, Lindane.

(Polly bliver inde et Øieblik, men gaaer ud paa et Tegn af hendes Jomfrue.

Monrose.

Hvert Ord, som I har sagt mig, giennemborer mit Hierte. I er fød i Locaber! I er Vidne til saa mange Grusomheder, I er forfulgt, vildfarende og ulyksalig med saa ædel en Forstand!

Lindane.

Maaskee jeg har min Ulykke selv at takke derfor; maaskee denne Siel, som er befæstet ved Modgang, havde nu været ganske svag, dersom jeg havde været opdragen i Overdaad og Vellyst.

Monrose.

Og I, som var den beste Skiebne værd i Verden, høimodige Hierte, ædle Siel, I tilstaaer for mig, at I er en af de forviste Familier, hvis Blod har vædet Chaffauter i vore borgerlige Krige, og I bliver dog ved at skiule for mig jeres Navn og jeres Herkomst.

Lindane.

Min Pligt imod min Fader forbinder mig til Taushed; han er selv forviist Landet, man søger efter ham; jeg maatte maaskee sætte ham i Fare, ifald jeg nævnte mit Navn. I indskyder mig Høiagtelse og Medlidenhed, men

jeg kiender jer ikke, jeg maae frygte for alting. I seer, at jeg selv som en mistænkt Person er arreteret her; et eeneste Ord kan altsaa styrte mig.

Monrose.

Ak, et eeneste Ord kunde maaskee give mig den største Trøst, jeg har fundet min Livstid. Siig mig i det mindste, hvad Alder I havde, da saa grusom en Skiebne skilte jer fra jeres Fader, som siden blev saa ulyksalig?

Lindane.

Ikke uden 5 Aar.

Monrose.

Store Gud, som har Medlidenhed med mig, alle disse Tidsregninger, alle disse Ting, som hun har sagt mig, naar jeg legger dem tilsammen, ere ligesaa mange Lys, der oplyser mig i det Mørke, jeg svæver. O Forsyn! lad ikke din Barmhiertighed imod mig ophøre!

Lindane.

Hvorledes! I falder Taare! Ak! alt det, som jeg har sagt jer, har allerede presset Taare nok af mig!

Monrose.

(torrende sine Øine)

Siig mig Resten, jeg besværer jer, at I siger mig det. Hvorlænge var I igien hos jeres Moder, efterat jeres Fader havde forladt sin Familie, for aldrig mere at see den igien?

Lindane.

Jeg var 10 Aar gammel, da min Moder døde i mine Arme af Sorg og Elendighed; og min Broder blev dræbt i et Feldtslag.

Mon-

Monrose.

Ak! jeg kan ikke holde det ud længer! hvilket Øieblik, og hvilken bedrøvet Erindring! Min kiere og ulyksalige Gemalinde — — Min Søn er lyksalig, at han er død og at han ikke har seet saa mange Ulykker! — — Skulde I vel kunne kiende dette Portrait?

(han tager et Portrait af sin Lomme)

Lindane.

Hvad seer jeg? Er det en Drøm? Det er min Moders Portrait; mine Taarer vade det, og mit Hierte, som smælter, forglemmer sig selv.

Monrose.

Ja, det er jeres Moder, og jeg er den ulyksalige Fader, som er dømt fra Livet, og hvis skielvende Hænder omfavner jer.

Lindane.

Ah, jeg kan neppe drage min Aande! hvor er jeg? Jeg kaster mig ned for jeres Fødder, dette er det første lyksalige Øieblik af min Levetid — — O min Fader! — — Ak, hvorledes har I tordet vove at komme her i denne Stad? Jeg skielver for jeres Liv i dette Øieblik, da jeg nyder den Lykke at see jer.

Monrose.

Min kiere Datter, I veed alle vort Huses Ulykker; I veed, at Familien Murrai, som altid har været misundelig over vores, har styrtet os i denne Afgrund: min hele Familie er fordømt, alting er forloren. Jeg havde en eneste Ven tilbage, som kunde, ved den Anseelse han var i, hielpe mig ud af min Ulykke, hvilket han ogsaa havde lovet mig; jeg kommer ikke saa snart her ind i Byen, forend jeg hører, at Døden har ogsaa skilt mig ved ham, at man søger efter mig i Skotland, at der er sat Priis paa

mit Hoved; det er uden Tvivl min Fiendes Søn, som forfølger mig endnu; jeg maae døe for hans Haand, eller jeg maae skille ham ved Livet.

Lindane.

I er kommen her for at dræbe Mylord Murrai, siger I?

Monrose.

Ja, jeg vil skaffe jer og min Familie Hevn, eller jeg maae selv omkomme; jeg vover jo intet uden nogle faa Dage af mit Liv, som længe siden ere mig fordømte.

Lindane.

O Skiebne! i hvilken nye Forskrækkelse sætter du mig ikke! hvad skal jeg giøre? — — hvad skal jeg gribe til! Ak, min Fader!

Monrose.

Jeg beklager jer, min Datter, at I har saa ulyksalig en Fader at takke for jeres Liv.

Lindane.

Jeg er mere at beklage end I tænker — — Kunde I vel fast have besluttet saa forskrækkeligt et Foretagende?

Monrose.

Saa fast, som jeg har besluttet, engang at døe.

Lindane.

Min Fader, jeg besvær jer ved dette elendige Liv, som I har givet mig, ved jeres Ulykker og ved mine, som maaskee ere større end jeres, at I ikke sætter mig i Frygt og Angest for at miste jer i det samme Øieblik, da jeg har fundet jer igien; hav Medlidenhed med mig, spar jeres Liv og mit.

Monrose.

I beraager mig, jeres Røst giennemtrænger mit Hierte,

te, det er ligesom jeg hørte jeres Moder tale. Ak — — hvad begierer I af mig?

Lindane.

At I ikke længer vil vove jeres Person, at I vil forlade denne Stad, som er saa farlig for jer og for mig. — — Ja, det er besluttet — — jeg vil opofre alting for jer, min Fader — — ja alting uden Undtagelse — — Jeg er færdig at følge jer — — jeg vil følge med jer til, hvilken forskrækkelig De blandt de oreadiske, som det skulde være fornødent; jeg vil pleie jer med mine Hænder, det er min Pligt, jeg vil opfylde den — — Det er besluttet, lader os reise.

Monrose.

I vil altsaa, at jeg skal fornægte at hevne jer.

Lindane.

Denne Hevn maatte koste mit Liv; lader os reise, jeg beder jer.

Monrose.

Nu vel, den faderlige Kierlighed faaer Overhaand; siden I har Mod nok til at foreene jer med min bedrøvelige Skiebne. Jeg gaaer hen at lave alting tilrette, at vi kan forlade London inden en Time; hold jer færdig, og tag endnu imod mine Omfavnelser og mine Taarer.

Syvende Scene.

Lindane, Polly.

Lindane.

Det er ude med mig, min kiere Polly — — Jeg faaer aldrig Mylord Murrai mere at see, jeg lever ikke mere for ham.

Polly.

I drømmer, Jomfrue; I skal faae ham at see om nogle Minuter. Han har været her for et Øieblik siden.

Lindane.

Han har været her og ikke besøgt mig. Nu er det fulkommen ude med mig. O mit ulyksalige Fader! hvi har jeg ikke reist før?

Polly.

Dersom han ikke var bleven hindret af den afskyelige Mylady Alton — —

Lindane.

Hvad! har han endogsaa her talt med hende for at trodse mig oven i Kiøbet, efterat han i tre Dage hverken har besøgt mig eller skrevet mig til! kunde jeg paa en mere uanstændig Maade see mig beskiemmet. Gaae, vær forsikkret, at jeg vilde tage mit Liv fra mig i dette Øieblik, dersom det ikke var saa høistnødvendig for min Fader.

Polly.

Men, Jomfrue, hør mig dog, jeg svær jer til, at Mylord — —

Lindane.

Den Troløse, saadanne ere Mandsfolk! — — Ak, min ulyksalige Fader, herefter vil jeg ikke tænke uden paa jer!

Polly.

Jeg svær jer til, at I har Uret, Mylorden er slet ikke troløs, at han er den elskværdigste Mandsperson i Verden, at han elsker jer af sit ganske Hierte, og at han har givet mig Prøver derpaa.

Lindane.

Naturen made underviste Kierligheden; jeg veed ikke, hvor jeg gaaer hen — — Jeg veed ikke, hvad der

skal

skal blive af mig, men formodentlig bliver jeg aldrig ulyksaligere end jeg er.

Polly.

Men, hører I ikke; besind jer dog, min kiere Jomfrue, man elsker jer — —

Lindane.

Ak, Polly! er du vel i Stand til at følge mig?

Polly.

Ja, jeg skal følge jer indtil Verdens Ende; men man elsker jer jo; siger jeg.

Lindane.

Lad mig være! tael ikke mere om Mylorden; Ak! om han endogsaa elskede mig endnu, saa maatte jeg dog reise. — — Denne Adelsmand, som du har seet hos mig — —

Polly.

Nu da?

Lindane.

Kom, du skal faae det altsammen at vide: Jeg kan ikke tale for Sukke og Taarer. Følg mig, og vær færdig til at reise.

Ende paa den fierde Act.

Femte Act.

Første Scene.

Lindane, Friport, Fabricius, Polly.

Fabricius.

Ak! hvad det gaaer mig til Hierte, Mademoiselle; Polly pakker jeres Toi tilsammen; I vil forlade os.

Lindane.

Min kiere Vært, og I, min Herre, som jeg er saa meget forbunden, I, som har ladet saa ædelmodig en Carakter see, I, som efterlader mig den Smerte, at jeg ikke kan giengielde jeres Velgierninger, jer skal jeg aldrig forglemme min Livstid.

Friport.

Hvad er dette her? hvad vil alt dette sige? Dersom I er tilfreds med os, da maae I ikke reise fra os. Er det saa, I er bange for nogen Ting, da tager I Feil; en Jomfrue har intet at frygte for.

Fabricius.

Den gamle Adelsmand, som er hendes Landsmand, pakker ogsaa sammen. Jomfruen græd, og denne Herre græd ogsaa, de vil reise sammen: jeg græder ogsaa, ved det jeg taler derom.

Friport.

Jeg har aldrig grædt min Livstid; fy! hvad det lader fosset, at græde! jeg veed Folk har jo ikke fanet Øinene til det Brug. Jeg tager mig nær, at hun vil reise, det nægter jeg slet ikke; og omendskiønt hun er saa stolt og storagtig, som jeg længe siden har sagt hende, saa er hun dog saa artig og oprigtig, at det kan giøre en ont, naar man skal miste hende. I maae endelig skrive mig til, Jomfrue, dersom I reiser bort. Jeg skal altid giøre jer Godt — — Vi samles maaskee engang igien, hvem veed? men glem ikke at skrive mig til, glem det ikke.

Lindane.

Jeg svær jer det til med den allerstørste Erkiendtlighed, og dersom Lykken nogentid — —

Fri-

Friport.

Ak, min Ven, Fabricius, denne Jomfrue er visselig vel opdragen.

Fabricius.

Forlad mig, Jomfrue, jeg synes, hun kan ikke ret vel reise bort, thi hun er her under Hr. Friports Caution, som maatte miste 500 Guineer, ifald hun forlader os.

Lindane.

O Himmel! hvilken nye Ulykke! nye Ydmygelse! Ak! jeg skal her være fængslet, og Mylord, og min Fader — —

Friport.
(til Fabricius)

O! hvad der angaaer, endskiønt hun har noget, jeg veed ikke hvad, som bevæger mig, saa kan hun derfor gierne reise, om hun har Lyst — — Jomfruer maae man aldrig tvinge; jeg skiøtter ligesaa meget om de 500 Guineer, som om slet intet. (sagte til Fabricius) Lad hende endnu faae de andre 500 Guineer i sin Vadsæk. Gaae kun, Jomfrue, reis, naar I behager; men skriv mig til, og besøg mig, naar I kommer her igien — — Jeg har fattet en besynderlig Godhed til jer.

Anden Scene.

Mylord Murrai og hans Folk bag paa Theatret, Lindane og de forrige foran.

Lord Murrai.
(til sine Folk)

I bliver her, og I løber hen paa Cancelliet, og bringer mig hid det Pergament, som man har expederet, saa-

snart

snart som det bliver forseglet. I andre gaaer hen og laver alting tilrette i det nye Huus, som jeg har leiet. (han drager et Papir op af sin Lomme) Hvilken Lyksalighed, at stadfæste Lindanes Lykke.

Lindane.
(til Polly)

Ak! mit Hierte vil briste ved det jeg seer ham.

Friport.

Denne Mylord kommer altid saa ubeleilig, han er saa smuk og velskabt, saa han kan ikke andet, end være mig en Torn i Øinene. Men dog, hvad Skade giør han mig? Jeg har nogen Tilbøielighed — — Men jeg elsker ikke, jeg. Farvel, Jomfrue.

Lindane.

Jeg vil slet ikke reise herfra, uden først at overbevise jer om min Erkiendtlighed og min Bedrøvelse over at forlade jer.

Friport.

Nei, nei, ingen Ceremonier, hun maatte maaskee giøre mig blødhiertet. Jeg siger jo, at jeg elsker jer slet ikke — — Jeg faaer jer vel at see endnu engang: jeg bliver her i Huset, jeg vil see I reiser. Kom, Fabricius, hielp den gamle Adelsmand deroppe. Det er, som jeg siger jer, jeg føler nogen Tilbøielighed hos mig for denne Jomfrue.

Tredie Scene.

Lord Murrai, Lindane

Lord Murrai.

Endelig under jeg da den Fornøielse uden Tvang at beundre hendes Yndigheder. Men hvad er det for et Huus, hun

hun er i? det skikker sig ikke for hende! et mere anstændigt biet paa hende. Hvorledes, skiønne Lindane, hun slaaer Øinene ned, og hun græder! hvad var det for en stor tyk Mand, som talte med hende? har han maaskee giort hende nogen Fortræd? saa skal han blive straffet derfor i dette Øieblik.

Lindane.
(afvikker sine Taare)

Ak! det er en ærlig Mand, som er dydig, skiønt grov, som har havt Medynk med mig i min grusomme Tilstand, som ikke har forladt mig, som ikke har forhaanet mig i min Elendighed, som ikke har talt med min Rivale en lang Tid her i Huset, uden at værdige mig en Besøgelse, og som, om han havde elsket mig, ikke skulde ladet 3 Dage gaae hen uden at skrive mig til.

Lord Murrai.

Ak! vær forsikkret, at jeg tusinde Gange hellere vilde døe end fortiene den allermindste Bebreidelse af hende; Jeg har ikke været borte uden for hendes Skyld, jeg har ikke tænkt uden paa hende, jeg har tient hende mod hendes Villie. Om jeg ved min Tilbagekomst her har truffet dette hevngierrige og rasende Fruentimmer, som vilde styrte hende, saa er jeg ikke gaaen bort et Øieblik uden for at forekomme hendes grusomme Forsæt. Store Gud! skulde jeg ikke have skrevet hende til.

Lindane.

Nei.

Lord Murrai.

Ak! jeg merker nok, hun har opsnappet mit Brev. Hendes Ondskab skal kun forøge min Kierlighed, om den kan forøges; gid den ogsaa maatte forøge jeres! Ak!

Gru-

Grusomme, hvorfor har hun skiult for mig hendes anseelige Navn, og den ulyksalige Tilstand, hun er i, som skikker sig saa lidet for dette store Navn?

Lindane.

Hvem har sagt jer det?

Lord Murrai.
(pegende paa Polly)

Hun, hendes Fortroelige.

Lindane.

Hvorledes? har du forraadet mig?

Polly.

I forraader jer selv; jeg har giort jer en Tieneste dermed.

Lindane.

Nu vel, I kiender mig da, det Had, der stedse har adskilt vore Huse fra hverandre, er jer ogsaa bekiendt; jeres Fader har ladet min Fader dømme fra Livet, han har bragt mig i den Tilstand, som jeg har villet skiule for jer; og I, som er hans Søn, understaaer jer endda at elske mig!

Lord Murrai.

Jeg tilbeder hende, og det er min Pligt; min Kierlighed har at oprette min Faders Grusomheder; det er en Billighed af Forsynet: mit Hierte, min Lykke, mit Liv staaer i hendes Hænder. Lader os foreene disse to fiendtlige Navne. Jeg legger ned for hendes Fødder vores Ægteskabs-Contract; værdes at hæare den med det Navn, jeg har saa kiert. Tid, at Sønnens inderlige Fortrydelse og Kierlighed maae oprette Faderens Forseelser!

Lin-

Lindane.

Ak! jeg maae reise, jeg maae forlade jer for evig.

Lord Murrai.

Ei! Hun vil reise, hun vil forlade mig! Nei, før skal hun see mig døe for hendes Fødder — — Ak! vil hun ikke værdige mig sin Kierlighed?

Polly.

I skal saamen ikke reise, Jomfrue, det skal jeg vel sætte en Pind for; I tager nu altid saadanne desperate Resolutioner. Hielp I mig, Mylord.

Lord Murrai.

Ei, hvem har indgivet hende det Forsæt, at skye mig, og at giøre alle mine Bemøielser til intet?

Lindane.

Min Fader!

Lord Murrai.

Hendes Fader? Ei, hvor er han, hvad vil han, hvorfor siger hun mig det ikke?

Lindane.

Han er her, han tager mig med sig, det er allerede besluttet.

Lord Murrai.

Nei, jeg sværer ved hende selv, at han ikke skal føre hende bort. Er han her, saa føer mig hen til hans Fødder.

Lindane.

Ak, min Høitelskede! tag jer vel være, at han ikke faaer jer at see, han er ikke kommen her uden-for at ende

sit

sit Liv, i det han skiller jer ved jeres, og det er for at forekomme saa grusomt et Forsæt, at jeg har resolveret at tage Flugten med ham.

Lord Murrai.

Hendes Forsæt er endnu grusommere; troe mig, jeg er ikke bange for-ham; jeg skal nok faae ham til at gaae ind i sig selv. (han seer sig om) Hvad? man kommer endnu ikke? Himmel! hvad det Onde skeer hastig! og det Gode gaaer langsom!

Lindane.

See der kommer han; dersom I elsker mig, saa lad jer ikke see af ham, skil jer ved mit Selskab, og skaan ham for at vise den Afskye han har for jer — — gaae til Side i det ringeste en liden Tid.

Lord Murrai.

Ach! hvor nødig jeg gior det, men hun tvinger mig dertil. Jeg vil gaae ind at forsyne mig med saadanne Vaaben, som nok skal slaae ham hans af Hænderne.

Fierde Scene.

Monrose, Lindane.

Monrose.

Kom min kiere Datter, min eneste Styrke, min eneste Trøst i mit jammerfulde Liv — — kom lader os reise.

Lindane.

Ulykkelige Fader til en ulyksalig Datter — — jeg vil aldrig forlade jer. Imidlertid tillad, at jeg bliver her endnu nogen Tid.

Monrose.

Hvorledes? efterat I selv har nødet mig til at reise, efterat I har tilbudet jer at følge mig til de fælleste Ørkener, hvor

hvor vi kunne skiule vores Ulykke! har I forandret jeres Forsæt? har I fundet og tabt i saa kort en Tid Naturens Følelser?

Lindane.

Jeg har slet ikke forandret mit Forsæt — — jeg kunde ikke være i Stand til at — — jeg vil følge jer — — men endnu engang bie en liden Tid — — føi en Ulyksalig deri, som har jer at takke for saa uroeligt et Liv — — afslaae mig ikke disse kostbare Øieblik.

Monrose.

De ere i Sandhed kostbare, og I vil spilde dem; Betænk, at vi hvert Øieblik ere i Fare for at røbes; betænk, at I har været fængslet, at man søger efter mig, og at I i Morgen kan faae at see jeres Fader døe den skiendeligste Død.

Lindane.

Disse Ord ere et Tordenslag for mig, jeg kan længere staae derimod. Jeg skammer mig ved, at jeg har nølet saa længe — — imidlertid havde jeg noget Haab — — det vil ikke sige, I er min Fader, jeg vil følge jer Ak, jeg Ulyksalige!

Femte Scene.

Friport, Fabricius.

(lader sig see paa den ene Side af Theatret, imedens Monrose og hans Datter taler sammen paa den anden Side).

Frelon.
(til Fabricius)

Pigen har dog baaret deres Sager ind i Kammeret igien, de reiser ikke, og det er mig ret kiert: jeg havde

allerede vendt mig til hende. Jeg elsker hende just ikke, men hun er saa vel opdragen, at jeg saae hende reise med en Slags Uroelighed, som jeg aldrig før har fundet til; med en Slags Bevægelse — — Ah, jeg veed ikke hvad for noget usædvanligt.

Monrose.
(til Friport)

Farvel, min Herre, vi reiser med Hiertet fuldt af jeres Velgierninger. Jeg har aldrig min Livstid kiendt saa høiagtningsværdig en Mand, som I. I kommer mig til at pardonere det menneskelige Kiøn, som jeg har saa billig en Forbittrelse imod

Friport.

I vil da reise bort med dette Fruentimmer: det approberer jeg slet ikke; I skulle dog blive her; der falder mig noget ind, som maaskee skulle staae jer an: bliv dog.

Sidste Scene.

De forrige, Lord Murrai (i det bageste af Theatret tager imod et sammenrullet Pergament af hans Folk).

Lord Murrai.

Ak, saa har jeg dog endelig dette Pant paa min Lyksalighed. Tak skee dig, o Himmel, som har staaet mig bie.

Friport.

See, der har vi det! der er den forbandede Mylord igien. Den Karl er mig ret i Veien med hans angenemme Person!

Mon-

Monrose.

(til sin Datter, imedens Murrai taler med sin Tiener)

Hvem er denne Person, min Datter?

Lindane.

Min Fader, det er — — O Himmel forbarme dig over os!

Fabricius.

Min Herre, det er Mylord Murrai, den artigste og den ædelmodigste Cavalier ved Hoffet.

Monrose.

Murrai! Store Gud! min dødelige Fiende, kommer han endnu for at insultere mig i saa mangfoldige Ulykker! (han drager sin Kaarde) Han skal have Resten af mit Liv eller jeg af hans.

Lindane.

Hvad giør I, min Fader, hold inde!

Monrose.

Grusomme Datter, vilde du saaledes forraade mig?

Fabricius.

(kaster sig for Monrose)

Min Herre! ingen Vold i mit Huus, jeg besvær jer, I maatte føre mig i Ulykke dermed.

Friport.

Hvorfor skal man hindre Folk i at slaaes, naar de har Lyst; de maae have sin frie Villie, lad dem giøre, som de vil.

Lord Murrai.

(stedse paa det bageste af Theatret til Monrose)

I er Fader til denne høiagtningsværdige Person, er det ikke saa?

Lindane.

Ak, jeg maae døe.

Monrose.

Ja, siden du veed det, saa vil jeg ikke nægte det. Kom da grusomme Søn af en grusom Fader, kom for fyldest at bade dig i mit Blod.

Fabricius.

Min Herre, endnu engang — —

Lord Murrai.

Hold ham ikke! jeg har det, jeg skal desarmere ham med. (han drager sin Kaarde)

Lindane.

(i Pollys Arme)

Grusomme! — — tør du — —

Lord Murrai.

Ja, jeg tør — — Ah! I er den dydige Lindanes Fader, jeg er jeres Fiendes Søn. (han kaster sin Kaarde) Saaledes fegter jeg mod jer.

Friport.

Det er paa en anden Maneer!

Lord Murrai.

Boer mit Hierte igiennem med den ene Haand, men med den anden tag dette Skrift, læs — — og lær at kiende mig. (han leverer ham Rollen)

Monrose.

Hvad seer jeg! min Benaadning! mit Huses Opreisning! O Himmel! er det jer, er det jer Murrai, jeg har at takke for alt dette? Ak, min Velgiærer! (han kaster sig for hans Fødder) Skil mig heller ved dette Liv, til Straf for, at jeg har staaet efter jer s.

Lin-

Lindane.

O, hvad er jeg lyksalig! min Kiereste er mig værdig.

Lord Murrai.

Omfavn mig, min Fader!

Monrose.

Ak! og hvorved kan jeg giengielde saa megen Ædelmodighed?

Lord Murrai.

(peeger paa Lindane)

See, der er min Belønning!

Monrose.

Faderen og Datteren ere jer sin Livstid forbundne.

Friport.

(til Fabricius)

Det tænkte jeg nok, min Ven, at denne Jomfrue ikke var for mig; men overalt, hun er falden i gode Hænder, og det fornøier mig.

Ende paa den femte og sidste Act.

Trykt hos Morten Hallager, boende paa Nørregade No. 245.

Hos Boghandler Gyldendal, boende paa Hiornet af store og lille Helliggeist-Strædet No. 143. findes Oplag af følgende Skrifter, som for hostegnede billigste Priser kan bekommes.

In Folio.

Acta Academica inter gaudia aulæ, populiqve ob celebratas feliciter Nuptias sereniss. Principis Regii Friderici &c. 2 Mk. 8 ß.

In Qvarto.

Professor Mallets Indledning til Dannemarks Riges Historie. Kiøbenh. 1756. 5 Mk.

Bützous Forklaring over 1 Johannes Epistel, 2 Deele, 4. Kiøbenh. 1 Rdlr. 2 Mk.

— — — over Judæ almindelige Epistel, ibid. 4 Mk.

Horrebows Skatkammer i Geometrie og Navigation, ibid. 1 Rdlr.

Holbergs fuldstændige Geographie med smukke illuminerede Landkort, udgivet af Nicolai Jonge, 1 Deel, Kiøbh. 1 Rdlr. 4 Mk.

— 2 Deel, ligeledes med Landkort. 1 Rdlr. 4 Mk.

— 3 Deel, ligel. 1 Rdlr. 4 Mk.

Burlemaqui Natur- og Folkeret. 4 Mk.

— — Statsret. 4 Mk.

Prof. von Aphelens tydske og danske Ordbog, 2 Tomer. 5 Rdlr.

— — franske og danske Dictionaire. 2 Tom. 5 Rdlr.

Berthelsens engelske og danske Dictionnaire, 3 Rd.

Speculum Regale eller Kongespeilet, udgivet af Hr. Justitsraad Erichsen. 3 Rdlr.

Biskop Thestrups Forklaring over Colloss. 4 Deele. 5 Mk.

Clitous poetiske Tidsfordriv i Arier og Sange. 2 Mk.

Strøms

Strøms Beskrivelse over Søndmør, 2 Deele. 4 Rdlr.
Andet Anhang til Bulls Register over Loven og Forordningerne fra 1746 til 1772 inclusive, Sorøe 1772. 1 Rdlr. 3 Mk.
Bræger, et Heltedigt. 1 Mk. 8 ß.
Forordningerne fra Lovens Publikation til 1730. 10 Rdlr.
— — fra 1730 til Datum kan ogsaa bekommes.
NB. Et nyt og meget forbedret Oplag af Bulls Register er under Pressen, og bliver færdig til næste Paaske 1776.

In Octavo.

Overlandmaaler Bugges mathematiske Haandbog, 1 Deel, som indbefatter de første Grunde af Regnekonsten og Algebra. For dem, som subskribere paa de følgende Deele, koster denne 5 Mk. men for andre Kiøbere 1 Rdlr.
Kritisk Fortegnelse, eller korte Recensioner over alle de Skrifter, som de 3de første Aar efter Skrivefriheden ere udkomne, samt Prisen og Stedet, hvor ethvert findes tilkiøbs. 3de Dele eller Aargange. 3 Rd.
Moralske Breve til Hiertets Dannelse, skrevne af Prof. Dusch i Altona og paa dansk oversatte af Mag. Jens Bech, Sognepræst for Wallekilde og Hørve Menigheder i Sielland, 2de Deele. 1 Rdlr. 1 Mk.
Staternes indvortes Regiering, af Justitsraad og Prof. Andreas Schytte ved det Ridderlige Akademie i Sorøe, 4 Deele. 4 Rdlr. 2 Mk.
— — Staternes udvortes Regiering, 1ste Deel 1 Rdlr. 2den Deel 5 Mk.
Samling af alle Professor Sneedorfs Smaaskrifter, 2 D. 1 Rdlr. 4 Mk.
Prof. Sneedorfs Fragmenter til den patriotiske Tilskuer, 3 Mk. 8 ß.
NB. Et nyt Oplag af Prof. Sneedorfs samtlige Skrifter i 9 Deele er under Pressen; den første Deel bliver færdig om 3 Uger, og paa samme modtages Subskription.
Prof. Balles Præken: De nærmeste Aarsager, som forvolde Religionens Foragt, i Anledning af 17 Jan. 10 ß.
— — Jule- og Nyaars-Præken, holdne 1772. 1 Mk.

Fem

— — Fem Taler ved sine Collegiers Begyndelse paa det Kiøbenhavnske Universitet d. 21 Sept. 1772. 1 Mk.

— — Theses Theologiæ Dogmaticæ cum Observationibus & Corollariis in usum auditorum; er under Pressen.

— — Exegetisk Forklaring over Evangelisten Matthæus er ligeledes under Pressen.

Prof. Treschows Prædikener over adskillige af de anordnede Texter. 2 Mk. 8 ß.

Mag. Jens Bechs Prædiken om Ydmyghedes Indflydelse paa Christendommens Væsen. 8 ß.

— — Moralsk Afhandling om Tarveligheds Indflydelse paa et Folks Tilstand, Virksomhed og Sæder. 10 ß.

Prof. Pontoppidans Prækener, holdne ved adskillige særdeles betydelige Leiligheder. 1 Mk. 12 ß.

Bergens Handelshistorie ved Kammerraad Olrik. 2 Mk.

Aalborgs Handelshistorie ved Samme. 3 Mk.

Mag. Rosenstand Goisces Betragtninger over de almindelige Aarsager til ulykkelige Ægteskaber. 1 Mk. 8 ß.

Frimodige Breve over Christendommen. 1 Mk. 8 ß.

Prøver af danske Satirer i poetiske Breve. 10 ß.

Gibsons Hyrdebreve, oversatte af Engelsk ved Hee. 3 Mk.

Stubø Arier og Sange. 1 Mk. 8 ß.

Mossins lærerige Historier og Samtaler. 4 Mk.

Et ungt Fruentimmers Nyaarsgave, eller: Grev Halifars Raad til en Datter, oversat af Engelsk ved Lodde. 1 Mk.

Mad. Gomez hundrede Historier. 1 Rdlr. 1 Mk. 8 ß.

Pamela eller den belønnede Dyd. En moralsk Roman, skreven paa Engelsk af den berømte Richardson, og i Dansk oversat ved Lodde, 4 Deele. 2 Rdlr. 4 Mk.

Tossen. En Oversættelse ved Lodde. 12 ß.

Orenstierns moralske Tanker, 2 Deele. 1 Rdlr. 1 Mk.

Mosheims grundige Tanker over adskillige theologiske og moralske Materier. 2 Mk. 8 ß.

Addisson om den christelige Religion, oversat af Engelsk ved Lodde. 1 Mk.
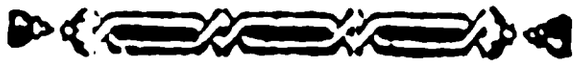
Olof von Dalins Witterhets-Arbeten, 6 Delar. Stockh. 1767. 3 Rdlr. 3 Mk.